

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 28 januari en 4 februari 2021

Notulen van de raadsvergadering van 28 januari 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 2.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 10.55 uur tot 13.54 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Tegenwoordig zijn 45 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer S.R.T. van Baarle, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükcifci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer B.J. Eerdmans, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heer E. Jami, de heer K. Jonker, de heer V.P.G. Karremans, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, mevrouw B.C.

Kathmann, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Dames en heren, ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik heet u allen van harte welkom. De raadsleden en wethouders zullen op afstand aan de vergadering deelnemen deel ik maar even de kijkers mee. Ook de besluitvorming vindt op afstand plaats. Belangstellenden kunnen deze vergadering dus inderdaad op die manier volgen vandaag. Aan het begin van deze vergadering wil ik nog kort enkele praktische instructies onder uw aandacht brengen. Als u het woord wenst of een interruptie wilt plegen dan klikt u op het zogenaamde groene handje. Dan wacht u totdat u van mij het woord heeft gekregen en totdat u zichtbaar in beeld bent, zodat u kunt spreken. U kunt het natuurlijk ook via de chat aangeven. Als u het woord heeft gevoerd, verzoek ik u om uzelf direct weer in de modus 'stand-by' te zetten.

Dan heeft u gisteren een ontslagbrief van wethouder Kathmann ontvangen. In de volgende raadsvergadering zullen wij nog terugkomen op haar vertrek. Over de invulling van de vacature zult u de komende tijd nadere informatie ontvangen.

Mijnheer Tak heeft het woord gevraagd voor de indiening van een initiatiefvoorstel. Het woord is aan mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Omdat de mensen in onze stad zich door de donkerste dagen van deze pandemie heen worstelen, willen wij Rotterdammers weer laten dromen. Het is

namelijk juist op de momenten dat het licht aan het eind van de tunnel nog ver weg lijkt dat we vooruit moeten blijven kijken. Voorzitter, de PvdA Rotterdam heeft daarom de afgelopen maanden werk gemaakt van het Nieuwe Noorden. Geen nieuw idee, want het lag immers al elf jaar op de plank. Wij zijn het gesprek aangegaan met de bedenkers, diverse marktpartijen en bewoners om de vraag te beantwoorden of de tijd nu wel rijp is voor dit prachtige plan.

Voorzitter, als er een moment is om werk te maken van de overkapping van de A20 dan is het nu. Het moment is nu, omdat bouwlocaties in deze stad schaars zijn en dit plan ruimte geeft voor 5.000 tot 15.000 woningen. Het moment is nu, omdat de markt staat te popelen om mee te doen. Het moment is nu, omdat we nog twintig jaar nodig hebben om dit plan in zijn geheel te realiseren. We kunnen niet langer wachten. Voorzitter, het moment is nu, omdat de overheid meer dan ooit bereid is te investeren. Het is daarom dat de PvdA Rotterdam vandaag haar plan 'Het Nieuwe Noorden' indient in deze raad. Wij zien uit naar de discussie in de commissie en wij hopen te kunnen rekenen op uw steun, zodat we deze droom voor Rotterdam een stap dichterbij kunnen brengen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wij zullen het initiatiefvoorstel begeleiden richting het college ter voorbereiding van een raadsdiscussie over het onderwerp. Dan dank ik u zeer.

Mijnheer Simons, mevrouw Van Groningen en mevrouw Walgenbach hebben het woord gevraagd voor de indiening van een initiatiefvoorstel. Het woord is aan mijnheer Simons. Daarna mevrouw Van Groningen en daarna mevrouw Walgenbach.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Inderdaad, Leefbaar Rotterdam, VVD en D66 komen vandaag met een initiatiefvoorstel geheten 'Het herstelplan voor de Rotterdamse horeca'. Dit

initiatiefvoorstel is gebaseerd op gesprekken die we met de Rotterdamse horecaondernemers hebben gevoerd. En dan voornamelijk op 4 december tijdens een grote bijeenkomst in Ahoy. Als ik nu aan 4 december terugdenk dan denk ik ook: het is toch wel bizar dat we nu eind januari nog steeds in die hele nare lockdown zitten. Dat had ik niet verwacht. Maar ook bizar eigenlijk de situatie is. Wij zaten op 4 december in een compleet nieuwe zaal in Ahoy die nog nooit was gebruikt, maar dat even terzijde. Wij hebben een goed gesprek gehad met de horecaondernemers over wat hun ervaringen zijn geweest met de eerste lockdown en welke ideeën ze hebben als er een herstart komt. Die ideeën en ervaringen hebben wij verwerkt in ons initiatiefvoorstel. Wij hebben er natuurlijk wel bij gezegd, realistisch als we zijn: we zijn natuurlijk wel afhankelijk van de ruimte die de Rijksoverheid biedt in relatie tot de stand van zaken over het coronavirus. Ik wil kort twee punten eruit lichten, uit het initiatiefvoorstel. Dat is een 'ja, tenzij'. Dat is eigenlijk dat we van de gemeente vragen: kijk nou eens naar de initiatieven en de ideeën van de horecaondernemers vanuit het perspectief: wat kan er wel? In plaats van: wat kan er niet? Daarbij is nog heel veel te winnen.

Het tweede en laatste punt dat ik eruit wil lichten, uit het initiatiefvoorstel, is de handhaving. Kijk, de boa's hebben natuurlijk hun uiterste best gedaan in een moeilijke tijd met een moeilijke opdracht die ook voor hen nieuw was. Maar ik moet ook gewoon eerlijk zeggen dat de horecaondernemers toch massaal naar ons hebben gereageerd en hebben gezegd: we begrijpen dat ze in een moeilijk pakket zitten, maar we willen wel dat die relatie versterkt wordt en dat we beter weten waar we aan toe zijn, want er zijn nu wel, in enkele gevallen, voorbeelden genoemd dat de ene dag team A kwam en de tweede dag team B en iets anders vroeg. Nou, dat is natuurlijk zowel voor de boa's als voor de ondernemers ongewenst. Met dit initiatiefvoorstel willen we weer perspectief

bieden voor onze Rotterdamse horecaondernemers en ik geef nu het woord aan mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Ja, ik ben er voor de gelegenheid ook maar bij gaan staan, zodat het toch een beetje voelt alsof we met elkaar in die raadzaal zijn. Voorzitter, dit is een tijd van 'niet lullen maar poetsen'. Dat verwacht de stad van ons. Dat verwachten de ondernemers van ons. Wij zijn een stad van handen uit de mouwen en samen met elkaar bouwen. Met elkaar bouwen aan het economisch herstel van Rotterdam. Die uitgestoken hand is er bij de VVD altijd. En hoe mooi is het dat we als Rotterdammers ook de handen ineenslaan en vandaag doen we dat met trots, met Leefbaar Rotterdam en D66. We hebben de afgelopen maanden geluisterd naar onze horecaondernemers, aandachtig geluisterd, want de horecaondernemers krijgen het overal keihard voor hun kiezen. En er wordt met name over ze gesproken en te weinig met ze. Hun deuren zijn gesloten. Het perspectief lijkt verdwenen. En zo'n 35.000 horecabanen staan op de tocht. Hoe gemakkelijk is het om dan alles op z'n beloop te laten? Om te wachten tot er weer verlichting komt? Daar willen wij niet op wachten, want juist nu kunnen we al iets doen. Het lichtstraaltje zijn in deze donkere tijden, het perspectief bieden voor het moment dat we weer door kunnen. Door ervoor te zorgen dat we als gemeente klaar zijn.

Voorzitter, we leven in een ongekende tijd, waarin we iets moeten doen wat we niet gewend zijn om te doen. Wij, met elkaar, hebben de sleutel in handen om zaken vooraf goed te regelen, de rafelranden die er ook voor de crisis waren glad te strijken. Laat Rotterdam de gemeente zijn die in de startblokken staat, die de zaken op orde heeft en de gemeente die in de meedenkstand staat. Dat zijn we nu verplicht naar al die ondernemers en al die

mensen die zich zorgen maken over hun baan, over hun toekomst. En daarom voorzitter komen wij vandaag met een plan voor het herstel van onze Rotterdamse horeca, voor het economisch herstel van onze levendige stad. Een plan waarin wij vragen om langer all-year-round-terrassen toe te staan. Om ruimte te bieden voor alle horecaondernemers, zodat ze langer de tijd krijgen om die financiële schade ook in te halen. Maar ook een plan waarin we pleiten om onnodige kosten voor het bijhouden van vergunningen aan te pakken, zodat de horecaondernemers niet ten prooi vallen aan onnodige geldverkwisting bij het aanvragen van een vergunning. Een kleine aanpassing, een groot verschil.

En tot slot, voorzitter, ook een plan waarin we zodra de landelijke maatregelen dat toestaan, Rotterdam de experimentenhoofdstad maken op het gebied van horeca, zodat we via snelsten toegang geven tot dat langverwachte biertje in jouw favoriete bruine kroeg of dat fantastische festival. Daarom, voorzitter, dienen wij vandaag met trots in ons hartje, in het midden van deze crisis dit initiatiefvoorstel in. Ik heb hem toch maar even uitgeprint, het Rotterdamse herstelplan. Met Leefbaar Rotterdam en D66. Dank u wel.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja voorzitter, dansen in de nacht bij RTM, uit eten gaan bij De Matroos en Het Meisje, uren bijpraten met vrienden bij Boudewijn en na een hele lange raadsvergadering met de fractie nog even napraten bij De Huismeester. Het zijn deze dingen die ik persoonlijk ontzettend mis in mijn dagelijks leven. En ik weet dat ik niet de enige ben. Iedereen is zo ontzettend toe aan er weer op uit kunnen gaan en elkaar kunnen ontmoeten. Wij Rotterdammers zijn eraan toe en de stad is eraan toe, want dit is niet het Rotterdam waar wij allemaal zo van houden. Bovenal zijn de horecaondernemers eraan toe. Zij bevinden zich in enorm zware tijden en verdienen onze steun. Kortom: we zijn toe aan perspectief. En juist voor dat stukje

perspectief hebben wij, D66, VVD en Leefbaar Rotterdam, samen willen zorgen. We hebben de handen ineengeslagen en zijn samen tot deze initiatiefnota gekomen. En dit herstelplan moet ervoor zorgen dat wij in Rotterdam weer klaarstaan wanneer de crisis het toelaat. Samen kunnen we ervoor zorgen dat de Rotterdamse horeca sterker terugkomt en de stad zal bruisen als nooit tevoren. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer voor uw optimistische geluiden mijnheer en dames. Wij geleiden graag het initiatiefvoorstel naar het college en de commissie EDEM, zodat daar verder het gesprek kan plaatsvinden. Dank u zeer.

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 28 januari 2021

De **VOORZITTER**. Dan ben ik aanbeland bij agendapunt 2, de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van heden, 28 januari. Ik zal eerst als voorzitter het punt met u bespreken. Aan het eind zal ik nog de gelegenheid bieden aan u om iets te zeggen over de agenda als dat nodig is in een ordediscussie.

Er is een debataanvraag ontvangen over de ongeregelde heden aan de Beijerlandse laan, aangevraagd door de leden Eerdmans en anderen. Het presidium heeft besloten dit debat vandaag als eerste te voeren vanwege de maatschappelijke impact en de actualiteit. Ik stel u daarom voor om het punt op de agenda te zetten als 6.1. Ik neem aan dat u daar verder geen bezwaar tegen heeft. Dat is het geval.

Er is een verzoek voor een interpellatiedebat ontvangen van mevrouw Verkoelen en mijnheer Koster over misgelopen miljoenen museum Boijmans van Beuningen. Als daar geen bezwaren tegen zijn dan zet ik dit punt op de agenda als 6.2. Dat is het geval.

Er zijn twee verzoeken om beraadslagingen ontvangen. Van 50PLUS,

Leefbaar Rotterdam, DENK, SP, NIDA en de Partij voor de Dieren: geheime nieuwe afspraken over het Coalitieakkoord 2018-2022. De Partij van de Arbeid en Leefbaar Rotterdam: laat personeel Blijdorp niet in de steek. Twee onderwerpen dus. Het presidium heeft besloten deze debatten als D-onderwerpen te behandelen met een volwaardig debat. Wenst iemand hierover het woord? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, vrij laat is het agendapunt 19.2 toegevoegd over Blijdorp. Kijk, normaal als je een actualiteitsdebat hebt dan reageer je op de actualiteit, op wat er in de krant staat of op wat er gebeurd is, maar dit debat gaan we eigenlijk voeren op basis van dat de aanvragers zeggen: de stukken die we hebben mogen inzien, stellen ons niet gerust. Daarvoor gaan we dit debat voeren kennelijk. Mijn vraag is ten eerste: we gaan nu dus een debat voeren zonder onderliggende stukken? Je hebt twee partijen die kennelijk stukken hebben ingezien die de andere politieke partijen niet hebben kunnen inzien. Ja, het lijkt me dat als je een debat voert zoals het nu is ingedeeld je toch een gelijk speelveld moet hebben qua informatievoorziening. Anders heb je gewoon geen volwaardig debat. Dus mijn vraag is: wat zijn die onderliggende stukken? En mijn tweede vraag is: kunnen de Partij van de Arbeid en Leefbaar Rotterdam de stukken die zij hebben ingezien en de rest van de raad niet gewoon delen met de gehele gemeenteraad? Dat is mijn vraag.

De **VOORZITTER**. Dat is een vraag aan de Partij van de Arbeid en Leefbaar Rotterdam. Dat gaan we zo bekijken. Maar op dit punt begrijp ik dat mijnheer Meeuwissen nog het woord wil.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, zo kennen we de Partij voor de Dieren weer. Die willen liever Blijdorp weg hebben. Het is essentieel om hier vandaag over te praten, want anders is Blijdorp dadelijk failliet en dan hebben we

geen Blijdorp meer na deze coronacrisis. Dat zou echt voor eeuwig jammer zijn voor Rotterdam en voor de hele wereld. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Tak, wilt u het antwoord geven op de vragen van mijnheer Van der Velden?

De heer **TAK** (pvda). Ja. Dank u voorzitter. Kijk, ik snap wat mijnheer Van der Velden bedoelt. Kijk, wij hebben in vertrouwen de stukken die naar de ondernemingsraad zijn gestuurd toegestuurd gekregen. Kijk, ik kan wel even aan onze bron vragen in hoeverre zij zich er senang bij voelen dat ik het deel met een aantal raadsfracties, maar dat kan ik u niet zomaar toezeggen, want ik heb die informatie in vertrouwen van die personen gekregen. Ik snap dat dat inderdaad een beetje een lastig speelveld creëert. U moet erop vertrouwen, ik heb inderdaad die stukken, het gaat om de stukken over de reorganisatie die aan de ondernemingsraad zijn gestuurd, op basis van die informatie willen wij het debat voeren. Dat is informatie die in ieder geval voor de medewerkers van Blijdorp allemaal vrij beschikbaar is, maar dat niet als zodanig vanuit Blijdorp met de raad is gedeeld, maar het gaat hier om die informatie.

De heer **SIMONS** (lr). Nou, ik heb hier weinig aan toe te voegen. Toch wel één ding: de urgentie van de zaak. Ik zag vanochtend dat ze in 020 al dieren gaan verkopen, leeuwen om precies te zijn. Dus dat geeft wel aan hoe serieus de zaak is. In Rotterdam is voor Leefbaar Rotterdam Blijdorp toch een icoon waar we alles voor moeten doen om het overeind te houden en daar hoort ook bij dat het niet alleen maar ten koste gaat van de medewerkers. Natuurlijk moeten die wat inleveren, maar als ik hoor en zie dat het management niks inlevert, maar de dierenverzorgers wel, ja dan is dat sowieso al een debat waard.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, ik onderschrijf met beide heren dat het urgentie heeft. Ik onderschrijf dat er

iets moet gebeuren, maar ik ben het wel volledig met mijnheer Van der Velden eens dat we hier het debat toch wel zeer gemankeerd gaan voeren. Daar voel ik mezelf als raadslid dat dadelijk toch gevraagd wordt er iets van te vinden een stuk minder senang bij. Voor mij is het niet het feit dat ik niet vind dat we ook hoge spoed hebben en dat er iets moet, maar ik vind het wel heel ongelukkig dat we niet allemaal even op hetzelfde informatieniveau gebracht zijn. Dat maakt voor mij echt dat ik vind dat het een gemankeerd debat is. Ik weet niet hoe we het moeten oplossen. Misschien kan ervoor gezorgd worden dat we nog ergens een pauze krijgen om allemaal even bijgespijkerd te worden, maar het maakt wel heel veel uit vind ik, want anders is er toch een zeer beperkt aantal dat er iets van vindt en er iets van wil. Daar gaat het even om.

De **VOORZITTER**. Het is helder mevrouw Verkoelen. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik heb naar de argumenten geluisterd, maar ik blijf het toch heel moeilijk vinden dat we nu een heel debat gaan voeren over vertrouwelijke stukken zonder dat dat bij ons bekend is. Hoe moet ik controleren wat er straks wordt gezegd? Hoe moet ik de antwoorden van de wethouder duiden? Ik vind dat zeer ongemakkelijk. Ook nog even terugkomend op mijnheer Meeuwissen, dat is echt faliëkante onzin wat hij daarnet zei. Ik denk dat hij zijn taak als controlerend raadslid ook iets serieuzer moet nemen dan door zomaar wat te roepen. Maar goed, ik laat het aan de gemeenteraad. Die bepaalt uiteindelijk de agenda.

De **VOORZITTER**. Helder, helder. We blijven wat mij betreft gewoon bij het ordedebat. Het is nog geen inhoudelijk debat.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, oké.

De **VOORZITTER**. Over de wenselijkheid van Blijdorp en allerlei andere dingen, dat is natuurlijk voor de inhoud straks. Maar het gaat nu om het proces. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, mijnheer Van der Velden vindt het natuurlijk niet zo leuk, nogmaals. En ook mevrouw Verkoelen van 50PLUS, die ook eerst alle stukken wil zien. Als we zien hoe deze raad gewoon een blanco cheque van vijftien miljoen aan het Songfestival gaf, vind ik het belangrijk, en heb ik er alle vertrouwen in, dat we nu gewoon Blijdorp gaan redden zonder dat we eerst eindeloos gaan vergaderen en ons gaan inlezen in allerlei stukken.

De **VOORZITTER**. Helder.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dus voor dit debat.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak nog even in repliek.

De heer **TAK** (pvda). Nee, een kleine toelichting. Weet u wat ik ga doen? Aan alle raadsleden, ik ga u gewoon linken aan de personen die ik heb gesproken. Gezien de lengte van de agenda heeft u dan nog genoeg tijd om in ieder geval al met die persoon te schakelen. Dan kunnen die personen ook voor zichzelf bepalen of ze dezelfde informatie ook met u willen delen. Het gaat gewoon echt om een aantal personen dat in vertrouwen informatie met mij heeft gedeeld. Ik ga u daar gewoon aan linken. Dat lijkt me het meest transparant. Dan bent u in staat om op hetzelfde informatieniveau te komen. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja. Ik lees in de chat ook dat mijnheer Vonk het eens is met mevrouw Verkoelen en dat dit een gemankeerd debat is op deze wijze. Mevrouw Eskes?

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, eerlijk gezegd deel ik dat wel. Ik vraag me ook af: is er

niet een mogelijkheid om dit op korte termijn bijvoorbeeld in MPOF te bespreken en dit te zien als een soort regeling van werkzaamheden? Zodat iedereen nog even wat dagen de tijd heeft om zich hierop voor te bereiden in plaats van nu een debat te voeren en over eventuele moties te stemmen waarbij het best een ingewikkelde situatie is. Ik zou daar de voorkeur voor hebben. De voorzitter van MPOF sluit zich al aan, dus mogelijk kan hij daar zijn licht over laten schijnen. Maar ik deel eigenlijk het punt van mijnheer Van der Velden wel. Ik snap de urgentie, maar daar moet toch een oplossing voor gevonden kunnen worden lijkt mij.

De **VOORZITTER**. De voorzitter van MPOF.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Dan toch eerst even in de rol van woordvoerder op dit punt voor de VVD-fractie. Ik snap wel waarom de collega's dit zouden willen agenderen. Anderzijds is het een eenzijdige steek, namelijk een verhaal dat het anders kan, terwijl ik eigenlijk onvoldoende weet over wat eigenlijk op tafel ligt. Dan wordt er misschien op het eind van de vergadering iets van ons gevraagd en dan vind ik het wel lastig om daar een besluit over te nemen. Ik denk dat, gezien de urgentie die de raad eraan geeft, we gewoon ruimte moeten maken in onze agenda om dit wat uitgebreider te bespreken. Ik ben overigens ook van mening dat het lastig is in de rolopvatting van deze raad wat onze mogelijkheden zijn om hier richting aan te geven, want uiteindelijk is Blijdorp een zelfstandig orgaan. Die hebben we ook buiten deze gemeenteraad gezet. Ja, ik weet dat zij steun hebben gekregen, maar goed, wel onder bepaalde voorwaarden. Dus ik ben ook wel een beetje op zoek naar de reikwijdte van onze mogelijkheden. Maar goed, dan weet u dat ik er wel een voorstander van ben om het in de commissie dan nog wat uitgebreider te kunnen bespreken.

De **VOORZITTER**. Helder. De discussie over de vraag die mijnheer Van der Velden aanzwengelt over de gelijkheid aan het informatieniveau, en mevrouw Verkoelen heeft dat ook gedaan, is natuurlijk een standpunt dat geldt voor de communicatie tussen college en raad. Equality of arms heet dat dan in ingewikkeld Nederlands. Iedereen moet dezelfde informatie hebben voor het debat. Ik wil u er wel op wijzen dat het regelmatig voorkomt dat uit de samenleving signalen dan wel stukken komen naar raadsleden en dat we op grond daarvan wel debatten hebben gevoerd. Dus zo uniek is dat niet. Maar daar geldt het argument van equality of arms niet, want degenen die besluiten om een raadslid te vragen ergens aandacht voor te hebben, zijn natuurlijk niet verplicht om dat met alle anderen te delen. Dat over het proces. Dan breng ik nu graag als eerste in stemming het voorstel om wel het onderwerp te behandelen. Daarna gaan we kijken naar de andere alternatieven. Maar mag ik u vragen in de chat aan te geven hoe u staat tegenover het voeren van een raadsdebat zoals dat nu door de beide partijen, Leefbaar Rotterdam en de Partij van de Arbeid, is aangevraagd. Mag ik uw stem turven in de chat? Leefbaar Rotterdam is voor. De SP is tegen. De Partij van de Arbeid is voor. Mijnheer Van der Velden is tegen. Mijnheer Lansink-Bastemeijer van de VVD is tegen. De ChristenUnie-SGP is tegen. D66 is tegen. De PVV is voor. Mevrouw Verkoelen is tegen. Het CDA is tegen. NIDA is tegen. DENK is voor. En GroenLinks is ervoor om, conform mevrouw Eskes zei, het als een soort regeling van werkzaamheden te behandelen. In principe zegt u: voor bespreking. Anderen nog? Mis ik nog geluiden? Griffier, heeft u geturfd? Wij hebben 17 stemmen van de raad voor en de rest is tegen. Daarmee heeft u besloten om het vandaag in deze vorm niet te behandelen.

Dan het voorstel om het als regeling van werkzaamheden te bespreken en het daarmee dus te agenderen voor de commissie. Mag ik uw stem daarover

horen? D66 is voor. De ChristenUnie-SGP is voor. DENK is voor. Het CDA is voor. GroenLinks is voor. De Partij voor de Dieren is voor. De Partij van de Arbeid is voor mits dan wel aanstaande donderdag al. Dus volgende week, om dat te bevorderen. Dan NIDA, is voor. De VVD is voor. U bent voor het bespreken van het onderwerp als regeling van de werkzaamheden. Dus geen inhoudelijk debat. En dan het college te verzoeken om eventuele stukken te maken voor de commissievergadering van volgende week donderdag. Dan gaan we daarop aansturen. Fijn, ik dank u zeer.

Er zijn zeven verzoeken voor een tweeminutendebat aangevraagd. Van Leefbaar Rotterdam: 'Het Rotterdamse strandparadijs op de Tweede Maasvlakte gaat verloren'. Het tweede onderwerp is van Leefbaar Rotterdam: 'Stadslogistiek'. Dan van DENK: 'Leren van de toeslagenmisdaad'. Van de VVD: 'Rotterdams parkeerbeleid'. Van Leefbaar Rotterdam: 'Nota Beleid en vergunningen deelauto's'. Van Leefbaar Rotterdam: 'Onderzoek naar huwelijksmigranten en verborgen vrouwen'. En van de ChristenUnie-SGP: 'Bomenkap Schiebroek'. Wenst iemand hierover het woord? Mijnheer Segers-Hoogendoorn wil het woord? Oh, nee, ik snap het. Mijnheer Segers-Hoogendoorn zegt dat de bomenkap van het CDA is. Dat staat bij mij blijkbaar onder een verkeerde titel. Excuses daarvoor. Ik volg mijn aanwijzingen. Dat was in dit geval niet goed. Ik heb gezegd dat het van de ChristenUnie-SGP was en het is van het CDA. Mijnheer Van Baarle?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Over een eerder punt op de agenda, voordat we de agenda vaststellen, met uw welnemen. Dat gaat om agendapunt 14, het voorstel met betrekking tot toepassing Wet voorkeursrecht gemeenten voor woningen gelegen in de Eilandenbuurt et cetera. In de commissie is besloten om dat een B-onderwerp te maken, omdat er nog een aantal vragen op

tafel ligt. Nu is er een brief van de wethouder gekomen. Daar worden die vragen wat mij betreft in beantwoord. Dus om ons een stemming en een agendapunt te besparen, wat mij betreft kan dat een hamerstuk worden. U was niet hoorbaar.

De **VOORZITTER**. DENK stelt voor agendapunt 14 te hameren. Mijn microfoon was nog dicht. Ik check even in de chat. Dat vindt D66 ook. Dan vindt het CDA dat ook. GroenLinks ook. Mijnheer Van Putten van Leefbaar ook. Mevrouw Verkoelen vindt dat ook. Dat geldt ook voor de SP en voor de Partij voor de Dieren. Het geldt voor NIDA. Het geldt voor de VVD. Agendapunt 14 zal straks meegenomen worden in de hamerstukken.

14. Het voorstel met betrekking tot toepassing van de Wet voorkeursrechten gemeenten voor woningen gelegen aan de Eilandenbuurt – Wieringenstraat en Walchersestraat ten behoeve van samenvoeging en vernieuwbouw

De **VOORZITTER**. Ik stel voor dat we het nu gewoon gelijk maar hameren, want anders brengt dat mij logistiek straks verder in de problemen. Het agendapunt wordt gehamerd. Agendapunt 14 betreft het voorstel met betrekking tot toepassing van de Wet voorkeursrechten gemeenten voor woningen gelegen aan de Eilandenbuurt. Mijnheer Tak wilde daar nog iets over zeggen?

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 28 januari 2021

De heer **TAK** (pvda). Nou, ik wilde eigenlijk nog een ordepunt maken over iets anders. Als u dit even afmaakt, het gaat nog even over het vorige agendapunt.

De **VOORZITTER**. Ja, doe dat maar.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik wilde even een correctie op de telling, want u zei dat er zeventien stemmen voor waren. Het maakt voor de uitslag niet uit, maar even voor de

geschiedschrijving. Volgens mij waren er 21 stemmen voor. Maar ik wilde u er even op wijzen dat volgens mij de telling die u voorlas niet helemaal juist was. Op basis van de telling die wij zelf hadden gedaan in ieder geval.

De **VOORZITTER**. Een nadere telling van de griffier wijst ook uit dat u gelijk heeft.

De heer **TAK** (pvda). Oké. Dank u.

De **VOORZITTER**. Wij zullen dat vastleggen.

De heer **TAK** (pvda). Dank.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we terug in de agenda naar de motie vreemd aan de orde van de dag ontvangen van mevrouw Zeegers getiteld 'Iedereen prikt een graantje mee'. Als er verder geen bezwaren tegen zijn dan stel ik voor om dat op de agenda te zetten als 21.1. Eenmaal andermaal? Aldus.

Dan ten aanzien van agendapunt 7, benoeming voorzitter en lid algemeen bestuur zou ik u een ordevoorstel willen doen. Gebleken is dat de stembiljetten u pas heel laat hebben bereikt door een vertraging bij PostNL. De biljetten zijn overigens tijdig verzonden, vorige week donderdagmorgen per post en aangezien veel biljetten nog niet retour zijn ontvangen, wil ik u voorstellen de besluitvorming te verdagen tot volgende keer, zodat we de volgende vergadering van 18 februari het benoemingsbesluit kunnen nemen. Dat kan dan met terugwerkende kracht vanaf 1 februari ingaan. Excuses voor dit ongemak. Mijnheer Simons zegt zelfs dat hij niks heeft ontvangen. Als u het eens bent met het procesvoorstel dan gaan we verder uitzoeken hoe het zit. Mijnheer De Roon van D66 zegt dat hij het stuk pas gisteren heeft ontvangen. Ja. Mijnheer Engberts heeft een vraag.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb wel even een vraag over de procedure rondom BOOR, want

volgens mij was er een naadloze overgang. Als wij de benoeming met terugwerkende kracht kunnen formaliseren, betekent dat dan dat in de tussenliggende periode de huidige voorzitter aftreedt en de tweede eigenlijk nog bij ons in de wachtkamer zit? Kan er wel gewoon doorgefunctioneerd worden en heeft dat geen gevolgen voor het functioneren van de Raad van Toezicht van BOOR?

De **VOORZITTER**. Mijn kennis van zaken levert op dat dan het bestuur uit zijn midden een voorzitter moet aanwijzen voor de tussenliggende periode, maar ik zou heel graag aan de wethouder Onderwijs willen vragen om u daar schriftelijk over te informeren om te vermijden dat daar een gat in de functionering van het bestuur ontstaat. Mijn gevoel zegt dat er dan, als een voorzitter vertrokken is, in de tussenliggende periode een interim-voorziening kan worden getroffen uit de rest van de leden van het bestuur. We zoeken dat uit. We gaan u daar schriftelijk over informeren. Ik hoop dat de wethouder Onderwijs meeluistert en anders vertellen we het even. Dank voor deze vraag.

Dan heeft u besloten om de besluitvorming dus te verdagen tot 18 februari.

Ten aanzien van agendapunt 15, dat bestaat uit twee onderdelen, heeft het presidium op verzoek van mijnheer Van Elck besloten die als C-onderwerp te behandelen vandaag. Aanvankelijk had de commissie geadviseerd het als B-onderwerp te hanteren. Ik ga ervan uit dat u het standpunt van het presidium volgt. Klopt dat? Ik kijk in de chat. Als u niet reageert dan ga ik ervan uit dat u het voorstel steunt. Akkoord.

Zijn er nog leden die iets willen zeggen over de agenda in zijn algemeenheid of over een concreet agendapunt? Eenmaal andermaal? Niet? Dan ten aanzien van de spreektijd stel ik u voor vandaag 3,5 uur op de klok te zetten. Dat moet genoeg zijn schatten wij zo in. Het levert overigens wel een avondvergadering op, dus dat u dat

even weet. Wil iemand daar iets over zeggen? Niet? Akkoord. Dan gaan we uit van 3,5 uur op de klok.

Ik stel voor de besluitvorming voor de huishoudelijke punten, de ingekomen stukken, de bekrachtiging van de geheimhouding en de hamerstukken gelijktijdig bij de behandeling van de desbetreffende punten te doen. Uiteraard kunt u altijd aantekenen dat u geacht wenst te worden te hebben tegen gestemd als het hamerstukken betreft. Dan wordt dat in de notulen opgetekend. De besluitvorming over de agendapunten 6.1 en 6.2, 10 en verder vindt in een stemvenster vanavond plaats aan het einde van de vergadering. Gezien de onderwerpen op de agenda verwacht ik dat dit inderdaad laat op de avond zal zijn. Voorafgaand zal er een ruime schorsing zijn, zodat u in eigen kring kunt overleggen en afstemmen over de stemmingen.

Ten aanzien van de indiening van de moties heeft u al veel moties aangeboden aan de griffier, waarvoor hartelijk dank. Deze staan alle in het raadsinformatiesysteem, dus als u die wilt raadplegen dan kunt u daarin kijken. En als u toch nog gaande de vergadering moties wilt toevoegen dan kan dat. Graag dan even melden. Er bestaat altijd de mogelijkheid om tijdens de debatten moties in te dienen. Stuurt u die alstublieft ook naar het e-mailadres van de griffie bij u bekend.

3. Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van:

3.1 17 december 2020

3.2 7 januari 2021

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 17 december en 7 januari. Mijnheer Meeuwissen wil over de notulen het woord voeren. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, de PVV maakt bezwaar tegen twee gedeelten van de concept-notulen van de raadsvergadering op 17 december 2020. Ten eerste zijn op de pagina's 2126, 2127 en 2128 de door straattuig van allochtone afkomst de twee meest gebruikte scheldwoorden uit de notulen gehaald en vervangen door vier puntjes. Dit op verzoek van mijnheer Lansink-Bastemeijer van de VVD. Opmerkelijk is dat ik tijdens diezelfde vergadering duidelijk heb verzocht, en dat is ook genotuleerd, om die door mij geciteerde woorden in de notulen te laten staan. Extra schrijnend is dat gisteren iemand van de VVD-fractie in de Tweede Kamer soortgelijke woorden heeft gebezigd en dat werd gewoon toegestaan. Mijn verzoek was vroeg duidelijker dan het verzoek van mijnheer Lansink-Bastemeijer. Allereerst hier twee vragen over. Heeft mijnheer Lansink-Bastemeijer meer rechten dan ik in het stadhuis, dat zijn instructies klakkeloos worden opgevolgd? Er is ook geen enkel overleg met mij daarover geweest vanuit het stadhuis. De tweede vraag hierover: ik verzoek u om op de betreffende drie pagina's op die vier puntjes overal de daadwerkelijk geciteerde scheldwoorden te laten plaatsen. Voorzitter, dat is mijn eerste punt.

Dan mijn tweede punt betreffende de notulen van 17 december 2020. Op pagina 2125 worden mij de volgende woorden aangesmeerd: Umvulkung, die Judenfrage en De-Judiserung. Verder wordt op die pagina 2125 mijn gedachtegoed met fascistoïde aangeduid. Voorzitter, ik heb de plaatsvervangend voorzitter tijdens de betreffende vergadering tweemaal aangesproken om in te grijpen tegen woorden als fascistoïde. Dit heeft de betreffende plaatsvervangend voorzitter telkens geweigerd. Ik had minimaal verwacht dat die woorden uit de notulen werden geschrapt. Voorzitter, bij dezen nu het verzoek om op pagina 2125 de woorden Umvulkung, die Judenfrage, De-Judiserung en fascistoïde te schrappen. Tot zover over de notulen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Meeuwissen, dan spreekt u mij aan, maar ik zie dat volgens mij mevrouw Yildirim ook iets wil zeggen. Mevrouw Yildirim? Nee, dat is niet het geval. De griffier handelt in dezen conform eigenlijk de regels en de mores in deze raad. Ook als het er tussendoor geglipt is en de voorzitter of de vicevoorzitter staande de vergadering niet heeft gezegd dat er sprake is van in onze ogen ontoelaatbaar woordgebruik voor de verslaglegging kan het zijn dat er alsnog achteraf tot die conclusie wordt gekomen. En dan maken we onderscheid tussen scheldwoorden en niet-scheldwoorden. Ik denk dat het goed is om het nog eens een keer tegen u te zeggen, want het is tegen u gezegd door de griffier afgelopen dagen buiten de raadsvergadering om, dat we hier herhalen dat het geschrapte woord dat vervangen is door puntje, puntje, puntje een scheldwoord is. U weet welk scheldwoord dat is. Het is zo'n scheldwoord dat ik het niet wens te herhalen, want anders moeten we daarmee weer in de notulen gaan sturen.

De andere vraag. De andere teksten kunnen wel grievend zijn. De-judiserung en allerlei andere termen die u gebruikt, het zijn er vier, kunnen als grievend worden ervaren, maar zij worden in de mores van de raad niet gezien als scheldwoorden. Vandaar dat gekozen is om te handelen zoals is gehandeld. De griffier en ik hebben daar ook overleg over gevoerd. Wat mij betreft steun ik de keuze van de griffier om de notulen van de raad als zodanig te corrigeren achteraf. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik blijf hier bezwaar tegen maken en ik vind het echt een schande dat woorden als Umvulkung, die Judenfrage, De-Judiserung en fascistoïde mij aangesmeerd kunnen worden en als ik een scheldwoord citeer dat zeg maar Marokkanentuig en Turkentuig op straat gebruikt, het woord*) en*), dat niet mag, terwijl gisteren wel een VVD-mevrouw in de Tweede Kamer in een debat met mijnheer Wilders er gewoon

over kon spreken dat Marokkanen en Turken met *) schelden. Dat kan dus wel. En dat is ook meten met twee maten voorzitter. Ik vind het volstrekt onacceptabel en ik ga er alles aan doen dat deze notulen worden aangepast.

De **VOORZITTER**. U heeft gezegd wat u wilt zeggen. Mijn standpunt als voorzitter van uw raad is wat mij betreft ook vrij helder. En wat er in de Tweede Kamer wordt gezegd, daar gaat de Tweede Kamer over. Dat moeten ze zelf dan maar uitmaken wat ze wel en niet acceptabel vinden. Ik geef graag het woord aan mijnheer Jonker van de SP.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. Hartelijk dank in ieder geval voor het aanpassen van de notulen van de vorige vergadering. Ik neem aan dat in het verlengde daarvan ligt dat hetgeen zojuist is gezegd door mijnheer Meeuwissen evenmin in de notulen wordt opgenomen van deze vergadering. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dat is een hele goede opmerking. De geciteerde scheldwoorden zoals die door mijnheer Meeuwissen vandaag zijn uitgesproken zullen ook uit de notulen worden geschrapt, anders zijn wij niet consequent. Maar we zullen wel melding maken van het feit dat mijnheer Meeuwissen bezwaar heeft tegen het schrappen van de door hem gebruikte teksten in de raad en daarmee is het voor de geschiedschrijving ook helder dat er bezwaar is gemaakt. Ik zie in de chat dat er sprake is van steun voor het standpunt van de voorzitter op dit punt. Mijnheer Meeuwissen heeft zijn punt gemaakt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, nog één laatste opmerking. Ik zie hier oude tijden herleven, dat Pim Fortuyn werd gedemoniseerd, monddood werd gemaakt, vooral vanuit de PvdA-hoek. Ik vind het heel schandalig en ik wil dat de hele wereld dit weet. Ik vind dat iedereen mag horen hoe er op straat wordt gescholden door met name jongeren van Turkse en Marokkaanse afkomst. Dat heb ik bij dezen

gezegd. En dat ga ik overal delen, want dit is een enorme geschiedvervalsing en een beperking van mijn vrijheid van meningsuiting mijnheer de voorzitter Aboutaleb.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Heel Nederland weet dat de burgemeester van Rotterdam Aboutaleb heet. Ik vind het fijn dat u dat nog een keer onderstreept. Ik denk dat het van belang is om duidelijk te maken dat de gemeenteraad van Rotterdam een instituut is waar als het even kan graag beschaving heerst. Wat u zelf als raadslid nog openstaat aan communicatiekanalen om de wereld te bedienen van uw standpunten, dat staat u volstrekt vrij. Daar hebben wij geen invloed op. Dat moet u helemaal zelf organiseren zoals u denkt dat het goed is.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik had graag dat er nu gestemd wordt of die woorden of die puntjes vervangen kunnen worden.

De **VOORZITTER**. Ik heb in de chat gelezen, dat kunt u zelf ook wel lezen, dat er eigenlijk brede steun is voor de opvatting van de voorzitter, maar als u echt wilt dat er nu gestemd wordt-

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik heb graag dat erover gestemd wordt. Dan is ook voor de notulen vastgelegd wie de vrijheid van meningsuiting allemaal inperkt hier in deze raad.

De **VOORZITTER**. U heeft toegang tot de chat, dus ik vraag aan de fracties om gewoon via de chat aan te geven of u het eens bent met het standpunt van de voorzitter. Als u het daarmee eens bent dan schrijft u 'eens' en anders schrijft u 'niet eens'. Dus ik volg de chat. Ik ga ernaar kijken.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Leest u het voor voorzitter? Zodat iedereen het weet?

De **VOORZITTER**. Dat ga ik zo even doen voor u. De SP is het eens. De PvdA eens.

D66 eens. 50PLUS eens. GroenLinks eens. ChristenUnie-SGP eens. CDA eens. DENK eens. PvdA hebben we gehad. VVD is het eens. NIDA eens. Partij voor de Dieren eens. Leefbaar Rotterdam eens. Dan hebben we alle fracties zo gehad. Mag ik van u, mijnheer Meeuwissen, ook nog een stem hebben?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nou ja, meer een conclusie. Ik wil Leefbaar Rotterdam nooit meer horen dat ze zich genoodzaakt voelt Pim Fortuyn hier te vertegenwoordigen. Leefbaar Rotterdam is hier tegen de vrijheid van meningsuiting.

De **VOORZITTER**. Nee, nee, nee. Mijnheer Meeuwissen, brengt u mij niet in de positie dat ik u het woord moet ontnemen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Alweer.

De **VOORZITTER**. Ja. Wij zijn aan het stemmen. En ik wil graag nu een stem hebben.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, oké. Wat dacht u? Ik vind dat die puntjes gewoon vervangen moeten worden. Ik ga hier net zolang stampeien over maken totdat dat gebeurt.

De **VOORZITTER**. Nee, mijnheer Meeuwissen, ik vraag u om een stemming: eens of niet eens. Dat is het verzoek van de voorzitter.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Uiteraard oneens. Het is een grote raad voor deze raad. Ik schaam me kapot voor de gemeenteraad van Rotterdam nu.

De **VOORZITTER**. Ja. Ik beëindig de beraadslagingen op dit onderwerp.

4. Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 1 tot en met 3

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de Mededeling van ingekomen stukken aan de

raad en de commissies. Agendapunt 4: Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 1 tot en met 3. Ik stel u voor conform de voorgestelde handelwijze te handelen. Vindt u dat goed? Ik zie in de chat verder geen commentaar. Dan lijkt me dat goed.

5. Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:

5.1 De overeenkomst tussen de gemeente en de provincie Zuid-Holland met betrekking tot afspraken over de onderlinge verdeling van de financiële bijdrage aan de WLQ+

De **VOORZITTER**. Dan hebben we bij punt 5, de bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet te beginnen bij 5.1: de overeenkomst tussen de gemeente en de provincie Zuid-Holland met betrekking tot afspraken over de onderlinge verdeling van de financiële bijdrage aan de WLQ+. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil hier toch een korte verklaring over geven, omdat er gewoon een besluit aan ons wordt voorgelegd. Als ik het goed heb, heeft op 12 november in de raad wethouder Van Gils aan ons toegezegd dat voor het eind van het jaar de onderhandelingen zouden zijn afgelopen en dat we tot besluitvorming zouden kunnen komen. Nou, op 15 december kregen we reeds een brief van de wethouder dat dat naar volgend jaar zal worden getild. Toen had ik nog zoiets van: nou ja, toch wel erg dat je binnen een maand weer op je eigen afspraak moet terugkomen, maar goed, het is kerst, Oud en Nieuw, corona. Dus alla. En nu zitten we in januari en dan krijgen we op 19 januari een brief: nee, het wordt uitgesteld, we vragen mandaat om door te onderhandelen tot 1 mei aanstaande. Ja, Leefbaar Rotterdam maakt zich grote zorgen over deze situatie. We gaan er

gelukkig binnenkort in de commissie ook uitgebreid over spreken, maar wij vrezen dat we weer in een nieuwe pijp worden gerommeld waarbij we straks alleen nog maar kunnen tekenen bij het kruisje en dat het drama van het Warmtebedrijf zo ongemerkt voortgezet wordt. Wij blijven hier heel alert op en wij zullen niet tegen de wethouder zeggen: u krijgt het mandaat niet, want wij willen ook niet onnodig de wethouder voor de voeten lopen, maar wij vinden het wel een zeer zorgelijke situatie dat de wethouder drie keer moet terugkomen op zijn afspraken die hij nog maar twee maanden geleden met ons heeft gemaakt. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, een lange tekst. Ik had eigenlijk graag van u willen horen: eens of niet eens met deze geheimhouding.

De heer **SIMONS** (lr). Nee, maar in die brief, mijnheer de voorzitter, wordt een mandaat gevraagd.

De **VOORZITTER**. Nee, maar ik wil graag een antwoord van u hebben.

De heer **SIMONS** (lr). Vandaar dat het afwijkt van het normale en daarom heb ik gevraagd om een verklaring te mogen geven hoe wij hierover denken en ons hier zorgen over maken, dat we nogmaals die pijp weer worden ingerommeld.

De **VOORZITTER**. Helder. Ja, nee, mijnheer Simons, ik wil graag van u horen, er wordt hier geheimhouding gevraagd, ter bekrachtiging. Mag ik uw uiting beschouwen als eens met de geheimhoudingsverklaring?

De heer **SIMONS** (lr). Ja, onder protest zoals ik net heb uitgesproken.

De **VOORZITTER**. Daar kan ik niks mee. Maar u bent het eens met de geheimhouding bij dit punt. Dat lijkt me prima. Mevrouw Verkoelen. Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Oneens, om dezelfde reden. Ik zou dezelfde

verklaring kunnen afleggen, maar oneens voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik check nog even mijnheer Van der Velden. Tegen de geheimhouding zegt hij in de chat. Mijnheer Meeuwissen is ook tegen. Wilt u daar iets over zeggen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, ik ben tegen geheimhouding hiervan. Ja. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De SP is het ook niet eens met de geheimhoudingsverklaring van dit onderwerp. Dat zijn de stemmingen die ik nu heb. DENK is ook tegen geheimhoudingsverklaring. Met deze stemmen tegen is er steun voor een geheimhoudingsverklaring zoals die voorgesteld is onder 5.1. Akkoord.

Dan gaan we naar het debat naar aanleiding van de ordeverstoring.

Ik was vergeten te zeggen dat NIDA wat laat in de chat verscheen, maar die is ook tegen de geheimhoudingsverklaring. Dat verandert de uitslag van het debat niet.

6.1 Debat naar aanleiding van de ordeverstoring in Rotterdam-Zuid

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het debat naar aanleiding van de ordeverstoring in Rotterdam-Zuid. Ik vraag om de ondersteuning van de vicevoorzitter om mij in de gelegenheid te stellen als portefeuillehouder u te woord te staan. Mijnheer Verheij.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Jawel. Goedemorgen. Wij gaan naar agendapunt 6.1: Debat naar aanleiding van de ordeverstoring in Rotterdam-Zuid afgelopen maandag. Als eerste spreker heb ik staan mijnheer Eerdmans. De heer **EERDMANS** (lr). Ja, goedemorgen mijnheer Verheij, voorzitter.

Dank u wel. Wij spreken inderdaad over de rellen en de plunderingen van afgelopen maandagavond. We hebben dat met grote afschuw moeten aanschouwen, net als u allemaal. Het is fijn dat we er nu over kunnen spreken in relatieve rust. Dat geldt zeker niet voor de ondernemers aldaar, die zitten nog steeds met de scherven en de brokken. Rijnmond schreef terecht, ik vond het wel typerend, dat Rotterdam beefde afgelopen maandagavond en dat gold wel voor het hele land kun je zeggen. Het ging heel erg mis. Nu de stofwolken een beetje zijn opgetrokken, voorzitter, in de Beijerlandse laan overheerst de verontwaardiging en nog steeds ook veel emotie. We zagen een ondernemer die zegt: ze weten gewoon niet hoe goed ze het hier hebben in onze stad. Ze snappen dat gewoon niet, zei een van de zeventien ondernemers wier zaak kort en klein geslagen is. En dat is meteen ook de vraag van mij aan de burgemeester. Hoe groot is de schade eigenlijk? Wat is het bedrag? Kunnen we daar een bedrag aan hangen? Kan er een inschatting van gemaakt worden? Dan weten we ook meteen, voorzitter, hoe groot de tikkie is die we moeten sturen naar deze vandalen. Ik lees heel veel boosheid. Je leest ook hoeveel ellende deze idioten hebben veroorzaakt. Neem nou bijvoorbeeld die ambulance die niet eens de straat in kon vanwege de onveilige situatie. Die was onderweg naar iemand met hartklachten. Ik hoop dat deze bewoner het heeft overleefd. Ook een familie met een gehandicapt kind, las ik, dat ademhalingsproblemen had, kon niet snel geholpen worden vanwege de rookontwikkeling in de straat. Ik hoop dus dat het gajes, burgemeester, deze berichten ook meekrijgt. Hulde voor de bekogelde politie voorzitter. Hulde voor alle mensen van Stadsbeheer. Ik was er de volgende ochtend vroeg. Alles was eigenlijk al opgeruimd. Ongekend snel. De ramen dichtgetimmerd. Hulde ook voor acties van Memes. Ik las in de krant dat ze proberen donaties te innen, net zoals nu trouwens voor het Plaswijckpark, maar dat ook voor deze ondernemers geld wordt ingezameld. Mensen helpen mensen. Dat

is heel goed om te zien. Uiterekend die ondernemers hè, in die straat waar we zoveel geld en energie en debatten over hebben gevoerd, die Beijerlandse laan, die al in de overlevingsmodus zitten, dag in dag uit vanwege corona. Juist die ondernemers hebben dat mes in hun rug gekregen van deze idioten. Ik maak me dan ook primair zorgen namens Leefbaar Rotterdam over hen. Wat doen we nou precies? Wat doet het college om deze ondernemers zo snel mogelijk weer te helpen en te kunnen laten functioneren? Dan is de hamvraag en de vraag der vragen van deze dag natuurlijk: waarom gebeurt dit? Waarom doen die jongeren dit? Ik denk sec dat in die plunderhoofden de avondklok voor 99 procent geen rol speelde. Dit waren gasten die dachten: we maken gewoon gebruik van deze situatie. Of het nou Sinterklaas is of BLM, of het is corona, ik ben ervan overtuigd, dat maakt ze niet zoveel uit, als er maar een reden is om te kunnen plunderen en te kunnen bekogelen. Maar dan toch de vraag: waarom? We hebben vanmiddag een sessie in de pauze, in de lunchpauze, met psychologen over het messengeweld in de stad op verzoek van de PvdA. Daar gaan we het ook over hebben. Het is ontzettend lastig, maar wat gebeurt er inderdaad? Wat is de reden dat ze dit doen? Is dat verveling? Is dat institutioneel racisme dat wordt genoemd? Is dat de kwetsbaarheid van de jeugd? Kijk, ik denk dat dit gedrag puur het afzetten is tegen onze maatschappij, mensen die het goed hebben, beter dan zij. Ze willen dat graag verheerlijken of ze lopen daarin mee en ze denken dat ze gewoon recht hebben op een deel van de samenleving en goedschiks dan wel kwaadschiks. Leefbaar Rotterdam wil dus dat gedrag keihard afstraffen voorzitter. Wij vinden dat je daar niet te lang thee over moet gaan drinken of bokslessen van D66 moet gaan uitvoeren. Wij zeggen dan inderdaad: direct de giertank, het waterkanon erop of traangas. Het is keihard, maar dan is het oog om oog, tand om tand. Ik denk dat GroenLinks zal zeggen: we halen de influencers en de rappers van stal. Dit is denk ik niet het

moment om daar met dit soort gasten mee om te gaan. Dit is keihard volk dat niet schroomt om echt letterlijk een agent het ziekenhuis in te slaan. Ik heb ook geopperd om er in de zin van naming and shaming wat aan te doen. Trek ze maar een geel jasje aan. Laat ze maar poetsen aan de straat. Laat de Beijerlandse laan maar zien dat zij wat terug moeten doen voor hun maatschappij. Ik ben een vandaal. Ik vind dat dat juist voor hun zogenaamd onkwetsbare imago heel goed zou zijn als daar een deukje in ontstaat. Ik zie mijnheer Meeuwissen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U heeft een interruptie van mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter. Ja, Leefbaar Rotterdam is echt niet meer wat het is geweest. Een beetje een naming-and-shaming-verhaaltje. Dat klinkt allemaal heel erg slap van mijnheer Eerdmans. De PVV is van mening dat die mensen gewoon echt jaren de cel in moeten gaan. We hebben gezien met het supersnelrecht dat sommigen een paar dagen de cel in gaan, zeg maar zij die op internet ertoe hadden opgeroepen. Anderen krijgen slechts twee maanden cel. Wil mijnheer Eerdmans in zijn hart eigenlijk niet ook dat die mensen gewoon allemaal tien jaar de bak in gaan als ze stenen naar politiebussen hebben gegooid en dat soort zaken? Vindt mijnheer Eerdmans dit zelf ook niet een beetje een slap Leefbaarpraatje?

De heer **EERDMANS** (lr). Het is wel leuk dat zo'n voorbeeld, voorzitter, ook een keer als soft wordt gezien. Dat is altijd wel goed voor mijn karakter. Kijk, ik deel de overweging van de PVV dat die gasten hard gestraft moeten worden. Daar gaan wij alleen zelf niet over. Ik heb wel minimumstraffen voorgesteld, maar dan gaat het om geweld, ernstig geweld zeg maar, zeden- en geweldsdelicten. Dit zijn delicten, ik weet niet, misschien kan de burgemeester er iets over zeggen, waar straffen op staan, ook celstraffen, maar ja,

we weten allemaal, mijnheer Meeuwissen, dat ze niet tien jaar de bak in gaan. Sterker nog: ik heb gezegd: na de straf. Kijk, die straf moet er zijn. Dat ben ik met u eens. Maar daarna, ik heb ook in de gevangenis gezeten, vrijwillig zeg ik erbij, een weekje, maar daar leren ze nou niet ontzettend veel dingen waar je blij van wordt, in de gevangenis. Dus je zult ze moeten heropvoeden. Nee, je moet ze heropvoeden. Misschien heeft u voor wat anders in de bak gezeten? Maar ik vind dat je ze iets moet leren. Het zijn soms ook kids, laten we eerlijk zijn, van ik geloof tussen de 14 en 28, of 12 en 25 jaar zelfs. Daar moet jij ook iets mee doen. Ik geloof heel erg in heropvoeding. Als de ouders het nalaten dan zul je dat dus moeten doen als maatschappij. Ik denk dat dit helpt, want ze worden ook een beetje gekrenkt. Dat is zo.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, mag ik hier nog even op reageren?

De heer **EERDMANS** (lr). Ze worden in hun eer aangetast. En dat helpt, omdat ze dan ook voelen, en dat zeg ik ook met die giertank: gooi die giertank maar over hun nikes, of hun mooie sportcapuchonnetjes, dan hebben ze denk ik wel wat meer om over na te denken dan dat je ze zomaar even een paar weken in de cel stopt, waar ik het overigens wel mee eens ben, maar dat is het vergeldingsaspect. Dat moet ook gebeuren.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, mijnheer Eerdmans, naming and shaming, we hebben gisteren in het Plaswijckpark gezien dat dat tuig allemaal maar al te graag in beeld wil komen. Dat worden ontzettende helden. Dus u maakt het alleen maar erger door dat naming-and-shaming-verhaal. Er moet gewoon echt keihard worden opgetreden. Dit is gewoon slap

pappen-en-nathouden-beleid van Leefbaar Rotterdam.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Tot zover voorzitter.

De heer **EERDMANS** (lr). De PVV wil ze graag in de anonimiteit houden, vooral niet de spotlights erop.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ze gaan zelf de spotlights in.

De heer **EERDMANS** (lr). Nou, dat is hun spotlight.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). U helpt ze.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen, mijnheer Meeuwissen. Mijnheer Eerdmans heeft het woord.

De heer **EERDMANS** (lr). Ik denk dat dat wel meevalt als zij ons hesje aantrekken en achterop staat: ik ben een vandaal. Ik denk dat het hoofdje iets kleiner wordt mijnheer Meeuwissen. Ik denk dat het een klein hoofdje is dat we dan zien en niet het stoere hoofdje van het filmpje bij het Plaswijckpark dat ze zelf heel anoniem overigens op internet plaatsen. Dit is uit de anonimiteit halen. Dit is gewoon naming and shaming waarbij ze inderdaad schaamte moeten voelen. Ik geloof dat we dat moeten doen. En vaak mag het niet vanwege privacy. Ik denk dat dat dus iets is wat ze al voorspeld hebben. Die privacy hebben ze letterlijk aan diggelen gegooid in de Beijerlandse laan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u mijnheer Eerdmans. Uw punt was helder mijnheer Meeuwissen. Heeft u er nog iets aan toe te voegen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nee, het is weer duidelijk dat Leefbaar Rotterdam slappe hap is. Tot zover voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan mijnheer Lammering met een interruptie.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben de portie spierballentaal nu wel gehad. Kijk, ergens snap ik die emotie ook wel die mijnheer Eerdmans toont. Bij het zien van die rellen word je ook boos. In zijn hele betoog is er een groot aantal zaken waar ik mij niet in kan vinden. Dat zal u niet verbazen. Maar hij tikt wel een punt aan dat enorm relevant is. Dat is opvoeden. Mijnheer Eerdmans heeft het over heropvoeden. Ik praat liever over opvoeden en de taak van de maatschappij daarin, want die avondklokrellen tonen aan dat we het contact met een zeer jonge doelgroep gewoon zijn verloren. Die zijn we volledig kwijtgeraakt. En of het nu gaat om die harde kern van de relschoppers, of het nu gaat om de sensatiezoekers die eromheen stonden, of de mensen die die beelden toejuichen, u bent het toch zeker wel met mij eens dat het er vooral om gaat dat wij nu moeten zorgen dat wij weer contact krijgen met die doelgroep, zodat wij het kunnen voorkomen dat zij dit soort dingen doen? Je kan dan de giertank op de schoenen zetten, maar daarmee los je de problemen volgens mij helemaal niet op.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja. Nee, daar zit veel in. Kijk, als het gaat over het moment dat dit gebeurt, moet je daar gewoon keihard op zitten. Ik ben het er wel mee eens dat je uiteraard in een vorm van benadering moet komen dat je ze er ook van kan afhelfen en in ieder geval de ouders ergens aan kan helpen, dat ze ook iets gaan veranderen in hun leven. Dus vandaar dat ik zeg: zo'n naming-and-shaming-traject kun je op heel veel manieren invullen. Dat hoeft niet eens te zijn wat ik zeg, maar een vorm van gedragsverandering, daar zoek ik naar. Dus dat is echt wel een zoektocht, want je kunt ook aan de voorkant allerlei dingen veranderen. Daar denk ik ook wel aan. Kijk, waarom gaat dit nou in één klap? Wat is de reden dat dit explodeert? Daar zit natuurlijk

een gedachte bij: zijn dat meelopers? Daar kun je best naar kijken, daar onderzoek naar doen. Of zijn het allemaal geharde criminele hooligans die denken: op het moment dat ik ongezien een ruit in kan slaan, dan pak ik mijn geld en pak ik mijn juwelen? Dat is natuurlijk een hele angstige gedachte, want laten we heel eerlijk zijn: de politie kan dat niet altijd bijtijds voorkomen. Daar zijn ze gewoon met te veel voor. Uiteindelijk kun je het wel beheersen, maar je bent dan wel achter de feiten aan het aanlopen. Dus in die zin vind ik het een goede discussie hoor, om te kijken: wat doe je aan de voorkant? Maar ik geloof niet zozeer in die slappe-thee-mentaliteit van: we gaan het bespreken. Er moet een stok achter de deur zijn. Een keiharde stok. En ik heb nog een voorstel dat ik zo ga lanceren, via de burgemeester, en misschien is dat ook wel een manier om grip op deze kwestie te krijgen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Helder. Mijnheer Lammering, voldoende beantwoord?

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja voorzitter, dan wou ik eigenlijk nog één toevoeging doen, want volgens mij hoor ik mijnheer Eerdmans ook zeggen dat het vooral belangrijk is dat wij die preventie in die wijken beter opzetten. Natuurlijk, ik ben het met u eens dat dat niet altijd door middel van theedrinken gebeurt, maar het gaat erom dat je de juiste contacten op dat moment weet te vinden. Waar ik mij ernstig zorgen om maak, waar mijn partij zich ernstig zorgen over maakt, is: er waren zo'n vijftig tot tachtig relschoppers, er waren enkele honderden sensatiezoekers omheen, maar er waren ook minimaal tienduizend mensen die online meekeken. Dat waren mensen die vol afschuw waren, maar er zaten ook mensen tussen die het juist aanmoedigden. Er is op social media ook iets aan de hand en zeker nu de coronamaatregelen er zijn, moeten we daar heel erg waakzaam op zijn en het contact met die jonge doelgroep is nu belangrijker dan ooit. Ik hoop dat u ons daarin kan volgen.

De heer **EERDMANS** (lr). Honderd procent. Kijk, dat is opzwepend gedrag. Ik zag het ook bij Plaswijckpark, dat zijn misschien niet eens mensen die het altijd menen, maar het gewoon leuk vinden om olie op het vuur te gooien. Dat is helemaal waar. Punt. Ja.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Helder. Dank u wel Lammering. Dan heb ik mevrouw Arsiëni, maar die geeft in de chat aan dat de interruptie overgaat.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Nee, dat was de vorige.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was de vorige.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja, dat was de vorige.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan het woord aan u.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik moet eerlijk zeggen: ik was toch ook wel positief over de bijdrage van mijnheer Eerdmans, omdat hij het wel over gedragsverandering heeft en zich ook afvraagt waarom mensen zich op deze manier misdragen en dit soort misdaden kun je het ook wel gewoon noemen begaan. Maar dan vind ik het toch jammer wat dan zijn oplossingsrichting is. Ik zou dat even willen toetsen bij mijnheer Eerdmans, hoe hij daar dan tegenaan kijkt, want wat u eigenlijk zegt, is: gedragsverandering bereik je als we mensen dus vernederen. Dus u denkt: de mensen die zich tegen de maatschappij keren, die zich op wat voor manier dan ook buiten die samenleving geplaatst voelen of vinden dat ze helemaal niets met die samenleving te maken hebben, die komen wel tot inkeer als we ze maar vernederen? Is dat hoe u daar tegenaan kijkt?
De heer **EERDMANS** (lr). Ja, ik denk het wel.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Want dat geeft mij een beetje de indruk, ik weet niet of u dat fragment kent uit Game of Thrones dat Queen Cersei door de straten wordt gejaagd: Shame, shame, shame! En wat er daarna gebeurde is dat ze die hele stad in de as heeft gelegd. Over het algemeen leidt het niet tot het gewenste resultaat om mensen te vernederen. Mensen gaan dan niet denken: oh, ik hoor bij deze samenleving als ik nu door iedereen met pek en veren de straat uit word gejaagd. Denkt u van wel?

De heer **EERDMANS** (lr). Maar kijk, er zit iets tussen bokslessen geven en met pek en veren de stad uitjagen. Dat is denk ik wat we zoeken. Ik denk dat vergelding en afstraffen wel bij een gedragsverandering hoort. Zomaar wegstoppen en zeggen: nooit meer doen, ik geloof in de heropvoedende tik in figuurlijke zin. Dat moet je toch doen door hun trots te breken. De manier, dat is vervelend, maar ik heb daar echt wel wat studie naar gedaan, ook naar boefjeskampen, daarin zie je dat je die kids, vaak zijn het gewoon jongeren, eventjes klein moet maken voordat ze weer groot kunnen worden. Dat wordt altijd in linkse kringen heel erg hardvochtig genoemd en vervelend, maar dit soort, dat is juist beter. Dat is juist een hele goede oplossing voor hun toekomst. Ik vind het juist asociaal om ze te laten doormodderen en alleen maar te pamperen, even in mijn overtreffende trap. Je kunt mij wegzetten als een hardvochtige beul, maar ik voel met die jongeren eigenlijk meer mee, omdat ik denk: je moet ze even afbreken, je moet ze breken, dat noem je catharsis, dat is volgens mij een psychologische term, dat je even helemaal op de grond op nul zit en dat je vervolgens weer gaat bouwen, want die jongeren hebben we nodig. Dus daar moeten we mee aan de slag. Maar ik vind het wegschuiven in een cel alleen of een gesprekje met een kopje thee zeg maar, dat is denk ik niet alleen de goede oplossing. Ik zoek daar al een tijdje naar hoor. Daar ben ik zo'n beetje vijftien jaar mee bezig, met dit thema, het strafbeleid

en wat de functies zijn en de doelen en daarom vind ik die sessie van vanmiddag ook hartstikke leuk, om met deskundigen erover door te praten wat het messengeweld betreft, maar je zoekt toch gewoon iets waar de knop omgaat? Dat hebben we gewoon nog niet gevonden mevrouw Arsieni. U kunt wel zeggen: het helpt niet. Ik heb het nog nooit gezien. Ik heb dit hele voorstel dat ik nu weer doe, vandalen in een hesje, naming and shaming, het is nog nooit gedaan. Het is altijd onder druk van de D66-privacypolitie tegengehouden. Het mocht niet, het kon niet. En daar moeten we maar een keer mee stoppen. Ik denk serieus dat we dit een kans moeten geven.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, vergelden doen we in Nederland gewoon via het strafrecht. Dat is waar de vergelding plaatsvindt. Dat is ook waar onze hele scheiding der machten op is gebaseerd, dat de rechter daarover gaat. En ik ben het wel met u eens dat we niet de oplossing paraat hebben, maar ik zou zeggen: enerzijds keihard aanpakken, dat is het strafrecht, anderzijds meeloopgedrag in de kiem smoren. En risicogedrag kun je natuurlijk nog veel beter signaleren dan we nu al doen. Dat is het initiatief geweest ten aanzien van het boksen en dan sluit ik aan bij wat u eigenlijk zegt, want wat is nou de kern daarvan? Namelijk dat de trots van grote jongens die zichzelf heel groot wanen ook echt wordt gebroken op het moment dat ze op zo'n boksvloer die begeleiding daarbij krijgen en eigenlijk zien hoe klein ze maar zijn als ze die wapens helemaal niet op zak hebben en dat ze dus veel meer met zichzelf te stellen hebben dan dat er daadwerkelijk overblijft in stoerdoenerij. Dus die middeleeuwse-schandpaalpolitiek van u, daar hebben wij helemaal niets aan. Laten we nou kijken naar hoe we in ieder geval risicogedrag zo vroeg mogelijk kunnen signaleren en dat we elkaar kunnen vinden in een preventieve aanpak, want als ik u zo hoor bent u daar eigenlijk een voorstander van en dat we vervolgens daar waar mensen over de schreef gaan wij gewoon ook samen kunnen optrekken

als het gaat om het keihard aanpakken daarvan.

De heer **EERDMANS** (lr). Voorzitter, mag het even in ordetijd, als het mag?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

De heer **EERDMANS** (lr). Ik krijg dringende adviezen uit mijn fractie dat ik mij moet houden aan de spreektijd, want we hebben geen ophoging gekregen. Oké, respect voor de meerderheid. Maar ik kan niet zo doorgaan, want dan houden we voor al die andere onderwerpen echt geen tijd meer over. Dus ik zou met liefde een hele discussie over bokslessen willen starten nu met mevrouw Arsieni, maar ik moet het niet doen voorzitter, want ik krijg echt oorlog in mijn club.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat begrijp ik goed, want we hebben erg veel op de agenda. Dus volgens mij is in de uitwisseling die u heeft gedaan met mevrouw Arsieni ook helder waar u staat. En u geeft beiden aan dat het debat daarover op nadere momenten vervolgd gaat worden. U krijgt nog wel een interruptie van mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, eigenlijk kon ik mij in grote delen van het verhaal van mijnheer Eerdmans wel vinden als het gaat om de noodzaak voor resocialisatie, als het gaat over dat we jongeren nodig hebben. Dan ben ik het helemaal met mijnheer Eerdmans eens. Over naming and shaming verschillen we van mening, maar dat zal niet nieuw zijn. Waar ik eigenlijk nog even mijnheer Eerdmans op wilde bevragen, waar ik me eigenlijk naast het feit dat die jongeren dit doen, me vooral zorgen om maak is dat er blijkbaar een hele groep ouders en mensen om die jongeren ook de grip kwijt zijn op die jongeren. Daar moeten we volgens mij met elkaar heel hard mee aan de slag, om te zorgen dat die grip weer terugkomt. Ik vroeg me af of mijnheer Eerdmans het daar ook mee eens was.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja. Ik kom er ook nog even op terug in het slotje van mijn betoog.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dan mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja, mijnheer Eerdmans heeft niet zoveel tijd, maar kijk waar ik over viel in ieder geval is: het inzetten van tanks en het leger, dat is in ieder geval de spierballentaal die we al gewend zijn van die rechtse partijen. Dat is volgens mij niet de weg waar we op moeten. Als je al een leger wilt inzetten dan zou het een leger aan jeugdwerkers moeten zijn zeg maar, om het contact met die jongeren in stand te houden. Maar waar ik me over verbaas, en dat is even de vraag, ik zal er zo meteen in mijn eigen inbreng natuurlijk wat uitvoeriger ingaan op dit onderwerp, maar één punt dat mijnheer Eerdmans aangaf is dat het niks te maken zou hebben met de avondklok en de coronamaatregelen. Dat vind ik wel verbazingwekkend. Volgens mij hebben we dit niet eerder, op deze manier in ieder geval, meegemaakt, dat jongeren zo een winkelstraat ingaan en gaan plunderen. Om dat nu helemaal niet in relatie te brengen met de coronamaatregelen en met de avondklok vind ik wel echt iets te simplistisch. Sterker nog: zijn eigen voormalige partijleider noem ik het maar even, Forum voor Democratie-leider Thierry Baudet heeft mensen zelfs gewoon aangezet om verzet te tonen tegen hulpdiensten, tegen deze maatregelen. Wij hebben dat in de andere steden natuurlijk ook gezien, dat zelfs volwassenen echt in gevecht gingen met politieagenten. Dus dit zijn echt wel nieuwe taferelen die ook gewoon makkelijk kunnen overwaaien naar andere steden, dus ook naar ons Rotterdam en naar de jongeren toe waar dat verzet, dat bestaande verzet dat er al was tegen de autoriteit vanwege allerlei condities waaronder ze leven, dat nu nog eens is versterkt. Dus dit punt wilde ik even meegeven, maar ik weet niet of hij daar tijd

voor heeft om mee te nemen, maar dit was even mijn interruptie op zijn verhaal.

De heer **EERDMANS** (lr). Nou, ja, ik heb weinig spandoeken gezien weet u wel, met 'tegen de avondklok'. Ik heb weinig demonstraties gezien. Ik heb geen toetertjes gehoord. Ik heb mensen niet zien lopen. Ik heb vooral heel veel bivakmutsen en capuchons gezien. Ik zag weinig zeg maar demonstratie. Ik zag vooral veel geplunder en veel gerel en alleen maar crimineel gedrag, dus ik zie die relatie eigenlijk helemaal niet. De burgemeester kan er misschien ook even op reflecteren. Ik ga afsluiten voorzitter. Dan maak ik iedereen blij. Ik vond het filmpje van de burgemeester goed. Dat vond ik mooi. Hij stelde de plunders dus de juiste vragen. Ben je tevreden nu? Heb je een goed gevoel? Ben je blij met je gestolen spullen? En wat vindt u ervan, burgemeester, dat is mijn voorstel aan u, dat u deze plunders ook één voor één ontbiedt op uw kamer, uw grote mooie kamer en ze daar deze vragen stelt, want die vragen moeten beantwoord worden. Daar wachten we op natuurlijk. Die antwoorden moeten er komen. En als u ze dat één voor één persoonlijk vraagt, ik denk dat dat hét opvoedkundige gesprek is, de confrontatie die ze thuis niet krijgen en wellicht is het verstandig om de ouders erbij uit te nodigen. Ik wil heel graag uw commentaar hierop. U heeft goed gehandeld voorzitter. De burgemeester heeft goed gehandeld. Op vijf, zes locaties bemand met politie, driehonderd agenten, waterkanonnen ingezet, gedreigd met traangas, dat had van mij ook direct ingezet mogen worden, maar goed, ik zat niet in de cockpit. Kortom: tot slot drie vragen vanuit Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Voordat u dat doet, mijnheer Eerdmans, nog één interruptie van mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik val ongeveer van verbazing van mijn stoel. Hoor ik mijnheer Eerdmans

nu zeggen dat het ergste tuig wordt beloond met op audiëntie gaan bij onze burgemeester? Hoor ik hem dat zeggen?

De heer **EERDMANS** (lr). Is deze mijnheer nog serieus te nemen voorzitter?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Bent u serieus te nemen? Is dit Leefbaar Rotterdam? U moedigt hen alleen maar aan.

De heer **EERDMANS** (lr). Ik neem dit soort dingen niet heel erg serieus voorzitter. Als je zo denkt te moeten doen, sorry, ik ga gewoon mijn laatste vraag stellen, want ik zit ook aan het eind.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Leefbaar Rotterdam is Leefbaar Rotterdam niet meer. Slappe hap.

De heer **EERDMANS** (lr). Een aantal vragen nog vanuit Leefbaar Rotterdam. Eén: op hoeveel aanhoudingen zitten we tot nu precies? En hoeveel zitten er nog vast? Twee: wordt er snelrecht gepleegd? En is dat al gaande? En de derde is het matje, het op het matje komen bij de burgemeester. Ik ben benieuwd naar de reactie van de burgervader. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Eerdmans heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Wie betaalt de schade? De dader!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van de ongeregelde heden op de Beijerlandse laan;

Constaterende dat:

- tuig van de laagste soort middels vernielingen, plunderingen, brandstichtingen en rellen gezorgd hebben voor een schadepost voor ondernemers op de Beijerlandse laan;

Overwegende dat:

- ondernemers bijna een jaar in de overlevingsmodus zitten;

- vele ondernemers financiële schade geleden hebben;
- de openbare ruimte - onder meer door het onttrekken van bakstenen en het in de brand steken van politieauto's - ook te lijden heeft gehad door deze strooptocht;
- het een Nederlandse norm is dat personen verantwoordelijk zijn voor hun eigen daden, dus wie sloopt, ook betaalt;

Verzoekt het college:

- de geleden schade van de ondernemers te verhalen op het tuig dat verantwoordelijk is voor het plunderen en vernielen van deze winkels op de Beijerlandselaan;
- de randen op te zoeken voor wat betreft het korten op uitkeringen, toeslagen en tegoeden die gemeentelijk geregeld worden teneinde via deze weg de geleden schade terug te vorderen;
- tevens bij het Rijk aan te dringen op het korten op uitkeringen, toeslagen en tegoeden die via het Rijk lopen teneinde via deze weg de geleden schade terug te vorderen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B.J. Eerdmans

Motie 8. Haal de relschopper uit de anonimiteit

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van de ongeregelgheden op de Beijerlandselaan;

Constaterende dat:

- tuig van de laagste soort middels vernielingen, plunderingen, brandstichtingen en rellen gezorgd hebben voor een schadepost voor ondernemers op de Beijerlandselaan;

Overwegende dat:

- de Beijerlandselaan en de Groene Hilledijk aantoonbare schade aan het aangezicht van de openbare ruimte heeft geleden;
- veel middelen zijn ingezet om van de Beijerlandselaan en Groene Hilledijk een aantrekkelijker winkelgebied te maken;
- het rechtvaardig is om het relend tuig te confronteren met de effecten die zij doelbewust veroorzaakt hebben;

- tevens een morele en strafrechtelijke plicht hebben om iets terug te doen voor de omgeving en gemeenschap die zij via vernielingen, plunderingen, brandstichtingen en geweldplegingen zo geraakt hebben;

Verzoekt het college:

- naming and shaming toe te passen op de daders van deze vernielingen, plunderingen, brandstichtingen en geweldplegingen;
- dit tuig - desnoods in etappes indien het een grote groep is - een paar weken de Beijerlandselaan en Groene Hilledijk schoon te laten maken;
- en hen tijdens het schoonmaken een geel hesje te laten dragen zodat iedereen weet dat zij de Rotterdamse gemeenschap veel schade hebben toegebracht;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B.J. Eerdmans

Motie 9. Géén Rotterdamse cent naar het relend tuig

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van de ongeregelgheden op de Beijerlandselaan;

Constaterende dat:

- het Perspectieffonds schulden opkoopt van jonge Rotterdammers;
- het relend tuig de kosten voor de vernielingen, plunderingen, brandstichtingen en geweldplegingen moeten betalen;
- het relend tuig op de Beijerlandselaan vrijwel geheel bestond uit groepen die een potentiële doelgroep van het Perspectieffonds zijn;

Overwegende dat:

- het Perspectieffonds betaald wordt door alle Rotterdammers, met als grondgedachte barmhartigheid en solidariteit;
- het relend tuig op hun beurt geen barmhartigheid en solidariteit getoond heeft naar de stad en haar inwoners;
- daders gestraft moeten worden en niet de Rotterdammer die het beste met zijn leven en de samenleving voor heeft;

Verzoekt het college:

- de daders van de vernielingen, plunderingen, brandstichtingen en geweldplegingen op de Beijerlandse laan niet in aanmerking te laten komen voor het Perspectieffonds;
 - de raad zo spoedig mogelijk hierover te informeren;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Jami en B.J. Eerdmans

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Eerdmans. Dan gaan we naar mijnheer Karremans. En mijnheer Meeuwissen, zou u uzelf weg willen klikken? Dank u. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil mijn betoog beginnen met de agenten die afgelopen maandagavond op de been waren om de orde te handhaven rond en op de Beijerlandse laan, tegen hen wil ik zeggen: jullie stonden daar niet alleen. De hele stad stond achter jullie en staat achter jullie. Vierkant. Ik weet dat jullie vinden dat jullie gewoon je werk doen, maar voor ons zijn jullie helden. Dank jullie wel. En om die waardering en steun te onderstrepen hebben wij de motie 'Vierkant achter de politie' ingediend, ondertekend door bijna de gehele raad, waarin we het geweld van de rebschoppers keihard veroordelen en verklaren dat we als één man achter jullie staan. En vanaf hier zou ik namens mijn fractie, maar ik denk namens iedereen in de gemeenteraad, de tien gewonde agenten veel beterschap en een spoedig herstel willen wensen.

Voorzitter, dan het tuig. Tegen hen zou ik willen zeggen dat ze nog niet van ons af zijn. We zullen de politie, justitie en de gemeente blijven aansporen om jullie te pakken en elke cent van de schade die jullie hebben veroorzaakt te verhalen op jullie. Dat geldt ook voor de daders van de brand van het theatergebouw van het Plaswijckpark.

Aan de burgemeester vragen wij in aanvulling van de door ons reeds op maandagavond gestelde vragen daarom het volgende: bent u bereid indien dit onvoldoende lukt via het strafrecht de gemaakte schade aan publieke eigendommen aanhalig te maken via een privaatrechtelijke route? Bent u bereid als gemeente beslag te leggen op de bezittingen van de verdachten en daders ter genoegdoening van de schade aan publieke eigendommen? U heeft volgens artikel 172A van de Gemeentewet de bevoegdheid om het opgepakte reittuig in de toekomst bijvoorbeeld met Oud en Nieuw van straat te halen. Bent u bereid dat te doen? En zijn inmiddels alle veiligheidscamera's in de omgeving van de Beijerlandse laan gedigitaliseerd waardoor er betere beelden opgenomen kunnen worden? Zo nee, kunt u er dan voor zorgen dat dit zo snel mogelijk gebeurt?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U heeft een interruptie van mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, in de media sprak de VVD meteen al heel stoer dat de kosten van de schade van de plunderingen bij de daders verhaald moeten worden. Dat horen we mijnheer Karremans hier ook zeggen. Wat schetst mijn verbazing? De eerste motie heeft de VVD met hun vriendjes van DENK meegetekend en dat richt zich er vooral op dat anderen, dat Henk en Ingrid kunnen gaan lappen door die schade. Door die schade, door de tsunami die premier Rutte de afgelopen tien jaar over Nederland heeft uitgestort. Graag een verduidelijking van mijnheer Karremans waarom die heel erg de nadruk legt, samen met de vriendjes van DENK, op het met zijn allen betalen van de schade door al dat tuig, de zogenaamde jongeren tussen aanhalingstekens. Tot zover voorzitter.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, dat doen wij om de ondernemers te helpen die niet verzekerd zijn tegen dit soort reittuig, die nu met enorme kostenposten

zitten en dat vervolgens de gemeente de schade gaat verhalen op de daders. Dat geldt voor hen, maar ook voor de publieke eigendommen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik vraag me af of mijnheer Karremans zich verdiept heeft, want hier is gewoon een fonds voor. Dus dit is alleen maar een beetje om goedkope publiciteit te krijgen van mijnheer Karremans. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan een vraag van mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, kijk, wat die jongeren hebben gedaan is op geen enkele manier goed te praten. Op geen enkele manier. De plunderingen die de relschoppers hebben verricht zijn op geen enkele manier goed te praten. Maar ik vind het ook echt te makkelijk en dat is weer die spierballentaal van mijnheer Karremans die we gewend zijn, om ze te bestempelen als tuig, om ze van ons af te stoten, uit de maatschappij af te stoten, terwijl het ondertussen gaat om jongeren van twaalf, dertien, veertien, vijftien, zestien jaar. Ik las net dat degene die de brandstichting heeft veroorzaakt bij het Plaswijckpark, waar iedereen echt mooie herinneringen aan heeft volgens mij, een jongen van veertien is. Een jongen van veertien. Stelt de VVD nu werkelijk waar voor om de schade, de rekening van de schade, bij deze jongen van veertien nu neer te leggen en daarmee dan het probleem op te lossen? Stelt de VVD dit werkelijk voor?

De **KARREMANS** (vvd). Nee, het recht werkt zo dat je dan de ouders aansprakelijk kan stellen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Oké. Dan een vraag aan mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Voordat u verdergaat, mijnheer

Meeuwissen heeft een interruptie op uw eerste punt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, mijnheer Büyükcıfci doet nu alsof ze heel erg zielig zijn. Ook al waren ze tien jaar oud, in het Plaswijckpark is gewoon een compleet historisch Nederlands gebouw gesloopt. Wat vindt mijnheer Büyükcıfci ervan als we al dat tuig, jongeren tussen aanhalingstekens, dan weten we allemaal wat er bedoeld wordt, dat we ze gaan heropvoeden en indien mogelijk de Nederlandse nationaliteit gaan afpakken en gewoon laten oprotten, terug naar de zandbak? Kan mijnheer Büyükcıfci daarop reflecteren?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik heb bijna geen zin om erop in te gaan, maar heeft mijnheer Meeuwissen of de PVV dan ook voorgesteld om alle Urkers op het vliegtuig te zetten en richting Urk te sturen? Dit zijn hele simplistische benaderingen voorzitter. Daar heb ik geen zin in, zo'n xenofobisch verhaal van de PVV, mijn vraag is gericht aan mijnheer Karremans.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, voorzitter, even nog reageren?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Mijnheer Karremans stelt nu voor-

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik wil even een interruptie plegen op mijnheer Büyükcıfci alstublieft. Ja, we zitten hier niet in Urk. Het is leuk om de hele wereld erbij te halen. Ik kan ook Marrakech erbij halen. We kunnen ook Mekka erbij halen. We zitten hier in de raad van Rotterdam en we hebben genoeg ellende in Rotterdam, zeker met de tsunami die premier Rutte de afgelopen tien jaar over ons heeft uitgestort en waarvan er volgens mij ook veel op mijnheer Büyükcıfci stemmen. Dus laten we ons in deze vergadering beperken tot Rotterdam. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Büyükcı, heeft u nog behoefte om te reageren?

De heer **BÜYÜKÇİ** (nida). Nee, mijn vraag was aan mijnheer Karremans. Kijk, hij zegt: we moeten de rekening neerleggen bij de ouders. Het zou zomaar kunnen, dat weet ik niet, dat gaan we allemaal invullen voor de ouders dan, dat die ouders gewoon ook geen grip hebben op deze jongeren. Gewoon geen grip hebben op deze jongeren op dit moment. Of niet weten wat ze aan het uithalen zijn. Het gewoon niet weten. Kan mijnheer Karremans zich daar iets bij voorstellen? Dat zij net zo goed balen van wat er is verricht door deze jongeren, als ze al op de hoogte zijn van wat er is gebeurd? En dan gaat u bij de ouders aankloppen om de rekening bij de ouders neer te leggen? Is dat nou de oplossing die de VVD nu voorstelt? Of is dit gewoon een publiciteitsstuntje, spierballentaal?

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik kom zo bij de ouders voorzitter. Dan vervolg ik mijn betoog als u dat toestaat. Want dat is inderdaad wel een vraag die ik heb. Het is terecht dat mijnheer Büyükcı dat aansnijdt. Die stel ik niet aan de burgemeester, maar dat is de vraag: waar zijn de ouders? En de vraag die ik zou willen stellen aan de burgemeester, dat is wel een vraag aan de burgemeester, is of er een gesprek zou kunnen worden georganiseerd tussen raadsleden en de ouders van dit soort reitje. Ik heb namelijk verdomd veel vragen aan de ouders. Dus mijn vraag is: zou dit geregeld kunnen worden? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Karremans heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Wij staan vierkant achter de politie

‘De gemeenteraad van Rotterdam op 28 januari 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van de ordeverstoring in Rotterdam-Zuid;

Constaterende dat:

- reischoppers een spoor van geweld tegen agenten, vernielingen en plunderingen van winkels achter zich laten in onze stad;

Overwegende dat:

- agenten, BOA's en andere hulpdiensten met gevaar voor eigen leven de veiligheid op straat verdedigen en met man en macht plunderingen van winkels proberen te voorkomen;

Spreekt uit:

- het geweld van de reischoppers en plunders hard te veroordelen;
- als gehele raad namens alle inwoners van de stad Rotterdam vierkant achter de politie, BOA's en andere hulpdiensten te staan en hen te danken voor hun kordate optreden;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. V.P.G. Karremans, B.J. Eerdmans,
E.C. Eskes, M.J.P. Meeuwissen, T.J. Vonk,
S.R.T. van Baarle, S.F. Lammering, N.
Arsieni, P.J.H.D. Verkoelen en S. Leewsis

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel.

De heer **BÜYÜKÇİ** (nida). Oké. Nou ja, goed, een goede manier om weg te duiken voor de vraag. Gewoon een oprechte vraag die ik stel, want ik vond het iets te gemakkelijk om te zeggen: goh, we gaan de rekening in ieder geval neerleggen bij deze jongere van veertien. En mochten zij het niet kunnen betalen dan leggen we het neer bij de ouders. En ineens zie ik nu een poging van mijnheer Karremans om in ieder geval daarvan weg te blijven, van zo'n vraag en de vraag richting de burgemeester te stellen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik wil die vraag wel beantwoorden hoor.

De heer **BÜYÜKÇİ** (nida). Het punt hier is dat we moeten vermijden om met simplistische suggesties te komen, om ze weg te schuiven van ons als tuig. We moeten vooral het contact proberen aan te

gaan met deze jongeren. Wat bezielt ze? Ik vond dat een hele terechte vraag van iemand, van een medewerker. Heel even, ik heb mijn punt niet gemaakt. Ik vond het een hele terechte vraag van een medewerker die werd geïnterviewd bij het Plaswijckpark. Wat bezielt deze mensen? En dat vind ik een hele oprechte vraag. Wat bezielt deze mensen? En we moeten gewoon snappen wat er aan de hand is, wat er gebeurt, maar ook naar onszelf kijken. Kunnen we inderdaad niet een leger inzetten? Een leger aan jeugdwerkers inzetten om het contact, om de connectie met deze jongeren te maken. Wat bezielt ze? Wat gebeurt er? Maar ook kijken naar de condities waarin ze leven. Want mijnheer Meeuwissen, ik ben het niet zo vaak met hem eens, maar mijnheer Meeuwissen maakte terecht een belangrijk punt. Het is natuurlijk wel VVD-beleid geweest, van jarenlang hard VVD-rechts beleid, waardoor mensen op het vlak van onderwijs, op het vlak van arbeid achtergesteld zijn geraakt. En de connectie, en dat zien we ook nu met de toeslagenaffaire, dat de achtergrond is geproblematiseerd, keer op keer. En dit zijn bepaalde condities die niks goedpraten, op geen enkele manier rechtvaardiging bieden voor de gedragingen, maar wel mogelijk een verklaring bieden voor wat hier is gebeurd. En wat mij betreft moeten we nu overgaan naar een complexere manier van duiding van de vraagstukken in plaats van zo'n simplistische benadering zoals mijnheer Karremans het alweer voorstelt, die gelijk voor de camera springt en ze wegzet als tuig en ze moeten aangepakt worden en we moeten de rekening sturen naar deze mensen. Dat zijn niet de oplossingen. Dat zijn niet de juiste oplossingen. Je stoot deze mensen van ons af. Dat moeten we niet willen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Büyükcıfci, u gaat rap door uw tijd heen. Ik zou u willen aanraden om kort in uw interrupties te zijn. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zou niet weten waar ik moet beginnen. Dat het überhaupt in je opkomt om dit niet als stuitend te zien, dat kan ik al niet begrijpen en dat je vervolgens de schade wilt verhalen als maatschappij op dit soort reltuig lijkt mij verdomd vanzelfsprekend. Sterker nog: dat staat zelfs in het wetboek mijnheer Büyükcıfci. Als je meerderjarig bent en je kinderen veroorzaken schade, dat hebben we hier wel gezien, dan kun je dat verhalen op de ouders. Dat staat in het wetboek. Weet u wel, dat wetboek waar u van wilt dat daar een strafbaarstelling in komt voor het beledigen van de profeet, dat wetboek. U heeft het over ophitsen. Voorzitter, wij hebben het vorige week nog gezien in de commissie Veiligheid en Bestuur, NIDA dat continu dat frame op de politie plakt: het zijn racisten, ze discrimineren, ze zijn niet je vriend. Dat is het gevolg, dat is precies het gevolg. Zo'n klimaat roept op dat dat soort jongens zich tegen de politie gaan keren. Dus als ik u was, mijnheer Büyükcıfci, zou ik een hele grote spiegel kopen en daar eens goed in gaan kijken, want wat hier feitelijk aan de hand is, het is reltuig, het had niets te maken met coronademonstranten en ik vraag me inderdaad af: waar zijn de ouders? Als je ziet dat je kind weggaat vlak voor 21.00 uur om te gaan rellen of nog niet thuis is om 21.00 uur, en dat je ze niet op gaat halen, of je niet afvraagt waar hij is en als je hoort dat hij thuiskomt om 01.00 uur 's nachts, misschien met een nat pak, omdat hij gepakt is door een waterkanon, dat je lekker blijft slapen, dat gaat er bij mij gewoon niet in voorzitter. En wat we gezien hebben afgelopen maandagavond op Zuid is dat er in de opvoeding van heel veel van die jongens iets ontzettend goed misgaat. Daarom wil ik in gesprek met die ouders.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is helder. Ik heb een interruptie van mevrouw Eskes.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Mag ik hier nog even op reageren voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Misschien kunt u de vraag van mevrouw Eskes gelijk meenemen, want ik denk dat die in dezelfde lijn ligt. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dat klopt. Ik heb vooral een vraag aan mijnheer Büyükcı. Op het moment dat mijn kind of uw kind een steen door een ruit gooit dan ben ik verantwoordelijk, ook financieel. Ik wil even weg van de emotie van het debat, maar het is toch gewoon feitelijk zo dat als er minderjarige kinderen zijn dat ouders gewoon een verantwoordelijkheid hebben voor de schade die aangericht wordt door kinderen. En ik vind het eerlijk gezegd dan ook wel bijzonder dat u probeert dat nu helemaal weg te trekken en dat in een soort slachtofferperspectief te plaatsen, terwijl het volgens mij gedragskundig gewoon van belang is dat als mensen iets uithalen de gevolgen daarvan ook gemerkt worden. Dat is volgens mij ook een belangrijk gedragskundig principe. Dat zou volgens mij bij u toch ook bekend moeten zijn? Dus ik ben wel een beetje benieuwd: wat maakt dat u hier zo op acteert terwijl dit volgens mij gewoon algemene rechtsprincipes zijn, dat ouders van minderjarigen een verantwoordelijkheid hebben, ook in financiële zin?

De heer **BÜYÜKÇİ** (nida). Ja voorzitter, kijk, ongeregelde heden zijn van alle tijden, dus dit is niet een nieuw fenomeen of zo. Dit is van alle tijden. En dat zal het helaas ook blijven. Waar we vooral naar moeten kijken, is: wat zijn de condities die wij creëren als samenleving? Kijk, ik neem aan dat mijnheer Karremans ook de lijn van Rutte volgt van dit is gewoon crimineel gedrag en we moeten het vooral niet zoeken in sociologische verklaringen. We moeten het juist wel zoeken in sociologische verklaringen. Wat is er hier aan de hand? Wat gebeurt hier? En wat mij betreft vind ik het iets te simplistisch om dan te zeggen: nee, we moeten de rekening sturen naar deze mensen. En we moeten de ouders ook gewoon als schuldigen aanwijzen. Er is een veel complexer vraagstuk waar we naar moeten

kijken. Dus ik vind het iets te gemakkelijk om dan zo te zeggen: we hebben al een oplossing gevonden, we gaan de rekening sturen en we gaan dit doen en we gaan dat doen en we gaan ze bestempelen als tuig. Of we naming and shaming toepassen. Daarmee gaan we er niet komen. Daarmee gaan we er niet komen voorzitter. En ik moet even letten op mijn tijd, want ik heb nog een veel uitgebreidere bijdrage over dit agendapunt waar ik meerdere punten aanstip, maar dit was voor mij in ieder geval even de interruptie op mijnheer Karremans, omdat het gewoon een hele simplistische benadering is van de situatie, spierballentaalvertoon is en volgens mij is het punt daarmee duidelijk gemaakt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is helder. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik zie dat mijnheer Büyükcı zich uitgelogd heeft, maar ik heb op geen enkele manier gezegd dat de ouders schuldig zijn. Ik heb wel gezegd: ze hebben een verantwoordelijkheid. Volgens mij moeten we daar niet voor weglopen en moeten we hen daar ook op aanspreken en hen daar ook de verantwoordelijkheid geven die krachtens de wet daar ook bij past. Ik heb het woord tuig ook niet in de mond genomen. Dus ik vind het een beetje een jammere reactie van mijnheer Büyükcı die niet ingaat op mijn punt, namelijk: hoe ga je om met verantwoordelijkheid? Los van of je ouders de schuld geeft, help ze vooral om grip te krijgen op hun kinderen, maar het neemt niet weg dat je die verantwoordelijkheid ook zeker moet leggen waar die hoort. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Mijnheer Büyükcı.

De heer **BÜYÜKÇİ** (nida). Eens, de ouders moeten erbij betrokken worden, de school moet erbij betrokken worden. De buurtwerkers moeten erbij betrokken worden. De jongerenwerkers moeten erbij betrokken worden. Zeker. Ja.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u wel voorzitter. Eens met mevrouw Eskes trouwens, die schuld dat is een lastige. De verantwoordelijkheid snap ik ook, maar ik heb toch wat moeite met de opmerking van mijnheer Karremans. Als je zegt: als je een kind hebt zie je dit toch wel? Nou, als je de gezinsproblematiek een beetje kent in een heleboel gezinnen en je weet dat die opgeschoten jongens bijna niet in de hand te houden zijn, kijk eens hoe moeilijk het voor de politie al is om die jongens, zeker als ze in die opgewonden staat verkeren, dan heb je ze niet in de hand. En die vader en moeder zitten waarschijnlijk ook met de handen in het haar, die hebben die jongens niet in de hand. Het zijn niet de makkelijkste jongens waar we het over hebben. En dan schuiven we de verantwoordelijkheid gewoon simpel af naar die ouders, die al zoveel problemen hebben in dat gezin. Ik denk dat we daar rekening mee moeten houden. Ik denk dat we als politiek niet onze verantwoordelijkheid moeten afschuiven. Ik denk dat we samen, wel met de ouders en met die jongeren, tot een oplossing moeten komen. Ik heb niet veel tijd, dus ik wil het heel kort houden. Misschien kom ik wel heel soft over, maar ik denk dat daar de oplossing toch echt ligt en niet simpel even de schuld aan de ouders of aan die jongeren te geven, maar ook onze eigen verantwoordelijkheid te nemen van de politiek. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder punt. Mijnheer Meeuwissen wil daar volgens mij op reageren.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, daar wil ik even op reageren, want dit is weer een beetje pappen en nathouden. Ze kunnen er helemaal niks aan doen. Kijk, we leven hier nu in een stad waar we een burgemeester hebben die openlijk pleit voor gratis Arabische les, die ouders spreken niet eens Nederlands, je kunt ze niet eens bereiken. Is mijnheer Van Zevenbergen het

ook niet met mij eens dat we of heel erg hard moeten gaan heropvoeden en bij voorkeur in moeten gaan zetten op remigratie, dus gewoon het Nederlanderschap afnemen en die mensen terug naar de zandbak, terug naar Marokko sturen. We hebben het allemaal gezien in de Beijerlandse laan, dat is gewoon meer dan 80 procent tuig met een Marokkaans paspoort.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Een heldere vraag. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik wil even tegen mijnheer Meeuwissen zeggen: blijf af van onze jongeren op Zuid. Er zit helemaal geen tuig bij. Natuurlijk ook een paar. Maar hou op, let ook eens op uzelf, op wat u allemaal zegt, en op hoe u die mensen ophitst, opjut. Ik weet wel dat u het liefst zou hebben dat er allemaal tanks door de straten rijden die iedereen neerschieten, behalve de PVV'ers, maar zo zit de wereld niet in elkaar. Je hebt mensen met andere ideeën, je hebt mensen met andere achtergronden. We moeten samen deze samenleving vormen mijnheer Meeuwissen. Hou alstublieft op met onze jongeren van Zuid zo te stigmatiseren, want daar schieten we werkelijk helemaal geen fluit mee op. Het enige wat u misschien wint is een paar stemmen van nog bozere burgers. Dat moet u niet doen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja. Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder punt. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dan heb ik ook nog een vraag aan mijnheer Van Zevenbergen. Vandaag dien ik een motie in, 'Geen Duitse ME in Rotterdamse straten'. Nou, mijnheer Van Zevenbergen heeft heel veel moeite met een harde aanpak. Gaat mijnheer Van Zevenbergen stemmen voor mijn motie 'Geen Duitse ME in Rotterdamse straten'? En hij mag ook

nog meetekenen. Dus ik ben heel benieuwd mijnheer Van Zevenbergen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik weet niet of mijnheer Van Zevenbergen daarop wil reageren?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Jammer dan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik was al weggegaan. We zitten natuurlijk superkrap in onze tijd. En we zijn inderdaad niet meegegaan met de uitbreiding, omdat we vinden dat we al lang genoeg vergaderen en we tot actie moeten overgaan. Nee, ik ga waarschijnlijk niet tekenen. Ik heb hem nog niet gelezen, maar ik ga waarschijnlijk niet tekenen tegen meer Duitsers op straat.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is een helder antwoord.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Mag ik daar nog even op reageren voorzitter? Mijnheer Van Zevenbergen heeft niet eens interesse om zich te verdiepen in wat er gebeurt. Dat is een grote schande. Het is echt een trieste club die SP. Tot zover voorzitter.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik heb een vraag aan mijnheer Meeuwissen. Heeft hij een overzicht van de politie ontvangen over etnische achtergrond van de mensen die opgepakt zijn?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Mevrouw Eskes, ik heb de beelden gezien. Ik ben als een van de eersten in die straat gaan kijken en er is ook een enorme discussie ontstaan, want ik heb heel veel foto's gemaakt van de winkels die beschadigd zijn en de winkels die echt duidelijk Arabische teksten hadden en die er duidelijk uitzagen als winkels met een islamitische achtergrond zijn allemaal gespaard gebleven. Is mevrouw Eskes er geweest? Gaat mevrouw Eskes wel eens in de stad kijken wat er in Rotterdam gebeurt?

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik constateer dat mijnheer Meeuwissen geen antwoord geeft op mijn vraag. Dat is jammer. En daarmee maakt het ook die stoere spierballentaal hier nogal veel geblaat voor de Bühne. Dat is jammer. We kunnen ook een serieus debat voeren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik heb op mijn lijstje staan dat we nu naar mevrouw Arsiëni gaan. Gaat uw gang.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, allereerst wil ik mijn diepste respect uitspreken voor al die politiemensen op straat de afgelopen dagen. Het is ongelooflijk hoe de vlam in de pan is geslagen en daartussen staan lijkt me enorm heftig en het heeft meerdere agenten verwond. Die agressie voelt zo leeg en zo zinloos. En dan ook nog de manier waarop ondernemers hier de dupe van worden. Het is al zo'n lastige tijd voor ondernemers. En dat je dan op deze manier bestolen wordt. Ja, daar krijg ik echt pijn in mijn buik van, want ik herken het gevoel, in het verleden is dat ook gebeurd bij het restaurant van mijn ouders. Ik kan me dat dus heel goed voorstellen. En wat hebben die ondernemers met die coronamaatregelen te maken of met wat dan ook? Helemaal niets. Deze rellen zijn totaal random, blinde agressie. Ik ben dinsdag op de Beijerlandse laan geweest om wat inkopen te doen, want ik woon er ook vlakbij. Dus dat is een kleine moeite. Het viel mij op dat iedereen al gewoon weer verder was gegaan. De troep was heel snel opgeruimd en er hing ook eigenlijk een normale sfeer. Terug naar de orde van de dag. En toen dacht ik: when they go low, we go high. Dat is wat ik gezien heb. De veerkracht van Zuid. Maar de nasmaak is natuurlijk heel wrang, want we blijven wel nog allemaal met heel veel vraagtekens achter. Wie waren deze mensen? En het debatje hiervoor ging daar natuurlijk ook over. Niemand heeft dat precieze beeld. En die mensen moeten voor hun misdaden worden bestraft, maar we willen ook weten wat hen heeft bewogen. Uit preventief oogpunt is dit

belangrijk. En hoewel criminaliteit zeker niet altijd te voorkomen is, kun je wel degelijk werken aan het verkleinen van de voedingsbodem. Je kunt echt én hard optreden op de korte termijn én investeren in een preventieve aanpak gericht op risicogedrag. Want je wil ook meelopen voorkomen. We lezen in de verslagen van de politie dat de relschoppers een hele vreemde mix waren: de vijftig tot tachtig mensen die op dit soort oproepen afkomen zijn het vooral eens over waar ze tegen zijn. Ze hebben helemaal niet een idee van waar ze voor zijn. Misschien is het belangrijkste wat hen bindt wel wantrouwen. Wantrouwen tegen het systeem, de overheid en de samenleving zelf. En politieke vertegenwoordigers hebben hierin ook een rol. Dan richt ik me ook even tot mijnheer Meeuwissen. Oproepen tot geweld, oproepen tot verzet, die vertegenwoordigers zoals mijnheer Meeuwissen moeten zichzelf eens even heel goed in de spiegel aankijken, want dat is de reden waarom mensen zich afkeren van de samenleving en geen enkel respect voelen voor wie er wel deel van uitmaken. Gewoon dingen kapot maken, zinloos geweld. Mijn eerste vraag is daarom aan de burgemeester: hoe moeten we ons daarop voorbereiden met de snelheid waarmee dit soort oproepen via de sociale media kunnen worden verspreid?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen heeft een interruptie.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter. Ja, D66 praat het liefst over glühweinfeestjes in Rotterdam. Dat weten we allemaal. Maar mevrouw Arsieni probeert mij nu aan te wrijven dat ik oproep tot geweld. Kan mevrouw Arsieni daar een voorbeeld van geven?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Mijnheer Meeuwissen, u heeft zelf gezegd: we blijven ons verzetten tegen deze avondklok. Dat zijn ook de letterlijke woorden van de PVV-fractievoorzitter in Urk geweest. Dus als ik het heb over wat de PVV in die zin moet doen, in het kader

van zichzelf in de spiegel aankijken, dan denk ik dat ze zich ook wel eens te rade mogen gaan wat het betekent als je dat soort woorden bezigt, als je het hebt over verzet.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, als ik hier nog even op mag reageren?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja. Kijk, we zitten hier niet in Urk, maar als we toch even een uitstapje doen. Mijnheer Wilders heeft gisteren aangegeven dat D66 de eerste ondertekenaar was van een motie in de raad van Amsterdam om de avondklok af te schaffen. Kijk, ik kom straks ook met een motie dat de avondklok in Rotterdam geen goed plan is vanwege het enorme probleem met vooral Turkse en Marokkaanse jongeren die compleet ongeïntegreerd zijn, die door D66 op gratis kickboksles worden gestuurd. Dat is gewoon een compleet drama. Dus daarom is de situatie hier onhoudbaar. Voorzitter, u hoort mij alleen nooit zeggen dat er verzet moet worden aangetekend. Ja, ik noem het wel een sadistische avondklok en ik ben er zelf ook helemaal niet blij mee. Tot zover de verduidelijking voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Arsieni dan.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, daar hoor ik geen vraag in. Ik concludeer alleen dat het wegzetten van groepen zoals mijnheer Meeuwissen dat doet en het totaal voorbijgaan aan de mix van mensen die wel degelijk op die rellen af is gekomen, dat hij daarmee mensen in het verdomhoekje zet, daarmee verdacht maakt en dat hij daarmee een heleboel mensen stigmatiseert. En ja, daar verschillen mijnheer Meeuwissen en ik gewoon van mening.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zou zeggen: mevrouw Arsieni, zet uw roze bril eindelijk

eens een keer af en ga ook eens op straat kijken wat er gebeurt. Bent u al in de Beijerlandse laan geweest, mevrouw Arsieni?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Arsieni gaf net aan dat ze daar boodschappen had gedaan dinsdag. Dus gaat u verder mevrouw Arsieni.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Oh, dat valt me mee dan. Dank u wel.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, wat ik graag wil weten is: naar aanleiding van die rellen in Urk, Eindhoven en in Amsterdam konden we natuurlijk de bui al wel enigszins voelen hangen. Dus met welke scenario's is die dagen erna rekening gehouden? Welke informatie was er toen over de mogelijke deelnemers aan deze rellen en eventuele locaties beschikbaar? Waren er scenario's voorbereid met locaties op Zuid? Zijn de mensen die de oproepen hebben geplaatst op sociale media in Rotterdam al gepakt? Wat is de tactiek van de driehoek als dit soort berichten op sociale media verschijnen? Kunnen mensen dan op dat moment misschien al worden getraceerd als ze oproepen tot geweld? Of kan dat alleen daarna? Hoe zit het precies met het verhalen van de schade op de relschoppers? Ik zie dat het OM er al volop mee bezig is, maar wat kan daarin wel en wat kan daarin niet? Nou, daar is net een heel debat over geweest. Tegen welke grenzen lopen we aan? Hoe werkt het snelrecht precies en welke complicaties zijn er daarbij? Want dat kan ook niet altijd worden toegepast. De politie heeft een schaarste aan capaciteit, maar deze onrust vereist aardig wat inzet. Dus hoe gaan we daarmee om? En wat zijn de verwachtingen voor de aankomende weken?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dat zijn heldere vragen aan de burgemeester. Ik ga naar mevrouw Eskes voor haar termijn.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik denk dat aan het begin ook zeker een woord van groot respect en dankbaarheid aan de politie, de ME en iedereen die bijgedragen heeft aan het onder controle krijgen van deze rellen zeer gepast is en zeer terecht is. Er is hard gewerkt. Er zijn tien agenten gewond geraakt. Afschuwelijk dat dit bij de uitoefening van je werk de consequentie is. Ik denk dat we daar alleen maar dankbaar voor mogen zijn, dat er mensen zijn die op het moment dat het zo uit de hand loopt naar voren durven te stappen en willen stappen en dat er ook een grote bereidheid is, zoals u ook misschien via de media hoort, om bij te dragen aan het tot rust brengen van onze stad en voor het herstellen van de veiligheid van al onze inwoners. Ik ben er ongelooflijk dankbaar voor en ik denk dat we dat niet genoeg kunnen benadrukken.

Dan kijkend naar een aantal onderwerpen dat gepasseerd is. Ik denk dat een aantal dingen al genoemd is. Dat gaat over: wie is nu verantwoordelijk? En hoe kijken we daarnaar? Nou, wat ons betreft is zeker ook die rol van de ouders van belang. Ik denk dat het goed is dat via het OM gewoon goed gekeken wordt: hoe zit dat met de verantwoordelijkheid en met de schadeloosstelling en welke rol spelen de ouders daarin? Maar zeker ook in de gesprekken in de stad is het van belang dat de ouders weten dat er een plek is waar ze hulp kunnen vragen als ze zelf geen grip hebben op hun kinderen, maar dat het ook terecht is dat op het moment dat zij geen actie ondernemen daar ook wel gevraagd mag worden: wat doet u met betrekking tot uw kinderen?

Een ander onderwerp is: hoe ga je daarmee om? Ik zit een klein beetje tussen mijnheer Büyükcıfci en mijnheer Eerdmans in. Ja, ik vind het belangrijk dat zeker waar het gaat om minderjarige relschoppers zij ook iets leren van wat er is aangericht. Mijn vraag aan de burgemeester is in hoeverre er ook met het Openbaar Ministerie, zij gaan natuurlijk zelf over de strafeis, maar

ook met hen besproken wordt welke mogelijkheid er is, zeker waar het gaat om minderjarigen, ook leerstraffen onderdeel te laten zijn van het vonnis. Ik denk dat dat van belang is, zodat het niet enkel gaat om repressie, maar vooral ook om een stukje bewustwording en het voorkomen van verdere radicalisering van jongeren die hier zich zo te buiten zijn gegaan.

Dan nog een laatste punt. Dat gaat over de schadeloosstelling van de ondernemers. Nou, daar is natuurlijk al het een en ander over bekend. Ik heb de oproep van de burgemeester gezien, waarvoor ook mijn complimenten. Ik vind dat ongelooflijk goed hoe hij zich heeft uitgesproken naar de relschoppers en ook naar de ouders. Grote complimenten daarvoor. En ook goed dat er is uitgesproken naar ondernemers: op het moment dat de schade niet gedekt wordt, wij denken met u mee. We hebben inmiddels ook gezien dat minister Hoekstra en minister Grapperhaus aangekondigd hebben dat er een fonds komt voor de getroffen ondernemers, maar ik denk dat het belangrijk is dat de gemeente daar ook een bemiddelende rol speelt. Dus terecht dat er direct ook een bijeenkomst is belegd met de stadsmarinier en een ondernemerscontactpersoon en graag hoor ik wel hoe wij daarover teruggekoppeld kunnen krijgen in hoeverre ondernemers zichzelf ook weer kunnen herstellen na deze schade, want ik denk dat het ongelooflijk belangrijk is, het is al vreselijk ingewikkeld om je hoofd overeind te houden en je bedrijf overeind te houden in deze tijd waarin je door de maatregelen al zwaar getroffen bent, maar dan kan het niet zo zijn dat je uiteindelijk nog met een enorme strop of schadepost achterblijft. Dus graag hoor ik hoe het college hier voornemens is te acteren om juist ook te bemiddelen, te faciliteren en waar nodig eventueel ook financieel te ondersteunen waar de fondsen en alles wat inmiddels in het leven geroepen is niet voldoet.

Tot slot ook een groot compliment aan iedereen die zich zo hard gemaakt heeft om ook de andere kant te laten zien, de

kracht van Rotterdammers, mensen die met bezems naar de getroffen bedrijven toegaan, die storten op doneeracties, die laten zien dat Rotterdam meer is dan relschoppers. En dat uiteindelijk de positieve krachten sterker zijn dan de destructieve krachten. Ik ben er ongelooflijk trots op dat zoveel Rotterdammers zich uitspreken, zich laten horen en meedenken en ondersteuning bieden. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Ik zou nog tegen mijnheer Meeuwissen willen zeggen: het is nogal bizar om op het moment dat u zegt: we moeten hard aanpakken, dat u een motie indient om de avondklok niet meer te handhaven. Dat klinkt een beetje alsof u de relschoppers wilt belonen voor slecht gedrag. Ik denk dat dat echt van de zotte is. Dus wat mij betreft is zo'n motie echt volstrekt buiten de orde. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Eskes. Dan mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk dat het hart van alle Rotterdammers gebroken is toen ze zagen wat er op de Beijerlandse laan en de Groene Hilledijk gebeurd is. Het is met geen pen te beschrijven wat totale onverlaten aangericht hebben in onze stad. Het is ongelooflijk pijnlijk om te zien hoe mensen hun eigen stad vernielen. Buiten de mensen die ook uit allerlei andere gemeentes komen. Er zijn alleen maar de meest sterke woorden van afkeuring van toepassing op dit gedrag. Voorzitter, de eerste zorg op dit moment zou wat DENK betreft moeten liggen bij al die getroffen ondernemers, bij al die getroffen mensen in de buurt. Wij zijn zelf op bezoek geweest bij Emrah, de winkel die op internet breed te zien was, die geplunderd is. Mijn hart is echt gebroken toen ik zag hoe vreselijk deze man geraakt is door de gebeurtenissen, hoe emotioneel geraakt deze man ook is, hoe getraumatiseerd deze man is. Wij als gemeente Rotterdam moeten nu uitstralen dat we deze ondernemers, deze mensen in de buurt

niet laten vallen en dat wij zullen instaan voor de schade die ze hebben geleden. En vandaar ook dat wij een motie hebben ingediend die inmiddels ondertekend is door een meerderheid van de raad om de gemeente op te roepen om alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat deze ondernemers financieel gecompenseerd worden voor de schade. Het kan niet zo zijn dat zij in coronatijd het nog moeilijker krijgen. Ik roep het college ook op om deze mensen emotionele steun te geven. De mensen zijn getraumatiseerd en ik roep het college ook op om te voorzien in het enorme gevoel van onveiligheid dat er nu is onder mensen. Het feit dat dit soort plunderingen, dit soort vernielingen plaats hebben gevonden, dat doet wat met je veiligheidsgevoel en wij moeten nu laten zien dat we er zijn voor deze mensen. Ik roep het college op om dat te doen en ook daar graag een reactie op.

Voorzitter, het is van ongelooflijk groot belang dat we de daders van de vernielingen en de rellen aanpakken middels het strafrecht en een vraag in de richting van het college is dan ook: hoe staat het op dit moment met het oppakken van mensen? Hoe staat het met de vervolging van mensen? Hoe loopt dat? Uiteraard namens DENK een groot woord van waardering in de richting van de politie, van agenten die gewond zijn geraakt. Dat is uiterst verwerpelijk dat dat is gebeurd. En zij moeten ook voelen dat wij achter ze staan.

Voorzitter, over de inzet van de politie op die dag wel een aantal vragen. Hebben we alle voorbereidingen getroffen die we hadden kunnen treffen? Hadden we de social-mediagroepen zoals Telegram goed genoeg op de korrel om te kunnen voorspellen dat dit gebeurt? Van veel mensen op straat kreeg ik mee dat de politie geconcentreerd was op de gebieden in de richting van de Beijerlandselaan en dat vervolgens de jongeren hun gang konden gaan op de Groene Hilledijk. Natuurlijk is dat geen brevet van

onvermogen in de richting van de politie, maar wel de vraag: in hoeverre was de politie goed voorbereid? En in hoeverre is alles eraan gedaan in de aanloop hiernaar om deze vreselijke dingen te voorkomen?

Voorzitter, wat DENK ook ontzettend van belang vindt, is naast een repressieve aanpak ook de balans te zoeken met een preventieve aanpak. Het is zo dat een hele hoop mensen in deze coronatijd moedeloos worden, depressief raken, uit het zicht van elkaar verdwijnen. Ik vind dat we als overheid er zicht op moeten hebben dat mensen in deze moeilijke tijd afdrijven. Ik vind dat we meer inzet moeten plegen op jongerenwerk, jeugdwerk in deze wijken. Er is een groep notoire relschoppers die zich heeft misdragen, maar er is ook gewoon een groep jongeren die in deze moeilijke coronatijd niet meer weet wat ze met het leven aan moeten, die het licht aan het einde van de tunnel niet meer zien. En buiten het feit dat rellen nooit een oplossing is, moeten we toch ook aandacht hebben voor perspectief, voor jongerenwerk, voor aandacht voor mensen die nu in deze tijd afdrijven en ik zou graag aan het college willen vragen om daar actief een grote inzet op te plegen in de komende tijd en ik zou graag willen dat dat toegezegd wordt. Het is belangrijk om diepgaand onderzoek te doen over wat de beweegredenen waren en de grondoorzaken waren van deze rellen. Hoe heeft het ooit plaats kunnen vinden? Ik zou aan het college willen vragen of ze dat ook gaan doen.

Voorzitter, tot slot: we hebben in de afgelopen tijd een hoop retoriek gehoord over snoeihard optreden, over de schade verhalen op alle ouders en ik zou het college willen oproepen om daar terughoudend mee om te gaan. Wij hebben verontrustende berichten gelezen van advocaten in de media die aangeven: als we alle schade gaan verhalen op ouders, dan vernietigen we daar gezinnen mee. Ik zou een reactie willen vragen van de burgemeester dat dat nooit de bedoeling kan zijn. Het is zaak om afstand te nemen

van alle retoriek waarbij dit gedrag gekoppeld wordt aan afkomst, waarbij de etniciteitskaart weer getrokken wordt om Rotterdammers tegen elkaar uit te spelen, want alle Rotterdammers, ongeacht afkomst, dat is wat ik heb meegekregen op de Beijerlandselaan, hebben deze rellen veroordeeld en mensen van alle afkomst zijn slachtoffer geworden en getraumatiseerd door dit verschrikkelijke gedrag. Dus de racistische retoriek waarbij het weer gekoppeld wordt aan afkomst, daar moet mee opgehouden worden. We moeten de stad verder brengen in eenheid en samen de schouders eronder zetten. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Van Baarle heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Laat de ondernemers niet in de steek!

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van het agendapunt 6.1 ongeregelheden Beijerlandselaan;
Constaterende dat:
- de vreselijke rellen van maandagavond 25 januari voor veel slachtoffers hebben gezorgd waaronder ondernemers die het al moeilijk hebben;
Van mening dat:
- er vooralsnog wordt aangegeven dat niet alle schade via verzekeringen wordt gedekt en ondernemers in de problemen kunnen raken;
Verzoekt het college:
- in samenwerking met relevante partners te bewerkstelligen dat ondernemers die bij de afhandeling van de schade door de rellen tussen wal en schip raken financiële en inhoudelijke ondersteuning krijgen;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S.R.T. van Baarle, V.P.G. Karremans,
D.A. van Groningen, E.C. Eskes, B.J.
Eerdmans en B. van Noppen

Motie 13. Respect voor de mensen op Zuid

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van het agendapunt 6.1 Ongeregelheden Beijerlandselaan;
Constaterende dat:
- er vreselijke rellen waren en dat veel mensen een bijdrage hebben geleverd om de rellen te voorkomen en elkaar te steunen;
De raad:
- spreekt waardering uit voor alle buurtbewoners, maatschappelijke instellingen, moskeeën, kerken en ondernemers die steun aan elkaar hebben gegeven, een bijdrage hebben geleverd aan het voorkomen van rellen en opgeruimd hebben;
- verzoekt het college dit over te brengen;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S.R.T. van Baarle

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Van Baarle. Mevrouw Verkoelen heb ik op mijn lijstje staan.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dank u wel. Nou, er is uitermate veel gezegd en gezien mijn tijd die niet zo ruim is voor vandaag wil ik heel graag verwijzen naar wat de wijkraad Bloemhof, mijnheer Marco van Lent ons vanochtend gestuurd heeft in anderhalf kantje. Voor mij als lid van 50PLUS dekt dat wel alle tekst die hier vandaag gesteld is waarbij gezegd moet worden dat inderdaad natuurlijk de relschoppers vervolgd moeten worden, maar het vertrouwen moet ook hersteld worden. Mijnheer Van Baarle had het er zojuist al over en de jeugd zal aangesproken moeten worden en de

raddraaiers moeten bestraft worden, maar de meelopers zullen ook losgeweekt moeten worden en er zal een perspectief geboden moeten worden. Nou, al dat soort zaken spelen. De meeste vragen zijn wat dat betreft al gesteld. Waar 50PLUS zich het meest mee bezig wil houden is deze lijn, want wetende dat al dit soort dingen wel vandaag aan de orde zouden komen, willen wij in ieder geval de politie en de diensten een groot compliment geven voor wat er is gebeurd door hun inzet. Er is hard gewerkt door de politie op maandagavond tijdens de ongeregelde heden, door de diensten die hebben geholpen bij de opruimdienst en herstelwerkzaamheden, die zich alle van hun beste kant hebben laten zien. En daar heeft 50PLUS zich op ingezet. Wij tekenden graag de VVD-motie mee dat wij ze allemaal een hart onder de riem wilden steken, maar wij willen verdergaan. We hebben daarom de motie 'Helden van Rotterdam' aan u allen voorgelegd. Wij zouden heel graag een hart onder de riem willen steken van al diegenen die dat verdienen, zowel in deze coronatijd, zowel nu als op andere momenten. Ik moet eerlijk zeggen: beter goed gejat dan slecht verzonnen. Ik heb het uit 020 weggeplukt en op maat gemaakt voor onze Rotterdamse stad. Ik hoop dat we deze heldenspeld in het leven zullen gaan roepen met het verzoek aan de burgemeester om de eerste spelden uit te reiken aan de tien politiemensen die gewond zijn geraakt gedurende deze ellendige tijd van deze rellen. Tot zover voorzitter. Ik hoop dat een ieder vindt dat wij een heldenspeld aan onze helden moeten gaan geven. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Geef uw held een Heldenspeld!

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het debat over de gebeurtenissen op d.d. 25 januari 2021 op de Beijerlandse laan en omgeving;

Constaterende dat:

- de zorghelden, de brandweerhelden, de BOA- en politiehelden. Maar ook de Rotterdamse helden met hartverwarmende initiatieven. En alle andere Rotterdammers die zich inzetten voor anderen. Zij verdienen allemaal onze waardering;
- mensen die in deze coronatijden zo hard werken in de vitale beroepen, in het vrijwilligerswerk, die belangeloos helpen in de buurten, die boodschappen doen voor een ander, een belletje en een praatje hebben voor de burens, al die mensen die het zo ontzettend hard verdienen om in het zonnetje te worden gezet;

Overwegende dat:

- het ongelooflijk leuk is om iemand met een groot hart, iemand die aan een ander denkt, iemand die voor een ander klaar staat, iemand die een ander helpt en iemand die voor een ander zorgt te verrassen met een Rotterdams kleinood;
- het ontzettend waardevol is om mensen te eren en te bedanken middels een Rotterdams kleinood in de kleine en grote dingen die ze doen;
- het de stad Rotterdam weinig kost;
- het een positieve sfeer creëert in onze stad Rotterdam waar corona ons allemaal al zo zwaar en hard raakt;

Draagt het college op:

- 'wie steekt u een hart onder de riem, en welke held gunt u een speld'-campagne op te zetten;
- een Rotterdamse Heldenspeld te ontwerpen;
- een postercampagne 'Hou Van Je Held', voorbeelden en de afbeelding van het Rotterdamse Heldenspeldje in de stad op te zetten;
- daarbij aan te geven hoe de Heldenspeld met de tekst #Houvanjeheld aangevraagd kan worden;
- een website 'Geef uw Held een Rotterdamse Heldenspeld' op te zetten;
- de spelden namens Burgemeester en Wethouders uit te reiken;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mevrouw Verkoelen. Dan is het woord aan mijnheer Lammering. Ik krijg door dat mijnheer Eerdmans eerst nog een interruptie heeft. Gaat uw gang.

De heer **EERDMANS** (lr). Op mevrouw Verkoelen. Er is een heldenspeld. Die heb ik namelijk zelf in het college geïntroduceerd, dus ik zag die motie, maar er is een heldenpenning in het college beschikbaar om uit te delen aan dit soort mensen. Dus ik dacht: misschien moet u dat even achter de schermen checken bij de collega's en dan is hij overbodig.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik had erover geïnformeerd en ik heb daar niet van gehoord, maar ik ga daarnaar kijken mijnheer Eerdmans, want dat zou dan zonde zijn, maar ik heb ernaar gevraagd. Dit is voor mij een heldenspeld voor iedereen, niet alleen voor een bepaald soort mensen. Ik kan hem iedereen uitreiken als ik dat wil.

De heer **EERDMANS** (lr). Die van ons was ook niet voor een bepaald soort mensen hoor. Die is voor elke held die iets bijzonder doet. Maar goed, check het even en dan komen we erop terug.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank. Mevrouw Verkoelen gaat dat checken. Dank voor het punt. Dan toch echt het woord aan mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. Op maandagavond ging tijdens de fractievergadering mijn telefoon af. Het was mijn broertje Tiago. Een 24-jarige jongen die twee en een half jaar geleden vanuit Kaapverdië naar Nederland is verhuisd om zijn kansen te vergroten. Hij werkt om zijn studie te bekostigen als operator in de voedselindustrie in Barendrecht en gaat dagelijks op zijn scootertje op en neer. Steve, ze hebben

mijn scooter in de fik gestoken. Wat gebeurt hier? Waar slaat dit op? Nou voorzitter, leg het maar uit. Wat bezielt deze zeer jonge doelgroep om dit soort gedrag te vertonen? Het leed van mijn broertje is nog relatief klein als je dat vergelijkt met de schade van de winkeliers. De PvdA wenst alle getroffen mensen dan ook sterkte. Ik kan u vertellen: ik kookte van woede en schaamde mij tegelijkertijd kapot. Niet alleen vanwege de relschoppers, maar ook vanwege het feit dat we dit niet hebben kunnen voorkomen.

Voorzitter, u weet dat ik een zuiderling ben, opgegroeid in Charlois in de jaren negentig. Mijn straat, de Pompstraat, was zo gelegen dat je drie garanties had: een onveilig gevoel, geluidsoverlast en luchtverontreiniging. Het was zwaar maar dan ook zwaar verpauperd. Maar toch was het een straat waar ik met trots woonde. Als ik iets flikte wat niet door de beugel kon, dan kon ik rekenen op een standje van mijn moeder, de buurvrouw, de buurman of buurjongen. De hele straat droeg de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van de kinderen. We stonden in contact met elkaar en wisten precies wat er bij wie speelde. En op maandagavond schaamde ik mij kapot, omdat ik dacht dat we die verbindingen op Zuid helemaal waren verloren. Maar ik zat er gelukkig naast, want een dag later zag ik die veerkracht van Rotterdammers. Ik zag buurtgenoten puinruimen. Ik zag winkeliers die vanuit alle hoeken steunbetuigingen en donaties krijgen. Ik zag in de avond buurtvaders en buurtmoeders de straat op gaan om hun kinderen aan te spreken, jongeren werden thuisgehouden. Ik zie bewoners opstaan en zich uitspreken tegen geweld en de misstanden. Wij dienen dan ook een motie in om dit verder te versterken. Wij geloven namelijk dat preventie in de wijken begint. Zet ze in hun kracht. In Utrecht schijnt het enorm effectief te zijn.

Voorzitter, die kracht moeten we de komende tijd vasthouden. Laat de Rotterdamse wijken die verbonden wijken

zijn waar we weten wat onze jongeren uitspoken, waar ze positief gemotiveerd worden, waar ze ook een standje kunnen krijgen door buurtgenoten. En dat betekent dat we volop moeten investeren in onze wijken. Het contact opbouwen, daar waar we het zijn verloren. Sociale infrastructuur aanleggen en verbindingen maken. Zorgen dat de politieagent gerespecteerd wordt, door de wapenstok waar het moet, maar vooral door met beide benen volop in de wijk te staan. Ik wil hier echt nog een heel ander en belangrijk punt maken. Iets wat dwars door alle wijken heen gaat. Voorzitter, als u het mij vraagt, schuilt er een groter gevaar op dit moment in social media. Het kan een enorme katalysator voor ongewenst en gevaarlijk gedrag. Jongeren zien de content die ze maken als statusverhogend, als sensatie. Je ziet het ook bij het messengeweld. Dat in combinatie met de beperkende maatregelen maakt dat dit soort aanstootgevende content nog goed bekeken wordt ook. In sommige gevallen zelfs aangemoedigd. Dat is de schaduwzijde en meest donkere kant van social media. De PvdA maakt zich hier ernstig zorgen over en heeft de volgende vragen voor de burgemeester. Social media, het internet, zijn wat ons betreft publieke domeinen waar mensen vrijblijvend lijken aan te kunnen zetten tot geweld en haat. We lijken hier maar geen grip op te krijgen. Is de burgemeester bereid een lobby richting het Rijk te starten om meer grip op deze ontwikkeling te krijgen? En daarmee zeg ik niet dat we de vrijheid van social media moeten inperken, maar wel alles op alles zetten om die haat en die opruiing tegen te gaan. Ik vraag me dan ook af: wordt het niet tijd voor een multidisciplinair social mediateam dat signaleert, dat interacteert en opspoort, aangedreven door de gemeente? Want hoe zag die situatie er online nou eigenlijk uit? Zoals ik net al eerder aangaf, ik zat in een livestream met 10.000 mensen en er werd aangemoedigd. Hoe zag dat sentiment er online uit? Al vroeg op de dag zag ik via verschillende social mediakanalen, Instagram, Snapchat, ik

hoorde ook berichten op Telegram, dat er oproepen waren tot rellen en de locatie Beijerlandse laan was de eerste die ik in ieder geval zag. Het kwam dus niet helemaal als een verrassing volgens mij, ook gezien de rellen in andere steden. Wat heeft de burgemeester gedaan om de rellen te voorkomen? En welke partijen zijn destijds ingeschakeld? En wat ik me ook afvraag is: hoe kunnen op zo'n korte termijn zoveel relschoppers en sensatiezoekers zich hebben weten te mobiliseren? Hebben we ons dan laten verrassen? Op de tweede dag was er drie keer zoveel politie op de been. Het leek alsof de politie van tactiek was gewisseld. Klopt dat beeld? Wat was het grote verschil met die dag ervoor? En wat ik ook op die tweede dag zag, was dat buurtbewoners en jongerenwerkers actief de straat op gingen om jongeren aan te spreken. Bent u hier blij mee? Ziet u hier waarde in?

En dan tot slot voorzitter. De dag na de avondklokrellen ontmoette ik een dame die de stenen aan het opruimen was. Ze vertelde diep verdrietig te zijn, maar positief te willen blijven. En aan het eind van het gesprek wilde ze mij iets geven. Ze gaf mij dit stoepkrijtje. Het is een stoepkrijtje waarmee ze eerder deze week agenten een hart onder de riem had gestoken. Ik beloofde haar met dat stoepkrijtje een constructieve boodschap achter te laten. Ik hoop dat dat bij dezen is gelukt. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Lammering heeft de volgende motie ingediend.

Motie 10. Zet jongeren in om onrust te voorkomen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in raadsvergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van het debat naar aanleiding van de ordeverstoring op Zuid;
Constaterende dat:
- de rellen diepe maatschappelijke sporen trekken, qua veiligheidsbeleving, materiële

schade en in de relatie tussen burger en overheid;

- het een relatief jonge doelgroep is die deelneemt aan de rellen;
 - er een groep burgers is opgestaan, bestaande uit jongerencoaches, ouders en wijkmanagers, die hun steentje bij willen dragen in het tegengaan van de rellen; Overwegende dat:
 - er is aangetoond in verschillende onderzoeken dat de inzet van bekenden en rolmodellen een effectief middel is in het de-escaleren van situaties waarin jongeren dreigen over te gaan tot excessief geweld en/of gedrag;
 - de politie expliciet heeft vermeld te vrezen voor het wekenlang aanhouden van onrust en rellen;
 - mensen zich ten opzichte van zowel de maatregelen als de rellen machteloos voelen, terwijl ze zich wel willen inzetten voor hun stad en eigen welzijn;
 - veel mensen, waaronder jongeren, gefrustreerd, eenzaam en depressief zijn geworden door en in de coronacrisis;
 - het belangrijk is voor mensen om een handelingsperspectief voor ogen te hebben wanneer zij zich bedreigd voelen in hun objectieve en subjectieve veiligheid;
 - het tevens belangrijk is om de behoefte aan een uitlaatklep te respecteren;
 - er genoeg jongeren zijn die een positieve bijdrage willen leveren aan hun directe leefomgeving;
- Verzoekt het college om:
- op wijkniveau preventie te organiseren met jongeren uit de wijk, jongerencoaches, ouders, wijkmanagers en betrokken buurtbewoners die zich hiertoe groepen voelen;
 - deze groep te faciliteren zodat zij gecontroleerd in de vroege avonduren (tot max. 21.00 uur) kunnen bijdragen aan het tegengaan van overlast en zorgen voor een positieve veiligheidsbeleving;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.F. Lammering en E. Büyükcıfci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Lammering. Dan gaan we naar de termijn van mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dank u wel. Rellen Rotterdam-Zuid. De rellen en plunderingen van deze week op Rotterdam-Zuid geven wat de PVV betreft aan dat de avondklok zoals verwacht een slecht idee is en dat het multiculti-experiment totaal is mislukt. De aangestoken brand in het Plaswijckpark door jongeren spreekt natuurlijk ook boekdelen. Na het instellen van een sadistische avondklok vond demissionair minister Grapperhaus het nodig de Rotterdammers nog verder te schofferen door zijn voorstel om Duitse ME in te zetten voor handhaving. Knettergek voorzitter. Het is natuurlijk ook knettergek dat wanneer Rotterdamse ondernemers hun bedrijf proberen te beschermen ze daarvoor worden beboet. De daders moeten worden aangepakt, niet de onschuldige ondernemers die het slachtoffer zijn. De PVV dient nu een tweetal moties in: 'Stop avondklok Rotterdam' en een motie 'Geen Duitse ME in Rotterdamse straten'. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Stop avondklok Rotterdam

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021; Constaterende dat:

- onze stad sinds de invoering van de sadistische avondklok een oorlogszone is geworden;
 - dit Nederland hatend tuig massaal de straat op gaat om te rellen en plunderen; Overwegende dat:
 - remigratie en/of heropvoeding van dit Nederland hatend tuig niet op zeer korte termijn realiseerbaar is;
 - politie en handhaving door structurele bezuinigingen de boel niet in bedwang kunnen houden;
- Verzoekt het college:

- met spoed bij de regering in Den Haag erop aan te dringen dat Rotterdam per direct uitgezonderd wordt van de avondklok;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 6. Geen Duitse ME in Rotterdamse straten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van de ordeverstoringen in Rotterdam-Zuid;
Constaterende dat:
- demissionair CDA-minister Grapperhaus voorstelt Duitse ME in ons land te laten marcheren om zo 'rellende' 'jongeren' in toom te houden. (Zie Telegraaf-artikel vandaag 27 januari 2021);
- onze eigen Mariniers nog niet worden ingezet;
- onze Rotterdamse voetbalsupporters ook staan te springen om onze straten veilig te houden;
Overwegende dat:
- het voor de oorspronkelijke Rotterdammers uitermate schokkend is dat onze stad, die zo erg onder de Duitse bezetting heeft geleden, straks mogelijk Duitse ME toelaat en dit extra escalerend dus averechts werkt;
- de voorlaatste avondklok in Rotterdam door de Duitse bezetter werd ingesteld;
Verzoekt het college bij de regering in Den Haag erop aan te dringen:
- geen Duitse ME in te zetten en zeker niet in onze Rotterdamse straten;
- om de mogelijkheid van inzet Mariniers en voetbalsupporters te onderzoeken;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Meeuwissen. Dan gaan we naar mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mag ik?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké. Voorzitter, als we de voorman van het NPRZ moeten geloven wonen er op Zuid een hoop mensen waar een steekje bij loszit, las ik in de krant. Daarmee individualiseert hij de rellen op Zuid en schuift hij de bestuurlijke verantwoordelijkheid slim van zich af. Ten overvloede misschien, maar laat duidelijk zijn: de SP keurt plunderingen en geweld af en vindt de uitbarsting van opgeklopte woede op straat absoluut afkeurenswaardig. Vergeef me dat ik niet meedoe met het schreeuwen van wat voor tuig er op Zuid en in de rest van Nederland woont, omdat je daarmee de polarisatie alleen maar aanwakkert. Al die mensen die hebben gereageerd op mijn begrip voor die jongeren laatst op Rijnmond en die reacties, geloof me, waren vaak niet mals, luister goed mensen: ik had wat meer balans moeten brengen in mijn commentaar, maar ik laat onze jongeren, en ik noem het in mijn leven vaak nog kinderen, nooit in de steek. En ik verklaar ze ook niet voor idioot. En ik wil ze ook niet op een boot zetten et cetera. U begrijpt allemaal wel wat voor commentaar ik gekregen heb.

Ik heb heel veel behoefte nu om naar het grote plaatje te kijken. Ik was ook heel blij met het betoog van mijnheer Lammering. Wij hebben te maken met een escalatie, tijdens een coronacrisis nog wel. Een geregisseerde strategie van ontwrichting en ondermijning. Er is een reden waarom de jongeren zich bevinden op social medianetwerken waar ze op elkaar kunnen vertrouwen, want wie vertrouwt hen anders tegenwoordig? De politiek en de media proberen ze alleen te categoriseren en er goed garen bij te spinnen. Onze huidige verzorgingsstaat en maatschappij hebben gefaald. Het is tijd dat we dat echt onder ogen moeten zien en een begin gaan

maken met het herstellen van vertrouwen en het bieden van betere mogelijkheden voor onze jongeren. Onze jongeren zijn opgehitst en doelbewust misleid door met name extreemrechtse politici. Ja, politici. Extreemrechtse politici. De ondernemers die slachtoffer zijn geworden van de escalatie helpen we echt niet door alleen maar met verontwaardiging te reageren. Mijn voorstel is ze snel te helpen vanuit de gemeente om hun zaakjes weer op orde te krijgen en de politie die zo geweldig werk doet, helpen we ook niet alleen maar met applaus, zoals bij onze zorgmedewerkers, en met mooie woorden, we hebben gezien dat de zorgmedewerkers daar achteraf niet blij mee waren. Nee, die moeten betaalbaar kunnen wonen in Rotterdam. En hun CAO moet snel worden aangepast. Dat is helpen. Dat is nog eens waardering voor onze helden. Dus het probleem ook hier bij de wortel aanpakken.

Als laatste, want de tijd is kort. Laten we meer zicht krijgen op de slechte elementen die onze bevattelijke jongeren, en nogmaals in mijn ogen nog kinderen, negatief beïnvloeden. We zitten allemaal achter digitale schermen, beheerd door multinationals. Ik las vorig jaar een artikel over dat Google extremisme in de hand werkt door algoritmes van YouTube. En dat YouTube dan heel snel kijkers naar steeds extremere filmpjes leidt. Algoritmes werken zo. Te ingewikkeld om dat nu allemaal uit te leggen. De onzichtbare hand plundert onze maatschappij dagelijks en extreemrechts blijft selectief winkelen om haat aan de man te brengen. Hopelijk kunnen wij het tij keren. De vragen van mijnheer Lammering onderschrijf ik. Voor de rest heb ik geen andere vragen meer. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank voor uw bijdrage mijnheer Van Zevenbergen. Dan gaan we naar mijnheer Leewis toe.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, het is logisch dat we dit debat hebben vandaag, want het heeft heel veel Rotterdammers

beroerd. Het heeft mij ook enorm beroerd. Tegelijkertijd is het ook een lastig debat, want we weten zo weinig. We weten wat er is gebeurd, maar we weten niet precies wie hierachter zat en waarom. Voorzitter, ik wilde eigenlijk concluderen dat de beste bijdrage aan dit debat al lang geleverd is. Dat was de bijdrage van de burgemeester die direct de jongeren aansprak op hun gedrag. Dat vond ik een zeer terechte aanspraak en een goede. Ik wil vooral mijn steun uitspreken richting wijkbewoners die enorm veel over zich heen hebben gehad, waarbij spullen in de brand zijn gestoken en die een nacht lang in angst hebben gezeten, voor ondernemers die het al zo moeilijk hebben en hun zaak in vlammen op zagen gaan. En vooral ook steun voor de politie die daar heeft gestaan. Ik heb zelf vrienden bij de politie en je maag knijpt samen als je de beelden ziet van een politiebus die wordt belaagd met wat je niet anders dan mortieren kan noemen. Ik heb ook begrip voor moties die in zijn gediend over het steunen van ondernemers. Die zullen wij ook steunen, maar tegelijkertijd heb ik ook wel het gevoel dat ons college en ons gemeentelijk apparaat hier al lang bovenop zat.

Voorzitter, laat ik ook zeggen dat ik absoluut niets begrijp van dit geweld. Ik ben zelf opgegroeid in de Afrikaanderwijk. Mijn hangplek was veel de Beijerlandselaan, zeker toen ik zestien was en voorzitter, ik heb ook niet altijd netjes binnen de lijntjes gekleurd, maar rellen, plunderen en vooral ook het vernietigen van je eigen wijk, je eigen straat, voorzitter daar heb ik geen begrip voor. Daar kan ik geen begrip voor opbrengen. Wat ik me vooral dus afvraag is: hoe ontstaat zo'n massapsychose waarbij het morele kompas van zoveel jongeren in één keer weg is? Want ik maak me toch hard dat een heleboel van dit soort jongeren als je ze individueel spreekt dit eigenlijk helemaal niet hadden bedacht en ook niet goed vinden. Maar toch hebben ze het gedaan. En voorzitter, dat geldt al helemaal voor de ouders en de wijk om die jongeren heen die dit ook absoluut niet willen en toch is

het gebeurd. Dat roept dus de vraag op: wat is hier gebeurd en waarom is het gebeurd? Dat is een vraag die we hier niet vandaag in dit debat gaan beantwoorden, maar een vraag waar we wel de komende tijd met elkaar heel hard over moeten gaan nadenken. Dat is niet alleen een probleem van Rotterdam. Dit is namelijk in het hele land gebeurd. Wat is er in onze Nederlandse samenleving gebeurd dat dit plotseling overal is losgebarsten? Daar moeten we volgens mij met elkaar heel hard over gaan nadenken en antwoorden op verzinnen.

Ik wil nog één ding toevoegen aan het debat over het ophalen van de kosten of het vergoeden van de kosten door de daders. Ja, natuurlijk hebben de ouders een verantwoordelijkheid voor wat ze doen en als er een steen door de ruit gaat heb je die te betalen, maar ik maak me met mijnheer Van Baarle heel veel zorgen als ouders die het al moeilijk hebben, die nu geen grip hebben op jongeren, ook nog eens een enorme rekening voor zich krijgen die een gezin jarenlang in de schulden zal storten. Ik vraag me af, nee voorzitter ik weet eigenlijk wel zeker, dat dat de opvoeding van jongeren ook niet ten goede komt en dat dat onze samenleving misschien wel meer schade oplevert dan dat we schade verhalen. Ik zou ook graag van het college willen weten hoe men daarnaar kijkt en hoe we daar op een goede en verstandige en rechtvaardige manier mee om kunnen gaan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Leewis. De vragen zijn genoteerd. Ik zie de burgemeester druk schrijven naast mij. Mijnheer Büyükcıfci voor zijn termijn.

De heer **BÜYÜKCİFCİ** (nida). Ja, dank voorzitter. Voorzitter, heel veel is gezegd, maar het is zo'n belangrijk vraagstuk, dus ik heb ook een uitgebreide bijdrage. Voorzitter, sinds de avondklok is ingevoerd, zijn meerdere steden opgeschrikt door rellen, vernielingen en plunderingen. Maandagavond was helaas Rotterdam aan

de beurt. Als Rotterdammer, als kind van Zuid, op een steenworp afstand van de Beijerlandse laan raakt het mij diep. Velen zijn de dupe van de rellen: omwonenden, ondernemers, ouders, agenten en eigenlijk wij als stad in zijn geheel. Respect voor agenten en hartverwarmend om te zien hoe Rotterdammers ondernemers te hulp schieten en vrijwilligers van bijvoorbeeld moskeeën de straten schoonvegen. De rellen lijken weinig te maken te hebben met het grondrecht te demonstreren tegen de avondklok, Tegelijkertijd kunnen we de ongeregeligheden niet helemaal los zien van de avondklok en andere maatregelen. Rellen elders lijken als katalysator te hebben gewerkt. Er is een waaier aan factoren te benoemen. Die zijn door mijn voorgangers ook al benoemd. Denk aan de verslechterende condities waaronder vele Rotterdammers zich bevinden: armoede, schulden, onderwijsachterstanden, institutioneel racisme. Verzet tegen de coronamaatregelen in combinatie met bestaand verzet tegen autoriteiten door jongeren, aangewakkerd door groeiend wantrouwen ook jegens instituties, maar ook simpelweg verveling, spanning, status, sensatiezucht. Dit alles biedt op geen enkele manier rechtvaardiging, wel mogelijke verklaringen voor de escalatie. Repressie op korte termijn is belangrijk, maar preventie is beter. We moeten de-escalerend te werk gaan. Zet voor nu maximaal in op contact met die jongeren, om te achterhalen wat er speelt. Zet daarbij een leger in. Een leger aan jongerenwerkers.

Voorzitter, zojuist in het debat met mijnheer Karremans heb ik ook al benadrukt: ik vind het echt kwalijk dat sommige politici direct met hun xenofobische zondebokpolitiek weten toe te staan zodra jongeren van kleur de straat op gaan. Met zondebokpolitiek proberen politici de diepere problemen in de samenleving af te schuiven op de ander. Voorzitter, de daders hebben schade verricht en geplunderd in een winkelstraat waar veelal migrantenondernemers het zwaar hebben vanwege corona.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Büyükcıfci, u heeft een vraag van
mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik was
benieuwd waar hij dat xenofobe vandaan
haalde uit mijn betoog.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, ik
verwijs daar automatisch uiteraard mee
naar het Forum voor Democratie en de
PVV. Dus niet naar mijnheer Karremans
die de xenofobische zondebokpolitiek uit
de kast haalt. Het gaat dus om andere
politici.

De heer **KARREMANS** (vvd). Goed om dat
even helder te hebben voor de notulen.
Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat u
verder mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter,
de ouders hebben schade verricht en
geplunderd in de winkelstraat waar veelal
migrantenondernemers het zwaar hebben,
vanwege corona. Wanneer het gaat om de
achtergrond van de slachtoffers is deze
kennelijk minder relevant voor die politici.
Opmerkelijk was ook een reactie van een
politieagent op sociale media die zich als
het ware een heilige taak heeft
toegeëigend om met een rechte rug, zoals
hij dat vermeldt, met een rechte rug en
vertrouwen de schapen tegen de hyena's
te blijven beschermen. Voorzitter,
spierballentaal draagt naar mijn idee ook
niet bij aan de de-escalatie. Kwalijk dat
velen termen als tuig bezigen. Het zijn
mensen voorzitter. Hun gedragingen zijn
op geen enkele wijze goed te praten, maar
het zijn mensen. En we moeten deze
mensen niet met de-humaniserende
termen van ons afstoten. Voorzitter, we zijn
niet bij gebaat bij simplistische, eenzijdige
duidingen van wat zich maandagavond in
Rotterdam-Zuid heeft afgespeeld. Ja, de
relschoppers waren vooral jongeren. En
laten we ook het beestje bij de naam
noemen: het waren vooral jongens.
Rotterdamse jongens, onze Rotterdamse

jongens. Jongens van wie het relgedrag op
geen enkele manier toelaatbaar is.

Voorzitter, enkele vragen aan het college.
De vraag is al gesteld, maar ik wil hem toch
even aanstippen: hadden de rellen van
maandagavond ook voorkomen kunnen
worden? Want de dag ervoor, op zondag,
leek het ook uit de hand te lopen en onder
meer jeugdwerkers zaten er toen bovenop.
Ze volgden wat er op de social media
gebeurde. Ze zijn de straat opgegaan en
probeerden de jongeren voor de rellen te
behoeden. En daarmee werd voorkomen
dat de jeugd zich verzamelde bij het
Centraal Station. En mijnheer Westerbeke
geeft aan dat het dinsdagavond een stuk
rustiger bleef en dat dat met name ook te
maken had met een grondige
voorbereiding, zoals hij dat zelf aangeeft.
Dus het lijkt me toch een terechte vraag:
hadden de rellen van maandagavond op de
een of andere manier ook voorkomen
kunnen worden? Een tweede vraag: er
zouden in Rotterdam de meeste arrestaties
verricht zijn, in totaal 81 mensen werden
opgepakt. Klopt het dat er in Rotterdam de
meeste arrestaties zijn verricht? Welke
verklaring kan de burgemeester hiervoor
geven? Even in vergelijking met andere
steden waar zich ook ongeregelde heden
hebben voorgedaan. De derde vraag: kan
het college aangeven welke extra inzet er
nu is in de preventieve sfeer? Denk aan
contact met jongeren in de wijken, met
jeugdwerk en met scholen. Vierde vraag:
kan de burgemeester beloven dat niet het
leger ingezet zal worden? Dat we te allen
tijde de-escalerend te werk zullen gaan?
En het leger is daar niet bekwaam in. Die
discussie is wel gaande, ook in de Tweede
Kamer is die er geweest. Het lijkt erop dat
het niet die kant op zal gaan, maar kan de
burgemeester ook beloven in ieder geval
dat dat niet zal gebeuren? Vraag vijf: kan
het college toezeggen om sociologisch
onderzoek te laten doen naar de huidige
maatschappelijke ongeregelde heden? Dit is
niet een nieuw fenomeen. Die
maatschappelijke ongeregelde heden zijn
van alle tijden. Wel nieuw zijn de condities
die de coronamaatregelen nu momenteel

scheppen. Een andere vraag: de relschoppers, de wens is in ieder geval om de relschoppers te berechten via snelrecht. Dus de wens is echt een snelle reactie op de maatschappelijke onlusten. Daar kan ik me iets bij voorstellen, de afschrikwekkende werking daarvan. Echter, deskundigen waarschuwen ook voor oneerlijke processen en weinig inzicht in de personen zelf. Dus de echte achterliggende motivatie. Vanwege de snelle afhandeling van zaken. En we zitten tegelijkertijd met z'n allen wel met de vraag wat deze mensen nou bezielt, dat ze over zijn gegaan op dit type daden. Dus we willen ook gewoon weten wat nou de motivatie is geweest. Het lijkt me in ieder geval om daar ook zicht op te hebben. Kan het college daarop reflecteren? En als laatste voorzitter, wij hebben enkele moties ingediend voor onder meer hulp en ondersteuning gericht op ondernemers en de maatschappelijke organisaties. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Büyükçifci heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Ondersteunen getroffen ondernemers en maatschappelijke organisaties avondklokrellen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021; Constaterende dat:
- in Rotterdam veel ondernemers en diverse maatschappelijke organisaties slachtoffer zijn geworden van vernieling en plundering van hun winkels en kantoren tijdens de avondklokrellen;
Verzoekt het college:
- alles in het werk te stellen om ondernemers die zijn getroffen door de avondklokrellen, in samenwerking met verzekeraars en andere betrokkenen, te helpen de schade te herstellen en zo snel mogelijk hun zowel economisch als sociaal boven op te helpen;
- alles in het werk te stellen om ook aan maatschappelijke organisaties hulp te verlenen, te ondersteunen en te faciliteren

in de wederopbouw, te helpen de schade te herstellen en hun zo snel mogelijk zowel economisch als sociaal boven op te helpen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükçifci

Motie 11. Bescherm essentiële gebouwen meer

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021
Constaterende dat:
- avondklokrellen ook plaatsvinden rondom en bij maatschappelijke organisaties, ziekenhuizen en overige essentiële gebouwen;
- het Ikazia Ziekenhuis haar bezoekers vanwege de avondklokrellen heeft geadviseerd niet op bezoek te komen in het ziekenhuis;
- maatschappelijke organisaties, ziekenhuizen en overige essentiële gebouwen vrezen voor hun veiligheid en de veiligheid van hun bezoekers;
- in deze tijden van eenzaamheid, mogelijkheid om bij elkaar te komen, zoals in maatschappelijke organisaties en bij ziekenhuisbezoeken, extra gekoesterd en beschermd moet worden;
Verzoekt het college:
- de maatschappelijke organisaties, ziekenhuizen en overige essentiële gebouwen meer te beschermen en te beveiligen zodat samenkomen in deze gebouwen mogelijk blijft;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükçifci

Motie 12. In gesprek met rellende jongeren

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021; Constaterende dat:
- het erop lijkt dat veel van diegenen die in Rotterdam meedoen aan de avondklokrellen en plunderen jongeren zijn;
- volgens hoogleraar sociologie rellende, niet los kunnen worden gezien van sociologische factoren en mede te

verklaren zijn door maatschappelijke en kansenongelijkheid;
- veel mensen, waaronder jongeren, gefrustreerd, eenzaam en depressief zijn geworden door en in de coronacrisis;
- mensen, waaronder jongeren, hierdoor een uitlaatklep nodig kunnen hebben;
Verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar het ontwikkelen van bijvoorbeeld een Coronaproblematiek Communicatie Toolkit, die helpt bij communicatie over specifieke problematiek met onder andere jongeren, waardoor gemeente en partners beter in gesprek kunnen treden over huidige problematiek en spanningen, en zo beter kunnen inspelen op hulpvragen;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükcıfci

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Büyükcıfci. Ik heb nog twee sprekers op mijn lijstje. Mijnheer Van der Velden als eerste.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Het geweld, de plunderingen en vernielingen die we afgelopen maandag in Rotterdam zagen, keuren wij als Partij voor de Dieren natuurlijk ten zeerste af. En wij leven mee met de slachtoffers van het geweld, de getroffen ondernemers en de bewoners. Zoals gebruikelijk reageren sommige politici zoals ze altijd reageren als er rellen zijn. Ze zijn geschokt en strooien dan met de gebruikelijke retoriek: stelletje criminelen, tuig, ontoelaatbaar et cetera, et cetera. Voorbeelden: daders moeten te kijk worden gezet met een hesje, je moet ze tot op het bot vernederen, ze moeten de straat poetsen, de giertank moet erop, politiehonden moeten erop, heropvoeding. Tja voorzitter, we hebben het allemaal gehoord. Dat nota bene uit de mond van een politicus die recent nog Donald Trump de morele winnaar vond van de Amerikaanse verkiezingen. Voorzitter, in Nederland kennen we de rechtspraak en

het recht zoals ze hun werk doen. En ik zou de politici dan ook echt willen oproepen: reflecteer ook eens op je eigen rol als politicus. En waak er ook voor om op de stoel van de rechter te gaan zitten. Voorzitter, het helpt niet om de rellende jeugd weg te zetten als criminelen. Het leven van veel jongeren staat al bijna een jaar op zijn kop. En er is geen volwaardig debat over de gevolgen van de coronamaatregelen voor jongeren. Er is geen gebalanceerde discussie over de moeilijke positie waarin zij zitten. Enorme beperkingen van de vrijheid vergen gewoon veel van onze jeugd. De scholen zijn gesloten, terwijl scholen nu juist de broodnodige structuur bieden, zeker in dit soort wijken. Er zijn geen stageplekken of er zijn stageplekken met enorme wachtrijen. Er zijn geen banen. De bijbaantjes zijn er allemaal niet meer. Er is geen perspectief. Ze hebben ook te maken met een zeer moeilijk toegankelijke huizenmarkt. Voorzitter, het is langzamerhand een uitzichtloze positie. Zij kunnen straks wel de enorme schuldenberg gaan aflossen. Veel jongeren voelen zich langzamerhand tweederangsburgers en in buurten waar de rellen plaatsvinden heerst al langer het gevoel dat ze in de steek gelaten worden, waarbij ze geen vertrouwen meer hebben in de heersende politieke partijen. En na het debat van vandaag denk ik al helemaal niet meer. Harde taal helpt niet. Het zet mensen alleen maar tegen elkaar op. En voorzitter, je kan het elastiek telkens blijven oprekken, maar er komt een moment dat het elastiek knapt. En dan krijg je dat elastiek recht in je smoel. Laten we nu eindelijk eens een keer een volwassen discussie starten over de positie van onze jongeren tijdens deze coronapandemie. En luister nou ook eens een keer naar gedragswetenschappers, psychiaters en jeugdwerkers. Hopelijk kan dat de angel een beetje uit de toekomstige rellen halen. Ik hoop het. Dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van der Velden. Als laatste heb ik mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, er is veel gezegd en ik denk ook terecht. Alle emoties die langskomen zijn terecht. De woede, de verbijstering, het ongeloof, het verdriet, de onmacht, maar ook de trots op de mensen die pal stonden voor onze veiligheid en de trots op de mensen die de volgende dag gewoon de handen uit de mouwen staken om weer te helpen puinruimen. We hebben waardering voor de manier waarop de burgemeester heeft gereageerd in de media. De bijtende toon richting de daders, ook de vragen aan de ouders, het dankwoord aan de politie en alle hulpverleners en de steun aan de ondernemers. Dat was even in het kort zijn reactie. Wat ons betreft zijn dat precies de zaken die aan de orde moesten komen. Ik heb daar zelf nog een paar opmerkingen over en een enkele vraag na alles wat er al gezegd is.

Ja, het oppakken van daders met alle mogelijke middelen heeft wat ons betreft de hoogste prioriteit. Er zijn geen verzachtende omstandigheden of vergoelijkende woorden op zijn plaats. Niemand komt hiermee weg. En de straffen horen zwaar te zijn. Wat ons betreft trekken we de daders uit de anonimiteit. Even los van de straf waar het OM over gaat. Ze hebben een verhaal te vertellen. En het is goed als dat in de spotlights komt. De schade moet zo veel mogelijk verhaald worden op de daders. Dat is een goed principe. Dat zeg ik niet omdat het al uitgebreid in ons verkiezingsprogramma stond, maar ik zeg dat omdat het recht doet aan een stuk genoegdoening, vooral richting de slachtoffers en de winkeliers en omdat we denk ik allemaal willen dat mensen ontdekken dat ze er niet mee weggelaten worden. Dus mijn vraag is wat er nu te zeggen is, op dit moment, naar aanleiding van de eerste aanhoudingen, over de mogelijkheid om die schade te verhalen en hoe wij daar in een later stadium ook meer informatie over krijgen.

Dan de rol van de ouders. Ja, waar zijn ze? En hoe worden zij ter verantwoording geroepen? En tegelijk ook ondersteund,

want de ouders die onverschillig zijn, of het zelfs wel prima vinden, moeten ook stevig worden aangepakt. Welke instrumenten hebben we daarvoor, is mijn vraag. Maar er is ook wanhoop bij ouders die de controle kwijt zijn en enorm verdriet hebben over wat hun kinderen doen. Hoe kunnen we ze helpen naar aanleiding van deze gebeurtenissen? Hoe lastig op dit moment ook voor te stellen, samenleven doe je ook met de mensen die je soms wel kunt uitkotsen. Je moet met elkaar verder. Het uitsluiten van mensen voor de lange termijn is geen oplossing, hoewel het voor even lekker voelt. Dus wij doen niet mee aan het goedkoop wegzetten van mensen als tuig of idioten. Als het alleen maar idioten waren, dan kunnen ze er ook niets aan doen dat ze zich zo gedragen. Het punt is dat ze zich wel zo gedragen, maar dat ze niet alleen maar zo zijn. Dus kun je ze wel degelijk aanspreken, bestraffen en met ze verdergaan. We blijven dan ook zoeken naar manieren om samen verder te gaan, ook al hebben we daar nu even helemaal geen zin in. Laten we de mensen eren die zich inzetten voor onze veiligheid en onze gezondheid, ter bescherming van onze stad. En die beroepsmatig of vrijwillig de handen uit de mouwen steken om de stad ook na zulke gebeurtenissen weer op te bouwen. Laten we het kwade overwinnen door het goede. Laten we dus nu het goede eren, daar woorden aan geven, dat zichtbaar maken en alle ruimte geven. Juist nu. De stad is sterker dan onze agressie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Vonk. Daarmee hebben we alle sprekers in de eerste termijn vanuit de raad gehad en kijk ik naar de burgemeester of hij direct de beantwoording kan doen. Dat is het geval. Dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, ik wil u hartelijk dankzeggen, aan de raadsleden voor de inbreng voor vandaag op dit toch belangrijke onderwerp voor de stad. Ik denk dat velen in onze stad belangstelling hebben voor wat we met elkaar uitwisselen op een dag als vandaag. Ik denk dat het

goed is om te weten dat de wethouder Jeugd meeluistert en een aantal vragen die raken aan opvoedingsvraagstukken en allerlei andere zaken voor haar rekening zal nemen en de wethouder Economie ook beschikbaar is voor vraagstukken over de ondernemers en de rol van de stad richting de ondernemers de komende dagen en de komende uren.

Voorzitter, een aantal vragen leent zich voor een algemene reactie. Er is heel veel gezegd over de preparatie van de zijde van de politie. Er is veel gezegd over: hoe is het mogelijk dat dit is gebeurd? En is er een link met corona? U bent daar niet helemaal eenduidig over. Zo is het in de Nederlandse samenleving ook, dus dat is een goede reflectie, uw inbreng, als reflectie van de samenleving als geheel. Het is natuurlijk langere tijd gaande, de wens om je te willen verzetten tegen de coronamaatregelen. Nou, er waren allerlei verschillende demonstraties die de afgelopen weken hebben plaatsgevonden. Ook hier bij ons in Rotterdam, ook voor het stadhuis waarbij de anderhalve-metermaatregel nauwelijks werd gerespecteerd. Er is toen ook tegen opgetreden.

Laat ik het nog één keer zeggen voorzitter: onze eenheid, de politie-eenheid, is een van de eerste eenheden in Nederland die jaren geleden het uitstekende systeem van intelligence via social media heeft opgepakt. De vraag is alleen: meelesen en weten wat er zo ongeveer gezegd wordt, is één, maar kun je bij degenen die die posts maken, kun je er ook tegelijkertijd bij komen om ze dan ook uit te schakelen? Soms wel en dat is ook gebeurd de afgelopen dagen. Er zijn meerdere mensen aangehouden die aan die posts hebben deelgenomen. En soms kan dat niet. U heeft de frustratie van de minister van Justitie afgelopen dagen, ook gisteren in de Tweede Kamer, kunnen horen over het dubbele slot dat op whatsapp is neergezet, met alle beste bedoelingen voor de privacybewaking. En tegelijkertijd zie je dat er dus ook misbruik van is. En Telegram,

dat inmiddels in het Midden-Oosten gevestigd is, van Russische origine, dat heel lastig of niet meewerkt aan het opsporen van mensen die daar hun posts maken. Dus daarmee wordt die anonimiteit ook enorm bevorderd. Maar het meelesen en het in beeld hebben van wat daar gebeurt, en overigens heel veel burgers die mij en de politie afgelopen dagen ook geïnformeerd hebben over wat zij zelf hebben waargenomen, de jongerenwerkers die vandaag zoveel genoemd zijn en die heel veel waargenomen hebben, zijn ook belangrijke bronnen geweest de afgelopen tijden om ons te waarschuwen voor wat daar gebeurde, maar helemaal uitsluiten lukt dat helaas niet. Mijnheer Lammering sprak over de donkere kant van de social media. Dat hebben we natuurlijk ook gezien bij een andere vergelijking van het gebruik van social media, niet zozeer een inhoudelijke vergelijking, maar bij IS die op zijn hoogtijdagen de social media op een hele treffende manier gebruikte om zijn propaganda wereldwijd te maken. Ook dat hebben we toentertijd bestempeld als de donkere kant van social media. Iedereen die mij vraagt om daar een lobby voor te voeren om te kijken hoe wij beter kunnen opsporen, ik kan u geruststellen, die lobby is niet nodig. Het leeft in de Tweede Kamer en de minister van Justitie heeft daar echt een punt van gemaakt en studeert erop en bekijkt wat de mogelijkheden zijn. Dat heeft natuurlijk enorm accelererend gewerkt voor het optrommelen van mensen. En daar zit ook een tactiek achter. In de aanloop naar de maandag zagen we dat degenen die die berichten verspreidden moedwillig niet alleen de Beijerlandse laan noemen of het gebied rondom het Centraal Station, maar tien of twaalf locaties aanwendden. En waarom doen ze dat? Dan hopen ze dat wij de schaarse politiecapaciteit over tien locaties kunnen gaan verdelen en we weten uit hooliganisme hoe dat werkt. Dan staat een groep mensen op een bepaalde plek en die kijkt naar de aanwezige politiemensen. Allereerst stellen ze vast: wat voor soort agenten zijn het? Zijn het gewoon platte petten of is het de ME? Twee: hoeveel zijn het er? En kunnen we

die aan? Dat heeft u overigens ook gezien bij de bestorming van het Capitool. Ook daar hoort u in beeld iemand roepen: ze zijn met te weinig, we kunnen ze aan. Eén, twee drie: hup. En dan naar voren. Dus daar zat een tactiek achter. Door heel veel locaties te noemen waar niets gebeurde, hoopte men dat uiteindelijk de politie verslapt zou zijn en met weinigen op een locatie zou zijn. Daar zijn we niet ingetrapt, want bij de politie is men ook een stuk slimmer dan deze lieden denken. Maar serieus hielden wij rekening met de mogelijke aanwezigheid rondom het Centraal Station en het winkelgebied Centrum en de Beijerlandselaan. Van meet af aan zat de Beijerlandselaan in de plannen van de politie. De aanwezige ME die we tot onze beschikking hadden werd dan ook verdeeld over de noordkant rondom het Stationsgebied en het Centrum en over Zuid. Toen bleek dat Noord geen serieuze optie was, omdat daar weinig mensen verschenen, en die zijn vrij snel de kop ingedrukt en gearresteerd, konden wij ietsje later met enige vertraging, en dat verklaart ook het feit dat er aan het begin van de rellen maandag op de Beijerlandselaan de capaciteit van de ME wat aan de lage kant was, later is er uiteindelijk aansluiting gevonden bij de collega's uit Noord. En in de loop van die avond zijn er ook allerlei reservisten, zoals dat dan heet, bij de ME opgeroepen en in de loop van de avond was de politiecapaciteit vrij goed. Het probleem was alleen dat de mobilisatiekracht van de social media en het feit dat er op zich heel veel mensen wonen, die mensen hoeven dan ook niet van heel ver te komen, op de hoek gingen ze naar buiten en vervolgens zagen we wat er gebeurde. Niet iedereen is overigens uit op rellen geweest die avond, om en bij de tachtig, misschien honderd mensen wel, maar heel veel anderen waren een soort ramptoeristen, mensen die naar buiten gingen om te kijken, om filmpjes te maken. Ik zag zelfs vanuit het beleidscentrum mensen die met hun hondje rondliepen tussen de stenengooiers om op die manier toch te kunnen kijken en als ze gepakt zouden worden door de

politie een alibi hadden van: ik mag toch mijn hondje uitlaten na 21.00 uur? Dus er zaten heel veel filosofieën achter. Dat maakt het vrij lastig om een goede taxatie te maken van waarom de mensen zo naar buiten gaan. Ik wil nog één ding duidelijk zeggen over dierellende jongens. Het zijn allemaal jongens en jonge mannen. Er zaten veel minderjarigen tussen helaas. Als we het stellen op honderd en we stellen het aantal inwoners op Zuid op 200.000 dan mogen we zeggen dat het over-, over-, overgrote deel van de inwoners van Zuid deugt. Volgens mij doen we er verstandig aan om niet te generaliseren en om duidelijk te maken dat er echt sprake is van een superkleine minderheid. De minister-president sprak in de Tweede Kamer: 99 procent van de Nederlanders deugt op dit punt. Ik wil het hem graag nazeggen. Volgens mij heeft hij daar ook hartstikke gelijk in. Dus oppassen daarvoor.

Voorzitter, aan het begin van de avond, daar wil ik u nog iets zeggen over een tactisch punt. Er is nogal wat politie-inzet gepleegd om een grote elektronicazaak aan de kop van de Beijerlandselaan te beschermen. Het vermoeden bestond dat men wellicht die als aantrekkelijk object zou willen inzetten. Dus wij hebben de politie ook ingezet om die zaak te beschermen. Het is ook daar waar toch sommige lieden dachten: we breken toch door de linies heen. En ze dachten toch het gebouw aan te zullen vallen. Het is daar overigens, voorzitter, waar een politieman besloten heeft om een waarschuwingsschot te lossen om uiteindelijk degenen die het gebouw wilden aanvallen op een afstand te houden en dat is gelukt, want het gebouw is gelukkig ongeschonden uit de strijd gekomen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een vraag van mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik ben oprecht blij met de woorden van de burgemeester dat een heel groot deel van de mensen op Zuid deugt. Maar veroordeelt hij dan, of laten we

zeggen, reflecteert hij dan op mijn wens, de woorden van de voorman van het NPRZ in de krant van gisteren dacht ik, waarin hij zegt dat er bij veel mensen een steekje los zit of idioten zelfs wonen op Zuid. Dus graag daar een reactie op.

De heer **ABOUTALEB**. Daar zal eventueel wethouder Moti iets over zeggen vanuit zijn rol in het college rondom het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid. Maar de eerste exercitie die de wijkagenten gepleegd hebben, ik sprak gisteren met ze, samen met de minister-president en een aantal mensen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester, voordat u verdergaat mijnheer Van Zevenbergen wil volgens mij graag een reactie horen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, ik begreep dat u de voorzitter was van het project NPRZ. Is dat niet zo?

De heer **ABOUTALEB**. Zeker. Ik ben voorzitter van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid, maar wethouder Moti is daar vanuit het college de politieke vertegenwoordiger in het systeem. Dus wij hebben afgesproken dat hij die vraag zal beantwoorden. En los daarvan: er liggen inmiddels ook schriftelijke vragen van de raad die beantwoord zullen worden, maar dat neemt hij voor zijn rekening.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké.

De heer **ABOUTALEB**. Ik was inmiddels mijn draad kwijt. Nee, ik wilde zeggen dat de eerste exercitie die de wijkagenten gepleegd hebben, die nu overigens lijsten hebben met namen van jongeren die ze gaan opzoeken en de eersten zijn gisteren al bezocht en daarmee krijgt eigenlijk ook naming and shaming in zijn moderne vorm wel gestalte, de mensen in de buurt zien namelijk de politieauto voor de deur staan van een familie, waar de politie naar binnen

gaat en denken: hé, hier is iets niet pluis. En dan gaat het heel snel rond in zo'n omgeving: in die familie is er blijkbaar iemand aangehouden. Nou, dat is een vorm van sociale aanwijzing, maar dat moeten we wel doen, want we willen heel graag met die ouders wel spreken en die wijkagenten hebben inmiddels allemaal lijsten gekregen van mensen die ze gisteren en in de komende dagen gaan bezoeken en gaan spreken, zeker als het gaat om minderjarigen. Maar het zal u niet zijn ontgaan dat de snelrechtzitting die gisteren heeft plaatsgevonden, als eerste in Nederland, dat dat een jongeman betrof met een IQ van 57. Dat heeft hij zelf verklaard. Dat zijn natuurlijk zeer ernstige vraagstukken, iemand die waarschijnlijk niet vermogend genoeg is met zijn verstandelijke vermogens om een leidende rol te hebben, maar zich wel mee heeft laten slepen en achter zijn computer blijkbaar opgeroepen heeft tot geweld en zich daar waarschijnlijk niet eens van bewust was dat dat een strafbaar feit is. Ik sluit ook helemaal niet uit dat onder de aangehouden personen in Rotterdam ook dit soort lieden te vinden zouden zijn, al moet ik erbij zeggen dat de wijkagenten die de mensen kennen, van wie ze de namen hebben gekregen van het Openbaar Ministerie voor verdere gesprekken aan huis, dat de politie tegen mij zegt: ik heb geen getallen, maar nogal wat van die jongeren zijn niet voor het eerst in aanraking geweest met justitie. Dat zegt wel iets over een kennelijke hardnekkigheid van een aantal van die jongeren als het gaat om dingen doen die leiden tot aangehouden worden door de politie.

Voorzitter, ik moet u tot mijn spijt bekennen dat ik met pijn in het hart op enig moment besloten heb om de politie toestemming te geven traangas te gebruiken. Dat was op het moment dat de situatie bijna onafwendbaar dreigde te worden in de richting van de Slaghekstraat. Ik wilde niet dat er voor 21.00 uur daarmee gedreigd zou worden, maar om 21.30 uur heb ik daartoe toestemming gegeven. En dat is in mijn twaalfjarig bestaan als burgemeester

een pijnlijke beslissing, want dat associeer ikzelf altijd met oorlogsgebieden in de wereld, maar ik moest daarvoor toestemming geven om eventueel politieagenten af te kunnen schermen en de menigte uit elkaar te drijven. Gelukkig, was er de wijsheid van de politiecommandant ter plaatse, die eerst zijn manschappen liet beschermen en vervolgens aankondigde dat er traangas zou worden ingezet, die dreiging was blijkbaar voldoende om de menigte uit elkaar te drijven en de inzet van traangas is ons gelukkig bespaard gebleven. Ik zeg u er even bij wat mijn gevoel daarbij is. Ik vind dat een hele lastige beslissing, maar ik deel aan u mee dat ik die beslissing die avond wel heb genomen en als het nodig was dan werd het ingezet. Mijnheer Eerdmans sprak met name over een patiënt en een gehandicapte die niet bereikt konden worden. Gelukkig is het op enig moment alsnog gelukt om de ambulance en de brandweer ter plaatse te laten komen om de nodige zorg te verlenen en dat is gelukkig ook gebeurd.

Voorzitter, de vraag hoe groot de schade is, dat kan ik u nog niet zeggen. Dat moet geïnventariseerd worden. Wethouder Kathmann zal straks iets zeggen over de rol die de gemeente speelt bij de ondernemers en de stadsmarinier ter plaatse om daar inzicht in te krijgen. Het is ook goed inderdaad om ons te realiseren dat deze ellende enorm veel solidariteit teweeg heeft gebracht. Heel veel solidariteit. Ik ben in de loop van gisteren en zelfs op maandagavond bedolven door heel veel mailtjes en andere typen berichten van mensen die solidair zijn, die graag de handen uit de mouwen willen steken, graag dingen willen doen, maar vooral ook de politie prijzen voor hun geweldige inzet op beide avonden. Ik denk dat het goed is om dat ook aangetekend te krijgen.

De inzet van het leger is wat ons betreft geen hobby. Ik heb eerder in de gemeenteraad gezegd, voorzitter, dat de inzet van het leger toch een vrij principiële

kwestie is die ook nog voorligt bij de Tweede Kamer en bij de minister, maar ja, de inzet van Defensie is op maandag en dinsdag aan de orde geweest, namelijk in de vorm van de Marechaussee. We zijn dankbaar dat de Marechaussee bereid is geweest om een peloton ME beschikbaar te stellen, zowel op maandag als op dinsdag. Mijnheer Lammering, dat er op dinsdag meer beschikbaar was, heeft natuurlijk te maken met hoe wij in de loop van dinsdag de schatting van de risico's elders in de stad hebben gepleegd. We waren dus in staat om eerder te concentreren, mensen te concentreren op één plek, namelijk de Beijerlandse laan en we hebben niet de capaciteit hoeven te verdelen. Dat is denk ik een belangrijk uitgangspunt. Wij hebben wel gezegd, en dat is een goede inzet van de politie, wij zullen ervoor zorgen op die dinsdag dat we vrij vroeg elke vorm van groepsvorming uit voorzorg uit elkaar drijven. Niet alleen om redenen van coronamaatregelen natuurlijk, of de avondklok, dat kan ook nog een reden zijn, maar ook uit voorzorg om te vermijden dat er toch later in de avond een grotere groepsvorming ontstaat waardoor vervolgens de inzet van geweld nodig zou zijn.

Ik denk dat het goed is om ook een beetje stil te staan bij de schade, het zijn twee verschillende soorten schade, de schade aan eigendommen van de gemeente en schade aan de kant van de ondernemers. Die van de ondernemers weten we nog niet, maar aan de kant van de gemeentelijke eigendommen wordt dat geschat op zo'n 60.000 euro. Dan is het natuurlijk de vraag: kun je die verhalen? Als het even kan wel. En iedereen die zegt: wees daar zich voorzichtig mee, je kunt daar gezinnen kapot mee maken: eens. Dat zal ook altijd worden meegewogen door de daarvoor aangewezen instanties als de rechter bijvoorbeeld. Maar als het even kan gaan we dat wel doen. Dat vraagt overigens wel een zorgvuldige afweging, want je moet uiteindelijk toch een kapotte lantaarnpaal of een kapotte camera kunnen linken aan een dader. Het moet één op één

zijn. Dus als je het kunt linken aan een groep, is het ingewikkeld, maar het Openbaar Ministerie is toch hoopvol gestemd. Er zijn heel veel camerabeelden beschikbaar, ook beschikbaar gesteld door burgers en bedrijven. Maar we hebben ook onze eigen camerabeelden. Ik heb u verteld in een brief dat er sprake is van een groot onderzoeksteam van de politie, dat al die camerabeelden aan het onderzoeken is om ook te kijken of de mensen die bijvoorbeeld wegens gebrek aan stevig bewijs inmiddels naar huis zijn gestuurd in afwachting van verdere berechting, om te kijken of ook dit soort wandaden één op één gekoppeld kunnen worden aan iedereen die is aangehouden. Het aantal aangehouden personen is inderdaad fors. De eerste avond 59, de tweede avond 81 en gisteravond 25. Dus we zitten om en bij de 160 arrestanten en dat is een fors aandeel van alle mensen die in Nederland zijn aangehouden. Dat is wel het beleid in Rotterdam, omdat we dan wel op heterdaad dan wel nadien alsnog mensen willen berechten. Het zou natuurlijk heel raar zijn om zoveel schade op straat te hebben en dat je die avond alleen maar inzet op de escaleren en niet op het aanhouden van verdachten. Dat is in Rotterdam wel staande praktijk. We willen wel aanhoudingen verrichten.

Voorzitter, al die berichten over dat het te maken zou kunnen hebben met de avondklok, ik geloof er geen snars van. Volgens mij heeft mevrouw Arsieni daar het een en ander over gezegd, maar ook iemand anders. Ik heb dat even niet paraat. We hebben een vorm van een gezagscrisis in Nederland en dat heb ik al eens eerder gezegd, een soort verzet tegen de autoriteit. Dat zagen we bij de boerenprotesten. Dat zagen wij bij het verzet tegen de coronamaatregelen. En dat parlementair genomen besluiten waarvan je in het verleden zei: nou, die worden gerespecteerd, want die rusten op een meerderheid, ja dan zie je nu toch dat er ook soms in politieke bewegingen wordt gezegd: ga je wel daartegen verzetten. Wat betekent dat dan als je zegt: ik verzet mij

daartegen en ik roep mijn achterban op om zich daartegen te verzetten? Achteraf kun je stellen dat het naar mijn stellige overtuiging wel gevaarlijke opmerkingen zijn, nadat er parlementaire besluiten zijn gevallen. Het zou een goede zaak zijn om zowel bij het lokale parlementaire stelsel als in een nationaal parlementair stelsel als er meerderheidsbesluiten zijn genomen wij ons dan onthouden van het oproepen van mensen om vervolgens tegen legitiem, volstrekt rechtmatig genomen besluiten dan alsnog de mensen op te roepen om je daartegen te verzetten.

Het probleem dat ik ook overigens met deze jongeren heb, dat doet me pijn en mijnheer Lammering sprak daar heel veel over, maar ook mijnheer Leewis, kijk deze jongeren hebben al iets op hun kerfstok en twee: na eergisteren lopen ze het risico op een strafblad. Met een strafblad loop je het risico geen VOG te kunnen krijgen. En met een VOG die je niet krijgt loop je later het risico geen baan te krijgen om vervolgens, ik zeg dat toch maar in alle openheid, dan te zeggen: ik voel me gediscrimineerd op de arbeidsmarkt. Als je aan deze rellen op deze manier hebt deelgenomen en zoveel schuld op je schouders hebt, ik heb het niet over iedereen, maar op deze manier, om vervolgens later toch uiteindelijk tegen de lamp te lopen als je gesetteld bent en getrouwd bent en je wilt op die manier normaal deelnemen aan het maatschappelijk verkeer, dan kom je jezelf tegen. Voorzitter, het doet me pijn dat ik dat moet constateren, want deze jongeren van veertien, vijftien zijn straks gewoon twintig, eenentwintig, tweeëntwintig en die willen dan een baan hebben. En dan komen ze zichzelf tegen. Iedereen die zegt: zullen we alsjeblieft kijken wat we daaraan kunnen doen om te verhinderen dat dat gebeurt, die heeft gelijk, want je wilt toch niet dat een veertienjarige of vijftienjarige reeds nu een stempel krijgt waar hij later geweldig last van zou hebben? Ik doe dit vanuit mijn verantwoordelijkheid voor de openbare orde en ik ga ervan uit dat wethouder Bokhove straks daar nog uitvoerig op zal ingaan, ook op uw wens

om de ouders van deze kinderen te spreken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een vraag van mevrouw Verkoelen. U bent niet te verstaan.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Sorry, sorry, sorry. Ik wil graag van de burgemeester toch een nadere toelichting hebben over wie hij nu bedoelt met de oproepen, want ik ben het namelijk geheel niet met u eens en dat dit wel degelijk iets te maken heeft met de parlementaire besluiten en met de avondklok, dus daar hebben we een andere mening, maar wie bedoelt u nou precies met dat u vindt dat er niet opgeroepen mag worden tot? Wie bedoelt u dan? Bedoelt u dan politici? Want dat gevoel kreeg ik even.

De heer **ABOUTALEB**. Ik ben er voorzichtig in voorzitter, maar ik heb in dit geval met ontsteltenis kennisgenomen van een lid van de politieke partij PVV op Urk die de mensen ook heeft opgeroepen om in verzet te gaan. Ik heb daar moeite mee. We zijn allemaal rechtgeaarde democraten. Een parlementair besluit is een parlementair besluit. Dat voeren we in Nederland uit, ook als je behoort tot de minderheid en je zin niet hebt gekregen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Oké. Dank u wel. U legde het verband zo met de avondklok. Daar ben ik het namelijk in het geheel niet met u eens. Daar mag je best met elkaar het debat over blijven voeren, ook al is het besluit gevallen.

De heer **ABOUTALEB**. Zeker.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Maar dit is een andere situatie. Dat trek ik dan even uit elkaar. Oké, dank u wel.

De heer **ABOUTALEB**. Nou voorzitter, mijnheer Eerdmans extrapoleert een paar dingen waarvan ik hem zou willen oproepen om daar alsjeblieft voorzichtig mee te zijn. Een oproep als: oog om oog, de giertank et cetera, dat zijn toch wat

ingewikkelde dingen. Ik denk dat we allemaal een rol te spelen hebben in het managen van het vraagstuk en moeten oppassen dat we mensen van ons vervreemden. Ik ben niet van oog om oog, want we zijn van Vrouwe Justitia. We hebben een wetboek van strafrecht en dat is proportioneel opgebouwd. Ze kijken naar individuele zaken, ze kijken naar individuele omstandigheden. Dat is een zaak van het Openbaar Ministerie en daar horen rechtsbeginselen bij als verwoord in het wetboek van strafrecht. Dat betekent dus ook dat een hesje aan en naming and shaming, ik vind het zelf iets middeleeuws, dat hoort niet in ons rechtssysteem thuis. Daar zijn wij dus niet voor, net als de doodstraf. De dag dat de doodstraf in Nederland geïntroduceerd wordt stap ik uit het ambt. Ik denk dat het niet goed is om op deze manier het debat te voeren. Oog om oog en een giertank erop. Het waterkanon, heb ik ontdekt de afgelopen jaren, is wel een heel goed doeltreffend middel en kan als je dat goed doet weinig schade aanrichten, maar wel mensen ontmoedigen om samen te scholen en uit elkaar te laten drijven. Veel van die delicten zijn inderdaad, als je die één op één kunt plakken, mijnheer Eerdmans, strafbare feiten. Daar zal tegen worden opgetreden. Er zijn ook zaken die beboetbaar zijn, maar niet leiden tot rechtszaken, als mensen niet geplakt kunnen worden aan schade of aan het gooien met stenen. Morgen is de eerste snelrechtzaak. Het Openbaar Ministerie doet dat heel voorzichtig, omdat we inderdaad zorgvuldig willen zijn om te vermijden dat zware zaken toch via het snelrecht aan de orde kunnen komen. Dat kan alleen maar voor bepaalde vormen van rechtszaken. Maar het Openbaar Ministerie is voornemens, dat is nationaal beleid, om stevig te eisen daar waar strafbare feiten aan de orde zijn dan wel geweld tegen overheidsdienaren. Dan het uit de anonimiteit halen. Ja, ik heb u net al verteld dat veel wijkagenten inmiddels de jongeren opzoeken om op die manier het gesprek te voeren met de ouders die soms ontredderd zijn over wat hun kroost doet, maar soms ook te maken krijgen met achttien-,

negentienjarigen die thuis wonen en waar wij natuurlijk nooit informatie mogen delen met hun ouders, want die zijn dan vervolgens meerderjarig. Zo hebben we dat geregeld waardoor eigenlijk voor veel van die ouders het zicht wordt ontnomen. Maar wat je ook meemaakt, is dat sommige ouders zeggen: ja, ik wil wel optreden tegen mijn zoon, maar dat kan ik niet op een bepaalde manier doen en ja, als ik dan vervolgens mijn zoon aan zijn oor trek, dan loop ik het risico dat de jeugdzorg vervolgens mijn kind bij me weghaalt. Ik zeg niet dat dat een valide argument is, maar het is wel een gebruikt argument.

Het voorstel om plundersers uit te nodigen voor een gesprek met de burgemeester, ik weet niet of u gisteravond nog laat de nieuwsuitzending van RTL4 heeft bekeken, maar die uitnodiging via de televisie is inmiddels uitgezet. Ik was van plan om ook wijkagenten die die gesprekken voeren mee te nemen, te vragen aan betrokkenen of ze bereid zijn om een keer met mij in gesprek te gaan. Dat wil ik heel graag doen. Ik was zelf ook best geïnteresseerd in die man die ik op camerabeelden zag vanuit het beleidscentrum die met een tas vol spullen van Zeeman naar huis is gegaan. Daar wil ik ook graag mee praten, of hij de ochtend daarna tegen zijn dochter heeft gezegd: hier dochter, ik heb gisteren een paar hemdjes en onderbroeken gejat bij Zeeman. Hier, trek aan, want het is mijn werk. Ik was ook geïnteresseerd in die man. Dus ik roep hem vandaag ook nog een keer op om zich te melden als het een vent is en hij mag berouw komen tonen, maar hij mag mij ook komen vertellen dat ik het niet bij het rechte eind heb. Ik sta graag open voor die gesprekken voorzitter. Dus ik omarm dat voorstel, ook al is het reeds min of meer in gang gezet.

U vroeg: hoeveel zitten er nog vast? Dat kan ik u niet zeggen, omdat dat een dynamisch beeld is van uur tot uur. Dus dat zal ik op enig moment melden. En het snelrecht, dat heb ik u net ook gemeld.

Mijnheer Karremans spreekt zijn steun uit voor de politie en dat heeft u allemaal gedaan. Het is buitengewoon dankbaar werk dat onze mannen en vrouwen ter plaatse hebben gedaan. U verwees naar de brand in het Plaswijckpark. Daar is inderdaad een aanhouding verricht. Ik mag u op gezag van de politie zeggen dat er waarschijnlijk nog meerdere aanhoudingen staan te wachten. Er is een minderjarige opgepakt en de rest is nu onderwerp van onderzoek. Het verhalen van de schade, daar heb ik een en ander over gezegd net. Zowel voor de ondernemers staat het aan die kant open, maar het staat ook open aan de kant van de overheid. Dan moet er wel bewijs voor zijn, anders wordt het lastig. U vroeg ook of er straks de mogelijkheid aan de orde zou kunnen zijn van een gedragsaanwijzing, dat je bijvoorbeeld bij Oud en Nieuw niet naar buiten mag of iets van dien aard. Het Openbaar Ministerie is leidend, het is een rol van het Openbaar Ministerie, niet van mij, maar dat is er ook kien op om daar waar nodig ook gedragsaanwijzingen te geven. Dus ja, het is aan de orde. Over het gesprek met de raadsleden, ik zou dat graag aan de wijkagenten willen meegeven om te polsen of er ook ouders bereid zijn om in gesprek te gaan met de raadsleden. Dan was er in het betoog van mijnheer Karremans ook nog een interruptie van mijnheer Meeuwissen die zei dat de islamitische zaken gespaard zijn. Voorzitter, de grootste mogelijke onzin. Ik denk dat er veel schade is aangericht aan panden en winkels van mensen met een islamitische signatuur die daar ondernemen. Ik ben bij een Turkse dame geweest die een schoonheidssalon exploiteert. Ik ben bij een Turkse mijnheer geweest die in vitamines handelt. Ik ben bij andere mensen geweest. Er zijn heel veel niet-Nederlandse mensen met een onderneming daar die ook aangevallen zijn. Laten we oppassen, alsjeblieft mijnheer Meeuwissen, ik snap heel goed uw politieke agenda, maar laten we oppassen om dit nou eens een keer te voorzien van een etnisch label, want dit is een nationaal fenomeen. Er doen misschien verschillende mensen aan mee

op allerlei manieren. Er zijn zeventien zaken beschadigd. In zeven gevallen is er sprake van enigerlei vorm van plundering. Soms tot aan de bodem toe. En die mensen krijgen daar alle steun bij en daar zal wethouder Kathmann een en ander over zeggen. Het was inderdaad mevrouw Arsieni die sprak over wantrouwen tegen het systeem. Dat is een breed levend wantrouwen in de Nederlandse samenleving. Ik verwees net naar ander wantrouwen dat ook te maken heeft met de protesten rondom milieu en rondom klimaat, maar ook rondom landbouw. Het is een breed levend fenomeen, maar ik ben ervan overtuigd dat deze zaak echt volstrekt misbruikt is om te kunnen rellen. U zegt, mevrouw Arsieni: de politiek heeft hier ook een rol in. Dat onderschrijf ik en dat heb ik net volgens mij ook geïllustreerd. De vraag was of we het scenario hebben zien aankomen. Ja, dat hebben we zien aankomen. Het was voor ons een verrassing overigens dat het niet in Rotterdam is begonnen, maar dat het elders is begonnen. Dat was wel een verrassing, maar dat wij het aan zagen komen, dat Rotterdam ook getroffen zou worden, dat zagen we aankomen. En daarom hadden wij ook voorbereidingen getroffen. Ik ben zelf maandag, toen het ook echt spannend werd, vroegtijdig vertrokken uit een internationale conferentie uit Den Haag om hier een driehoek te beleggen die op de maandag een drietal keren bij elkaar heeft gezeten. De laatste keer in de avond zat de driehoek live in het beleidscentrum om sturing te geven aan de processen. De vraag was ook of er mensen opgepakt zijn voor opruiing. Ja. Het antwoord is ja. Er zijn ook mensen opgepakt voor opruiing. Ik weet niet hoeveel. Het snelrecht start dus inderdaad morgen. En het antwoord op de capaciteit van de politie heb ik net beantwoord.

Voorzitter, ik wil nog wel iets zeggen over de politie. Het is een ding wat mij niet lekker zit. Kijk, de ME'ers zijn gewone politiemensen die opgeleid zijn om ME-werk te doen. En dan zitten ze op zo'n

avond onderweg naar de actielocaties hutjemutje in hun busjes zoals dat onder normale omstandigheden ook het geval is. Maar in deze coronatijd vind ik het ingewikkeld. Het is ook daarom dat zowel de politiechef als ik hebben de vraag geagendeerd in de gesprekken met de Nederlandse regering: kun je de ME'ers niet vroegtijdig vaccineren? Als we dat namelijk niet doen, we kunnen geen enkele politieagent missen, maar onder tellende omstandigheden is het van grote betekenis dat we kunnen rekenen op politiemensen die uitgerust zijn, ook fysiek-gezondheidstechnisch. Ze kunnen niet gemist worden. Ik heb het verzoek ook overgebracht aan de Nederlandse regering. Ik weet dat het ingewikkeld ligt, maar ik heb die vraag toch gesteld.

Voorzitter, mevrouw Eskes wees op de opvoedende vraagstukken. Daar zal wethouder Bokhove een en ander over zeggen, maar ze heeft daar volstrekt gelijk in. De schadeloosstelling van ondernemers, we staan ze in alle opzichten bij. Wethouder Kathmann zal daar iets over zeggen. En de stadsmarinier die onder mijn gezag ter plaatse is doet daar geweldig goed werk, net zoals de winkelstraatmanager. Overigens, het is goed om te weten, ik noemde net zeventien bedrijven die op een of andere manier last hebben gehad van deze rellen, maar de Beijerlandse laan en de Groene Hilledijk tellen 250 winkels. 250 winkels.

Mijnheer Van Baarle sprak een sterke afkeuring uit, ik heb ook van mijnheer Yigit van zijn partij afgelopen dagen een fantastisch filmpje gezien waarin hij min of meer hetzelfde zegt. Ik ben dankbaar voor die steun van mijnheer Yigit met zijn filmpje dat hij opgenomen heeft. Hij vraagt om emotionele steun aan de ondernemers. Dat gaan we zeker proberen te organiseren, mensen ook een veilig gevoel geven. Daarom zijn wij nog steeds volop aanwezig ter plaatse, ook vandaag, ook morgen. We gaan daar niet weg. De daders middels het strafrecht aanpakken, dat heb ik u net ook beloofd. En hij vroeg

hoe het staat met de aanhoudingen en daar heb ik net al het getal van 164 genoemd. En de vraag was: hebben we alles gedaan in de voorbereiding en in de social media, dat is een generieke vraag en die heb ik zo beantwoord. En de vraag waarom de Beijerlandse laan zo wordt genoemd en de Groene Hilledijk niet wordt genoemd, we waren ook zeker op de Hilledijk aanwezig. Het is voor heel veel mensen ook wel gemakkelijk om de Beijerlandse laan te noemen, omdat de Groene Hilledijk erin overgaat, niet langer is dan een kilometer en bovendien, ik heb u net gemotiveerd dat een deel van de capaciteit benodigd was om een groot winkelbedrijf aan de kop van de Beijerlandse laan te beschermen tegen plundering en dat kost natuurlijk ook capaciteit. Dan, voorzitter, zegt u: doe iets met preventie, repressie van mensen, aandacht voor perspectief, jongerenwerk. Daar zal wethouder Bokhove als u dat goed vindt zo dadelijk iets over zeggen. Dat geldt ook voor de oplettendheid dat de schade verhalen niet mag leiden tot kapotte families. Ook hier geldt wat mij betreft de menselijke maat, maar als het even kan wel, de schade verhalen op mensen. De Arabische uitdrukking luidt: als je een onontwarbare knoop met je handen hebt gemaakt, loop je het risico dat je die met je tanden zal moeten ontwarren. Op zichzelf zullen hier natuurlijk ook passende vormen van vergelding wel nodig zijn conform het wetboek van strafrecht.

Mevrouw Verkoelen, dank aan de politie. Buitengewoon bedankt. Het wordt zeer gewaardeerd. Een motie 'Helden van Rotterdam'. Volgens mij heeft mijnheer Eerdmans daar een en ander over gezegd. En bovendien hebben wij ook nog de goede samenwerking met mijnheer Van Vollenhoven die leidinggeeft aan de koninklijke stichting die ook penningen, nationale penningen, uitgeeft voor helden. En daarnaast is het zo dat alle Rotterdammers mensen kunnen voordragen voor de Rotterdamse penning dan wel voor hogere andere, misschien zelfs nationale onderscheidingen. Wat ik u

wil toezeggen, mevrouw Verkoelen, is dat we het onder de aandacht zullen brengen. Ik denk dat het goed is om u deze toezegging wel te doen.

Voorzitter, mijnheer Lammering sprak over de scooter van zijn broer die in de fik is gestoken. Ik vermoed dat ik dat live heb gezien, hoe twee jongens met een aanmaakblokje daarop afliepen en vervolgens dat ding in de brand staken. Ongehoord, baldadig en wat bereik je daar eigenlijk mee? Het is buitengewoon betreurenswaardig. Ik hoop dat uw broer snel zijn vervoermiddel weer zal kunnen terugvinden. Over de rol van social media heb ik u net iets gezegd. Ja, je zag ook gisteravond dat de mogelijke verdachte die het Plaswijckpark in brand stak het natuurlijk ongelooflijk stoer vond om het aansteken van een vlam te filmen en dat ook rond te strooien. En dat dat inderdaad onder sommige categorieën jongeren statusverhogend is, kijk mij eens, ik ben een flinke vent. Maar uiteindelijk, in dit geval, heeft dat waarschijnlijk bijgedragen aan zijn aanhouding. Ik denk dat het dan ook goed is dat het soms in ons voordeel, of in het voordeel van de samenleving werkt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Voordat u verdergaat, mevrouw Verkoelen op het vorige punt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, ik wilde even iets vragen over de motie. Heb ik hem weer? Ja. Ik wilde het even over de motie hebben voorzitter. Zowel de burgemeester als mijnheer Eerdmans zitten ernaast, want waar mijnheer Eerdmans het over heeft is de stadspenning Rotterdam. Ik heb het uit laten zoeken ondertussen. Die wordt toegekend aan professionals en ik heb het niet over professionals, ik heb het over de gewone Rotterdammer die zich beroepshalve intensief heeft ingezet voor de gemeente en/of haar bewoners. Kwalificaties als bruggenbouwer, visionair, charismatische leider met opvallende prestaties zijn kenmerkend voor het

toekennen van deze penning. De onderscheiding wordt alleen toegekend met unanieme beslissing van het college. Dat is echt iets anders dan wat ik wens. En ja, de burgemeester begint over nationaal. Dat vind ik leuk. Nee, ik wil graag een heldenpenning vanuit mensen aan mensen. Ik mag mijn buurvrouw voordragen die elke dag weer de boodschappen doet voor de overbuurvrouw die van alles in deze coronatijd overkomt en netjes daarop let. Daar gaat het deze penning om. Dus het is een penning waarvan ik denk dat hij echt gewoon een Rotterdamse heldenpenning moet zijn die echt geldt voor mensen aan mensen. En daar kunnen we criteria voor opstellen, maar ik ga niet langs het college dat daar unaniem over moet zijn. Ik wil gewoon laagdrempelig een heldenpenning. Dus dat is het verschil.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, maar als ik deze toevoeging hoor voorzitter, dan is het de vraag of je daar een motie over moet indienen in de gemeenteraad als het een maatschappelijke penning is die niet onderworpen is aan goedkeuring of besluitvorming van de zijde van een politiek orgaan zijnde het college. Dan staat het buiten de raad en buiten het college om eventueel zoiets maatschappelijk te organiseren, want dan staat de raad er betrekkelijk buiten.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus) Maar hoe doen we het dan? We moeten toch een akkoord van de raad dat u dat gaat organiseren? Er moet een hele campagne omheen. Ik heb helemaal niet zo'n zin om daar op die manier mijn tijd aan kwijt te raken, want nu zijn we iets aan het doen waarvan ik denk: het staat heel duidelijk in de motie.

De heer **ABOUTALEB**. Mevrouw Verkoelen, wij hebben echt ook op grond van de ideeën die u heeft wel echt verschillende opvattingen, maar wat ik heel graag met u zou willen, dit is niet per se voor vandaag, het kan ook op een ander moment terugkomen, ik zou heel graag

buiten de raad even met u bespreken om de diepere bedoeling nog eens even met elkaar te bespreken. U kunt deze motie altijd een keer laten terugkomen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dan doen we dat. Maar ik vond het juist nu een mooi moment.

De heer **ABOUTALEB**. Ja. Nee, ik snap het. Maar dan hebben we het er in ieder geval over gehad. Ik wil graag met u verder het gesprek voeren over wat u hier wenst, want anders denk ik dat wij op grond van wellicht een verkeerde interpretatie van de wensen iets afwijzen, maar wellicht zit daar nog een kern van waarheid in. Dus we komen er graag op terug.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké, de Rotterdammer aan de Rotterdammer. Ik kom erop terug en dan trek ik hem in.

De heer **ABOUTALEB**. Ja. Fijn. Dank u zeer.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. De motie is ingetrokken.

De heer **ABOUTALEB**. Ja. Dan voorzitter, mijnheer Lammering had een aantal vragen die ik net volgens mij in zijn algemeenheid heb beantwoord. De Beijerlandselaan was geen verrassing. Nee, dat zagen we al aankomen. De tweede dag had de politie tactisch een andere aanpak. We hadden op die tweede dag ook veel meer agenten beschikbaar. Het is goed om te weten dat er maandag natuurlijk in het hele land heel veel ellende was. Wat wij normaal gesproken met de ME doen, is dat we elkaar bijstand vragen, dan wel elkaar bijstand verlenen. Rotterdam-Den Haag. Rotterdam-Dordrecht. Rotterdam-Utrecht. Dus de omringende regio's kunnen elkaar bijstand verlenen. Dat was op die maandag gewoon simpelweg niet mogelijk. Dus we moesten echt maandag onze broek ophouden met wat wij beschikbaar hebben. Daarom zijn ook alle mensen die thuis zaten met een ME-accreditatie zeg maar opgeroepen om

te komen. En daar hadden we in de loop van de avond best een goede opbouw ter plaatse, maar dinsdag konden wij veel meer mensen op de been brengen, ook omdat een peloton ME van de Marechaussee beschikbaar was, waarvoor overigens hartelijk dank. En vergeet niet, mijnheer Lammering, dat natuurlijk een behoorlijk deel van die raddraaiers, we spreken over vijftig tot honderd vastzat. Dus op dinsdag hadden we veel meer min of meer ramptoeristen en mensen die laagdrempelig opgepakt konden worden vanwege overtredingen van de coronaregels en allerlei andere dingen, maar het gooï- en smijtwerk was er niet, omdat degenen die werkelijk aan die rellen op die manier hebben deelgenomen vastzaten. En dat helpt wel en dan zie je dan ook dat als je op die manier aan het begin van zulke ellende veel aanhoudingen verricht, je ook de angel eruit haalt. Dat is wel een tactiek om ervoor te zorgen dat dag twee overwegend rustig zal zijn. En op dag twee misten natuurlijk heel veel mensen hun vriendjes: oh ja, die zit vast. Oh ja, die zit ook vast. Oh, die zit ook vast. Nou, als de politie vanavond terugkomt loop ik het risico ook vastgezet te worden, mij niet gezien. Ik blijf thuis. Die psychologie van de aanpak van de ME en van dit soort rellen is goed toegepast door de politie en heeft hier doeltreffend gewerkt. Hulde overigens aan de dienstdoende commandanten, maar ook aan onze politiechef Westerbeke. Er waren ouders op straat. Die hebben overigens met mij contact opgenomen: vindt u het zinvol dat wij de straat op gaan? Ja, daar was ik zeer blij mee. Ze zijn de straat opgegaan, om te helpen met opruimen en op die manier ook een signaal af te geven aan hun eigen buurt. Dat stoepkrijtje houdt mij bezig mijnheer Lammering. Dat is wel een hele bijzondere vorm van protest en tegelijkertijd levert het steun aan mensen. Ik wil er heel graag op kauwen of een stoepkrijtje ook tot onze instrumenten kunnen inzetten, of misschien willen de burgers dat gewoon zelf doen om op die manier een bijdrage te leveren aan rust en stabiliteit, maar het boeit mij mateloos. In

zijn simpelheid kan dat toch een doeltreffend iets zijn.

Mijnheer Meeuwissen, 'Duitse ME op de Rotterdamse straten'. U kopieert hier het Kamerdebat van gisteren. U weet, de minister-president heeft daarvan gezegd dat wij in de grensregio's zowel met België als met Duitsland een goede politesamenwerking hebben en dat er daarin onderlinge bijstand kan zijn. Daarvoor is dat aan de orde. Het is niet in Rotterdam aan de orde. Dus het is ook onnodig hier onrust te zaaien over de noodzaak van ME'ers uit Duitsland die door de Rotterdamse straten gaan marcheren. Volgens mij moet dat ook helder zijn. En uw motie 'Geen avondklok in Rotterdam', die kan ik niet omarmen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, we kunnen hier duidelijk zien dat burgemeester Aboutaleb totaal geen gevoel heeft van wat er nog speelt in Rotterdam, dat Rotterdam echt vreselijk gebombardeerd is, er zijn nu van die vreselijke zoeklichten die over Rotterdam schijnen vanuit de Laurenskerk. De avondklok. Echt heel veel met name oudere Rotterdammers vinden het verschrikkelijk. Dus het is een grote schande van onze burgemeester. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik hoorde geen vraag. Burgemeester, gaat u verder.

De heer **ABOUTALEB**. Nou ja, ik vind het ook wel een vorm van een diskwalificatie van een burgemeester die twaalf jaar lang bezig is met de oorlog en de gevolgen van de oorlog en de razzia's in allerlei vorm. Ik ben wel de burgemeester mijnheer Meeuwissen die jaarlijks met kinderen naar het Westerborkkamp gaat, die onderwijslessen over de Tweede Wereldoorlog faciliteert, daarvoor boeken beschikbaar stelt voor het onderwijs, met grote passie ook betrokken is bij het herdenken van de razzia. Als u mij een gebrek aan historisch besef mee wilt geven

vandaag, ik gun het u politiek, maar onzin en bagger is het wel.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter? Ja, deze acties van de burgemeester juich ik uiteraard toe. De burgemeester getuigt wel van geen empathie voor de Rotterdammers die de oorlog mee hebben gemaakt of mensen kennen die de oorlog mee hebben gemaakt. Dus ik zou het toch wel fijn vinden als de burgemeester mijn motie zou steunen. Maar goed, hiermee laat hij zich toch kennen, dat hij weinig besef heeft van de geschiedenis van de echte Rotterdammers. Nou, dat is voor iedereen duidelijk nu. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is voor uw rekening. Burgemeester, gaat u verder.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, iedereen in Rotterdam is inmiddels geslagen tot Rotterdammer. Dat geldt voor uw burgemeester ook. Onzin is het wel. Het zou u sieren om u te verdiepen in de rol die ik de afgelopen vijftien jaar, ook als bestuurder in Nederland, ook toen ik nog niet hier zat, op dit terrein speelde, maar als u daar geen belangstelling voor heeft dan loop ik door voorzitter.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik voel me geroepen om hier nog even op te reageren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een laatste reactie wat mij betreft.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, ik zou u willen zeggen om naar de nationale media te kijken, naar de filmpjes hoe Pim Fortuyn geschoffeerd werd door burgemeester Aboutaleb twintig jaar geleden. Ik word alweer geschoffeerd, net zo goed als dat u het toelaat dat ik in de notulen nog steeds geschoffeerd word, op 17 december. Hierbij laat ik het voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat laatste punt hebben we vanochtend afgehecht. Burgemeester.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dat is niet waar. Absoluut niet. Nooit. De PVV zal nooit zwijgen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen, mag ik u verzoeken om stil te zijn. De burgemeester heeft het woord. En de raad heeft vanochtend besloten dit punt af te hechten. Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, ik heb met waardering kennisgenomen van de bijdrage van mijnheer Leewis. Zijn steun aan de politie, maar ook de waardering die in mijn richting is uitgesproken, waarvoor hartelijk dank mijnheer Leewis. Ik denk dat het goed is om te blijven nadenken over hoe die massale psychose waar u over sprak is ontstaan. Dat ligt denk ik meer in de richting van wethouder Bokhove, om daar wellicht op te reflecteren. Ik verbind het toch een beetje met de gezagscrisis die wij hebben en ik denk dat het goed is om ook de komende periode ook met deskundigen hierover te blijven spreken. Wellicht dat ze ons kunnen helpen met analyses die behulpzaam zouden kunnen zijn om de binding tussen gezag, dat bent u ook, en deze mensen die het gevoel hebben dat ze op deze manier hun stad kapot kunnen maken, om het gesprek daarover wel te voeren.

NIDA, mijnheer Büyükcifci ook dank voor de steun aan de politie. Ik ben het niet met u eens dat we dit zouden moeten linken aan corona, integendeel. Deze rellen hebben niets met corona te maken. Als u en ik nu door het gebied zouden gaan lopen, en we gaan afturven hoeveel jongeren een mondkapje dragen in de openbare ruimte. Het zal u verrassen. Dicht bij nul. Die avond hadden ze allemaal een mondkapje en hadden ze allemaal een capuchon en hadden ze allemaal een zwarte jas. Om op die manier vermomd door het leven te gaan. En als ze zich

werkelijk zorgen zouden maken over corona, dan zouden ze ook overdag op allerlei plekken een mondkapje dragen. Er wordt heel weinig in het gebied, en ik kan het zeggen omdat ik daar ook echt ben geweest, anders dan de ouderen, maar de jongeren dragen nauwelijks een mondkapje in het gebied, maar die avond, ik kon het live zien vanuit het beleidscentrum, hadden ze allemaal een mondkapje. Een vermomming om vooral ook te ontsnappen aan de politie. Hit and run. Voorzitter, dat hoort niet bij een protest tegen corona, waarvoor er wel degelijk mogelijkheden zijn om je daartegen te uiten en ook te kunnen demonstreren.

Ik zou zelf nooit spreken over schapen beschermen tegen hyena's, maar ik kan me voorstellen dat een politieman die in die frustratie van dat moment zit zich op die manier uit. Dat kan ik begrijpen. Maar dat wil niet zeggen dat ik daar ook begrip voor kan opbrengen. Ik denk dat het goed is om ook beschaafd te blijven praten over wat hier aan de orde is, temeer omdat het heel lastig is om jonge kinderen van veertien, vijftien jaar ook als volwassenen aan te spreken, ook al vertonen ze buitengewoon agressief gedrag in de richting van de politie. Volgens mij doen we er verstandig aan om op een beschaafde manier uiting te geven aan onze gevoelens van frustratie en deze ellende ook op die manier te bestempelen. In die zin ben ik het met u eens. Ik voel weinig voor een sociologisch onderzoek, maar misschien wil wethouder Bokhove daar een en ander over zeggen. Wat nodig is, denk ik, is dat wij, dat zal waarschijnlijk niet alleen voor Rotterdam gelden, dat we vanuit het Veiligheidsberaad met elkaar zullen kunnen regelen om naar deskundigen te luisteren hoe zij dit fenomeen duiden. Ik zou me daar graag voor willen inzetten op die manier. Wellicht dat we dan de uitkomsten daarvan wel met u kunnen delen. U mag dat beschouwen als een toezegging van mijn kant.

De Partij voor de Dieren nodigt politici uit om op hun eigen rol te reflecteren. Ik denk

dat het een hele goede oproep is. Doe dat alstublieft. Zet die jongeren op voorhand niet allemaal als criminelen weg. Ik denk dat het goed is om daar voorzichtig in te zijn, al heb ik u aangegeven dat wel degelijk een aantal lieden inmiddels ook een crimineel verleden heeft, waarvoor zij ook gestraft zijn. En daar maak ik me grote zorgen over. Ik heb u aangegeven waarom. Het risico op een strafblad, het risico op het niet krijgen van een VOG en het risico op het niet krijgen van een baan. Dat ontdekken ze helaas als ze wat ouder zijn. In die zin is preventie zoals iedereen dat heeft betoogd van grote betekenis om het niet zo ver te laten komen. Ook in die vorm zijn ze natuurlijk een kostenpost voor de overheid, want ja, als ze tegen die tijd geen baan hebben, een betaalde baan, dan kan dat betekenen dat uiteindelijk er een uitkering betaald moet worden. Dat is ook een maatschappelijke kostenpost. Daar zijn we niet bij gebaat.

Mijnheer Vonk, u zei ook iets over de anonimiteit. Daar heb ik een en ander over gezegd. Over het verhalen van de schade heb ik iets gezegd. En de raad daarover informeren, ik denk dat u recht heeft op een voortgangsrapportage over enige tijd. Dus ik zeg u toe dat ik graag in overleg met justitie en het Openbaar Ministerie en met name wethouder Wijbenga die over de buitenruimte gaat, als we op enig moment zicht hebben op schade dat we daarover later nog bij u terugkomen in een voortgangsbrief. De rol van de ouders, u heeft gezien in mijn eigen video heb ik daar zeer veel werk van gemaakt. Het is ook denk ik de passage in de video die de meeste mensen heeft aangesproken. De afdeling Voorlichting spreekt inmiddels van miljoenen mensen die het filmpje hebben gezien. Het doet op die manier stilletjes zijn werk. Ik heb trouwens bemoedigende teksten gezien van het beraad van kerken en moskeeën. Die hebben mij vanochtend een mail gestuurd waarin ze ook aangeven hoe zij voor zichzelf hun rol zien om hier behulpzaam in te zijn. Ik heb berichten ontvangen van de gezamenlijke moskeeën in Rotterdam die hun afkeuring uitspreken

over wat hier aan de orde is. En ik weet dat zij stilletjes ook een rol hebben gespeeld bij het mobiliseren van de ouders die wij in de loop van dinsdag met groene hesjes hebben gezien. Voorzitter, het was niet leuk. Het was niet vrolijk. Het heeft ons veel kopzorgen opgeleverd. Voor u en mij en voor de stad. Maar deze stad heeft een enorme veerkracht. Wij gaan dit overleven. We gaan de ondernemers steunen, samen met het Rijk. En we gaan met elkaar toch proberen degenen die nog in de knop staan van hun ontwikkeling als jonge kinderen behoeden voor dit soort uitglijders.

Sorry voorzitter, ik wou nog even zeggen dat ik motie 9 niet heb geadviseerd, omdat wethouder Grauss er iets over zou zeggen. De moties 10 en 12 zal wethouder Bokhove doen, daar iets over zeggen. En wethouder Kathmann zal een en ander zeggen over motie 1 en 4.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Helder. Dank u wel burgemeester. We beginnen met die laatstgenoemde wethouder Kathmann.

Mevrouw **KATHMANN** (pvda) (wethouder).
Ja, dank u voorzitter. U heeft het nodige gedeeld over wat er gebeurd is afgelopen maandag in heel Nederland en vooral wat de Beijerlandse laan heeft getroffen in de rellen en de afschuif is gedeeld, de boosheid, het verdriet, maar ook de veerkracht. En volgens mij wilt u van mij, van de wethouder Economie, in ieder geval één ding weten en dat is: kunnen we er echt van op aan dat alle ondernemers die getroffen zijn geholpen worden? En er is ook het een en ander gezegd over die emotionele steun en het gevoel van veiligheid. Nou, daar kan ik in ieder geval mooie dingen over zeggen. Ik denk dat de burgemeester dat ook al heeft gezegd in zijn filmpje. Wij gaan de ondernemers helpen en inmiddels is er via de burgemeester ook contact geweest met de minister-president, met minister Grapperhaus en is er ook toegezegd aan de Tweede Kamer, ook vanuit de vraag

van de Tweede Kamer om een noodfonds te gaan inrichten. Daarbij mag niemand buiten de boot vallen. Belangrijk is om mee te delen dat meteen dinsdagochtend het kantoortje van de stadsmarinier is opengegaan op de Riederlaan voor vragen, het delen van verhalen, verdriet, maar vooral ook adequate hulp aan bewoners en ondernemers. Daar zit de stadsmarinier klaar. Daar zit de wijkmanager klaar. De wijknetwerker zit klaar en de bedrijfscontactfunctionaris. Inmiddels heeft de BIZ, dus waar alle ondernemers in verenigd zijn, gevraagd aan de Alliantie Hand in Hand ook onze ambtenaren die daar al samen bezig waren om van die Beijerlandse laan weer de mooiste, niet alleen de langste, maar de mooiste winkelstraat van Nederland te maken in combinatie met die Groene Hilledijk, om de Alliantie Hand in Hand in the lead te zetten, om zo snel mogelijk, binnen een week, alle schade op te nemen, ondernemers te helpen bij het opnemen van de schade. Er zijn ook ondernemers bij betrokken om dat zo snel mogelijk te doen. Het wordt als we speak gedaan. En vooral ook om ondernemers te helpen en te steunen bij het doen van aangifte. Deze klus moet zeker binnen een week geklaard zijn. Dan kan er aanspraak gemaakt worden op dat fonds. De Alliantie Hand in Hand is ook verantwoordelijk voor het maatwerk dat daarbij geleverd gaat worden, ook het maatwerk voor het verdelen van de gelden die nu opgehaald gaan worden via crowdmanagement, want daar zijn Rotterdammers al mee gestart. Crowdfunding bedoel ik.

U heeft twee concrete moties ingediend die eigenlijk allebei over hetzelfde gaan. Dat zeg ik niet om te zeggen van joh, dat is dubbelop. Nee, om nogmaals te markeren dat ik het snap. U had het ook tien keer kunnen doen, dat u ervan op aan wilt dat de ondernemers geholpen gaan worden. De eerste motie is van de VVD en DENK met de vraag: laat die ondernemers nou niet in de steek. Ik denk dat met alle toezeggingen van de burgemeester, met alles wat er op dit moment gedaan wordt

en wat hij u zojuist heeft uitgelegd, is de motie overbodig, maar ik kan u in ieder geval nog wel alvast meegeven dat we over de vraag in uw motie wel periodiek aan u kunnen terug rapporteren. Dat zullen we dan ook doen.

Dan is er een tweede motie ingediend door NIDA die eigenlijk hetzelfde vraagt. Die vraagt: ondersteun de getroffen ondernemers en ook de maatschappelijke organisaties. In ieder geval is het zo dat er geen maatschappelijke organisaties getroffen zijn, wel twee gemeentepanden en Suribooks, maar die staat ook te boek als ondernemer, dus die wordt daarin meegenomen en gesteund. Uiteraard, alle maatschappelijke organisaties die getroffen zijn kunnen ook allemaal terecht op dat kantoorje aan de Riederlaan. Er wordt ook daarover informatie verstrekt via bewonersbrieven. Ook de wijkraden Hillesluis en Bloemhof zijn aan boord. Die heb ik zowel dinsdag- als woensdagavond gesproken. Die gaan ook vol met goede informatievoorziening de boer op, met brieven huis-aan-huis, waar ook het extra nummer van Humanitas voor getroffen en mensen die ook gewoon verdriet willen delen verstrekt zal worden. Dus die aandacht voor de getroffen organisaties zal er altijd blijven. Ik hoop dat ik zo voldoende antwoord heb gegeven op uw vragen en op de terugkoppeling van uw moties.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik heb het idee dat dat het geval is. Dank u wel wethouder. Dan gaan we naar wethouder Bokhove. Gaat uw gang.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, ben ik goed te verstaan?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Zeker.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ah, mooi. Voor mij zijn motie 10 en 12. Dat gaat over het inzetten van jongerenwerk en de perspectieven voor jongeren. De burgemeester heeft al heel veel gezegd over de samenwerking, ook in de breedte. Ik wil me vooral richten op de preventieve

kant en de welzijnsaspecten van die jongeren. Vorige week, zoals veel van u weten, hebben wij in VB, in de commissie Veilig, naar aanleiding van het messengeweld eens even heel goed gekeken naar het hele brede spectrum van de inzet van jongerenmedewerkers, zowel op preventief als repressief gebied. Hier zie je natuurlijk dat er ook een soort samenhang in beleid is, hoe we dat met elkaar hebben afgesproken en hoe we daarmee vooruit willen. Dat was een goede bespreking waar we ook wel heel veel herkenbare elementen van terugzien in de bijdragen van de raadsleden vandaag. Wat u ook weet, en dat staat binnenkort in de commissie WIISA op de agenda, is dat wij met jongeren in Rotterdam in gesprek zijn gegaan. Juist in coronatijd zien we dat er heel veel steunstructuren wegvallen. Wij vinden het belangrijk om hen zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen. Daar is de aanpak van 'Rotterdam sterker door jongeren' vanuit het perspectief voor jongeren in samenspraak opgericht. We zijn de wijken ingegaan met wijkgesprekken met jongeren en ze hebben ons ook input geleverd voor wat zij nodig hebben. Dat hebben we vanuit meerdere disciplines gedaan, zowel vanuit onderwijs, van werk en inkomen, armoede en vanuit de wethouder Jeugd. Daar hebben we een mooi integraal programma uit gemaakt om de jongeren juist perspectieven te bieden en hen ook de ondersteuning te kunnen bieden die zij nodig hebben. Waarom vertel ik dat? Omdat een aantal overwegingen vanuit motie 12 zich daarop richt, van NIDA. Die zegt: deze jongeren zijn momenteel in de problemen en hoe krijgen zij dat perspectief. Het antwoord gaan we bespreken op 12 februari in de commissie WIISA, want dan gaan we over die herstelaanpak spreken. Dat geeft bijvoorbeeld daarin de ruimte aan initiatieven van jongeren vanuit de jongerenbijdragen voor 7500 euro per project dat jongeren aandragen, om te zorgen dat zij met een zinvolle vrijetijdsbesteding bezig kunnen, maar ook voor jongeren die in eenzaamheid geraken, daar hebben we bijvoorbeeld het

programma Join us, we zorgen dat bijbaantjes door kunnen blijven gaan, zorgen dat we snel op het moment dat hun inkomen wegvalt dat zij snel via de jongenhubs weer aan inkomen kunnen komen, desnoods vanuit ondersteuning vanuit het jongerenloket. Nou, dat zijn dus alle zaken die wij in werking hebben gezet en de middelen die wij in onze toolkit hebben opgenomen om te zorgen dat die jongeren snel bediend kunnen worden en dat we hen daarmee ook snel de goede weg kunnen wijzen. Wat dus aangeeft: de overwegingen die u in uw motie heeft gezet, die zijn hartstikke belangrijk, daar gaan we ook echt serieus op in, daar gaan we ook graag samen met u verder over in gesprek. U vraagt alleen: nou, wilt u nu een toolkit in het leven roepen, want dat zou nu kunnen helpen. Nou, we hebben juist heel goed onderzocht in samenspraak met die jongeren wat hen helpt. Nu een ad-hoc-toolkit, dat voegt in dit stadium niets toe, omdat we juist met deze toolkit ook zorgen dat we dat voorzien in die overwegingen die u doet. Die wil ik ontraden.

Motie 10 geeft aan: nou, ga in gesprek. Natuurlijk doen we dat. Dat zijn we ook altijd blijven doen. Maar gezien de onrust, daar kan het jeugdwelzijnswerk ook een goede, belangrijke rol in spelen, zien wij dat als een goede omarming van het beleid dat we aan het doen zijn en ik zou eigenlijk de beide indieners willen vragen om de overwegingen ook van de NIDA-motie bij te voegen in de motie van de PvdA-motie van mijnheer Lammering, zodat we daar gewoon in één keer goed over kunnen vertellen hoe we zorgen dat we zo nabij mogelijk, zo goed mogelijk die jongeren ondersteunen om te zorgen dat ze juist dat perspectief blijven houden en een andere uitlaatklep kunnen vinden dan mogelijk, wat er ook op heel veel plekken in Nederland gebeurd is, te gaan rellen. Ik wil daarbij echter wel opmerken: dit zijn jongeren die over de schreef zijn gegaan. Dit zijn jongeren die uiteindelijk gewoon bij de politie, bij het Openbaar Ministerie belanden. Ons jongerenwerk is altijd op

preventie en aan de voorkant gericht en op het voorkomen van deze ellende.

Dat over de herstelaanpak. Onze jongerenwerkers hebben tijdens de coronatijd altijd oog gehad voor die noden van de jongeren in deze samenleving. Ze laten al die tijd ook zo veel mogelijk de programmering die ze hebben door lopen en binnen de coronaregels mag er ook heel veel van. Zo mag er kleinschalig een kleine programmering van sportactiviteiten in de buitenruimte plaatsvinden. Geen grote toernooien, geen grote evenementen, maar wel kleinschalig om zo goed mogelijk intact te blijven met onze jongeren om hen juist bezig te houden, perspectief te blijven bieden. Wat we ook gedaan hebben in de tussentijd, en dat weet u ook vanuit de bespreking in VB: dat we heel veel online-jongerenactiviteiten aanbieden, maar ook heel veel online met jongeren in contact blijven, juist om vroegtijdig signalen af te vangen, ook om door te kunnen geven aan bijvoorbeeld politie en anderen op het moment dat er zorgen zijn.

Vanaf het moment dat de avondklok is ingesteld, zijn onze jongerenwerkers extra op straat geweest. Ze zijn extra alert. Ze zijn extra in de buitenruimte geweest, lopen extra rondes en ze spreken jongeren aan op het naleven van die avondklok. Er zit niemand te wachten op een boete van 95 euro. Ze sturen de jongeren letterlijk naar huis. Ze geven ook voorlichting, waarom dat bedoeld is. Het is misschien niet voor jou, jij bent jong, misschien ben je weerbaar, maar we zullen dit echt samen moeten naleven. De jongerenwerkers zijn ook in gesprek gegaan met ouders, al bij het invoeren van die avondklok, voor en na de rellen. Ze zijn in gesprek gegaan met de ouders van meelopers. En met de ouders van risicojongeren. Ze spreken ook de ouders aan op hun verantwoordelijkheid. Die opvoedingsondersteuning waar een aantal van u over sprak, die willen zij ook echt geven en een hart onder de riem.

Tijdens de rellen zijn er echt interventies gepleegd om de toeschouwers, de

meelopers aan te spreken, om hen naar huis te sturen en om hen te vertellen wat de consequenties kunnen zijn op het moment dat je daarbij blijft. Zij hebben echt een de-escalerende rol gespeeld op heel veel momenten. Zij kunnen natuurlijk goed interveniëren tussen de jongeren, de politie en de handhaving en hebben daar gewoon vanuit hun vertrouwensband waar ze al jaren aan werken echt een belangrijke rol in kunnen spelen. Nou, ze hebben op social media natuurlijk dat goed gevolgd en anderen signalen gegeven om hen ook zo veel mogelijk daar aan te spreken.

Nou, wat er natuurlijk ook gebeurd is, ook na de rellen, is zorgen voor positieve content. Dat is de motie van mijnheer Lammering. Juist online zijn jongeren vindbaar en kunnen we hen aanspreken, worden er berichten geplaatst, ook door ambassadeurs en sleutelpersonen, voorbeeldpersonen vanuit groepen om te voorkomen dat zij meedoen met de rellen.

Nou, ik denk dat we hier niet te lang bij stil moeten staan. Motie 10 liefst met een paar overwegingen uit motie 12 erbij wil ik graag omarmen. En motie 12 vanwege het ad hoc ontwikkelen van een toolkit waar we eigenlijk nu niet meer kunnen voorzien wat daar bovenop zou moeten, bij wat we allemaal al hebben ontwikkeld vanuit die herstelaanpak jongeren vanuit preventie, wil ik motie 12 ontraden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Van der Velden heeft een vraag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik heb een vraag aan de wethouder. U zegt dat ook op de bewuste avond en in de aanloop daarnaartoe heel veel jongerenwerkers en jongerenpreventie is gericht op die jongeren, om zich dus te houden aan de avondklok, kunt u misschien een idee geven: hebben die jongerenwerkers ook gemerkt dat de jongeren misschien tegen die avondklok waren?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Heel veel jongeren zullen de avondklok niet leuk vinden, net als heel veel volwassenen dat ook niet vinden. Daarom zijn ze ook steeds in gesprek, om te vertellen wat het belang is van de avondklok. Wat er ook gebeurd is, we kijken nu naar één locatie, we kijken nu naar de locatie op Zuid waar de rellen zijn geweest, maar we weten ook, en dat heeft u net ook gehoord van de burgemeester, dat er op heel veel andere plekken vroegtijdig interventies zijn gepleegd waardoor daar geen rellen zijn ontstaan. Dus wij weten ook echt letterlijk dat er jongeren naar huis zijn gestuurd ook gewoon vanuit die preventieve inzet om te voorkomen dat er samenscholing is en om te voorkomen dat er rellen zijn en dat heeft dus op een aantal plekken ook gewoon heel succesvol uitgepakt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. U zegt: ze zijn geweest op het belang van de avondklok. Ik ben benieuwd wat zij terugkregen van die jongeren, omdat de burgemeester heel stellig was dat deze rellen niets maar dan ook niets te maken hadden met de instelling van de avondklok. Dus ik ben wel benieuwd wat die jongerenwerkers dan, die elke dag op de straat daar zijn, terugkregen van die jongeren op het invoeren van de avondklok. Daar krijg ik geen antwoord op.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). U vraagt eigenlijk naar twee verschillende dingen. Het invoeren van de avondklok vindt niemand leuk. Dat vinden de jongeren ook niet leuk. Maar u vraagt: was dit dan de aanleiding voor de rellen? Of zitten daar andere overwegingen achter? Was het een ideologische demonstratie die omgeslagen is naar een uit de hand gelopen demonstratie? Of is de avondklok aangegrepen als excuus om te mogen rellen? En dat kan ik niet verklaren uit de gesprekken die jongerenmedewerkers over de avondklok hebben gehad, want voor ons is het belangrijk dat de jongeren proberen te begrijpen wat er in de samenleving speelt, dat wij ook naar hen luisteren en dat wij hen waarschuwen voor

consequenties als we bang zijn dat er gereld gaat worden en als er een avondklok is ze beter naar binnen kunnen gaan. We hebben daar preventief beleid voor. We gaan met ze in gesprek om te voorkomen dat jongeren in de problemen komen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van der Velden. Is dat voldoende antwoord voor u?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou, op dit moment wel. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we terug naar de wethouder voor de afronding van haar beantwoording.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb op beide moties geadviseerd. Ik heb aangegeven wat wij buiten deze moties allemaal al doen vanuit het jongerenwerk om de jongeren in deze lastige coronatijd bij te staan. Ik heb aangegeven dat we in VB over het jongerenwerk preventief en repressief hebben gesproken zeer recent, dat wij de herstelaanpak jongeren ten aanzien van de verergerde problematiek die er nu speelt onder jongeren, dat we die ook bij WIISA bespreken vanuit de perspectieven voor de jongeren en ik heb eigenlijk een oproep gedaan om motie 10 en 12 samen te voegen, zodat we dat in één keer ook goed als ondersteuning mee kunnen nemen en daarover kunnen rapporteren. Anders zou ik namelijk motie 10 aanraden en motie 12 ontraden. Niet vanwege de overwegingen, maar omdat we momenteel geen extra toolkit nodig hebben omdat we de gevraagde perspectieven al op andere wijzen bieden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dank u wel wethouder. Dan gaan we naar wethouder Grauss voor de beantwoording en de advisering op één motie. Mag ik wethouder Grauss in beeld?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Goedendag voorzitter. U hoort mij?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U bent luid en duidelijk. Gaat uw gang.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Nou, dat is goed om te horen. Dank u voorzitter. Onze burgemeester heeft in zijn filmpje perfect verwoord de emoties die ik ook voel en daar sluit ik me bij aan. U heeft van mij recht op één motie, motie 9 van Leefbaar Rotterdam, daar een advies op. 'Geen Rotterdamse cent naar het rellend tuig' is de titel en het gaat om mensen die hebben gereld niet toe te laten tot het Jongerenperspectieffonds. Schuldhulpverlening krijgt geen informatie hierover van de strafrechtketen. Dus wij krijgen niet te horen de namen van de relschoppers. Dus dan kan ik de motie niet uitvoeren. Overigens, wij weten wel of er strafrechtelijke boetes zijn, zou je kunnen zeggen. Dat klopt, want we zetten alle schulden op een rijtje. Maar dan weten we dat iemand strafrechtelijke boetes heeft, maar we weten niet wat iemand heeft gedaan. Sterker nog: we weten het niet, maar we mogen het ook niet weten. Vanwege de privacy. Maar om even heel helder te zijn, en om ook de motie-indieners een beetje te helpen, strafrechtelijke boetes zijn de enige die niet gesaneerd kunnen worden. Ze betalen dus honderd procent terug. Herhaling: deze boetes moeten ze geheel betalen. Nou, dit zeggende kan ik niet anders dan deze motie ontraden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is een heldere uitleg. Dank u wel wethouder Grauss. Dat brengt ons aan het einde van de eerste termijn van de zijde van het college. Ik kijk naar de raad of er behoefte is aan een tweede termijn. Als er iemand behoefte heeft aan een tweede termijn dan zie ik graag opgestoken groene handjes. Mevrouw Eskes. Wethouder kunt u zichzelf weer uitklikken? Dank u wel. Mevrouw Eskes, gaat uw gang.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel voorzitter. Het gaat mij om een openstaande vraag.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang. Stel de openstaande vraag.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik had de vraag gesteld in hoeverre de burgemeester ook in het overleg met het Openbaar Ministerie het opleggen van leerstraffen aan de orde stelt en daarover ook wil terugkoppelen in hoeverre dat onderdeel uitmaakt van de strafeis. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Heldere vraag. Daar kan de burgemeester zo antwoord op geven. Ik kijk even of er nog andere vergeten vragen zijn. Nee, dan is het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Excuses dat ik daar niet expliciet over ben geweest, maar ik dacht dat ik in zijn algemeenheid er iets over heb gezegd. Ik probeer weg te blijven, mevrouw Eskes, uit het vaarwater van het Openbaar Ministerie, de trias politica is een goede zaak. Het Openbaar Ministerie heeft daarin volledig eigen kaders en ik denk dat er een scala aan vraagstukken rondom straftoebedeling aan de orde zal zijn, maar ik heb u wel beloofd dat we nog een voortgangsbrief zullen maken en daarin zal ook het antwoord op deze vragen worden meegenomen, dan weet ik vanuit het Openbaar Ministerie de mate waarin ze uw vraag hebben betrokken bij de wijze waarop ze de zaken afhandelen. Maar het is een zaak van het Openbaar Ministerie en geen openbare-ordevraagstuk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is helder. En dat geeft mevrouw Eskes in de chat ook aan. Dus daarmee is die vraag beantwoord. Er stak niemand zijn handje op voor een tweede termijn zojuist. Dat is nog steeds het geval. Dan zijn we aan het einde gekomen van dit agendapunt en dan stel ik voor zo dadelijk te gaan schorsen tot 14.30 uur. Dan gaan we verder met het volgende agendapunt. Voordat ik dat doe is er nog een ordepunt van mijnheer Eerdmans volgens mij.

De heer **EERDMANS** (lr). Dank u wel voorzitter. Wij hebben twee kleine dingen.

Eén: het aanpassen van de notulen waar het vanochtend over ging. Daar hebben wij volgens mij voor gestemd. Wij zijn daar tegen, for the record, want het censureren van dingen die in de raad gezegd zijn of in de commissie vinden wij niet goed, ook niet als het scheldwoorden zijn. Het heeft geen enkel nut, want alles wordt online gezet. Wat ik nu tegen u zeg, kan nu al op twitter worden verspreid. Dus het is ook echt iets wat je dan voor de Bühne doet. En ten derde, ik vind het juist prima dat dingen worden genoteerd als iemand die niet helemaal spoort zoiets zegt. Nou, laat het dan maar luid en duidelijk zijn. Transparantie, dat vinden wij belangrijk. Dus laat het dan maar gewoon open en voor iedereen duidelijk zijn wat iemand beweert ook al is het nog zo onzinnig. Dat is het eerste punt van orde.

Het tweede is de spreektijd. Wij zitten geloof ik nu met z'n allen na dit debat met een spreektijd van een ruime twee uur, 128 minuten. We hebben nog twintig debatten te gaan. Hou je vast. Waarvan zeven tweeminutendebatjes. Dat betekent, ik heb het even uitgerekend, zeven minuten voor dertien partijen per debat. Dus voor ons allemaal hebben we nog zeven minuten per debat. Ja, ik ben echt niet van plan om hier tot middernacht te zitten hoor, maar ik denk dat dit wel heel erg krap wordt voorzitter. Dus een kleine oproep om iets erbij te doen of clementie te tonen, ook een goede eigenschap van onze voorzitter. Dus in die zin wou ik dat even aan jullie voorleggen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mij lijkt het als voorzitter fantastisch om ontzettend scherp to the point te zijn in de rest van de debatten, zodat we inderdaad hier niet om middernacht zitten. Ik heb mijn ontheffingsverklaringen al getekend, want ik moet van het stadhuis terug naar huis ergens midden in de nacht. Mijnheer Eerdmans stelt voor om de spreektijd op te hogen, maar geeft niet aan hoeveel. En ik lees in de chat de eerste tegens. Tegen elk voorstel.

De heer **EERDMANS** (lr). Altijd tegen. Tegen, tegen, tegen. Zo makkelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik inventariseer even wat er gezegd wordt. Er is onvoldoende steun om de spreektijd op te hogen. Een meerderheid van de raad is daar tegen.

De heer **EERDMANS** (lr). Maar gelet op het punt, ik snap het, de meerderheid wil het niet, maar is er dan clementie mogelijk voor een zinnetje extra wellicht weet u? We hebben nog 23 minuten, wijzelf, voor twintig debatten. Dat is gewoon een minuut per debat. Ik heb me ook niet echt overdreven uitgesloofd in het eerste debat. Ik denk niet dat ik nou enorme teksten heb. Ik heb me enorm ingehouden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Uw punt is helder mijnheer Eerdmans. Het voorzitterscollectief dat hier vandaag de voorzittershamer hanteert, zij het digitaal, is altijd erop gericht om het debat goed te laten plaatsvinden, maar wel binnen de kaders van de spreektijd. Dat betekent dat er enige vorm van coulance altijd is.

De heer **EERDMANS** (lr). Helder.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Büyükcı. Van de orde?

De heer **BÜYÜKÇİ** (nida). Ja voorzitter, twee andere punten. Ik wilde dit punt ook eerder brengen. Kijk, wij hebben natuurlijk ook bepaalde keuzes gemaakt om hier ons niet in te houden op dit agendapunt. Dat is heel erg belangrijk natuurlijk. We hebben veel van onze tijd hieraan besteed. Maar goed, daar is dus geen ruimte voor om dat uit te breiden. Twee andere punten. Het voorstel van wethouder Bokhove, om onze motie in te trekken. Daar gaan we in mee. Dus we zijn nu inderdaad met de PvdA bezig om te kijken of die twee moties kunnen samensmelten. En een laatste punt: voordat we overgaan naar het volgende agendapunt, want volgens mij wilde u dat zonet doen, is er ook een toezegging gedaan om bijvoorbeeld een

sociologisch onderzoek te doen? Ik hoorde u niet de toezeggingen herhalen. Dus ik wilde daar nog even op wijzen, of u niet iets mist in ieder geval.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Op het eerste punt: we wachten uw gewijzigde dan wel samengevoegde motie samen met de Partij van de Arbeid af. Die zal dan onderdeel uitmaken van de beraadslagingen. Als het gaat om de toezeggingen kijk ik even naar de burgemeester die de toezeggingen gedaan heeft en de griffie om even mee te denken. Burgemeester?

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb gezegd dat ik niet zoveel voel voor een sociologisch onderzoek, omdat het ook nationale fenomenen zijn, maar dat ik beloofd heb dit verzoek ietwat geamendeerd in te brengen in het Veiligheidsberaad, omdat ik denk dat de collega's in Amsterdam, Eindhoven, Venlo, Urk niet te vergeten, maar ook Geleen en Heerlen ook de behoefte zullen hebben, een wens om inzicht te krijgen in dit fenomeen en dat ik graag zou willen voorstellen om daarover ook gewoon met deskundigen in gesprek te gaan. Het lijkt mij zinvol en ik heb gezegd dat ik daar dan, als dat gebeurt, een neerslag ook aan de raad zou willen toesturen. Maar ik heb niet toegezegd dat we een separaat sociologisch onderzoek in Rotterdam gaan doen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Daarmee is de toezegging volgens mij helder. Dan ga ik naar mijnheer Van Zevenbergen die volgens mij ook nog een ordepunt heeft.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u wel voorzitter. Toen ik de burgemeester vroeg, naar aanleiding van zijn opmerking dat de meeste mensen op Rotterdam-Zuid deugen, nou dat is ook zo natuurlijk, toen heb ik hem gezegd: reflecteer nog even op de opmerkingen van de voorman van het NPRZ. Toen zei de burgemeester tegen mij: dat gaat

wethouder Moti doen. Ik weet dat er ook schriftelijke vragen zijn ingediend, maar omdat nu gezegd wordt dat alle mensen deugen, zo veel mogelijk mensen deugen en geen idioten zijn, zoals de man van het NPRZ zegt, zou ik toch graag willen dat het college nu alvast een reactie geeft. Of ze nemen er afstand, of ze vinden inderdaad dat er veel idioten wonen op Zuid. Maar ik wil daar toch graag een reactie op van wethouder Moti, maar het maakt mij niet uit van wie hoor.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We kunnen even kijken of wethouder Moti beschikbaar is, want dat punt, daar heeft u gelijk in inderdaad, dat er toegezegd is dat er een antwoord op zou komen. Wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, ik had al even contact, voorzitter, met de burgemeester. Dus ik stond al klaar als het nodig was. Ja, in antwoord op mijnheer Van Zevenbergen, die stelde de vraag wat de positie van het college is. Ja, eigenlijk heeft de burgemeester daar impliciet en zelfs expliciet daar al antwoord op gegeven door te zeggen dat de meeste mensen natuurlijk gewoon deugen, dat de meeste mensen op Zuid gewoon deugen. En de burgemeester heeft ook gezegd dat het juist verstandig is om op een beschaafde manier uiting te geven aan je frustraties en niet door hele grote woorden te gebruiken die ook kwetsend kunnen zijn voor mensen en juist soms olie op het vuur gooien. En bij die woorden sluit ik me aan. We zullen uitgebreid ook de schriftelijke vragen beantwoorden waar ook aantal andere vragen is gesteld. Maar voor de helderheid: de lijn die de burgemeester heeft aangegeven, dat je op een beschaafde manier je gevoelens moet uiten, niet onnodig mensen moet kwetsen en dat de meeste mensen op Zuid wel degelijk deugen, in Rotterdam en in Nederland, overall deugen de meeste mensen, om even een boek aan te halen van Rutger Bregman. Dat is in ieder geval wat het college vindt.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel. Mag ik dan concluderen dat het college nu afstand neemt van die uitspraken van de voorman van het NPRZ, ik ga zijn naam niet noemen, want dat shamen daar ben ik niet zo van. En dat hij hierop aangesproken wordt? Zodat het NPRZ juist meer aansluiting gaat zoeken bij de bewoners van Zuid in plaats van het veroordelen van die mensen. Dus ik neem aan, en dat concludeer ik dus nu, dat het college afstand neemt van die opmerkingen van de voorman van Zuid.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Eerdmans op ditzelfde punt. En dan de wethouder.

De heer **EERDMANS** (lr). Mag ik van de wethouder weten welke woorden van mijnheer Pastors niet akkoord waren? Ik zit hier het artikel even te lezen. Welke woorden niet akkoord? Waar heeft hij moeite mee? Mag ik dat vragen aan wethouder Moti? Want hij heeft namelijk de relschoppers idioten genoemd. Als dat kwetsend is voor de relschoppers dan onderschrijf ik van harte de uitspraken van de directeur, voorzitter.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, zonder dan nu gelijk de schriftelijke vragen hier mondeling in de raad te beantwoorden gaat het er natuurlijk om dat er vragen door uw raad zijn gesteld over meerdere zaken, niet alleen het artikel in het AD, maar ook een artikel op RTV Rijnmond en ik meen een twitterbericht waar opheldering over is gevraagd. Dat gaan we allemaal netjes schriftelijk doen. De uitspraak waar mijnheer Van Zevenbergen volgens mij naar refereert is de uitspraak dat er blijkbaar op Zuid veel idioten wonen.

De heer **EERDMANS** (lr). Dat wordt niet gezegd hoor. Dat wordt helemaal niet gezegd door mijnheer Pastors. Dus ik weet niet waar dat vandaan komt?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Dat is onder andere ook een bericht op RTV

Rijnmond. Ik stel u voor dat u dat bekijkt, maar ik stel voor, voorzitter, dat u vooral de schriftelijke beantwoording even afwacht. Richting mijnheer Van Zevenbergen zou ik willen zeggen: kijk, we voeren in deze raad natuurlijk geen openbare functioneringsgesprekken. Dus ik ga hier niet uitgebreid dat zitten te doen. Dat doe ik met mijnheer Pastors. Ik wil u verzekeren: wij hebben morgen al een gesprek staan en daar zal ik ook geen verslag van doen. Dat is ook niet gepast om daar verslag van te doen. Dus met dit antwoord zult u het moeten doen mijnheer Van Zevenbergen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat lijkt me voor nu helder. En de rest volgt in de beantwoording van de schriftelijke vragen. Volgens mij komen we daarmee daadwerkelijk aan het einde van dit agendapunt voor nu en gaan we inderdaad schorsen tot 15.35 uur. Sorry, 14.35 uur. We zijn geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

(Lunchpauze.)

(13.54 uur)

*) De door de spreker gebruikte woorden zijn door de voorzitter uit de notulen geschrapt.

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 28 januari en 4 februari 2021

Notulen van de raadsvergadering van 28 januari 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 2.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.40 tot 15.40 uur is waargenomen door de heer R.A.C.J. Simons.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, mevrouw B.C. Kathmann, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

6.2 Interpellatiedebat over 'Misgelopen miljoenen Boijmans Van Beuningen', aangevraagd door de leden Koster en Verkoelen

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Goedemiddag, we hervatten de vergadering, de raadsvergadering van 28 januari 2021 met agendapunt 6.2: Interpellatie over misgelopen miljoenen Museum Boijmans Van Beuningen, aangevraagd door de leden Koster en Verkoelen. Nog even kort de gang van zaken bij een interpellatie: eerst de verzoekers aan het woord, daarna de overige leden van de raad, daarna reactie college, en indien gewenst een tweede termijn. Indiening van moties is toegestaan

en kan ook in de tweede termijn. Interrupties zijn ook toegestaan. Dan geef ik als eerste mijnheer Koster het woord.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, dank voorzitter. Dit debat gaat over de door Rotterdam misgelopen miljoenen voor het museum Boijmans. Op dit moment zucht de stad onder de coronacrisis en de recente rellen. Toch vinden wij het nodig om dit debat te voeren. Juist de coronacrisis toont aan dat we als overheid zorgvuldig met financiële middelen moeten omgaan. Als een filantroop bereid is serieus te investeren in onze mooie stad moet Rotterdam daar open voor staan en er in ieder geval serieus naar kijken. Ik roep nog eens in herinnering dat wij als Rotterdam eigenaar van het gebouw zijn en ook eigenaar van een zeer groot deel van de collectie van Boijmans. Daartussenin staat het museum, een aparte stichting met een Raad van Toezicht, waarvan de benoeming van de leden door het college moet worden goedgekeurd. Rotterdam betaalt per jaar ongeveer 10 miljoen subsidie aan Boijmans, ook de noodzakelijke verbouwing van bijna 170 miljoen wordt door Rotterdam betaald. Als raad hebben wij ons eerder uitgesproken om het ambitieuze scenario niet voor onze rekening te nemen, die financiering laten wij aan de markt.

In december lazen wij in NRC, en dan citeer ik: Stichting Droom en Daad was bereid tientallen miljoenen te steken in een nieuw Boijmans Museum voor Moderne Kunst. Maar het plan ging van tafel. Net als de miljoenen voor de ambitieuze verbouwing van Boijmans. In totaal, ik vervolg het citaat, is Boijmans zo een particuliere schenking van zeker 80 miljoen misgelopen, bevestigen bronnen die

anoniem willen blijven. Het wordt een gemiste kans voor de stad genoemd. Hierover leven vragen in de stad die wij als politiek moeten beantwoorden. Hoe kan het dat Rotterdam deze kans is misgelopen? Wat is de rol van ons college daarbij geweest? Wie heeft de regie gehad? En hoe gaan we dit in de toekomst voorkomen?

Deze week ontvingen wij een brief van Boijmans. Hierin stond de oproep om vooral te blijven vertrouwen op Boijmans, zodat de 55 miljoen kan worden opgehaald. Ik las ook in de brief, en dan citeer ik: laten we de politieke en de strategische verschillen overstijgen en onze blik richten op wat verbindt. Ik heb deze woorden goed op mij laten inwerken. Daarna hoorde ik directeur Ex, die bleek op maandag deze week in het programma Spraakmakers meer uitleg te geven dan hij ons ooit in de gemeenteraad heeft gegeven. Meer uitleg dan wij van wethouder Kasmi hebben gekregen in openbare sessies. Ik heb daar best wel moeite mee, dat kan ik u wel zeggen. Ik heb een paar citaten die ik hier wil noemen uit het interview met mijnheer Ex op Radio 1. Hij zegt: we hebben zelfs stoelen vrij gehad in onze Raad van Toezicht. Letterlijke woorden van Ex. Hij zegt dan, iets verderop: als er iemand op die stoelen gaat zitten die zegt: ik heb gelijk, dan ontstaat er een spanningsveld. Dat zou toch wat zijn als wethouder Bonte of wethouder Kasmi tegen mij zou zeggen: mijnheer Koster, u zit daar in de raad, ik voel een spanningsveld. Ik zou zeggen: dat hoort bij goed toezicht. Ex geeft ook nog een toelichting op het stuklopen van de gesprekken. Hij stelt: door de filantroop werden er eisen geformuleerd, zoals het splitsen van het museum in een oud en een modern deel, gebouwen splitsen. Hij vervolgt: Men wilde invloed hebben op de architect. Mijnheer Ex zei dat het Europees aanbesteed had moeten worden. Uiteindelijk blijkt het volgens mijnheer Ex te gaan om de onafhankelijkheid van het museum en de vrijheid bijvoorbeeld om

tentoonstellingen te organiseren. Om wat context te geven citeer ik mijnheer Ex. Hij noemt Boijmans een gek museum met zes eeuwen kunst die verbindt. Verder in het interview horen we ook dat Ina Klaassen, de huidige zakelijk directeur naast algemeen directeur Ex, dus op dit moment, kennelijk de opvolger van mijnheer Ex wordt. Als het gaat over zijn opvolging en continuïteit, zegt hij, over de directeur die met pensioen gaat: Ik ben de dertiende directeur, de veertiende directeur zit al naast me, Ina Klaassen. De politiek wisselt eerder dan museummensen. Dat was dus ook nieuw voor mij. Ik zou graag van wethouder Kasmi willen weten: wist u van het interview met mijnheer Ex op Radio 1? Wat vindt u van die uitspraken? Hoe rijmt u dit met de brief die wij ontvingen? Klopt het dat mevrouw Klaassen, zoals mijnheer Ex suggereert, alleen de opvolger van mijnheer Ex wordt?

Dan heb ik ook een paar vragen, en ik houd het op dit moment even kort, over het mislopen van de injectie van 80 miljoen in kunst en cultuur in Rotterdam. Waar was de regie vanuit het college? Was die bij u, wethouder Kasmi? Ik hoor u zo meteen graag daarover.

Ik wil ook graag weten wat de rol is van Museum Boijmans bij het stuklopen van de gesprekken. Daarop heb ik zo meteen nog wat aanvullende vragen, maar ik hoor eerst graag de toelichting van de wethouder. En verder, ik vind het heel vervelend om dit te moeten zeggen, maar in oktober 2018 kwam vanuit de raad de wens om een afwegingskader filantropie te hebben. Het is er nog steeds niet. Ook dat is een gemiste kans. Leefbaar Rotterdam is onder bepaalde voorwaarden een voorstander van filantropie, maar we moeten wel met zijn allen weten waar we aan toe zijn. En op dit moment weten we dat dus niet. Vanaf oktober 2018 wachten we daarop en ik hoor graag van wethouder Van Gils waarom dit allemaal zo lang moet duren. Dat was het.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U heeft nog een interruptie van mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u, voorzitter. Mijnheer Koster refereert aan een interview met mijnheer Ex op Radio 1. Het zou het raadslid Koster sieren als hij de uitspraken die hij zojuist deed wel in de juiste context zet. Hij zit een beetje goedkoop te shoppen in bepaalde uitspraken en verbindt die dan aan elkaar. Ik bedoel, er werd ook gezegd dat Droom en Daad geen Raad van Toezicht-model wilde, men wilde twee commissarissen, er werd de Cultural Governance Code bij gehaald, afijn heel veel dingen die u niet vermeldt en u haalt het uit zijn context. En dat vind ik jammer.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nou volgens mij is er geen vraag gesteld aan u, mijnheer Koster. Of heeft u wel een vraag gehoord?

De heer **KOSTER** (lr). Ik ben het met mijnheer Van der Velden eens dat er meer is gezegd. Alleen nu is mijn spreektijd beperkt en het belangrijkste punt dat ik wil maken, het had mijnheer Ex echt gesierd als hij hier in de raad was geweest en dat wij deze uitleg van hem hadden kunnen horen. Dan had ik ook met hem gesproken over het verschil, of het bijzonder weinige verschil tussen een Raad van Toezicht en een Raad van Commissarissen. Het gaat bij beide om kritisch toezicht op het handelen van een bestuur. En wat mij betreft zou dat geen verschil moeten maken of dat in de Raad van Toezicht is, een museum waar het om vele miljoenen gaat of bij een onderneming waar het ook om vele miljoenen gaat. Maar ik denk dat dat niet het punt is, mijnheer Van der Velden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u, mijnheer Koster. Mijnheer Van der Velden, heeft u nog een aanvullende vraag?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou ik denk dat mijnheer Ex in principe natuurlijk de gemeenteraad niet iets verschuldigd is. Dat moet u van de wethouder horen. Het zou toch te gek zijn als mijnheer Ex ons moet informeren en de wethouder niet. Dus wat dat betreft ben ik het niet met hem eens. En over de benoeming van mevrouw Klaassen, ja het spijt me, dan volgt de fractie van Leefbaar Rotterdam kennelijk toch echt niet het nieuws. Dat is ook al lang bekend. Dus ja, ik zou zeggen haal die slaap eens uit uw ogen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mijnheer Van der Velden. Dan gaan we nu naar de tweede indiener voor dit interpellatiedebat, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, 50PLUS doet niet aan geheimhouding, dus waren wij niet aanwezig bij de besloten sessie op 12 maart 2020. Maar als dan na negen maanden door NRC op straat gegooid wordt dat er ook nog een geheim plan binnen de geheimhouding van de besloten sessie is opgezet, nou voorzitter, dan breekt toch werkelijk mijn klomp. We lopen niet 40 miljoen mis, maar 80 miljoen. En erger, we lopen een gigantische kans mis om in plaats van dat eeuwige slopen op Rotterdam-Zuid eens iets goeds te doen door nieuwe ontwikkelingen op Rotterdam-Zuid te brengen. 50PLUS heeft juist voor die ontwikkeling in december 2018 een mooie motie, ik laat hem hier nog maar een keertje zien, 'Boijmans Van Beuningen aan de Maas' ingediend. De motie werd afgewezen, maar de garantie dat er cultuur naar Rotterdam-Zuid gebracht zou worden niet.

Voorzitter, laat 50PLUS duidelijk zijn, het gaat hier om een vervelende affaire waar de wethouder wel iets heeft uit te leggen. Waarom wist de raad niet dat het drama van de misgelopen 40 miljoen eigenlijk 80 miljoen was? En waarom is de raad niet op de hoogte gebracht dat het plan om een permanent Boijmans Van Beuningen op

Rotterdam-Zuid te vestigen niet is doorgegaan? Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Dan wil ik nu het woord geven aan mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, Rotterdam heeft onderhand geen goede reputatie als het gaat om het slagen van grote projecten. De meest recente tegenvaller is het mislopen van een particuliere schenking van zeker 80 miljoen euro voor Boijmans Van Beuningen. DENK was altijd kritisch op de haalbaarheid van de hele businesscase, de ambitieuze verbouwing is namelijk afhankelijk van externe financiers en wat we hebben gezien is dat de afgelopen jaren, ja, de kritische houding van ons enkel is bevestigd. Stichting Droom en Daad heeft zich om meerdere redenen teruggetrokken, waaronder het ontbreken van een begroting en een bouwplan. Dit terwijl de renovatie reeds in 2018 is besloten en aangekondigd. Zou de wethouder nader kunnen toelichten wat de reden is dat het zolang duurt om een bouwplan of begroting op te stellen? En voorzitter, gedurende de voortgangsrapportage in de commissie MPOF werd al duidelijk dat de financiering van de ambitieuze renovatie nog steeds ongelooflijk stroef verloopt. Er is tot nu toe slechts 13 miljoen euro gedoneerd. Het ziet ernaar uit dat de volledige renovatie niet behaald zal worden in oktober 2025. Daarom horen wij ook graag van de wethouder of er nog meer geld is gedoneerd sinds november 2020. En, ja, dat waren tot zover mijn vragen voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Yigit heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Meer dan zes eeuwen aan kunst waar iedereen van kan genieten

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 6.2 Interpellatiedebat over ‘Misgelopen miljoenen Boijmans van Beuningen’; Constatende dat:

- de gemeente 169 miljoen euro betaalt voor de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;
- de filantropische bijdragen van 55 miljoen euro voor het ambitie scenario zijn uitgebleven;
- in totaal Boijmans een particuliere schenking van zeker 80 miljoen euro is misgelopen doordat Stichting Droom en Daad zich terug heeft getrokken;
- het bedrag voor de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen (deels) met het belastinggeld van de Rotterdammers wordt betaald;
- het Museum Boijmans Van Beuningen een geschatte inventaris heeft van 8 miljard euro;
- internationale musea delen van de collecties uitlenen aan andere musea om inkomsten te genereren;

Van mening dat:

- er zuinig om moet worden gegaan met het belastinggeld van de Rotterdammers;
- het geld van de gemeente doelmatig besteed dient te worden;
- het Museum Boijmans Van Beuningen een steentje bij kan dragen voor de kosten van de renovatie;
- het Museum Boijmans Van Beuningen haar inventaris hier beschikbaar voor kan stellen om meer delen van de collectie uit te lenen zodat inkomsten gegenereerd kunnen worden;

Verzoekt het college:

- in gesprek te treden met het Museum Boijmans Van Beuningen of ze bereid zijn om een inventarisatie te maken van de mogelijkheden om meer delen van de collectie tegen betaling uit te lenen aan externen om de financiële tegenvaller van de filantropische bijdragen op te vangen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. F. Achbar

Dank u wel mijnheer Yigit. Dan wil ik nu het woord geven aan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel, voorzitter. Ja de debatten in de raad worden af en toe wel erg abstract. Als ik naar de debataanvraag van dit interpellatiedebat kijk, dan gaat dat over die geheime informatie die destijds besproken is, een jaar geleden, en waarvan nu in de krant, althans ook weer een tijdje geleden, een bepaalde verslaglegging is gedaan. Nou weten we allemaal, en daar hebben we ook allemaal voor getekend, dat informatie die in een geheime sessie is gedeeld, dat we daar helemaal niet uit mogen citeren, dat we daar niet over kunnen praten en hoe vervelend dat ook is, dan kunnen we dus ook niks zeggen over in hoeverre dat wel of niet overeenkomt met wat er in de krant staat. Dus waarom gaan we hier dan een interpellatiedebat over doen? Nou, op zich kan dat altijd. Er is niks op tegen. Alleen ja, wat gaat het concrete resultaat ervan worden? Dat is echt nog wel even de vraag. En dat is op zich nog niet eens zo heel erg, ware het niet dat het juist nodig is dat we met een toch meer positieve bril, wat D66 betreft, naar die hele ontwikkeling rond het museum moeten kijken. Want wat ons betreft willen wij volgens mij allemaal een heel mooi museum. En dit soort projecten maken de stad aantrekkelijk en zetten Rotterdam ook in de schijnwerpers. We zien het nu bijvoorbeeld bij het depot dat klaar is. Iedereen wordt daar enthousiast van. Maar we hebben ook afgesproken dat we cofinanciering gaan zoeken, dat we niet helemaal dat ambitieuze scenario vanuit de gemeentelijke middelen gaan betalen. En dat betekent dus dat de gemeente in overleg moet met externe partijen om te kijken onder welke voorwaarden zij willen bijdragen aan dit project. Soms komen partijen eruit en soms niet. Dat is hun goed recht. Maar door nu hier over allerlei verschillende onderhandelingen te debatteren, waarvan we ook weten dat een deel in beslotenheid plaatsvindt, ja daar beschadigen we dit project ook mee. We

willen namelijk niet dat partijen nog verder worden afgeschrikt en juist dat mensen met een positieve bril naar deze ontwikkeling kijken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Zeegers, ik vermoed zo dat mijnheer Van Zevenbergen een vraag aan u heeft.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u wel voorzitter. Goed vermoeden van u. Ja, die positieve bril, daar wil ik ook graag naar kijken. Via die positieve bril kijk ik ook graag. Maar ook liever met een positief saldo, zeker als het een museum en onze kunst betreft. Kloppen die verhalen nou wel, of kloppen die verhalen nou niet? Dat is wat ik eigenlijk wil weten, want het is mij een raadsel aan het worden. Is het een strijd van ego's? Hoe zit het nou precies? Kunt u mij daar toch een beetje helderheid over geven? Dat hoeft de wethouder het niet te doen, misschien kan u het doen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, ik weet evenveel als u, mijnheer Van Zevenbergen. Er is die geheime sessie destijds geweest. Daar kunnen wij niks over zeggen, dat is voor ons onbekend, althans daar kunnen we niet over communiceren. Dat is ook mijn hele punt. Dus dat hele debat heeft dan ook niet zo gek veel zin. Dus ja, meer kan ik er ook niet over zeggen. Mijn pleidooi is eigenlijk meer, laten we dat wat we dan toch niet kunnen bespreken dan ook niet elke keer maar weer oprakelen, net alsof daar van allerlei vuil spel aan de hand is. Wat ons betreft is dat niet aan de orde. Het is een kwestie van elkaar in de samenwerking wel of niet gevonden hebben, maar dat we nu wel met een positieve bril naar die ontwikkelingen moeten kijken en dat dit soort continue debatten daar gewoon niet aan bijdragen. Dat was mijn bijdrage.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dat was uw bijdrage. Mooie afsluiting met het woord 'bijdrage'. Zijn er nog andere leden van de raad die hierover het woord

wensen? Dan dient u uw handje op te steken. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Kijk, dit is nou precies wat je krijgt. Wij hebben al eerder gewaarschuwd dat de overheid en de filantropie gewoon afstand moeten bewaren. De gemeente moet zich niet afhankelijk maken van giften, van rijken of vermogensfondsen. Waarom zouden onze problemen opgelost moeten worden door de superrijken in plaats van door onze democratisch gekozen instituten, zoals een gemeenteraad? Ik denk dat we echt moeten waken voor rolvervaging en dan kun je dit soort dingen ook vermijden. We moeten geen politieke taken laten vervullen door zogenaamde filantropen. Want wat belangrijk is bij het zakendoen met die filantropen is transparantie en wat je hier weer ziet: het ontbreekt. Elke keer bij de zogenaamde filantropische stichtingen van mijnheer Martijn van der Vorm, waarbij fiscale redenen en het kopen van macht en invloed belangrijker lijken dan hun zogenaamde maatschappelijke rol in Rotterdam. Of wees er gewoon transparant over. En onze gemeente moet zich niet afhankelijk maken van een miljonair die waarschijnlijk om belastingtechnische redenen ook nog eens in Monaco woont en niet in Rotterdam.

Hoe kan het dat ons gemeentebestuur het zover laat komen dat de huidige directie van Boijmans gewoon beschadigd wordt door iemand die met geld smijt en zo denkt een belangrijke positie in het belangrijkste museum van onze stad te kunnen verwerven. Dat heeft namelijk niets met filantropie te maken. Voorzitter, er zijn 1700 families betrokken bij Museum Boijmans. Daar hoor je nooit wat van. Die slaan niet met grote trommels: kijk mij eens. Alleen bij deze man uit Monaco is het elke keer wat. Ja, deeltjes met de gemeente waar de publieke controle ontbreekt. Noem de Feniksloods, het Katoenmuseum, andere pandjes op Zuid. Voorzitter, ik zou graag een pleidooi willen houden voor het

volgende: wordt het niet eens tijd, nee wacht ik wil even dit pleidooi houden, ons voorstel doen, ik wil even ons voorstel doen gezien de tijd, dan sla ik even wat over. Laat de verantwoordelijkheid voor de dekking van de extra bouwkosten nu gewoon bij het museum en bij eventueel particulier initiatief liggen. Want zo creëer je namelijk een duidelijke scheiding met betrekking tot de verantwoordelijkheden en dan krijgen we niet dit soort gênante debatten, gênante geheime overleggen, gênante artikelen in kranten, ik bedoel niet het artikel zelf, maar wat erin staat. Laten we dat nou gewoon doen en ga ook eens echt die lobby starten bij het Rijk voor extra geld. Ik dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Van der Velden. Andere leden van de raad? Ik kijk even in de chatbox of daar nog groene handjes of anderszins tekenen van leven zijn. Nou, ik zie geen enkel teken verschijnen. Dan geef ik het woord aan de wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Goedemiddag voorzitter, ben ik goed te verstaan?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U bent goed te verstaan en u bent goed zichtbaar.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u. Voorzitter, via u een hele goedemiddag aan alle luisteraars en alle raadsleden. Ja, laat ik beginnen met te zeggen dat mij ook echt iets van het hart moet. Ik vind het best lastig om dit debat nu nog een keer met elkaar te voeren. Wij hebben met zijn allen een hele grote taak te vervullen en in bijzonder het college, namelijk het ervoor zorgen dat die renovatie van Boijmans Van Beuningen goed verloopt. Ervoor zorgen dat, als het maar een beetje meezit we het ambitieniveau met elkaar kunnen realiseren. En dat doen we allemaal vanuit een groter belang, het belang van de stad om ervoor te zorgen dat de waardevolle collectie die we hebben, waar wij allen

eigenaar van zijn, dat dat ook een goede behuizing krijgt voor de komende tientallen jaren. Daarvoor is nodig, en ik kan het niet beter zeggen dan mevrouw Zeegers, dat we daar ook allemaal met een positieve houding in staan. Het is vooral ook van belang om, juist ook als we bijdragen van derden willen binnenhalen, dat dit soort debatten daar niet aan bijdragen en zeker niet de toonzetting van het debat. Dat moet me toch even van het hart.

Dan, voorzitter, zal ik de vragen in chronologische volgorde aflopen. En voor een deel kan ik de vragen beantwoorden, voor een deel ook niet. En dat is, omdat we natuurlijk voor een heel groot deel al informatie met elkaar hebben uitgewisseld in het besloten debat, het geheime debat. En dat hebben we zo ook met elkaar afgesproken dat dat zo blijft.

Allereerst mijnheer Koster van Leefbaar Rotterdam. Die vraagt mij of ik op de hoogte was van het interview dat is gegeven door mijnheer Ex bij Spraakmakers. Ja, ik heb dat interview zelf ook gehoord, achteraf, ik ben daarop gewezen door een aantal mensen en ik heb het achteraf ook kunnen beluisteren. Volgens mij is daar helemaal, naar mijn mening, niets nieuws gezegd. Althans ik heb daar geen nieuwe dingen in kunnen horen. Ook ten aanzien van het deel waar u naar verwijst over de Cultural Governance, dat deel hebben we trouwens in de openbaarheid met elkaar besloten en ik heb u in een eerder debat daar ook over geïnformeerd, dat dat onder andere ook een wens was, omdat wij ook met zijn allen heel erg hechten aan die Cultural Governance Code, dat dat toen ook een reden was voor het museum, en dat is overigens iets van het museum zelf, dat daarvan is afgeweken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. Wethouder, ik moet u even onderbreken. Ik denk dat mevrouw Verkoelen een vraag heeft aan u.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het gaat om een punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh, een punt van orde.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja. Ik hoorde zojuist mevrouw Zeegers. Ik denk, ik laat het lopen, want de wethouder gaat antwoorden en wat mevrouw Zeegers zegt is voor mij dan niet zo interessant. Maar nou doet de wethouder het ook. Ik hoop dat ik duidelijk heb aangegeven, wethouder, ik heb geen gebruikgemaakt van geheimhouding. Maar ik lees dit in een krant, daar gaat het om, dus ga me nou niet zeggen dat we niet kunnen praten vanwege geheimhouding en dat u het vervelend vindt. Ik doe doelbewust niet mee aan een bijeenkomst op 12 maart 2020 omdat ik de geheimhouding niet wil en ik lees verdorie in een krant in één keer over de centen. Nou moet u niet bij mij beginnen dat het allemaal geheimhouding is, het ligt op straat. En dat geeft mij het recht om vragen te stellen. En ik vind het echt heel vervelend dat ik vervolgens gewezen word op het feit dat ik een delicaat proces dwars zou zitten, want ik ben er niet over begonnen, het is de krant die erover is begonnen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ik denk dat uw punt van orde duidelijk is, mevrouw Verkoelen. Dank u wel. Het is natuurlijk aan de wethouder om daar verder op te antwoorden.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank u wel, voorzitter. U mag alle vragen stellen en ik ben helemaal niet ingegaan op het artikel van NRC. Daar ben ik nog helemaal niet aan toegekomen. En ook omdat ik vind dat ik als college er niet ben om allerlei artikelen in kranten te becommentariëren. Dat is wat ik er in ieder geval over kan zeggen. Tegelijkertijd heb ik gezegd, en die stukken hebben ook in de kluis gelegen, dus u heeft inderdaad wellicht niet meegedaan aan de geheime raadsvergadering, maar u heeft alle tijd

gehad en u bent in de gelegenheid gesteld om daar wel op een andere manier kennis van te nemen. Aan die informatie, en dat kan ik niet nadrukkelijk genoeg zeggen, heb ik op dit moment niets toe te voegen. Er is namelijk helemaal niks nieuws aan ontwikkelingen anders dan wat wij in een eerder stadium, een jaar geleden, met elkaar hebben gedeeld. Dat is wat ik erover wil zeggen. En natuurlijk, mevrouw Verkoelen, ik zou de laatste zijn om te zeggen dat u uw vragen niet mag stellen. Alleen ik ben er niet, nogmaals, om alle kranten en alle artikelen die erin staan te becommentariëren. Los van dat u weet dat niet altijd alles wat in de krant staat per se ook altijd klopt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Daarom, sorry, maar daarom is het een terecht debat.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, maar ik denk dat uw punt van orde duidelijk is. U zegt: ik wil debatteren over wat ik in de krant heb gelezen en niet over iets wat ik via een geheime vergadering heb gehoord. De wethouder heeft daar volgens mij net op geantwoord. Ja, wethouder, gaat u verder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Dan ga ik door met de vragen van mijnheer Koster. Een concrete vraag van mijnheer Koster is wie de regie had bij de gesprekken. Nou, de gesprekken zijn door verschillende mensen gevoerd. In eerste instantie is er een aantal gesprekken in een heel vroeg stadium gevoerd door de burgemeester. Dat gebeurt wel vaker. Er zijn heel veel mensen met goede ideeën die bij de burgemeester langskomen voor een gesprek. En na mijn aantreden ben ik bij een deel van die gesprekken geweest en heb ik daar regie op gehad. Ik ben de verantwoordelijke wethouder voor Cultuur, bij mij ligt dus ook de taak om regie daarop te hebben. En nogmaals, alle ontwikkelingen die zich op dit dossier hebben voorgedaan, heb ik met u in

verschillende debatten toegelicht. Ik ben daar altijd maximaal transparant over geweest richting u en ik heb u van alle ontwikkelingen op de hoogte gehouden. En u bent dus helemaal op de hoogte van de allerlaatste stand van zaken.

Dan ga ik naar mevrouw Verkoelen, waarom er niet geïnformeerd is over het idee van een eventuele dependance op Zuid. Daar bent u wel over geïnformeerd. U als raad bent daarover geïnformeerd en dat stond namelijk in het raadsvoorstel in december 2018, dat heeft er heel duidelijk in gestaan. Voorzitter, als u mij toestaat kan ik zelf citeren wat er letterlijk in staat, namelijk, ik citeer: parallel aan de voorbereiding van de noodzakelijke en toekomstgerichte renovatie verkent het college daarom de komende periode een privaat initiatief om te komen tot een museum op Zuid dat in de toekomst met Boijmans Van Beuningen verbonden zou kunnen worden. Het verzamelen van kunst in Rotterdam is en blijft immers populair en er komen nieuwe generaties makers van wie de kunst een passende plek kan krijgen, ook op Zuid. Dit initiatief maakt gebruik van de groei van de stad van de gemeentelijke collectie en sluit aan bij de statuur van Rotterdam als stad van kunst en cultuur. Het initiatief verkeert thans nog in de kinderschoenen en zal wanneer het voldragen is separaat aan de raad worden voorgelegd. Het staat er letterlijk in, u bent hierover geïnformeerd. Dank voorzitter, dat u mij dat toestaat. Het is bij een idee gebleven en wij hebben gezegd, zoals u ook kunt lezen in het raadsvoorstel, als het in een volgende fase zou terechtkomen, als het wat concreter zou worden, dan had ik u daar weer over geïnformeerd. Maar zoals u weet, is dat idee nooit van de grond gekomen, althans nog niet. En als daar nieuwe ontwikkelingen in zijn, dan bent u de eerste die daar ook wederom van hoort. Dus u bent wel degelijk geïnformeerd.

Even kijken, dan mijnheer Yigit. Ja, uw vraag over of er inmiddels meer geld is gedoneerd. U heeft een laatste stand van

zaken gehad. De laatste stand van zaken is dat er inmiddels 13,5 miljoen is binnengehaald en daar is vooralsnog ook geen verandering in. Dus dat is de externe bijdrage die we tot nu toe hebben weten op te halen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wethouder. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dan is heel concreet de vraag: Droom en Daad heeft geen 40 miljoen ingetrokken voor dat prachtige nieuwe museum op Rotterdam-Zuid?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja nogmaals, alle informatie, ik vind het heel moeilijk worden, maar de reden waarom en om welk bedrag het gaat hebben we toegelicht en kunt u terugvinden in de stukken die toen met u gedeeld zijn, over allerlei resterende bijdragen en eventuele ontwikkelingen op Rotterdam-Zuid. Daarvan heb ik net gezegd, zoals u ook terug kunt lezen in het raadsvoorstel, dat dat een idee was dat in de kinderschoenen stond, maar dat dat nooit tot wasdom is gekomen, om maar even mijn eigen woorden te gebruiken. Dus het was een soort van idee dat is op komen poppen, maar ook verder niet is uitgewerkt of op de een of andere manier verder concreet is geworden. Dus het was niet meer dan een idee, maar het is nooit verder gebracht. Dat is wat ik over dat deel kan vertellen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Verkoelen, heeft u nog een aanvullende vraag?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou ja, het is geen antwoord op mijn vraag, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De wethouder heeft geantwoord zoals hij heeft geantwoord. Dat hoeft hij natuurlijk ook niet te herhalen. Dus ja, als we dezelfde vraag stellen, krijgen we ook weer hetzelfde

antwoord, is mijn ervaring. Dus, ja, ik zou zeggen: het is aan u mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dan moet ik gaan kijken hoe ik het op een andere manier boven water kan krijgen. Want dit heeft niks met het geheim te maken rond de Boijmans Van Beuningen-verbouwing. Daar wil ik me helemaal niet in mengen, daar ben ik niet over bezig. Het gaat mij heel concreet over een voorstel dat maar niet tot wasdom komt en waar de krant nu van zegt, dat het helemaal niet gebeurt omdat Droom en Daad het geld niet geeft. Ja, dat wil ik gewoon graag weten.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja nogmaals, over het eerste, de redenen waarom de bijdrage van de Stichting niet is doorgegaan, die zou in eerste instantie bijdragen aan het ambitieniveau van Boijmans Van Beuningen, dat is bekend, daarvan heb ik al eerder gemeld wat de redenen zijn en ook de hoogte van het bedrag, waarom die bijdrage niet door is gegaan. Tegelijkertijd, zoals u kunt lezen nogmaals in het raadsvoorstel, was er ook een idee voor een eventueel museum Boijmans op Zuid en dat is niet doorgegaan, nogmaals, omdat dat niet meer dan een idee is en daar zou dan inderdaad ook een bedrag aan gekoppeld worden. Wat dat bedrag concreet zou moeten zijn, is nooit met elkaar uitgewisseld. Nogmaals, ook omdat het in de kinderschoenen stond en nooit concreet is geworden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, nou krijg ik antwoord. Het was er dus wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. Dan ga ik nu naar mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u wel voorzitter. Als ik zo naar de wethouder luister, dan was die vestiging op Zuid slechts een idee, het was een schets. Kennelijk zijn er nog helemaal geen

bedragen genoemd, het was volgens de krant een idee van een of andere ambtenaar en mijnheer Pijbes vond het wel een leuk idee: goh, laten we eens een keer met elkaar gaan praten, we willen wat op Zuid beginnen. Als ik dat zo hoor en ik ga mee in de redenatie, de redenering van de wethouder, dan vraag ik mij maar één ding af: waarvoor moest de gemeenteraad dan in het geheim hierover bijgepraat worden, als er nog helemaal geen concreet bod lag, helemaal niks? Waarom is die vergadering destijds geheim verklaard? De voorzitter van de Raad van Toezicht, mijnheer Loorbach, zei ook iets over die stoeltjes in de Raad van Toezicht. Ik zie werkelijk waar niet in als Droom en Daad, lees: een rijke miljonair uit Monaco, geen bod heeft gedaan, waarvoor is deze vergadering door u in het geheim aangeboden? Kunt u mij dat uitleggen?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, voorzitter, het enige wat ik hierover kan zeggen is dat er nu van alles en nog wat door elkaar wordt gegooid. Het spijt mij zeer, ik ga niet herhalen wat er in de geheime vergadering allemaal uitgewisseld is. Als u dat wilt, die informatie kunt u opvragen. U bent in de gelegenheid geweest om in de kluis er ook kennis van te nemen. En nu gaan er allemaal dingen door elkaar. U zult het echt moeten doen met het antwoord. Er waren hele gegronde redenen waarom we dat toen met elkaar op die manier hebben besproken. Daar is enorm veel informatie met u gedeeld, veel meer dan dat er nu wordt gezegd, maar daar kan ik gewoon niet op ingaan. Nogmaals, dit is het antwoord waar u het mee zult moeten doen en verder kan ik er niet op ingaan.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou ja, dat toont aan dat dat soort geheime vergaderingen alleen maar de positie én van de burgemeester aantast en uw positie, want u komt er niet echt fraai vanaf in de diverse artikelen. En ook dat het nog een directie van Boijmans kan aantasten, dus ik roep u echt op in het vervolg als

wethouder Cultuur gewoon niet meer dit soort dingen in de geheimhouding te doen. En de lachende derde, ja, dat weten we wel. Dat hoeft ik niet uit te leggen, toch? Ik dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Van der Velden, dat was uw vraag. Dan zijn we weer bij de wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, het enige wat ik daar nog over kan zeggen is, dat het besluit om een vergadering in het geheim te laten plaatsvinden ook altijd de goedkeuring van de raad moet krijgen. Het is inderdaad op advies van het college, maar vervolgens besluit de raad daarover. En ik vond dat een heel verstandig besluit, ook nu nog met terugwerkende kracht. En nogmaals, wat ik ten slotte wil benadrukken, is: wij doen er aan onze kant alles aan om te kijken of we bijdragen van derden kunnen binnenhalen en dit soort debatten helpen daar echt niet bij. Ik hoor, bijna raadsbreed, constant iedereen richting het college zeggen dat het wel heel mooi zou zijn als we dat ambitieniveau kunnen realiseren. Dat willen wij hier ook heel graag als college, maar daar is dan wel voor nodig, dat we ook de sfeer creëren waarin we mensen niet afschrikken, maar eerder enthousiast raken van het idee en willen bijdragen. Hier laat ik het voor nu bij voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel wethouder. Ik kijk nog even in de chat rond of alle vragen zijn beantwoord. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik wil het daar toch niet helemaal bij laten wethouder, het spijt me. Ik ben wel blij dat u heeft gezegd dat u de regie heeft, en dat het uw verantwoordelijkheid als portefeuillehouder is. Kijk, uiteindelijk hebben wij een taak als raadsleden en dat is om u te controleren. En ja, u voelt nu kennelijk dat spanningsveld waar mijnheer Ex ook over sprak en ik begrijp dat dat niet leuk is voor

u, maar dit is onze rol. Wij moeten u die vragen kunnen stellen. En, laten we eerlijk zijn, we kunnen nog eventjes wachten en straks bent u geen wethouder meer en dan hebben we alleen de noodzakelijke verbouwing. Nou, wethouder Kasmi, daar bent u niet tevreden mee en daar zijn wij niet tevreden mee, dus ik wil u gewoon die vragen stellen, over wat de rol van Boijmans was bij het stuklopen van deze onderhandelingen. Ik wil ook nog één ding opmerken over die filantropen, ik hoop echt dat wethouder Van Gils ons straks duidelijkheid geeft over dat kader, waarbij we in een aparte sessie gaan spreken over het toetsingskader waarop we filantropen kunnen ontvangen. We moeten daar zeker als stad niet negatief tegenover zijn. Maar, wethouder Kasmi, wat was de rol van Boijmans, de organisatie van Boijmans hierbij?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u, mijnheer Koster voor uw vragen. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank u wel. Even voor alle duidelijkheid ook richting mijnheer Koster, wat mij betreft mogen alle vragen gesteld worden, ik kan het niet nadrukkelijk genoeg zeggen. En het is ook helemaal niet aan mij om u iets te verbieden, u bent tenslotte mijn baas, het staat u vrij om vragen wel of niet te stellen. Ik zeg alleen maar dat dat dus altijd mag. Ik geef alleen maar aan dat dit niet helpt, althans de manier waarop wij nu de discussie voeren, bij het binnenhalen van bijdragen van derden.

Dan ten aanzien van uw tweede vraag, de rol van Boijmans. Ook daar hebben we met elkaar uitvoerig het debat over gevoerd. Wat ik daar nu over kan zeggen, is dat Boijmans heel vaak benaderd wordt door allerlei filantropen die, kijk maar ook naar het depot, ook daar is natuurlijk sprake van een bijdrage van derden. Het museum ontleent zijn bestaansgeschiedenis aan het feit dat heel veel families hebben willen bijdragen en is dus ook vaak bij allerlei

onderhandelingen en gesprekken betrokken als het aankomt op het binnenhalen van externe bijdragen. En daar hebben ze gewoon een hele belangrijke en prominente rol in, zoals dat ook bij andere musea gebeurt. Het is niet anders bij de directie van Boijmans. Dat is wat ik in zijn algemeenheid erover kan zeggen. En alle andere details, ja, die kent u. Die hebben we met elkaar uitgewisseld in het debat een jaar geleden.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik heb toch nog wel een vraag. Kijk, wij kunnen van een afstand kijken op wat u doet en ik kan van een afstand kijken wat Boijmans doet. Wij proberen te zorgen dat die organisatie zo goed mogelijk functioneert en dat filantropen of andere partijen daar graag in investeren en om dat ambitieuze scenario mogelijk te maken. Als ik bijvoorbeeld zie dat er nu weer twee vacatures zijn in de Raad van Toezicht, ja ik moet dat gewoon vragen aan u, want u gaat over de benoeming, uw college. Wat is daar gebeurd wethouder Kasmi? Kijk, en wat ik graag van u zou willen, is dat u de regie pakt, dat ik die vraag niet hoeft te stellen, maar dat u zorgt dat daar gewoon mensen zitten en dat we nu niet met twee vacatures zitten. Het gaat nota bene om juridische en financiële expertise. Ja, er klinkt een beetje verontwaardiging in mijn stem, maar ik denk dat heel veel Rotterdammers dat hebben gehad toen ze het artikel hadden gelezen, waarin ze zagen dat er 80 miljoen is misgelopen. Dan verwachten ze dat u erbovenop zit en dat Boijmans ook de organisatie op orde heeft, dat ze ook dit soort filantropen kunnen accommoderen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u, mijnheer Koster. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, er gaan toch heel veel dingen door elkaar spelen nu. En dan, zoals u het zegt inderdaad, lijkt het inderdaad of er geen regie is, maar dat komt omdat u heel veel zaken door elkaar gooit. Jazeker wel, we moeten een aantal dingen echt uit elkaar

halen. Ten eerste, wat u vraagt over de Raad van Toezicht, het is gewoon heel normaal dat de Raad van Toezicht van tijd tot tijd vacatures heeft. Dat komt gewoon, omdat er natuurlijk een maximale zittingstermijn zit aan mensen die daar toezicht op houden. Dat is heel normaal, dat gebeurt bij heel veel instellingen. Ook hier is dat aan de orde. En wij worden heel goed op de hoogte gehouden over de profielen, ook over de benoeming van de personen. Sterker nog: zoals u weet is het niet zo lang geleden dat de nieuwe voorzitter ook per 1 januari formeel is benoemd. Ook die is, als het goed is, bij u langs geweest. Dus daar worden gewoon de normale procedures gevolgd. En er is dus ook hier gewoon een standaardprocedure die doorlopen wordt.

Ten aanzien van eventuele bijdragen van derden aan een museum, je kunt op allerlei manieren van alles accommoderen, maar uiteindelijk is het aan de gever of de gever uiteindelijk wil overgaan tot de gift of niet. Soms kun je de rode loper uitleggen, maar dan besluit iemand toch niet te willen geven. Dat heeft niks te maken met regie, dat heeft niets te maken met het wel of niet accommoderen, maar het is uiteindelijk ook gewoon een onafhankelijke keuze van iemand om wel of niet te geven op basis van zijn of haar eigen overwegingen. Dus ik wil dat echt heel duidelijk hebben gezegd, anders, ja, nogmaals, heel veel verschillende lijnen komen nu bij elkaar die niks met elkaar te maken hebben.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, voorzitter, als ik mag. Ja, ik vind het erg gemakkelijk, wethouder Kasmi. Kijk, ik stel u een paar vragen en dan komt u eerst met de line of defence van ja, ik haal alles door elkaar. Ik kan zeggen: in zo'n Raad van Toezicht, je ziet al van tevoren wanneer de mensen terugtrekken. In een goede Raad van Toezicht zorg je dat je tijdig met elkaar praat over de opvolging. Dat zou zo zijn als in het stadium vlak voordat iemand terugtreedt iemand bij u is langs geweest en dan kan het mooi allemaal doorlopen

worden. Dan heb je ook een mooie overdracht. Dit is niet normaal, dat er ineens een vacature openstaat en ook nog deze expertises. Dit zijn gewoon normale vragen die ik stel en dan begint u over dingen door elkaar halen. Wethouder Kasmi, u moet de regie voeren, u moet hier de leider zijn in dit dossier en in plaats van gaan roepen dat ik dingen door elkaar haal, dat is echt niet de goede manier om hier leiding aan te geven in dit dossier. Oké.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, niks aan toe te voegen, voorzitter. Volgens mij heb ik alle informatie gedeeld die ik mocht delen met u.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké. Mijnheer Van der Velden heeft nog een vraag, zie ik in de chat.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ja, wethouder Kasmi citeerde uit het raadsvoorstel van december 2018 met betrekking tot de ontwikkelingen op Zuid. Daar staat ook: toekomstige ontwikkelingen. Daar werd toch het V&D-gebouw mee bedoeld?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, daar werd niet zozeer het V&D-gebouw mee bedoeld, want dit ging echt om een andere ontwikkeling op Rotterdam-Zuid, om daar een deel van de collectie onder te brengen. Dus dit is weer een ander initiatief dan waar u op doelt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dus we hadden twee initiatieven dan kennelijk, én een V&D-gebouw én een initiatief dat niet nader wordt toegelicht in het raadsvoorstel. Begrijp ik het dan zo goed?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dat begrijpt u goed. Het ene was veel concreter en was eigenlijk in een vergevorderd stadium. Daar bent u ook heel uitgebreid over geïnformeerd. Uiteindelijk is dat niet doorgegaan, omdat, ik zeg het even uit mijn hoofd, we een kleine twee miljoen tekortkwamen voor het V&D-pand om daar

een deel van de collectie tentoon te stellen tijdens de sluiting van Boijmans, dat was het idee. Om ervoor te zorgen dat de collectie in de zeven jaar dat de renovatie zou duren, om in ieder geval tussentijds een deel van de collectie daar te kunnen tonen. Dat is naast Boijmans bij de burelen. Dat was in een vergevorderd stadium, maar we hebben dat uiteindelijk niet rond gekregen, dat is niet doorgegaan. Het andere initiatief, waar we zojuist over hebben gesproken, dat was echt een heel ander initiatief, want dat ging over eventueel de ontwikkeling van een deel van de collectie dat structureel daar gehuisvest zou worden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Maar dat is dan wel allebei dezelfde instelling, dus V&D was van Droom en Daad, om dan Boijmans bij de burelen te doen en dat andere initiatief was dan ook van Droom en Daad?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, u gooit echt een paar dingen door elkaar nu. Ik snap het ook, omdat het een tijd geleden is, ook voor mij overigens is het een tijd geleden. Maar het zijn echt twee aparte ontwikkelingen, dus zo moet u dat echt zien. Waarbij er in ieder geval, nogmaals, bij het eerste deel van de V&D getracht is om gedurende de verbouwing een deel van de collectie daar te tonen. Dat was ook weer met eventueel geld van derden. Maar er waren ook gesprekken met verzekeraars en pandeigenaren, enzovoorts, enzovoorts, om te kijken of via die constructie niet iets georganiseerd kon worden in het oude V&D-pand. En dat is uiteindelijk niet doorgegaan.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké. Nee, dan had ik nog twee openstaande vragen, maar ik laat het aan de voorzitter of dat mag.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nou kijk, even dan in proceduretijd, ook omdat we allemaal weinig tijd hebben, gewoon openstaande vragen. Als u aftrapt dan

kunnen eventueel andere leden van de raad die nog openstaande vragen hebben zich nu melden. Dan doen we dat gelijk nu op dit moment, dat lijkt me prima, dus in proceduretijd.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké, dan stel ik ze nog even. Ik had het voorstel om de verantwoordelijkheid voor wat er nu gaat komen, de processen, want we willen allemaal die ambitievariant, en wij zeggen dan: laat de verantwoordelijkheid voor de dekking van de extra bouwkosten bij het museum en eventueel bij particulier initiatief, want zo creëer je een duidelijke scheiding met betrekking tot de verantwoordelijkheden. Dus mijn vraag was: hoe kijkt de wethouder hiertegen aan? En mijn tweede vraag was: het nationale belang van Museum Boijmans, of hij nog bij het Rijk aan de deur gaat kloppen, om het zo maar te zeggen. Dat was het.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Van der Velden, kunt u ook even uitloggen, want dan kunnen de andere leden van de raad weer even een plekje krijgen in de digitale kamer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dat is ook al vanuit de eerste ronde voorzitter. Wat ik nog niet begrijp, want dat vroeg ik, dat heb ik niet te horen gekregen, zat nou het verhaal rond dat nieuwe museum in Rotterdam-Zuid, zat dat nou in die geheime vergadering op 12 maart? Want zoals ik zei, ik had het idee, het is toch niet waar dat er nog een geheim plan binnen de geheimhouding van de besloten sessie is geweest? Dat vroeg ik en het is mij nog steeds niet duidelijk. Volgens mij ging 12 maart 2020 over de verbouwing van Boijmans. Ik vraag: is dat ook in die geheime sessie geweest, dat nieuwe museum, dat definitief nieuwe museum op Zuid?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Verkoelen. En als laatste in

deze veegronde in proceduretijd mijnheer Koster betreffende de openstaande vragen.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik heb al dat punt gemaakt, dat ik vroeg naar mevrouw Klaassen. Mijnheer Ex praat echt over de continuïteit van de organisatie en dat zegt hij: de dertiende directeur ben ik, de veertiende directeur zit naast me. Dat is dus niet dat ze naast elkaar zitten, even voor de duidelijkheid. Wat wij natuurlijk inderdaad al weten, dat klopt, mijnheer Van der Velden. Maar mijnheer Ex suggereert dat er sprake is van continuïteit, dat mevrouw Klaassen de opvolger is. Dat was dus nieuw voor mij. Wellicht heeft mijnheer Ex dat zo niet bedoeld, nou, dan horen we dat graag van u. Ja en verder, dat filantropenkader. Dat hoor ik dan misschien niet van u, maar dat hoor ik dan graag van wethouder Van Gils. Ik hoop dat hij meekijkt, daar wachten we al heel lang op en dat zal er echt een keer moeten komen. En verder, ja sorry wethouder, kijk, mijnheer Ex is een aardige man, u bent een aardige man, maar ik ben gewoon niet tevreden met de uitleg die ik krijg. Als ik zaken vraag over een Raad van Toezicht en u begint met: ik haal de dingen door de war, en daarna weerlegt u andere vragen met een beroep op de geheimhouding, ja kijk, wij moeten onze controlerende taak doen en het was uw voorstel om het in de geheimhouding te doen. Ja als u ons daarmee monddood wil maken, ja dat werkt gewoon zo niet. Dus ik denk nog na over een motie waarin we, ja, ik denk dat met veel Rotterdammers wij onze teleurstelling uitspreken van wat er hier is gebeurd en, ja, ons ongenoegen laten blijken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Koster. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, om bij dat laatste te beginnen, ik wil helemaal niemand monddood maken, dat zijn uw woorden, maar de wet schrijft gewoon voor dat wat je in een geheime vergadering met elkaar deelt niet mag delen. Dat is gewoon

simpel. Ik houd me aan de wet en ook u moet zich daaraan houden, anders zijn we alle twee strafbaar, begaan we een overtreding. Dus u kunt niet van mij vragen om iets openbaar te maken waarvan geheimhouding is opgelegd. Dat is het simpele feit, dat ik er nu niet over kan praten. En volgens mij heb ik u ook verteld dat er wat dat betreft helemaal niks nieuws te melden valt. En alles wat u zou kunnen weten is met u gedeeld in die sessie. Dat heeft helemaal niks met monddood te maken.

Ten aanzien van wat u vraagt over directeur Ina Klaassen, ja, die is gewoon nu ook al een tijdje, anderhalf jaar, statutair ook benoemd tot directeur naast mijnheer Ex. Dat is al anderhalf jaar zo. Dus in die zin is er wat mij betreft niets nieuws onder de zon. We hebben op dit moment twee directeurs en dat heeft ook alles te maken met de verbouwing waar we op dit moment in zitten, omdat dat heel veel vergt, omdat dat heel veel extra taken met zich meebrengt. Vandaar dat daar op die manier een oplossing voor gezocht is. En het afwegingskader filantropie, daar is mijn collega Van Gils mee bezig. En naar ik mij heb laten vertellen, komt die ook binnenkort richting de raad. Dan kunt u daar verder over spreken.

De heer **KOSTER** (lr). Ja dank u wel. Waar ik moeite mee heb, ik heb die vraag nu drie keer gesteld, mijnheer Ex suggereert dat mevrouw Klaassen de opvolger van hem wordt en niet dat ze naast elkaar staan. Dat ze naast elkaar staan, dat weet ik al lang. Maar goed, daar geeft u geen antwoord op. En verder ja, terecht verwijst u naar die besloten sessie en laten we gewoon eerlijk zijn, er staat gewoon een verhaal in de krant. En mijnheer Ex was gewoon afgelopen maandag op Radio 1 en dan praat hij erover. En dan moet ik u vragen daarover kunnen stellen. En dan kunt u niet zeggen: ja, het is in die besloten sessie besproken. Dat klopt, het is in die besloten sessie besproken, maar er zijn krantenartikelen en nota bene de directeur

gaat op Radio 1 in de week dat het interpellatiedebat gevoerd wordt. Ja sorry, het lijkt me dat we daar gewoon vragen over kunnen stellen. Nou ja, ik trek aan een dood paard en dat heeft kennelijk weinig zin.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nou ik wil er als voorzitter nog wel één opmerking over maken. Kijk, er is natuurlijk een aantal vragen over de Raad van Toezicht gesteld en over de positie van die directie en ook over de uitlatingen van mijnheer Ex in het openbaar. Ja, dan moet ik toch als voorzitter constateren, ook naar de wethouder toe, dat dat allemaal niks met die geheimhouding te maken heeft. Dus dat vind ik zelf ook ingewikkeld. Maar goed, het is ook aan de wethouder om daar de juiste lijn te trekken. Maar het valt mij wel op dat ook andere leden van de raad vragen stellen die weinig te maken hebben met een geheime sessie. Dat valt mij gewoon op, als voorzitter. Maar het is een moeilijk debat. Het is aan de wethouder om vragen te beantwoorden of niet te beantwoorden. Dat is het. Heeft u nog een antwoord op de vraag van mijnheer Koster of anderen?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja zeker voorzitter. Mevrouw Verkoelen had nog een vraag gesteld. Kijk, over de andere vragen, daar heb ik ook gewoon antwoord op gegeven, naar mijn weten. Ik heb geen enkele vraag die niet in het geheim is besproken niet beantwoord. Ik heb een duidelijk antwoord gegeven over de twee vacatures wat betreft de Raad van Toezicht. Daarvan heb ik gezegd dat we de normale procedure doorlopen. Dus op die vragen heb ik wel zeker antwoorden gegeven, om dat even weg te nemen.

Ten aanzien van de opvolging ook en mevrouw Klaassen, ja, de raad heeft een tijdje geleden in 2017, zeg ik uit mijn hoofd, met elkaar besloten Boijmans Van Beuningen en andere culturele instellingen op afstand te zetten. Dat is een keuze geweest van deze raad. En daarmee gaan

wij dus ook niet over wie er directeur is en wie de opvolger is in een museum. Dat is uiteindelijk aan de Raad van Toezicht, die werkgever is van de directie. Dat is hoe we het met elkaar hebben afgesproken en ik wil me aan die afspraken houden. En het is wat mij betreft veel te vroeg om te speculeren over wie de opvolger wordt van mijnheer Ex als hij uiteindelijk plaats zou maken voor iemand anders. Daar ga ik niet over speculeren. En daar ga ik ook sowieso niet over en u als raad ook niet, dus dat hebben we maar gewoon te respecteren met elkaar.

Dan ten aanzien van uw vraag, mevrouw Verkoelen, over of Boijmans op Zuid ook onderdeel was van wat we hebben besproken in de geheime sessie. U vraagt mij dus nu weer iets te vertellen over wat er nou wel en niet is besproken in die geheime sessie. Dat wordt een beetje heel moeilijk vergaderen zo. Daar kan ik gewoon echt niks over zeggen, want dan zeg ik toch wat we wel of niet daarin hebben besproken. Wat ik u daarover heb verteld, net in algemene zin, is wat ook in dat raadsvoorstel staat, waarin ik heb verwezen dat het inderdaad een idee was dat is opgekomen, maar dat uiteindelijk nooit concreet is geworden. Maar ik kan er niet op ingaan, nogmaals, hoe graag ik het ook zou willen, het is ook geen onwil, maar we hebben met elkaar regels afgesproken, daar wil ik me gewoon heel graag aan houden. Dus ik kan daar gewoon niks over zeggen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Verkoelen, u heeft nog een vraag die niet beantwoord is?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, want dan kom ik op mijn punt van orde terug. Ik weet niet beter of ik heb niet meegedaan aan een besloten sessie met betrekking tot de verbouwing van het Boijmans Van Beuningen-gebouw. Ik heb nooit de vraag gekregen: wilt u een besloten sessie met betrekking tot een voorstel over een nieuw museum op Rotterdam-Zuid? Het zijn voor

mij twee totaal verschillende dingen. En als ik dan iets in de krant lees, dan vind ik het raar. Want ik heb het doelbewust niet over de rest willen hebben, omdat ik snap dat dat besloten is. Maar ik hoor nu dat er dus in die besloten sessie nog weer een besloten gedeelte zat met betrekking tot een museum op Zuid. Dat is ons nooit voorgelegd als raadsleden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U heeft uw vraag goed herhaald. Die heeft u straks inderdaad ook eerder gesteld. Dus nog even aan de wethouder: kunt u deze vraag van mevrouw Verkoelen beantwoorden?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, het is niet op de manier gegaan waarop zij het nu zegt. Maar nogmaals, ik vind het heel lastig. Ik wil best mevrouw Verkoelen nog één op één spreken als dat nodig is om daar wat extra toelichting op te geven, maar ik kan niet meer zeggen dan dat ik nu heb gezegd. Ik vind het ook heel teleurstellend, want u kent mij als wethouder, als het goed is, die alle vragen altijd heel graag beantwoordt. Ik zit hier zelf ook met teleurstelling dat ik niet op alles kan antwoorden. Maar ik wil dat graag één op één doen, want ik wil wel dat zij de informatie heeft. Maar ik moet mezelf ook aan de regels houden die wij onszelf stellen. Dus ik ben helemaal bereid om dat nog eens aan u te vertellen hoe dat nou precies zit. Ik hoop dat ik haar zo kan tegemoetkomen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, heeft u nog een andere vraag die niet beantwoord is of een punt van orde, mevrouw Verkoelen? Ik zie mevrouw Verkoelen nee schudden. Nou, dan kijk ik nog even.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U was nog niet klaar? Sorry wethouder. Ik dacht

dat u klaar was. Neem me niet kwalijk, ik wil u natuurlijk niet de mond snoeren.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, geeft niet. Dat maakt helemaal niet uit, het is u vergeven.

Mijnheer Van der Velden had nog twee vragen, dus ik wil die ook gewoon netjes beantwoorden. Een vraag of we ook nog bijdragen vanuit het Rijk krijgen, het museum is van nationaal belang. Ja, sterker nog: een deel van het bedrag van de 13,5 miljoen waar ik eerder over heb gecommuniceerd met u, het overgrote deel daarvan komt vanuit het Rijk. We hebben vanuit het Rijk 7,5 miljoen toegekend gekregen voor de renovatie van het museum. En we gaan kijken of we de komende jaren wellicht weer een beroep kunnen doen op het Rijk. Dus dat zijn gesprekken die continu voortduren.

Dan ten aanzien van de verantwoordelijkheid van de dekking bij het museum. Ten aanzien van de bijdrage van derden is het in eerste instantie echt aan het museum wat mij betreft om te kijken of daar bijdragen binnen te halen zijn. Uiteindelijk geven filantropen niet aan een gemeente, maar altijd aan een museum. Zo is het altijd geweest en zo zal het altijd zijn. Het is wel zo dat wij hebben afgesproken met het museum dat wij daar zo veel als mogelijk natuurlijk samen in optrekken, daarin helpen en dat faciliteren van onze kant. Zo hebben we ook een aantal gesprekken met filantropen hierin gefaciliteerd, op het stadhuis zijn er ook gesprekken geweest op de kamer van de burgemeester. Dus op die manier trekken we daar samen in op. Maar uiteindelijk zullen filantropen altijd natuurlijk aan een museum geven en niet aan de gemeente. Dus ik zie dat als een gezamenlijke effort waarin wij gezamenlijk optrekken om dat te proberen te regelen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, dank u wel wethouder. Wethouder Van Gils is ook bereid, mijnheer Koster vraagt

daarom, even nog een korte toelichting te geven over wat er is besproken over filantropie in een MPOF-vergadering van twee weken geleden. Ik denk dat dat relevant is, dus wethouder Van Gils, gaat uw gang.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Heel kort, voorzitter, dank u wel. In MPOF hebben we stilgestaan bij het convenant dat daar voorlag met de fondsen, de Rotterdamse fondsen. Daar was nog een vraag of Droom en Daad en Verre Bergen daar ook deelnemer aan waren, het antwoord is: ja. Daar is ook uitgelegd dat waar Droom en Daad en Verre Bergen toch een wat andere manier hebben om zelf grote dingen in de stad te doen, dat we daar wat uitgebreider bij stil zouden staan, dat is het afwegingskader. En er is in het college gezegd: het lijkt ons goed, dat we daar met de bestuurders van die stichtingen en de familie met een wat bredere vertegenwoordiging van het college met elkaar even over praten. Terugkijken op wat we de afgelopen tijd aan initiatieven hebben gehad. Dat loopt uiteen van statushouders, onderwijs, cultuur, groen en nog een aantal andere onderwerpen. Wat ging er goed, wat ging er minder goed en hoe gaan we verder? En dat aan uw raad voor te leggen en dat is voorzien dat we door corona moeilijk bij elkaar kunnen komen, dat is voorzien in kwartaal twee. Dat heb ik gedeeld in de commissie en er is een uitstelbericht eerder aan uw raad verstuurd. Dus dat is de feitelijkheid van de filantropie.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. Mijnheer Engberts heeft nog een vraag voor u.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen dat Droom en Daad en Verre Bergen onderdeel zijn van het convenant, maar volgens mij is het convenant gesloten met de vereniging van de verschillende fondsen. Ik noem het even verkeerd, want ik had dit stuk niet voorbereid. Maar als ik

kijk op de website, dan zijn de leden van dat overleg, daar staan Verre Bergen en Droom en Daad niet bij. Maar zegt de wethouder nou dat we dezelfde typen afspraken hebben gemaakt met Droom en Daad en Verre Bergen, separaat van dit convenant? Want als ik op de website kijk welke fondsen aangesloten zijn bij dit overleg dan staat noch Verre Bergen noch Droom en Daad erbij.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Uw vraag is duidelijk. De wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, dat was ook de constatering en de verwarring in de commissie MPOF van 14 januari en daar is dus bij de administratie en secretaris van de vereniging gezegd dat zij wel degelijk lid zijn en dat de informatie op de website op dat punt dus niet correct is. Dus in die zin doen ze daarin mee. En waar het ging over de afwegingskaders, dat is in hoge mate: waar doet de gemeente zelf transacties al of niet privaatrechtelijk over grond en opstallen en taken. Dat is een wat andere manier die de afgelopen tijd ook over grote projecten ging. En dat stuk, dat afwegingskader, daar gaan we het dan over hebben, zoals ik u net zei.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Als ik daar nog iets aan toe mag voegen, voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja hoor.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik hoor de wethouder dit zeggen en ik denk dat als dat geverifieerd is en de informatie op de website niet correct is, dat dat wel heel erg noodzakelijk is dat die informatie er wat correcter staat. Want ik ging er eigenlijk van uit, maar dat klopt dus niet. Ik denk dat meer mensen dat had kunnen overkomen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, het punt is duidelijk. De website schept verwarring, maar ik zie dat de wethouder het met u eens is en dat hij snel actie gaat

ondernemen om dat probleem de wereld uit te helpen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat lijkt me heel erg goed.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. We hebben een veegronde gehad. Dan kijk ik ook nog even in de chat of er behoefte is aan een tweede termijn. Zo niet, dan moet ik concluderen dat we dit punt af kunnen hameren. En dan geef ik de hamer weer over aan onze burgemeester voor het volgende agendapunt. En dan wil ik wethouder Kasmi danken voor uw uitgebreide bijdrage en toelichting en uitleg. En dan geef ik het stokje over aan onze burgemeester als voorzitter. Dan ga ik even een kop koffie zetten.

(De heer Simons draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

7. *Het voorstel tot benoeming van een voorzitter en een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)*

(Dit agendapunt is doorgeschoven naar de gemeenteraad van 18 februari 2021.)

De **VOORZITTER**. Voorzitter, dank u wel. Mijnheer Koster, u heeft aangekondigd dat u nog een motie zult indienen. Ik neem aan dat dat in de loop van vandaag ergens in het RIS verschijnt. U kunt de motie ook mailen naar het adres dat ik vanochtend heb genoemd en dat bij u bekend is.

We zijn inmiddels aanbeland bij agendapunt 7, het voorstel tot benoeming van een voorzitter en een lid van het algemeen bestuur van de Stichting BOOR. We hebben vanochtend afgesproken dat we deze besluitvorming verdagen tot 18 februari.

Dan ben ik bij de hamerstukken.

A. HAMERSTUKKEN

8. *Het voorstel tot vaststelling van het advies van de Algemene bezwaarschriftencommissie naar aanleiding van bezwaren tegen het raadsbesluit tot vestiging voorkeursrecht Schiekadeblok*

9. *Initiatiefvoorstel-Van Schaik/Eerdmans 'Wijziging begroting' wegens een ommissie in een bij de begrotingsbehandeling aangenomen amendement*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 8 en agendapunt 9 worden voorgedragen om te worden gehamerd. Is er iemand van u die daar alsnog een stemverklaring bij wenst te geven? 8 en 9. We hadden vanochtend overigens punt 14 ook gehamerd hè. Het is goed dat u dat nog even weet. Er zijn geen verklaringen bij agendapunt 8 en 9. Dan gaan we naar de B-onderwerpen, onderwerpen met een korte verklaring.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

10. *Het initiatiefvoorstel-Zeegers/Achbar 'Meedraaien aan de top: tijd voor de volgende tik op het glazen plafond', alsmede de reactie hierop van de burgemeester en wethouders*

De **VOORZITTER**. We beginnen met agendapunt 10, het initiatiefvoorstel-Zeegers/Achbar 'Meedraaien aan de top: tijd voor de volgende tik op het glazen plafond', alsmede de reactie hierop van het college van burgemeester en wethouders. Dan hebben we nu mevrouw Zeegers en mijnheer Achbar weer in de portefeuillehouders-positie. Wie van u wil de initiatiefnemers hierover bevragen? Ik heb als eerste mijnheer Simons, maar die was koffie gaan zetten. Zullen we beginnen met mijnheer Postma? Mijnheer Simons?

De heer **SIMONS** (lr). Ja, we stellen het wel even uit hoor. Ik houd het kort gezien de tijd, de spreektijd. Kijk, het is natuurlijk allemaal sympathiek dat initiatief, maar ik

heb in de commissie ook gevraagd: als ik mijn kinderen van de kinderopvang haal of van de basisschool, dan zie ik dat 80-90%, eigenlijk 95% van de leraren of toezichthouders, of hoe we ze ook allemaal noemen, vrouw is. Als ik bij de huisartsenpost kom in Nesselande dan zijn alle dokters vrouwen. Als ik het nou goed begrijp, zegt het initiatiefvoorstel: ja, op een andere plek zijn er te veel mannen. Maar ik heb gevraagd: hoe verhoudt zich dat dan tot elkaar? Want betekent jullie initiatiefvoorstel nou dat wij die vrouwelijke artsen moeten ontslaan, want daar moeten mannen voor komen? Of dat vrouwelijke leraren moeten ontslagen worden, want daar moeten mannen voor komen? Wij denken als Leefbaar Rotterdam dat dat een onwerkbaar situatie oplevert. Wij geven ook de voorkeur aan de vrijheid van het individu in dit land om zelf te bepalen hoe ze hun carrière vorm willen geven. En wij vinden dit soort initiatieven betutteling van bovenaf die ook gewoon niet gaat werken. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Vanuit GroenLinks een net iets ander geluid. En laat ik beginnen met het danken van de collega's van D66 en DENK voor hun initiatiefvoorstel. Een belangrijk onderwerp, namelijk het stimuleren van diversiteit, in het bijzonder van mensen met een migratieachtergrond, op bestuursposities van organisaties waarin de gemeente Rotterdam zeggenschap heeft, zoals het Havenbedrijf en de RET.

GroenLinks kan zich volledig vinden in het uitgangspunt van het voorstel, namelijk dat diversiteit aan de top van organisaties goed is voor de prestaties van die organisatie en dat zo'n organisatie daarmee herkenbaarder wordt voor de samenleving en kan rekenen op meer vertrouwen. Het voorstel laat overigens zelf tegelijkertijd het ongemak van deze discussie zien, namelijk hoe ingewikkeld het is om te sturen op een

bepaald aantal mensen, maar ook het percentage mensen met een migratieachtergrond op bepaalde posities. Hoe tel of meet je dat? En, nog veel belangrijker, hoe voorkom je dat je mensen in al hun veelzijdigheid en met al hun talenten reduceert tot hun huidskleur of achternaam? GroenLinks steunt daarom de voorstellen als belangrijke eerste stappen, waarbij we het einddoel niet uit het oog moeten verliezen, namelijk inclusiviteit. Dat bereiken we niet van vandaag op morgen, dat vraagt om verandering van veel organisatieculturen naar inclusieve werkomgevingen, waarin iedereen zich welkom voelt en die openstaan voor alle talenten in onze samenleving. Diversiteit is dan niet het doel, maar het gevolg van echte inclusiviteit.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mijnheer Postma. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u wel voorzitter. Inderdaad ook mijn fractie geeft een ander geluid dan het geluid dat de fractie van Leefbaar Rotterdam zojuist te berde heeft gebracht. Mijn fractie steunt dit voorstel en vindt het ook heel goed dat deze partijen dit voorstel hebben ingediend. En we hebben enige tijd geleden ook in deze raad wat uitgebreider over diversiteit binnen de gemeentelijke organisatie van gedachten gewisseld. En mijn fractie vindt het heel belangrijk we er ook vandaag weer aandacht voor vragen en vandaar dat we ook vandaag dit voorstel zullen steunen. Ik zou me wel graag ook aan willen sluiten bij de woorden van mijnheer Postma, dat inderdaad we iemands achtergrond niet moeten verengen tot het selectie criterium, maar dat we uiteindelijk vooral ervoor moeten zorgen dat we inderdaad de diverse cultuur creëren, waardoor we de gemeentelijke organisatie als such beter in staat stellen om ook in de haarvaten van deze gemeente beter te kunnen opereren. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Dank aan de initiatiefnemers voor de moeite die zij hebben genomen om dit initiatiefvoorstel in te dienen. Dat verdient altijd lof, want er gaat veel werk in zitten. Zo ook ongetwijfeld in dit initiatiefvoorstel. Dat neemt niet weg dat de VVD niet enthousiast is geworden na het lezen van dat initiatiefvoorstel. Ja, wij zijn er voorstander van dat ook in de boardroom, in de bestuurskamer, in de kamer van de toezichthouders herkenbaarheid voor de samenleving een plek krijgt. Alleen de manier waarop je dat moet doen, is volgens ons niet datgene wat er met dit initiatiefvoorstel wordt voorgesteld, namelijk om dat geforceerd en versneld te doen. Als je nu kijkt naar hoe de samenleving zich ontwikkelt, hoe jonge mensen van diverse komaf allerlei posities veroveren, tegen de tijd dat zij op een leeftijd zijn dat zij in de bestuurskamer terechtkomen, zal je zien dat de bestuurskamer zelf ook een stuk diverser wordt. Dat hebben we met vrouwen gezien, dat zullen we ook met mensen met een migratieachtergrond gaan zien. Dat dat op een organische manier gebeurt, is hartstikke goed. Als je dat geforceerd gaat doen, gaat het ook wrevel opleveren, want dat gaat betekenen dat mensen die gewoon voldoen aan de eisen van de bestuursrollen uitgesloten worden, simpelweg omdat ze niet divers genoeg zijn. En dat willen we voorkomen, want dan gooien we het kind met het badwater weg. Dan maken we fouten die we niet moeten maken. Dus dank voor de oplossing, maar het is niet onze oplossing en wij zullen dan ook niet voor dit initiatief kunnen stemmen.

De **VOORZITTER**. Dames en heren, is er nog iemand die een bijdrage wil leveren aan dit debat? Ik kijk in de chat. Eenmaal andermaal. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik heb toch nog één vraag aan de indieners, want eigenlijk

moet u, als u het doel wilt verwezenlijken, etnisch gaan registreren als ik het goed begrijp. Ik dacht dat juist uw partijen, DENK en D66, daar fel tegenstander van zijn. Dus hoe gaat u dat probleem dan oplossen?

De **VOORZITTER**. Helder. Dan gaan we naar de initiatiefnemers. Ik begin bij mevrouw Zeegers en mijnheer Achbar. Heeft u een afspraak met elkaar gemaakt over wie er begint? Mevrouw Zeegers begint.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Ja we hebben eigenlijk niet helemaal goed een afspraak gemaakt, dus ik kan me voorstellen dat mijnheer Achbar hier gewoon aanschuift en dat we dan gezamenlijk even kijken wat we het beste kunnen doen. In ieder geval hartelijk dank voor de bedankjes, maar ook de kritische vragen, want dat is denk ik heel goed. Ik kijk terug op een hele goede commissiebehandeling waar inderdaad ook werd gesteld: diversiteit in organisaties, in besturen, dat is wenselijk. Nou, misschien niet iedereen, maar laten we zeggen het overgrote deel van de commissie vond dat wel wenselijk. Maar hoe kom je daar nou op de beste manier? Nou, dat vind ik ook zelf wel een lastig vraagstuk. Tegelijkertijd hebben we met dit voorstel, dat mijnheer Achbar en ik hebben ingediend, wel gepoogd om te kijken: hoe kan je toch op een zo positief mogelijke manier wel versnelling aanbrengen in de diversiteit van onze besturen en organisaties waar we mee gelieerd zijn als gemeente Rotterdam? Daar zitten we aan de knoppen. Hoe kunnen we die impuls geven? Nou, wat wij daarvan hadden bedacht: dat het het beste is om dingen bespreekbaar te maken, om het gewoon dus in de gesprekken mee te nemen met die organisaties zelf om te stimuleren. Een van die dingen die we dus daarbij voorstellen zijn bestuursstages, zodat mensen gewoon ook ervaring op kunnen doen. Dat is ook de gedachte, dus we willen niet een quotum. Dat hebben we niet gezegd. Dat is nu echt even een brug te

ver en ook vanwege ja, waar mijnheer Simons ook op wees, etnische registratie, dat is iets waar wij tegen zijn. Dus hoe ga je zo'n quotum dan meten? Dat gaat gewoon niet. Dus dat voorstel hebben we niet gedaan, maar wel mensen met een andere culturele achtergrond, ons daar meer voor openstellen en ook uitnodigender daarin zijn en actiever om dat te stimuleren.

Mijnheer Simons vroeg dan ook nog: betekent dat dan dat er allerlei mensen moeten worden ontslagen om plek te maken? Nou nee, dat niet. We gaan gewoon uit van de natuurlijke termijn dat mensen het bestuur verlaten en dat er dan actief gezocht wordt, ook door middel van werving- en selectiebureaus die dat soort mensen ook in hun database hebben, zeg maar, om die ook actief te benaderen.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, ik heb net een vraag gesteld, maar mevrouw Zeegers geeft daar niet echt antwoord op, of daarna is zij heel tegenstrijdig daarover. Want hoe gaat u nou registreren dat het diverser wordt? Daarvoor moet u toch gewoon etnisch registreren? Dus legt u dat nou eens uit hoe u dat gaat doen. Ik snap dat gewoon niet.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nee wij gaan niet registreren.

De heer **SIMONS** (lr). Hoe gaat u dan meten wat u bereikt? Nou ja goed.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat is een terecht punt. Het is moeilijk meetbaar, want je registreert het niet. In de ambtelijke organisatie wordt dat ook niet geregistreerd. Tegelijkertijd vind ik het ook weer niet nodig, als je zegt: we kunnen het niet registreren, nou laten we het dan ook maar helemaal niet doen.

Wij zijn dus voor de organische aanpak, die wel stimulerend is, maar zonder registratie, dat is terecht. Daarom hebben we ook geen quotum, daarom staat dat er ook niet.

Dus dat dacht ik daarmee te hebben beantwoord. Maar ik snap wel, het is een ingewikkeld punt, Daar heeft u zeker terecht vraagtekens bij. Tegelijkertijd denk ik wel: ja, ook al heb je vraagtekens, dat wil niet zeggen dat je het daarom niet moet doen.

Als reactie op de bijdrage van mijnheer Verheij van de VVD, die aangaf: ja het komt vanzelf wel goed, eigenlijk. Nou dat zien wij toch als vrouwen anders. Wij zien nog steeds, we hebben in Rotterdam nu 30% vrouwen in bestuurlijke functies. Rotterdam bestaat uit 50% vrouwen, misschien net iets meer, zo tegen de 51%. Nou, dat is nog steeds niet helemaal representatief. Nou vind ik dat niet vreselijk problematisch. Het is ook niet dat we daar nou een groot punt van maken. Het is natuurlijk nog niet helemaal daar waar je wil zijn. Maar goed, dat gaat gewoon te langzaam. Het gaat gewoon echt te langzaam. En dan nog gaat het over maatschappelijke en overheidsorganisaties waar het 30 procent is. We zien in heel veel organisaties dat dat niet zo is. Dus ja, daar ben ik het toch echt niet mee eens, dat het vanzelf wel goed komt. Nee, daar moet echt op ingezet worden.

In reactie op wat mijnheer Postma zei: diversiteit is niet een doel op zich, het gaat om inclusiviteit. Ja dat vind ik heel mooi gezegd. Dat klopt ook zo, het gaat om inclusiviteit en dat we daarin stimulerend moeten zijn.

Dank ook aan de goede, althans de positieve woorden van mijnheer Tak van de Partij van de Arbeid. Het klopt dat we dit onderwerp vaak aan de orde hebben gesteld. Dit gaat in dit geval specifiek over die besturen waar we het over hebben gehad. Wat D66 betreft is het ook niet noodzakelijk dat iedereen ongelooflijk veel werkervaring moet hebben gehad, voordat je een keertje in een Raad van Toezicht mag komen. Want juist ook een jonge blik kan heel erg goed zijn. En het gaat ook om verschillende perspectieven die op tafel

moeten komen in besturen, dus het is niet alleen een lange tijd ervaring hebben met dat werkveld, maar juist ook die diversiteit in opinies en perspectieven, die juist bijdragen aan kwaliteit van besluitvorming.

Ik denk dat ik daarmee alle vragen wel heb beantwoord. Maar dat vind ik dan jammer, dat ik mijnheer Achbar helemaal niet aan mijn zijde heb gehad.

De **VOORZITTER**. Ja, zo gaat dat dan in een virtuele vergadering, maar hij heeft vast nog wel iets aan te vullen. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik ben wel mental support op afstand dan bij dezen, via de voorzitter. Nou ja, ik denk dat mevrouw Zeegers het fantastisch heeft verwoord. De kritische kanttekeningen die zijn gemaakt vandaag, en ook tijdens de commissie, die hebben we denk ik uitgebreid besproken. Het belang van diversiteitsbeleid is denk ik ook wel helder bij gelukkig iedereen. Als we even uitgaan van de eerste inventarisatie die we hebben bij overheidsinstituten, dat van de 85 bestuurders er maar twee een duidelijke migratieachtergrond hebben zonder de etniciteit te hoeven registreren. En ja, dan kom je op een gemiddelde uit van ongeveer 3 procent. En daarvan zeggen wij: ja, dat kan veel beter, dat moet eigenlijk veel beter in een stad als Rotterdam. En met dit initiatiefvoorstel pleiten we daar dan ook voor. En ik ben blij om te horen en te zien dat dat grote deel van de raad dit initiatiefvoorstel dan ook steunt en onderschrijft. En zeker, ik begrijp de kritische kanttekeningen die zijn gemaakt, maar ik ben blij met dit initiatiefvoorstel.

De **VOORZITTER**. Uitstekend. Mijnheer Simons nog.

De heer **SIMONS** (Ir). Toch nog een keer een punt van orde, want ik heb zowel aan mevrouw Zeegers als aan mevrouw Achbar twee voorbeelden gegeven.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Mevrouw? Zo kan je het ook doen natuurlijk.

De heer **ACHBAR** (denk). Hij is in de war.

De heer **SIMONS** (Ir). Ja, dat krijg je van dit soort discussies, je gaat alles door elkaar halen.

De **VOORZITTER**. U had uw kop koffie moeten drinken, denk ik. Maar u mag, er is tijd, uw vraag nog even herhalen.

De heer **SIMONS** (Ir). Punt van orde ook, want kijk, ik heb gewoon twee duidelijke voorbeelden gegeven. Zowel in het basisonderwijs als bij de huisartsen en daar kan ik ook de rechterlijke macht nog aan toevoegen, ja daar, dat bestaat nu tegenwoordig uit 80, 90 procent uit vrouwen. Hoe kijkt u daar nou tegenaan? Wat wilt u daar dan aan gaan doen? Want u zegt in uw voorstel: ja, in die bestuurskamers zijn te weinig vrouwen en is het te weinig divers. Wat betekent uw standpunt nu voor de huisartsen, voor de basisschool en voor de rechterlijke macht? Niet dat u dan zomaar één groep eruit pikt en al die andere groepen dan er niks van vinden. Ik snap het gewoon niet. Legt u dat nou gewoon eens uit.

De **VOORZITTER**. De herhaling van de vraag is helder. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik heb een vraag aan mijnheer Simons. Kan hij in percentages uitdrukken wat de verhoudingen zijn in die beroepsgroepen?

De heer **SIMONS** (Ir). Ja hoor. Nou ja kijk, ik ken de percentages niet uit mijn hoofd, maar bij de basisscholen ongeveer 90 procent, of zelfs hoger nog tegenwoordig. In ieder geval in de basisschool waar ik zit, maar dat is ook landelijk bekend. Bij de huisartsen bestaat de instroom ook grotendeels uit vrouwen. Hetzelfde geldt voor de rechterlijke macht. Dus kijk, voor mij is het helemaal geen probleem, het is een non-probleem. Mensen kiezen

gewoon: dat vind ik leuk om te doen, prima. Het maakt mij niks uit of mijn dokter een man is of een vrouw. Maar u maakt er een punt van. Want u zegt: ja, in deze groep zijn te weinig mannen, of te weinig vrouwen. En hoe moet ik dat nou zien? Want gaat u dan ook de volgende keer een initiatiefvoorstel indienen om vrouwen weg te sturen, want dat kan toch niet in uw ogen? Dat is gewoon mijn vraag. Ja, daar kunt u lacherig over doen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, nee, ik moest lachen omdat ik de burgemeester hoorde praten over drie vrouwen.

De **VOORZITTER**. Ik zei dat ik in het ziekenhuis door drie vrouwen ben behandeld. Dus ik herken het beeld van mijnheer Simons.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Maar het is wel goed gegaan. Ja, ik wil wel inhoudelijk op het punt reageren hoor. Maar ik denk ook: het zou ook beter zijn als er meer diversiteit in het onderwijzend personeel is. En dat is ook vaak bij basisscholen bijvoorbeeld aan de orde geweest, dat daar te weinig mannen lesgeven en dat dat voor jongens in het identificatieproces gewoon niet zo goed is. Diversiteit is wenselijk, in welke beroepsgroep dan ook. Maar wij gaan vanuit de gemeenteraad gewoon niet over de huisartsen en het onderwijzend personeel en zo. Maar ja, diversiteit is inderdaad een nastrevenswaardig doel.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja, kijk nogmaals, ik begrijp echt wel het standpunt van mijnheer Simons. Alleen kijk, ik begrijp inderdaad ook het signaal, juist vanuit het onderwijs, waar ik zelf ook in zit. Dus ik zie dat beeld enigszins. Kijk, en het is inderdaad goed om daar oog voor te hebben en aandacht. Maar het een sluit het ander niet uit. Dat is eigenlijk wat ik daarmee wil zeggen, denk bijvoorbeeld aan technische beroepen, waarin enorme campagnes worden ingezet om juist vrouwen, veel meer vrouwen te trekken.

Daar kun je ook van zeggen: waarom gebeurt dat?

De **VOORZITTER**. Vrouwen te trekken.

De heer **ACHBAR** (denk). Om vrouwen aan te trekken.

De **VOORZITTER**. Dat is een goede correctie van de Nederlandse taal voor het verslag.

De heer **ACHBAR** (denk). Helder. Scherp. Dus het is goed dat daar aandacht voor is en dat zal ongetwijfeld ook voor elke beroepsgroep moeten gelden. Maar daarom, het een sluit het ander niet uit mijnheer Simons.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons staat nog steeds in de actieve houding, zie ik.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, het was weer een punt van orde. En ik moet constateren dat ik eigenlijk niet echt een antwoord op mijn vraag heb gekregen. We gaan het initiatiefvoorstel wel zien, waar wij oproepen in andere groepen om zeg maar meer vrouwen of meer mannen of anderszins te krijgen. Wij vinden dat een heilloze weg. Kwaliteit moet voorop staan en wat mijnheer Verheij ook zegt, daar ben ik het helemaal mee eens. Een organische manier, dat is een veel betere manier. Als je gewoon kijkt, dan is het overal al divers en overal zijn vrouwen. Het beeld dat u heeft, dat is denk ik een beetje achterhaald.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, wij willen voorkomen dat het 00.00 uur wordt vanavond.

De heer **SIMONS** (lr). Nee zeker, ik zal ook in ordetijd mijn mond houden verder.

De **VOORZITTER**. Ja, helpt u alstublieft mee. Wethouder Van Gils, heeft u nog iets toe te voegen aan het debat? Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). We hebben uitgebreid en levendig debat gehad in de commissie MPOF. Dat, met het oog op de tijd, zullen we niet overdoen. Het college heeft gereageerd en om het heel simpel te zeggen: wij kunnen met dit initiatiefvoorstel prima aan de gang. Het is geen panacee voor alle kwalen. Dus ik herken me in de woorden van mijnheer Postma, ik herken me ook in de woorden van mijnheer Verheij over respecteer de governance en doe binnen wat onze verantwoordelijkheid ligt. Overigens kan ik melden dat we al begonnen zijn, en dat in het Beheerverslag Deelnemingen keurig gewag gemaakt wordt van de voortgang op dit terrein. En ik ben benieuwd. De verwachtingen die bij sommigen hoog en bij anderen minder hooggespannen zijn, dat zien we in het eerstvolgende Beheerverslag Deelnemingen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer, wethouder. Mijnheer Meeuwissen schrijft in de chat over positieve discriminatie: discriminatie is en blijft discriminatie. In verband met de beperkte spreektijd voer ik bij dit agendapunt niet het woord. Waarvan akte, mijnheer Meeuwissen. Mijnheer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Positieve discriminatie is en blijft discriminatie

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021; Constaterende dat:

- bij gelijke geschiktheid mensen met een migratieachtergrond en of vrouwen altijd voorgaan bij gemeentelijke vacatures;

Overwegende dat:

- mensen altijd op basis van wat ze kunnen en niet op basis van wat of wie ze zijn door de gemeente aangenomen en of aangesteld moeten worden;

Verzoekt het college:

- direct met alle “positieve” discriminatie te stoppen;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. M.J.P. Meeuwissen en R.A.C.J. Simons

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De stemming over het voorstel is vanavond aan de orde in het stemvenster. Mag ik mijnheer Achbar en mevrouw Zeegers hartelijk dankzeggen voor het initiatiefvoorstel, het beantwoorden van de vragen en dat geldt ook voor de wethouder bij dit onderwerp.

11. Het initiatiefvoorstel Yildirim/Segers-Hoogendoorn over wijkbasisbanen ‘De omgeving van de mens is de medemens’, alsmede de reactie hierop van burgemeester en wethouders

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het volgende onderwerp, agendapunt 11, het initiatiefvoorstel van Yildirim/Segers-Hoogendoorn over wijkbasisbanen ‘De omgeving van de mens is de medemens’. In de portefeuillehouderstoel zitten dan mevrouw Yildirim en mijnheer Segers-Hoogendoorn. En als reflectant wethouder Moti. Maar ik begin met mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Voorzitter, gezien de tijd ga ik het heel kort houden. Wij zullen het initiatiefvoorstel niet steunen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Jami heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Stop met de Melkertbanen 2.0

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het initiatiefvoorstel over Wijkbasisbanen ‘De omgeving van de mens is de medemens’;

Constaterende dat:

- het college versneld experimenteert met (wijk)basisbanen;

- de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid duidelijk heeft gemaakt dat de basisbaan niet ‘per se’ is bedoeld om door te stromen naar regulier werk;

- meerdere arbeidsdeskundigen/wetenschappers basisbanen ontraden;

Overwegende dat:

- een basisbaan werkzoekenden niet actief stimuleert om op zoek te gaan naar echt werk;
- resultaten uit het verleden laten blijken dat dit type banen géén perspectief biedt tot de arbeidsmarkt;
- het experiment in Groningen aantoont dat de kosten per (wijk)basisbaan zo'n 30.000 euro zijn, wat flink boven het gemiddelde inkomen van de Rotterdammer ligt;
- Rotterdammers gebaat zijn bij echte banen, waarmee zij jaren vooruit kunnen,

Verzoekt het college:

- per direct te stoppen met de experimenten omtrent (wijk)basisbanen;
- en in plaats daarvan in te zetten op gepaste omscholing, teneinde kwetsbare Rotterdammers écht perspectief te bieden;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Jami.

De heer **VERSNEL** (vvd). Gaat het goed daar?

De **VOORZITTER**. Ja, het gaat prima. Ik wacht op u.

De heer **VERSNEL** (vvd). Oké, oké. Voorzitter, dank u wel. Laat ik beginnen met de collega's te complimenteren voor het voorstel. Het is mooi om te zien dat collega's daar zo de moeite voor nemen. En een beetje het paard achter de wagen gespannen hebben, want we weten ook al wat de uitkomsten zijn van het gevraagde onderzoek. En dat heeft ons nuttig inzicht verschaft in de vele redenen waarom de wijkbasisbanen, zoals de initiatiefnemers die voorstellen, geen duurzame oplossing zijn voor de ruimte tussen de wal en het schip aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Om dat te doen zal de wetgever aan de slag moeten en die zit in Den Haag. Om daar uitdrukking aan te geven, zullen we tegen het initiatief

stemmen en wensen we de wethouder succes met het voltooien van zijn eigen experiment binnen de kaders: 1. geen verdringing, 2. budgetneutraal, 3. geen lock-in effect. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Versnel, hartelijk dank. Mevrouw Arsiëni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, belangrijk dat mensen die wel willen werken, maar met een grote afstand tot de arbeidsmarkt thuis zitten toch aan de slag komen. En wij denken ook dat dat een alternatief is voor mensen afschepen met een uitkering. En die invalshoek, die met die wijkbasisbanen is bedacht is ook een mooi doel. Maar dé basisbaan bestaat niet. Er zijn allerlei verschillende vormen denkbaar naar mate van duur, beloning, doelgroep et cetera. We hebben er ook heel erg uitgebreid over gesproken in de commissie en we weten eigenlijk gewoon nog niet wat werk voor toegevoegde waarde heeft. Nou, D66 vindt het wel goed, dat Rotterdam zijn nek uitsteekt. En the proof of the pudding is in the eating, maar dan moeten de verschillende ingrediënten samen natuurlijk wel een pudding worden en dat is hier nog een beetje de vraag, wat er nu uit de oven komt. Het kan op dit moment nog van alles zijn, dat leunt op veel gedachten. Nou, daar is een onderzoek naar gedaan, ja, daar laten de onderzoekers ook alle verschillende kanttekeningen daarbij zien. Maar wij vinden het wel de moeite waard om dit experiment goed te kunnen doen, want dan kunnen we daar ook voldoende lessen uit trekken. Dus succes aan de initiatiefnemers, maar we gaan dit zeker kritisch maar toch constructief volgen.

De **VOORZITTER**. Helder. In de chat lees ik van mijnheer Van Zevenbergen: steun voor het initiatiefvoorstel. Zijn er nog andere sprekers? Nee? Dan gaan we naar de initiatiefnemers. Mevrouw Yildirim als eerste. Mevrouw Roest toch nog.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik kon het niet laten. Heel kort. Complimenten voor de indieners van het initiatiefvoorstel. Mooi werk geleverd. En ook complimenten voor de wethouder die heel voortvarend aan de slag is gegaan en al een experiment heeft opgesteld. Wij zijn zeer benieuwd naar de uitkomsten daarvan.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank voorzitter, ik wil graag toch wel wat zeggen. En allereerst dank aan het CDA en het college ook voor het deels oppakken van een onderdeel van de pilot. Wat ik vind, voorzitter, is dat we in Rotterdam voortdurend lef, daadkracht en voortvarendheid tonen als het gaat om het verzinnen van oplossingen en het aanreiken van een hand aan diegenen die dat nodig hebben. We staan als PvdA gelukkig niet meer alleen in ons streven naar goed, eerlijk en betaald werk voor elke Rotterdammer. Feit is ook, en dat werd zojuist in de ochtend ook al genoemd, dat veel ondersteunende, praktische en nuttige banen in de afgelopen jaren wegbezuinigd zijn. En de markt brengt deze banen ook niet meer vanzelf tot stand. En dat is problematisch. Sterker nog, voor de WRR en allerlei andere organisaties en inmiddels ook voor vele politieke partijen is dit een kopzorg geworden. En maar goed ook, het is dus tijd voor verandering.

Voorzitter, exact twee weken geleden ging ik langs een van de deelnemers die zo overrompeld was door alle aandacht die zij kreeg en enthousiast als we zijn, vergeten we soms dat het echt spannend kan zijn wanneer je een nieuwe baan krijgt. Laat staan als je zoveel media-aandacht krijgt. Ik wens haar hierbij nogmaals veel succes. Het mooie aan de basisbanen, voorzitter, is dat mensen in hun kracht komen en je herkent de talenten van mensen, want iedereen heeft talenten. Ik ben vol vertrouwen dat de pilot positieve resultaten zal geven, want achter de deelnemers van de pilot schuilt intrinsieke motivatie, hart voor de wijken en talenten die benut

moeten worden. En voor de enkele-economisch-nut-denkers onder ons, ook voor Nederland is het vermogen dat niet wordt benut economisch gezien ook niet slim. Deze talenten blijven te lang onzichtbaar voor de overheid.

Afrondend voorzitter, na jaren van neo-liberaal beleid op dit punt, gekenmerkt door zogenaamde zelfredzaamheid en succes is een keuze, lopen er nog steeds Nederlanders rond die van mening zijn dat langdurig werklozen content zijn met hun positie en dat het hen aan motivatie ontbreekt. Ik kijk er enorm naar uit dat deze pilot zal aantonen wat ik al lang weet, namelijk dat die gedachte spreekt uit onwetendheid en nodeloos pessimisme. Bedankt voorzitter.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. Kijk wij zitten hier een beetje met een gek initiatiefvoorstel in die zin dat dit initiatiefvoorstel vraagt om een fatsoenlijk haalbaarheidsonderzoek en dat is gebeurd. Maar vervolgens is er ook nog voor het uitkomen van het haalbaarheidsonderzoek al gestart met basisbanen door wethouder Moti. Dat dragen wij natuurlijk een warm hart toe, want dat is in lijn met dit initiatief. Maar het is natuurlijk wel de vraag: waar hebben we het nu vandaag met elkaar over? Waar gaan we het straks over hebben? En ik steun het of ik steun het niet. Wat steun je dan eigenlijk?. Dat is niet voor niks, dat is om twee redenen. Je kunt met zoiets niet zomaar beginnen, je moet dat heel goed in de. En op een hele goede manier moet gaan definiëren. Dus kijk, wat zeker is, is dat er een gat in de arbeidsmarkt zit. Daar is eigenlijk niemand het meer over oneens. En wat ook vrij zeker is, is dat die gaten niet zomaar gedicht gaan worden en misschien wel nooit helemaal gedicht gaan worden. Maar we kunnen wel, zoals de christendemocratisch wereldleider Angela Merkel zegt 'Schritt für schritt', stap voor stap, goede steentjes leggen. En dat is het doel waar wij voor staan in Rotterdam. Maar wel, wat het CDA Rotterdam betreft,

onder twee keiharde en ononderhandelbare voorwaarden. Dat is 1: de baan kan en moet alleen gestoeld zijn op wat in de wijk van waarde is, dus dicht bij mensen. Dat betekent dus ook meteen dat het niet gelijk tientallen, honderden banen kunnen zijn, maar baantje voor baantje. En 2: alleen als de baan betaald wordt en financieel opgebracht wordt door de overheid én instellingen, bedrijven en/of particulieren. Alleen dan wordt het geen herhaling van de toch uiteindelijk geflopte Melkert-banen uit de jaren negentig. Kijk, we zijn begonnen, daar zijn wij blij mee, maar het is nog niet wat het zijn moet. Maar het glas is, wat het CDA Rotterdam betreft, wel halfvol. De eerste stapjes zijn gezet op basis van ons initiatief en wij kijken reikhalzend uit naar het vervolg, of dat initiatiefvoorstel nou in stemming wordt gebracht of niet straks. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer.
Wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja goedemiddag, voorzitter. Ik wil allereerst beginnen met de initiatiefnemers ook te complimenteren voor hun initiatiefvoorstel, wat ze ongeveer een jaar geleden nu hebben ingediend. En dat initiatiefvoorstel maakt in ieder geval het college ook enthousiast en daarom zijn we ook gestart met de opdracht voor een onderzoek. En tussendoor kwam het rapport-Van Drommelen, waar uw gemeenteraad en de verschillende fracties heel veel input voor hebben geleverd, waar ook het concept van wijkbasisbanen, basisbanen ook weer terugkwam als een van de instrumenten om Rotterdam sterker uit deze crisis te laten komen. En dat was voor het college aanleiding om dan te zeggen: laten we dan ook proberen te kijken of we experimenten kunnen starten. En we hebben het met u gedeeld hier en hier ook in de raad besproken. En begin deze maand zijn de eerste wijkbasisbanen daadwerkelijk in een kleinschalig experiment gestart. Het zijn er een paar, een handjevol. We willen leren hoe dat werkt. En ik zou eigenlijk aan de

initiatiefnemers willen vragen: als je naar het ontwerpbesluit kijkt, dan wordt er voorgesteld om in te stemmen met een haalbaarheidsonderzoek, dat hebben we min of meer al gedaan, ik zou eigenlijk willen vragen om het besluit aan te houden en te kijken als we de praktijkexperimenten hebben afgerond, en dat zal na de zomer zijn afgerond, om dan daar ook met de evaluatie die het college zal doen, dan het besluit in de raad weer terug te brengen en dan ook echt te kiezen welke kant het op moet. Dat zou denk ik zuiver zijn. Dat verzoek heb ik aan de initiatiefnemers.

Voorzitter, dan rest er nog één motie, die is ingediend door mijnheer Jami. Toen ik de motie las dacht ik: hé, dat heb ik toch een keer gelezen? En dat klopt ook. Die is al eerder ingediend in juli tijdens het debat waar ik aan refereerde. Er zijn alleen nu een paar woorden veranderd. Er staat nu 'per direct' in plaats van 'af te zien van een voornemen', 'per direct stoppen' in plaats van 'af te zien van een voornemen'. Maar goed, ze zijn zo identiek dat het collegeadvies op deze motie hetzelfde blijft. Iets wat we zes maanden geleden ook hebben gezegd, daarom ontraden. We zijn nu begonnen met het experiment. We werken eraan en laten we het experiment gewoon met elkaar evalueren. En dat zult u na de zomer van mij krijgen. Dan was ik klaar, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wethouder, hartelijk dank. Ik zie in de chat geen nadere vragen en het is ook een behandeling met een korte opmerking, dat is de bedoeling. Dan wil ik u erop wijzen dat de stemming over de ingediende motie en het onderwerp zelf, het initiatiefvoorstel, ter stemming vanavond wordt aangeboden.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Mag ik nog één, niet-inhoudelijk, maar procedureel voorstel doen? Ik zou willen voorstellen, want dat was ook de vraag van de wethouder en ook in mijn betoog duidelijk: waar stemmen we nou straks over? Ik zou zijn voorstel eigenlijk

willen aanhouden, dus het straks niet in stemming brengen, want in feite moeten we gewoon wachten op de experimenten die nu lopen. En het dictum van het raadsvoorstel is eigenlijk in zoverre achterhaald, dat het haalbaarheidsonderzoek al gedaan is. Dus wat mij betreft hoeft het niet in stemming gebracht te worden straks.

De **VOORZITTER**. Helder. Het is aan u, aan de raad om dat te bepalen.

12. Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u mee naar agendapunt 12: het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020. Met daaronder liggend een aantal moties. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Architectuurgebonden kunst kan ook monumentaal zijn

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020;

Constaterende dat:

- architectuurgebonden kunst zoals wandschilderingen, mozaïekreliëfs en ensembles van ornamenten niet eigenstandig kunnen worden aangewezen als monument, maar alleen in samenhang met het gebouw waaraan het gebonden is;

Overwegende dat:

- Rotterdam een mooie collectie aan architectuurgebonden kunst heeft die momenteel op waarde wordt geschat door CBK Rotterdam;
- het merendeel van de kunstwerken aan de Rotterdamse gevels nog niet eerder is geclassificeerd, zodat nog niet bekend is wat kan doorgaan als monumentaal erfgoed;

Verzoekt het college:

- architectuurgebonden kunst ook te kunnen beschouwen als erfgoed dat verkiesbaar is om op te nemen in het gemeentelijk erfgoedregister;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 2. Bakens in de verte, hoeders van de stad

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020;

Constaterende dat:

- De Kuip sinds 1991 een gemeentelijk monument is;

- er momenteel plannen bestaan om De Kuip van de huidige bestemming als voetbalstadion te transformeren tot bestemming voor wonen, horeca en maatschappelijke voorzieningen, waardoor veel monumentale en beeldbepalende objecten worden gesloopt;

Overwegende dat:

- de lichtmasten van De Kuip voor het eerst in 1957 in gebruik zijn genomen op basis van het ontwerp van architectenduo Van den Broek en Bakema;

- uit een onderzoek in opdracht van Stadsontwikkeling uit 2012 het volgende blijkt: “Beeldbepalend onderdeel van het Stadion Feyenoord zijn de lichtmasten die op de vier hoeken van het stadion zijn geplaatst. (...) Het vakwerk van de masten vormt een harmonisch geheel met de fijnmazige staalconstructie van de spanten, liggers en trappenhuizen die zo kenmerkend zijn voor het Stadion Feyenoord”;

Voorts overwegende dat:

- veel inwoners van onze stad de lichtmasten beschouwen als symbolen van het naoorlogs Rotterdam;

- de skyline van Rotterdam niks voorstelt zonder de lichtmasten van De Kuip;

Verzoekt het college:

- alles op alles te zetten om de lichtmasten van De Kuip te behouden voor de stad,

ongeacht de uitkomst van de plannen omtrent een nieuw onderkomen voor voetbalclub Feyenoord;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. De raad beslist bij negatieve welstandsbeoordeling

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020;

Constaterende dat:

- de Commissie voor Welstand en Monumenten advies geeft aan het college over bouwkundige ingrepen die verband houden met rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en beschermde stadsgezichten;

- het college de bevoegdheid heeft een negatieve welstandsbeoordeling van deze commissie naast zich neer te leggen;

Overwegende dat:

- de raad als hoogste orgaan van de stad een verschil van inzicht tussen het college en de Commissie voor Welstand en Monumenten moet kunnen beslechten, omdat een bouwkundige ingreep van erfgoed invloed heeft op het algemeen belang;

Verzoekt het college:

- de raad te laten beslissen over bouwkundige ingrepen die verband houden met rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en beschermde stadsgezichten in die gevallen dat de Commissie voor Welstand en Monumenten om advies is gevraagd en negatief heeft geoordeeld;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 4. VVGB-procedure bij buitenplanse wijziging monument

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter

bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020;

Constaterende dat:

- op grond van Artikel 2.12, lid 1 onder a, sub 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) via een omgevingsvergunning toepassing gegeven kan worden aan een buitenplanse wijziging, te weten af te wijken van de bestemmingsregels mits er een goede ruimtelijke onderbouwing voor is;

- de Raad middels het afgeven van een Verklaring Van Geen Bedenkingen (VVGB) toestemming verleent aan een dergelijke buitenplanse afwijking, maar ook op 23 juni 2011 bij besluit een algemene vrijstelling heeft verleend aan het college voor een aantal categorieën wijzigingen die geen VVGB behoeven;

Overwegende dat:

- het onwenselijk is om buitenplanse afwijkingen die een wijziging van een rijksmonument of gemeentelijk monument omvatten, vrij te stellen van een VVGB omdat de raad moet kunnen sturen op behoud van monumenten die zich in de stad bevinden;

- de uitzonderingsclausule in het besluit van de raad van 23 juni 2011, die uitgaat van een vijfde van de raad die wél wil beraadslagen over het van toepassing verklaren van een VVGB, te mager is omdat: 1) het niet altijd duidelijk is welke bouwprojecten verband houden met monumenten; en 2) de periodieke lijst van voorgenomen buitenplanse afwijkingen vaak aan de aandacht van de raad ontsnapt;

Verzoekt het college:

- bij een buitenplanse afwijking waarbij een rijksmonument of gemeentelijk monument wordt gewijzigd, een VVGB-procedure van toepassing te verklaren;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mijnheer Van der Velden heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Wensen en bedenkingen bij vervallen gemeentelijk monument

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020;

Besluit:

De tekst in Artikel 9 onder 2 als volgt te wijzigen:

“Als de wijziging ziet op het schrappen uit het register is paragraaf 2 van deze verordening van overeenkomstige toepassing, tenzij het gemeentelijk monument waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan. Bij een voornemen om een object te schrappen uit het register zal de gemeenteraad in de gelegenheid worden gesteld zijn wensen en bedenkingen met betrekking tot de wijziging aan burgemeester en wethouders kenbaar te maken.”

Toelichting:

Dit amendement voorziet erin de Raad in de positie te brengen een oordeel te kunnen vellen over het voornemen van het college een bepaald object te ontdoen van haar status als gemeentelijk monument. Met een zogenoemde wensen- en bedenkingenprocedure vindt het debat plaats tussen Raad en college. En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden, A. Kockelkoren

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Als eerste spreker bij dit punt heb ik mijnheer Vonk en ik hoop dat wethouder Kasmi meeluistert.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. Inderdaad geen wethouder. Voorzitter, met de voorliggende Erfgoedverordening voeren we een wijziging door die al enige tijd noodzakelijk was vanwege gewijzigde landelijke wetgeving. Mooi dat het geregeld is, maar toch maken we ons op een paar punten zorgen. Het eerste: we laten prachtige cultuurhistorische verkenningen maken, maar de verankering en de bescherming van het waardevolle en bijzondere in het bestemmingsplan duurt soms eindeloos lang. In de tussenliggende tijd is de karakteristieke bebouwing, die in de verkenning benoemd wordt, vogelvrij. Hoe zorgt het college ervoor dat waardevolle gebouwen en gebieden niet tussentijds gesloopt of verminkt worden, zonder dat de gemeente middelen heeft om dat te voorkomen? Wat doet het college om tempo te maken om de periode tussen vaststelling van de cultuurhistorische verkenning en een aangepast bestemmingsplan zo kort mogelijk te maken?

Het tweede punt gaat over de gemeentelijk beschermde stads- en dorpsgezichten. De verordening geeft hiervoor geen directe aanknopingspunten, terwijl de cultuurhistorische verkenningen daartoe soms wel aanleiding geven. Bijvoorbeeld in Overschie. Hoe zorgt het college dan voor borging van maatschappelijke en stedelijke karakteristieken die de gebouwgrenzen te buiten gaan? Welke stappen zet het college om dit in aanloop naar de Omgevingswet goed te gaan regelen? En ten slotte, voorzitter, als er een omgevingsvergunning wordt aangevraagd om een monument te slopen of te wijzigen, dan dient het college een brede belangenafweging te maken. En dat willen we met een amendement nog wat extra verduidelijken. En dit amendement dienen we samen in met GroenLinks en D66. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement B. Belangen zorgvuldig wegen-erfgoedverordening Rotterdam 2020

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van ‘Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020;

Besluit artikel 13 uit de concept Erfgoedverordening Rotterdam 2020:
‘Artikel 13. Weigering van de omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning wordt geweigerd als het belang van de monumentenzorg zich daartegen verzet.’

Te vervangen door:
‘Artikel 13. Weigeringsgronden omgevingsvergunning

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 11 wordt geweigerd wanneer naar het oordeel van het college het belang van behoud van de monumentale waarden, met het oog op onder andere kwaliteit, schaarste en gaafheid daarvan, groter is dan het met de wijziging of sloop gediende belang van de rechthebbende op het monument.’

Toelichting:
Deze wijziging maakt duidelijker dat er sprake is van belangenafweging. Op grond van de belangenafweging die moet worden gemaakt, ligt besloten dat rekening wordt gehouden met het gebruik van het monument.

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren en C.M. Zeegers

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Nou, gezien de tijd ga ik even heel snel. We hebben het hier over de Erfgoedverordening. En erfgoed is ontzettend belangrijk voor onze stad, want het gaat over onze geschiedenis. Maar het gaat ook over esthetiek. Want, voorzitter, esthetiek is heel erg belangrijk, zeker ook voor Rotterdam. D66 sluit zich helemaal aan bij het betoog van mijnheer Vonk, daar is niets aan toe te voegen wat ons betreft. Met name zijn vragen willen we nog even onderstrepen, de cultuurhistorische verkenningen en de verankering daarvan in een bestemmingsplan en de Omgevingswet, de beschermde stads- en dorpsgezichten. Mijnheer Vonk refereert aan Overschie, ik wil toch ook even Hillegersberg-Schiebroek naar voren halen in dit verband. En als laatste, wij steunen ook het amendement dat mijnheer Vonk gaat indienen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Mijnheer Engberts sluit zich aan bij de vorige sprekers. Mevrouw Kockelkoren, ook een korte termijn. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja, we hebben het er al veel over gehad. Daarom ligt er een herzien raadsvoorstel waar we goed aan hebben samengewerkt, dus daarvoor dank. GroenLinks hecht groot belang aan Rotterdams erfgoed en daarom dienen wij ook mede twee amendementen in van ChristenUnie-SGP ‘Belangen zorgvuldig afwegen op grond van behoud van monumentale waarde’ en ook het amendement van de Partij voor de Dieren ‘Wensen en bedenkingen bij het vervallen van status Gemeentelijk Monument’, dienen we graag mede in. Over de beschermde stads- en dorpsgezichten en de waardevolle panden hebben we veel discussie gehad en ik sluit me dan ook aan bij de daarover gestelde vragen door mijnheer Vonk. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik zie verder geen verzoeken voor een bijdrage. Dan gaan we naar wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Goedemiddag voorzitter. Ben ik goed te verstaan?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Goed zo. Ik ben iets later aangehaakt, dus ik hoop dat ik het net wel heb kunnen volgen. Maar ik zal mij beperken inderdaad, omdat we dit, als ik me niet vergis, zelfs in drie commissies met elkaar allemaal uitvoerig inhoudelijk hebben besproken. Dus ik zal me beperken tot het voorzien van een advies op de moties en amendementen.

De motie van de Partij voor de Dieren 'Architectuurgebonden kunst kan ook monumentaal zijn'. Die ontraad ik, die motie. In 2020 en 2021 vindt naar aanleiding van de vorig jaar ingediende initiatiefnota 'Architectuurgebonden wederopbouw' al onderzoek plaats naar kunst en naar de afwegingscriteria voor behoud en daartoe te ontwikkelen protocollen en beleid. En de voorliggende Erfgoedverordening, zoals jullie weten, is beleidsarm en betreft een samenvoeging van de monumentenverordening en de Erfgoed- en de Archeologieverordening. Het voorstel vanuit het college is om de eerste bevindingen met betrekking tot de uitwerking van de genoemde initiatiefnota die eerder is ingediend, om dat eerst eventjes af te wachten, voorzitter. En dan een afweging te maken waarbij we ook een en ander juridisch moeten toetsen in eerste instantie. Dus eerst even de ingediende initiatiefnota afwachten, de uitwerking daarvan en dus voor nu deze ontraden.

Dan voorzitter, een amendement van de Partij voor de Dieren, 'Wensen en bedenkingen bij het vervallen gemeentelijk monument'. Dat kunnen we overnemen, wat mij betreft.

Dan hebben we het amendement van de ChristenUnie-SGP: 'Belangen zorgvuldig afwegen'. Ook dat kunnen we overnemen, voorzitter. Dat waren de moties en amendementen op mijn terrein. En er liggen er ook nog wat op het terrein van wethouder Kurvers. Dank u zeer voorzitter.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Is dit genoeg voor de raad? Mevrouw Kockelkoren wil toch nog een ordepunt maken?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik denk dat er nog wat moties op mijn terrein liggen, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja. Mevrouw Kockelkoren wilde nog even een vraag stellen, een ordepunt maken.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik wilde even kort een opmerking maken in de richting van wethouder Kasmi. Het is, meen ik, al de derde keer in de vergadering dat de wethouder een deel van de bijdragen van raadsleden heeft gemist. En dat stoort mij toch wel een beetje, want wij werken er heel erg hard aan om een accurate bijdrage te doen. En ik zou hem toch willen verzoeken om ook bij digitale vergaderingen dan wel aanwezig te zijn bij de bijdragen van de raadsleden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kasmi, volgens mij moet u daar niet zoveel over zeggen nu op dit moment. Het lijkt mij een opmerking die ter harte genomen zou kunnen worden. Dan gaan we naar wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel, voorzitter. Laat me allereerst beginnen met de vraag van 'wethouder' Vonk.

De **VOORZITTER**. Ik heb soms een voorspellende gave. Dat weet je niet, hè? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Veelbelovend. Maar het probleem dat geadresseerd wordt, dat snap ik. En dat kreeg ook bijval van mevrouw Zeegers en ook van mijnheer Engberts via de chat. En dat is: we stellen die cultuurhistorische verkenningen vast en later worden die pas verankerd in het bestemmingsplan en hoe zit dat in de tussenliggende periode? Nou, dan heb je geen juridische mogelijkheden om dat te borgen, maar dat probleem herken ik. Ik heb inmiddels al navraag gedaan en ik heb ook goed nieuws. En dat is dat 85 procent van de bestemmingsplannen in de cultuurhistorische verkenningen al zijn meegenomen. En dat komt omdat we natuurlijk heel hard aan het bouwen zijn in de stad. Dus als we nieuwe bestemmingsplannen opwerken, nemen we dat gelijk mee. Maar ook omdat die Omgevingswet eraan komt en we onze bestemmingsplannen zo actueel mogelijk willen hebben. Dus er zit een heel inhaalprogramma in. Dus we hebben heel veel werk gedaan. Die laatste 15 procent, misschien is het goed om daar een toezegging op te doen, dat we daar later op terugkomen. Er ligt al een toezegging om terug te komen op de beschermde stadsgezichten. Laat ik daar dan ook in die brief ingaan op hoe we omgaan met die laatste 15 procent en de verankering daarvan in de bestemmingsplannen. In maart van dit jaar zal die brief uw kant op komen.

Dan ligt er nog een drietal moties op mijn terrein. De motie van de Partij voor de Dieren 'Bakens in de verte, hoeders van de stad'. Dat gaat over De Kuip en dan meer in het bijzonder over de lichtmasten van De Kuip. En zoals u weet loopt er nu een speciaal historisch onderzoek naar De Kuip in totaliteit, waar die lichtmasten natuurlijk ook een onderdeel van maken.

In het kwaliteitsteam voor Feijenoord City, is er ook echt gekeken, hebben we de goede kwaliteit aan boord van het kwaliteitsteam om ook naar die historische

waarde te kijken, dus er is iemand die dat bewaakt. En eigenlijk komt die motie dan ook te vroeg, want we moeten heel even dat historisch onderzoek afwachten. Om die reden wil ik deze motie ontraden, maar we komen hier natuurlijk later over te spreken met elkaar.

Motie 3, 'De raad beslist bij negatieve welstandsbeoordeling'. En dan wilt u eigenlijk de raad laten beslissen over bouwkundige ingrepen die verband houden met rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en beschermde stadsgezichten. En dit is nou net een bevoegdheid die bij het college ligt. En zou je die bevoegdheid in theoretische zin terughalen naar een raad, dan zou dat zeer lange procedures met zich meebrengen. Het verzwaart ook de besluitvorming in uw raad, het heeft lange doorlooptijden en is eigenlijk ook een stelselwijziging, want we hebben ook de WABO, de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht. Die zegt eigenlijk dat dit bij het college ligt. Deze motie zou ik dan ook echt willen ontraden.

Dan hebben we nog motie 4, 'VVGB-procedure bij buitenplanse wijziging monument'. En eigenlijk zegt u: we willen die VVGB-procedure van toepassing verklaren wanneer er een buitenplanse afwijking komt, bij een rijksmonument of gemeentelijk monument wordt gewijzigd. Nou we kennen natuurlijk die VVGB-procedure juist ook om een categorie van uitzonderingsgevallen te hebben, waarbij uw raad vervolgens zegt: we hebben geen bezwaar als dat versneld gaat. Daarmee winnen we al drie tot zes maanden. Dus er zit een element in van tijd. Ook een element, dat ik net al aanstipte, als dat allemaal langs de raad moet, verzwaart dat op een enorme manier en vertraagt dat ook de besluitvorming. Het belast ook uw raad op een enorme manier. En tot slot is het juist bij monumenten vaak van belang om soms iets sneller tot een functiewijziging te komen via het bestemmingsplan. Bijvoorbeeld wanneer er een pand leegstaat en bestemd is als woning en juist

een mooie functie als kantoor kan krijgen, of een maatschappelijke functie. Het is soms ook in het belang van de monumenten, juist ook om ze te behouden, om snelheid te hebben. Ja en als er dan bouwkundige ingrepen zijn, dan kan dat trouwens ook wel vaak binnen het bestemmingsplan. Dus dan zou niet zozeer de VVGB-procedure van toepassing zijn. En dan wordt er altijd kritisch gekeken door de afdeling Monumenten en Welstand, en op die manier hebben we dat in Rotterdam netjes geborgd. En deze zou ik om die reden ook willen ontraden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wethouder, dank u zeer. Iemand nog kort een wellicht gemiste vraag? Dat is niet het geval. Dan wil ik u erop wijzen dat de stemmingen over het voorstel én de moties aan de orde zullen zijn vanavond in het stemvenster.

13. Uitkomst en beëindiging procesbegeleiding Tweebosbuurt

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu naar agendapunt 13: Uitkomst en beëindiging procesbegeleiding Tweebosbuurt. Als eerste spreker mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Vanwege de tijd die vandaag krap is, moet ik het helaas erg kort gaan houden. De fractie van DENK heeft twee moties ingediend, samen met SP, NIDA en 50PLUS. In de eerste motie wordt opgeroepen om het mediationproces dat eenzijdig door Vestia is beëindigd, nieuw leven in te blazen en ondertussen alle stappen die gezet worden in de richting van sloop te stoppen. En de bewonersgroep Tweebos inhoudelijk te ondersteunen bij de processen.

De tweede motie ziet erop toe om de tijdelijke huurcontracten die op dit moment in de Tweebosbuurt door Vestia beëindigd worden, om die beëindiging te stoppen. Het kan niet zo zijn dat mensen in deze crisistijd, de corona-crisistijd, op straat

worden gezet. En daarom verzoeken wij het college een oproep in de richting van Vestia te doen om dat te stoppen. En ik heb begrepen dat inmiddels een handtekeningenactie om dat te ondersteunen door zo'n 180 mensen is ondertekend, dus dat geeft maar weer eens aan hoe dat leeft in de stad. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Baarle heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Hervat mediation Tweebosbuurt

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van het agendapunt 13: Uitkomst en beëindiging procesbegeleiding Tweebosbuurt; Constateerend dat:

- Vestia eenzijdig de mediation met de bewonersgroep Tweebosbuurt heeft beëindigd;
- de mediators in hun verslag aangaven en in hun recente brief bevestigden dat er in het mediation-proces openingen zijn om tussen de onderhandelende partijen een akkoord te bewerkstelligen;

Van mening dat:

- het van groot belang is dat bewoners en Vestia een akkoord bereiken waar beide partijen mee uit de voeten kunnen, zodat gewerkt kan worden aan herstel van vertrouwen en een gedragen invulling van de wijk;

Verzoekt het college:

- Vestia op te roepen om de eenzijdig door Vestia beëindigde mediation met de bewonersgroep Tweebosbuurt te hervatten;
- alle onomkeerbare stappen in het sloopproces stil te zetten totdat uit de mediation een akkoord is gekomen;
- te bezien hoe de bewonersgroep Tweebosbuurt ondersteund kan worden in het mediation-proces en het proces rondom de invulling van de bestaande afspraken met Vestia;
- de raad hierover te rapporteren;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T van Baarle, K. Jonker, P.J.H.D. Verkoelen en E. Büyükcifci

Motie 2. Stop huisuitzettingen Tweebosbuurt

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van het agendapunt 13: Uitkomst en beëindiging procesbegeleiding Tweebosbuurt; Constaterende dat:

- Vestia de tijdelijke huurcontracten in de Tweebosbuurt aan het ontbinden is, waardoor mensen tijdens de coronacrisis op straat worden gezet;

Van mening dat:

- het onacceptabel is mensen op straat te zetten tijdens de grootste crisis sinds de Tweede Wereldoorlog;

Verzoekt het college:

- Vestia op te roepen om per direct te stoppen met de opzegging van de tijdelijke huurcontracten, zodat mensen tijdens de coronacrisis niet op straat worden gezet;

- de raad hierover te rapporteren;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S.R.T van Baarle, K. Jonker, P.J.H.D. Verkoelen en E. Büyükcifci

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Jonker. Mijnheer Jonker, u bent niet verstaanbaar. Mijnheer Jonker, kijkt u alstublieft naar uw microfoon. Mijnheer Jonker, nu bent u wel verstaanbaar.

De heer **JONKER** (sp). Oké. Voorzitter, ik heb een punt van orde, want ik wil over dit onderwerp namelijk ook iets zeggen wat de burgemeester betreft. Hoe kunnen we daarmee omgaan?

De **VOORZITTER**. Dan gaat u verder en als u het goed vindt dat ik vanuit deze positie eventueel het antwoord geef, dan doe ik dat.

De heer **JONKER** (sp). Oké, goed, dank u wel. Voorzitter, bent u zich ervan bewust dat de gerechtelijke procedure waarin Vestia in 2019 steun kreeg van de rechtbank om de huurovereenkomsten van elf huurders uit de Tweebosbuurt te mogen ontbinden een soort showproces was? Een proces tegen huurders die eigenlijk best weg wilden uit de wijk, maar die nog niet instemden met de ontbinding van een huurovereenkomst, omdat Vestia hen op dat moment nog geen passende huisvesting had aangeboden. Weet u dat Vestia in een eerste procedure ook huurders dagvaardde, die nog maar een halfjaar in de wijk woonden, voordat het sloopbesluit werd genomen in het college? Kunt u mij volgen als ik u voorhoud dat de rechter in die eerste rechtszaak daardoor niet geneigd was om de vordering van Vestia af te wijzen? Dat de rechter dus geen zin had om partij te kiezen voor huurders die van twee walletjes wilden mee-eten en in september 2019 uitsprak dat Vestia hun huurovereenkomsten mocht ontbinden. Kunt u zich voorstellen dat Vestia met het uitverkiezen van die groep huurders, oneerbiedig gezegd, de softies van de Tweebosbuurt, voor een bewuste strategie koos om een eerste makkelijke slag te slaan in de strijd om de sloop van de wijk?

Voorzitter, na deze eerste zaak volgde een tweede. Hierin probeerde Vestia goedkeuring van de rechter te krijgen om huurders op straat te zetten die, in tegenstelling tot de eerste groep, niet weg wilden uit de Tweebosbuurt. In januari 2020 wees de rechter het verzoek van Vestia af, de ontbinding van hun huurovereenkomsten is in strijd met de wet, zo vond de rechter. Die eerste rechtszaak was dus niet te vergelijken met de tweede. Bent u het met mij eens dat het dus ongepast was dat er sinds januari 2020 in elke discussie over de Tweebosbuurt telkens door de voorstanders van de sloop werd geroepen dat Vestia in haar recht stond om door te gaan met het sloopplan, omdat de stand 1-1 zou zijn? Kunt u zich

voorstellen wat er gebeurd zou zijn als Vestia was begonnen met de tweede zaak? Had u dan ook gezegd: het op de lange baan schuiven van de sloop is geen optie, zoals u in juni vorig jaar verkondigde? Had u dan ook groen licht gegeven voor de sloop?

Voorzitter, ik wil nog het volgende meegeven. De burgemeester van Rotterdam is de man die er prat op gaat dat hij er ook is om op te komen voor Rotterdammers die in een benarde positie verkeren. Gelukkig maar. Maar geldt dat ook voor de bewoners van de Tweebosbuurt? Al drie jaar achtereenvolgend hebben de Tweebosbewoners de feestdagen mogen vieren in een buurt die aan zijn lot wordt overgelaten door Vestia. Een spookbuurt, waar sprake is van een almaar afnemende leefbaarheid, waar men desondanks blijft wonen, omdat de rechter die mensen in het gelijk heeft gesteld. Sinds die drie jaar is onze burgemeester zegge en schrijve één uur op bezoek geweest in de Tweebosbuurt. Kunt u zich voorstellen dat in de Tweebosbuurt het optreden van de burgemeester wordt ervaren als een aanfluiting? Wordt het niet eens tijd dat hij het tij keert nu het nog kan? Dat de mediation wordt hervat, dat de sloop wordt uitgesteld en dat de Tweebosbuurt de hulp geboden wordt waar men al zo lang om vraagt? Tot zover. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, ik heb 31 seconden. Die ga ik ook goed benutten, moet ik zeggen. Voorzitter, alweer hebben we het over de Tweebosbuurt. En lange tijd is aan onze raad aangevoerd dat er twee rechterlijke uitspraken zijn over de Tweebosbuurt, één voor sloop en één tegen sloop. NIDA gaat ervan uit dat na de uitleg van de SP dat hoofdstuk kan worden afgesloten. Want er is geen sprake van een 1-1-stand, maar van 1-0 voor Tweebos, in het voordeel van

de Tweebos. Sterker nog: Tweebos staat zelfs met 3-0 voor, zou je kunnen zeggen, want ook op 13 maart 2020 én op 24 december 2020 heeft de rechtbank een vonnis gevelde. In deze twee zaken oordeelde de kantonrechter dat Vestia huurovereenkomsten van zittende bewoners van de Tweebosbuurt niet mag ontbinden. Mochten de coalitiepartijen belangstelling hebben, dan kan ik in ieder geval dat toezenden. De kans dat de stand zelfs 4-0 wordt is bovendien groot, want één zaak wacht nog op een behandeling. Alles wijst er ook op dat daarin Vestia in het ongelijk wordt gesteld. NIDA is het geheel eens met de SP dat de wijze waarop de burgemeester zich heeft bekommerd om het lot van de Tweebosbewoners schrijnend is. Een uurtje vrijmaken om langs te gaan in een buurt waar hij zeshonderd woningen wil slopen. Dat getuigt niet van een grote mate van burgervaderlijke betrokkenheid. NIDA vindt het al met al een slecht plan om in april te beginnen met het slopen van de eerste woningen. De buurt dreigt daardoor een gatenkaas te worden. Het zou van behoorlijk bestuur getuigen als het college de zittende huurders dat niet aandoet. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik kijk nog even of mevrouw Kockelkoren nog het woord wenst. Dat is niet het geval. Dan ga ik naar mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Mevrouw Kockelkoren komt toch in beeld. Vanwege de beperkte tijd zal ik het ook kort houden. We waren heel erg blij toen de bemiddeling startte. En we zijn ook blij dat de uitkomst daar in ieder geval van is, dat iedereen die nu nog in de Tweebosbuurt woont, kan blijven. Dat die garantie ook gegeven is door Vestia. Tegelijkertijd zien en horen we dat er heel veel bewoners zeggen: we zouden eigenlijk nog wel verder willen praten. En Vestia luistert ongetwijfeld mee en ik denk dat het belangrijk is dat het gesprek tussen de bewoners en Vestia ook altijd voortgezet

blijft en dat die lijn niet doorbroken wordt, zodat we nog beter zicht krijgen op wat precies de wensen zijn van de bewoners. Het is voor ons natuurlijk alleen maar gissen naar de vraag waarom toch relatief weinig bewoners de uitvraag hebben ingevuld.

De **VOORZITTER**. Een interruptie van mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u voorzitter. In de richting van mijnheer Engberts, hij vertelt net dat de uitkomst van de mediation zou zijn geweest, dat er overeenstemming was tussen Vestia en de bewoners, dat zij in de wijk konden blijven wonen. Maar bent u het met mij eens dat dat niet klopt? Omdat hier sprake is van een toezegging van Vestia om iets dergelijks te doen en dat de bewoners dat inderdaad hebben overgenomen, maar dat kan je toch geen overeenstemming noemen? Dank u voorzitter.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat is precies wat ik inderdaad ook zei. Want, nogmaals, met het oog op de tijd houd ik het kort. Maar er zit iets dubbels in. Aan de ene kant ben ik blij dat er de toezegging is dat de bewoners die er nu wonen kunnen blijven in de Tweebosbuurt. En tegelijkertijd hoor en zie ik ook, dat heel veel bewoners zeggen: maar we hadden eigenlijk nog verder willen praten. En die dubbelheid wordt onder andere veroorzaakt door het niet terugsturen door heel veel bewoners van het formulier met de uitvraag wat hun woonwensen zijn. En ik kan alleen maar gissen naar waarom heel veel bewoners dat niet hebben gedaan. En ik vind het ook jammer dat dat niet gebeurd is, omdat dat wel een soort scharnierpunt nu lijkt te zijn geweest. Maar waarom dat dan precies is gebeurd, dat weten we niet. En we hebben gezegd: we willen bemiddeling, en dan moeten we niet op de achterbank blijven zitten. Dit is het resultaat, dit is het eindpunt van de bemiddeling, dat lijkt het te zijn. En de bewoners zeggen dat ze verder willen praten en dit lijkt mij sowieso

belangrijk, dat de bewoners en Vestia in gesprek blijven met elkaar. Als het gaat om het punt van de tijdelijke huur en het leegstandsbeheer lijkt het me belangrijk dat de wethouder er nog wel even iets over zegt. Dat we voorkomen dat mensen in deze tijd zomaar op straat komen te staan. Dat lijkt me niet in het belang van wie dan ook, zeker niet van de betrokkenen. En ten aanzien van het sloopdeel, ik denk dat het belangrijk is dat we snel dat blok S kunnen realiseren, zodat we daar een stap verderzetten en dat sloop vooral daar is waar leefbaarheid en de veiligheid in het geding zijn en dat we op een zorgvuldige manier met iedereen omgaan die daar nu woont.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan mevrouw Kockelkoren alsnog.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja ik wilde me toch aansluiten bij mijnheer Engberts. Het gaat vooral over een reactie op NIDA. Dit is geen wedstrijd. We hebben net een mediation-traject gezien tussen Vestia en de bewoners. Dat heeft als resultaat opgeleverd dat alle nog zittende bewoners in de Tweebosbuurt kunnen blijven. Dat is op zich een mooi resultaat. Dat er ook een planaanpassing is geweest van elf woningen, dat is ook een mooi resultaat. En ja, ook wij zien in de gespreksverslagen en in alle stukken die nu voorbij zijn gekomen, dat er ook andere zaken nog op tafel hebben gelegen. Dus ik kan me voorstellen dat het voor sommigen toch ook nog weer voelt als enigszins een teleurstelling, dat de planaanpassing niet groter is geweest. Maar daar kunnen wij als raad weinig aan doen, omdat het ging om mediation tussen twee partijen waar de raad en de gemeente Rotterdam geen onderdeel van waren. Wat ik wel heel belangrijk vind om te zeggen, is dat ik het goed vind dat zowel Vestia als de bewonersgroep aangeven dat zij er heil in zien om in gesprek te blijven met elkaar over de leefbaarheid van de wijk, over het hele vervolgproces. En ja, ik zou dan ook

Vestia willen oproepen om inderdaad, net zoals zij ook al stellen, bereid te zijn dat met dat soort externe procesbegeleiders te doen. Wellicht degenen die dat nu ook hebben gedaan.

En dan als laatste punt: de leefbaarheid en hoe er nu om wordt gegaan met tijdelijk beheer en het moment waarop ook sloop aan de orde zou komen, het lijkt me heel goed om dat ook het belang van bewoners en het leefbaar houden van de wijk daarin voorop te stellen. En ik vraag dan ook aan de wethouder hoe hij dat in goede banen wil leiden. Dank u wel.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, ja dank u wel. Ja wij hebben natuurlijk ook de reactie van de bewonersgroep gehoord. We hebben het verslag gelezen van de mediators. En we hebben ook de brief van Vestia tot ons genomen. En wat ik een beetje lastig aan dit debat vind, is dat wij als raadsleden daar niet aan tafel hebben gezeten, dat was ook helemaal niet de bedoeling. Dat is ook niet onze rol, ook niet van het college, lijkt mij. Wat wij wilden was een mediation-proces en dat mediation-proces is intussen beëindigd. En Vestia heeft daar ook een uitgebreide brief over geschreven. Nou ja, er is inderdaad, mevrouw Kockelkoren verwoordde het wel heel mooi, ook heel veel aan vooraf gegaan. Ja, dat waren allerlei gesprekken waarvan wij de verslagen kennen, maar niet aan tafel hebben gezeten. Het lijkt ons ook niet zo heel relevant om daarnaar terug te gaan. Het mediation-proces is door Vestia beëindigd. Het enige wat ik eigenlijk even vraag aan de wethouder is of hij nog even op die brief kan ingaan, met name het punt over die inventarisatie van de bewoners, ja die inventarisatie die er niet gekomen is. En wat hij verwacht dat de volgende stappen van Vestia zijn. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, dank u. Mijnheer Vonk alsnog.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, dan toch. Ja, er liggen heel wat stukken op de tafel en door al die stukken zie je nauwelijks de Tweebos nog. Wat ons betreft gaan wij de mediation van de mediation maar niet doen. Maar we hebben wel op basis van de stukken een aantal zorgpunten. Een broedende kip, moet ik zeggen, moet je niet storen. Zoals tijdens de mediation meerdere malen betoogd, ook door ons. En uit de stukken zou je kunnen concluderen dat het wel is gebeurd door de gemeente. En graag een toelichting van de wethouder hierop. Zat hij op de bagagedrager van Vestia mee te sturen, of niet?

Dan, voorzitter, wij betreuren het dat de in de mediation afgesproken inventarisatie door allerlei redenen een beperkte respons is geweest. Mijnheer Engberts gaf dat ook al aan, erg jammer. Terwijl daar, naar ons idee, juist een kans lag om een grotere planaanpassing te verzilveren.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Jonker wil u een vraag stellen.

De heer **JONKER** (sp). Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag voor mijnheer Vonk. Ik ben het met hem eens dat je een broedende kip niet moet storen, maar mag je een broedende kip alvast wel groen licht geven om te beginnen met de sloop, wat resulteert in een gatenkaas straks in de Tweebosbuurt waarmee de leefbaarheid alleen maar slechter wordt? Dank u voorzitter.

De heer **VONK** (cu-sgp). Het antwoord van mij is: de broedende kip had echt betrekking op de mediation. De mediators waren aangesteld om met de mensen in gesprek te gaan. Dat proces, daar doel ik op als ik zeg dat je dat niet moet verstoren. Maar ondertussen gaat natuurlijk het project wel gewoon voor een deel door. Maar het gesprek met de bewoners, dat moesten we afwachten en dat is nu geweest en dat is nu ook klaar wat ons betreft. En we zijn blij, moet ik zeggen, met

het resultaat van het mediation-traject, dat nog een keer gesteld is dat iedereen die wil, kan terugkeren. Voorzitter, ik ben benieuwd hoe Vestia deze garanties waar gaat maken. Zeker met de wetenschap, dat los van de formele inventarisatie, de wens om te blijven of terug te keren groot is.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk, een ogenblik alstublieft. Mijnheer Jonker.

De heer **VONK** (cu-sgp). Oh, nog een keer. Ja.

De heer **JONKER** (sp). Dank u voorzitter. Begrijp ik het dan goed, dat u Vestia groen licht geeft om te beginnen met de start met een deel van de sloop van de woningen? Dank u voorzitter.

De heer **VONK** (cu-sgp). Nou dat vind ik, eerlijk gezegd, zelf wat snel. Ik ben ook benieuwd naar hoe de wethouder zo dadelijk gaat reageren. Want daar had ik nog wel een vraag over. Dus die wil ik zo dadelijk ook even stellen, voordat ik echt harde conclusies ga trekken. Maar wij zijn erg blij met het feit dat duidelijk gezegd is: wie wil kan terugkeren. En onze vraag is dus: kan de wethouder er bij Vestia op aandringen, dat in deze individuele trajecten ook boter bij de vis wordt gedaan?

En verder zijn we benieuwd naar de planning. Want wanneer start de bouw van blok S? En daar zijn ook wat vragen over gesteld, ook door mevrouw Kockelkoren. We hebben berichten gelezen over sloop en de beëindiging van huurcontracten. Is slopen van enkele portieken nu niet helemaal tegengesteld aan de oorspronkelijke gedachte om hier in één keer fors te slopen en te vernieuwen? En welke invloed heeft de Wet Tijdelijke verlenging huurcontracten op de planning? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik zie dat nu alle sprekers geweest zijn. Ik kijk

nog één keer in de chat. Dat is het geval. Dan beginnen we met wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Voordat ik inga op de beantwoording van uw vragen en de twee moties van DENK, wil ik toch benadrukken dat we een vrij lang proces hebben doorlopen met elkaar. Inderdaad, er liggen twee tegenovergestelde uitspraken. Dat heeft geleid tot een impasse in januari. We hebben een debat gehad in uw raad en toen ook aangegeven: we willen die procesbegeleiding echt een kans geven. En dat is ook gebeurd. En dat heeft geleid tot de einduitkomst eind november. En daar hebben wij ons nu toe te verhouden. Maar er ligt ook een einduitkomst waarvan ik denk: er is wel resultaat bereikt. Er is resultaat bereikt in de zin van dat er een hele belangrijke uitspraak ligt en dat is dat iedereen van de vaste huurders die er nu nog zit terug kan keren in Tweebos. En er is afgesproken een inventarisatie te doen. Dat heeft Vestia ook gedaan. En op basis daarvan is beoordeeld wat er nodig is voor Vestia om aan die belofte ook te voldoen. En daaruit is gekomen een planaanpassing van elf. En ik heb vanuit mijn rol als wethouder daar de ruimte voor geboden, voor dat proces. Ik heb ook altijd gezegd, ook in de openbaarheid: ik wil ook welwillend kijken naar de uitkomsten daarvan. En ik heb ook gehonoreerd dat die planaanpassing kan blijven staan. Ik denk dat dat een heel belangrijk succes is dat we toch moeten vasthouden.

Een ander punt dat ik toch ook nog wil benadrukken, alhoewel er niet direct naar gevraagd is, is dat we bij aanvang van het sloopbesluit in uw raad 535 huishoudens te huisvesten hadden. Op dit moment hebben we daar nog 55 van te gaan, waarvan voor zeventien al een akkoord is dat ze ook de huur willen gaan opzeggen en een ander plekje willen gaan zoeken. Het moet nog geëffectueerd worden, dus er zijn er, als je het zo bekijkt, nog 38 te gaan. Er is dus ontzettend veel werk verricht en heel veel

mensen hebben een andere plek kunnen vinden. 93 procent van de mensen die geherhuisvest zijn, hebben ook een plekje in Rotterdam gekregen. Ik wil ook dat punt wel even adresseren, want we komen steeds verder in het proces en we hebben gezien, dat lees je ook terug in het verslag van de mediators en procesbegeleiders, dat het vertrouwen soms ver te zoeken was en dat men van ver moest komen, maar we hebben ook te maken met een steeds kleiner wordende groep die ook verhardt. En verhardt in wisselende standpunten.

Ik zal eerst uw vragen beantwoorden. Mijnheer Jonker en mijnheer Büyükcıci geven eigenlijk meer reflecties op hoe zij naar de rechtszaken kijken en de verschillende posities. Ik heb eerder in de commissie wel eens gezegd: mijnheer Jonker lijkt wel te solliciteren naar de functie van rechter of in ieder geval advocaat. En dat moeten wij in deze rechtszaal niet doen. Wat onder de rechter is, is onder de rechter. En wij hebben juist geprobeerd met dit proces om de kans te geven ook die juridische strijdbijl te begraven. Helaas is dat niet gelukt.

Mijnheer Engberts geeft aan: de bewoners hadden willen praten, hadden willen doorpraten. Dan treden we er toch een beetje in, wat is daar gebeurd? Wij hebben ons te verlaten op de einduitkomst, het concluderend verslag van de procesbegeleiders, de afspraken die daarin staan opgenomen, zwart op wit. En uiteindelijk heeft Vestia ervoor gekozen, dat hebben zij inmiddels ook verduidelijkend naar uw raad toe geschreven, om voor het gedeelte dat de plaanpassing betreft, want dat is cruciaal, de mediation te stoppen. Dat heeft ermee te maken dat zij zien dat het juridisch conflict niet zal stoppen, dat niet iedereen heeft gereageerd op de inventarisatie, maar dat ze ook door willen met de uitvoering van het plan, de volkshuisvestelijke opgave die daar ligt. Rotterdam heeft het ook nodig dat die wijk tot ontwikkeling komt, dat de leefbaarheid

daarmee ook echt duurzaam verbeterd wordt. En daar zit natuurlijk ook nog een meer financiële overweging achter over die uitspraak van de RvV en doorlooptijd van procedures. Daar heb ik in de commissie ook al toelichting op gegeven. Dat betekent niet dat de gesprekken zullen stoppen. Vestia staat open voor die gesprekken. Ik hoop van harte de bewoners ook, wellicht ook onder begeleiding van de procesbegeleiders. En dan kan daar gesproken worden over het laten staan van woningen in de Riebeekstraat, er kan gesproken worden over de leefbaarheid en dat soort zaken. Maar het doel zal dus niet meer zijn plaanpassing en het staken van het juridische conflict.

De tijdelijke huur is inmiddels opgezegd. Dat is ook nodig als er panden leegkomen, dan kan er gesloopt worden. Er kan natuurlijk nooit gesloopt worden waar er nog huurders zitten. Want daar zal eerst met de vaste huurders een overeenkomst mee bereikt moeten gaan worden. En blok S hebben wij eerder in deze raad versneld naar uw raad toegebracht. Er zaten 130 woningen in, daar hebben we 137 van gemaakt. En de start van de bouw is in maart.

Mevrouw Kockelkoren deed de oproep: laat de partijen in gesprek blijven met elkaar. Die oproep kan ik alleen maar ondersteunen. Ik denk dat het altijd goed is om het gesprek te behouden. Die oproep kan ik alleen maar delen.

Mijnheer de Roon. Toch een reflectie, vroeg u. Ik denk, ja er is vrij veel tijd gegund, ook vanaf het moment van de uitspraak in januari tot aan het besluit van Vestia eind november. En na mijn brief van 30 november daarover is er veel tijd geweest om tot elkaar te komen en standpunten te delen. In het verslag van de procesbegeleiders leest u ook de hele belangrijke uitspraak, nogmaals, iedereen die er woont mag er blijven wonen als ze dat willen. En dat Vestia zal inventariseren wat die behoeften zijn. Ja, en dat is ook

nodig, want je moet toch een beetje gevoel krijgen bij wat willen de mensen zelf. En als je tot een oplossing komt, een planaanpassing waar op dat moment ook over gesproken wordt, dan moet je natuurlijk ook zeker weten dat dat voldoet aan de behoeften van de bewoners. Want anders heeft het ook niet zoveel zin. Je doet het ook om de bewoners tegemoet te komen. Ja, en dat is er gebeurd. Er hebben toen circa 26, 27 mensen gereageerd. Op basis daarvan is gekeken wat er nodig is. Vestia, dat is ook een van de vragen van mijnheer Vonk, heeft daar gewoon een professionele inschatting van gemaakt op basis van hun ervaringscijfers van andere herstructureringslocaties ook elders in Nederland. Zij weten dat van mensen die verhuizen en aangeven te willen terugkomen, vaak misschien 20 procent dat ook doet, omdat mensen als ze eenmaal ergens zitten vaak ergens plezierig wonen, weer verbonden raken met de buurt, met de omgeving, het dan toch ook wel fijn vinden waar ze zitten en niet twee keer willen verhuizen. Er is gekeken naar natuurlijk verloop. In het initiële besluit van uw raad zaten ook al negentig te renoveren woningen. Daar zou ook nog ruimte gevonden kunnen worden. Plus die elf extra, zegt Vestia, op die manier kan ik dat waarmaken. En daar komt natuurlijk ook bij dat veel mensen aangeven: ik hoef niet per se in die buurt terug te komen. Op basis van die inventarisatie.

Dan was er ook nog de vraag: hoe is dat proces gelopen? Nou ik heb regelmatig gesprekken gehad met Vestia, en dat ging over de voortgang op die processen. Ik heb altijd de lijn gevolgd: ik sta welwillend tegenover de uitkomsten van die mediation. Dat wil ik ook echt met open vizier doen. Maar het is natuurlijk ook mijn rol richting een raadsbesluit om wel kritisch te vragen en wat is de onderbouwing daarbij en doen we wel genoeg en hoe motiveert u dat. En dat zijn de vragen die ik in die overleggen heb gesteld en dat vind ik ook volkomen logisch, want er ligt natuurlijk

wel een raadsbesluit van inderdaad uw raad.

Dan kom ik bij de moties, 'Hervat mediation Tweebosbuurt'. Ik wil nogmaals benadrukken: er ligt een mooi resultaat, dat is dat iedereen in de wijk mag blijven die dat wil. Dat wil ik toch nog maar een keer benadrukken, de bereidheid om tot een planaanpassing van elf te komen. Die is onderbouwd met de inventarisatie. En er lopen nog steeds gesprekken, maar die gaan alleen niet meer over planaanpassing. Ik denk dat het goed is dat die gesprekken blijven, dat dit dus niet het einde is, mensen blijven in contact wat mij betreft. Wat betreft de planaanpassing, dat is niet meer een onderwerp van gesprek. Inmiddels is ook het juridische proces in gang gezet en is er een datum voor een zitting eind oktober van dit jaar, dus dat zal een inhoudelijke zitting zijn. En ik denk dat het vanaf nu ook belangrijk is om duidelijkheid te geven dat er wel getransformeerd wordt en dat de sloop ook in gang gaat en dat is ook in het belang van de leefbaarheid van de wijk. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden, evenals de vervolgmotie, 'Stop de verhuizing in de Tweebosbuurt'. Ik denk juist dat het van belang is om ook in het kader van de leefbaarheid nu aan de slag te gaan met de transformatie van de Tweebosbuurt en de sloop. De aanbesteding loopt ook, de tijdelijke contracten zijn opgezegd. Het is van belang dat die nieuwe wijk er komt, juist ook om die leefbaarheid te behouden. Deze motie wil ik dan ook ontraden. Dank u wel.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, voorzitter, dan waren er een paar vragen aan mij gesteld. Daar wil ik graag wat over zeggen. Ik ben graag als burgemeester betrokken bij vraagstukken in de wijken als daartoe ook reden is. Dat doe ik dan ook met enige regelmaat. En niet altijd dat u weet. Zo ook mijn jaarlijkse bezoek aan Hoek van Holland, dat levert meestal twee, drie kantjes aan vraagstukken die ik onder de

aandacht van de wethouders breng. Daar let ik op, of dat allemaal goed tot een einde komt. Zo breng ik de vraagstukken van zo'n wijk richting het college.

De betrokkenheid richting de Tweebosbuurt, mijn eerste wijkbezoek daar met de wethouder, hij was daar getuige van, een eerste wandeling door de buurt, dat leverde een waslijst aan wensen die te maken hebben met leefbaarheid, variërend van het snoeien van bomen tot verzakkingen, het vegen van de straten en het weghalen van allerlei obstakels op straat, stilstaan bij historische gebouwen enzovoort. Het was een hele wandeling die we gemaakt hebben. Vervolgens zijn we naar binnen gegaan voor een gesprek. En, mijnheer Jonker, ik heb zelden een bezoek gepleegd aan een buurt dat, zonder dat ik nog een woord had gezegd, begon met een kanonnade aan beledigingen. Ik zie dat de wethouder zijn hoofd schudt. Dat hebben ze u natuurlijk niet verteld, maar een kanonnade aan beledigingen. Zodanig dat ik me afvroeg: waar zit ik eigenlijk en wat doe ik hier? Dat was niet plezierig. Dat is mij nog nooit elders in een wijk overkomen. En u zou denken, dan loop je toch weg, ik stond inderdaad op het punt om weg te lopen. Dat heb ik toch uiteindelijk maar niet gedaan en we hebben dat gesprek toch zo goed en zo kwaad als het kon tot een goed einde gebracht met een paar toezeggingen, om te beginnen een lijst van toezeggingen rondom datgene wat er in de buitenruimte moet gebeuren. En dat is allemaal opgepakt en dat is ook allemaal gebeurd.

En twee, de toezegging dat ik terug zou komen met de wethouder en helaas, volgens mij op de dag van het bezoek dat ik zou plegen, moest ik voor dringende zaken die te maken hebben met mijn rol als voorzitter van de Veiligheidsregio afhaken en is toen de wethouder alleen gegaan. Nadien is natuurlijk corona in een enorme versnelling terechtgekomen, dus het is lastig om vergaderingen te beleggen met grote groepen burgers. En ik ben zelf ook

nog met wat gezondheidsklachten uitgevallen de afgelopen periode. Dus ik vind het verwijt, mijnheer Jonker, dat u mij maakt volstrekt onheus. Maar dat mag u doen. En ik denk dat u niet helemaal goed bijgepraat bent door de bewoners die u gesproken heeft. De intentie is en blijft om betrokken te zijn.

Dan een algemene opmerking van een andere aard. Ik ben natuurlijk als burgervader in die rol zeer regelmatig betrokken bij het wel en wee van bewoners, maar ik pas op om onderdeel te worden van het politieke spel. Als op enig moment een zaak in het college, in de raad een hoog politiek profiel heeft, dan past de burgemeester grote terughoudendheid om daarin te interveniëren. Wethouder Kurvers kan u bevestigen dat desondanks wethouder Kurvers en ik, hij als portefeuillehouder, ik als burgervader, menig gesprek hebben gevoerd over de Tweebosbuurt. En het laatste was ter voorbereiding van deze raadsvergadering. Dus die betrokkenheid is er wel, die ziet u nu ook niet altijd. Het is ook niet altijd nuttig dat de betrokkenheid van de burgemeester als burgervader te zien is, omdat dat het politiek proces kan verstoren. En door dat proces wens ik niet te lopen. Ik wil ook niet voor een karretje worden gespannen in een politiek proces. Dat past niet in het profiel van de burgemeester.

Nou, dat is mijn beantwoording voorzitter. Het is dat u mij erom vraagt, ik had niet willen vertellen over die beledigingen, maar als u erom vraagt, dan krijgt u daar het antwoord. Is dat ook voor mij een reden om niet terug te gaan en niet met de bewoners in gesprek te gaan? Geenszins. Ik heb een dikke huid, dat mag u van mij ook verwachten, dat ik dat ook kan hebben. Dus als er weer een gelegenheid is, en corona laat het toe om met bewoners in gesprek te geraken op grote schaal, dan zal ik dat zeer zeker doen.

Een korte reflectie van mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja dank u, voorzitter. Ik weet inderdaad hoe dat is verlopen. Uw eerste bezoek en laatste bezoek aan de Tweebosbuurt was allesbehalve charmant als we het hebben over hetgeen wat u van de Tweebosers aldaar te horen kreeg. Dat is verkeerd, dat was ongelukkig, maar het is zoals het was. Ik maak zo'n Tweebosdiscussie nu voor de eerste keer mee, ik heb wel al lange tijd de zaak gevolgd en ik moet zeggen: het is ook nu ik direct mag meepraten weer bijzonder teleurstellend. Dat zij zo en dat wordt als zodanig ook in de Tweebosbuurt ervaren. U zegt dat ik u een verwijt maak, dat hetgeen wat u heeft gedaan met de Tweebosbuurt dat dat te weinig zou zijn geweest, maar ik wijs u erop, en dat heb ik ook gezegd, dat dat als zodanig wordt ervaren in de Tweebosbuurt.

Voor de tweede maal hoor ik wethouder Kurvers mij het compliment geven dat ik spreek als een rechter. Helaas klopt dat niet, maar ik had het eigenlijk best willen zijn, want ik had in dat geval een veroordeling kunnen uitspreken over hetgeen wat de gemeente heeft gedaan en wat de Tweebosbuurt is aangedaan. Het zijn allemaal kreten en opmerkingen, waarvan de reactie van uw zijde bekend is. Dat is jammer, jammer voor mij, jammer voor de SP, maar het is vooral jammer voor de Tweebosbuurt.

Ik heb nog een laatste vraag: ligt er een draaiboek klaar als het Hof de 3-0 voorsprong van de Tweebosbuurt bevestigt? Hoe gaat de gemeente daar dan mee om en wat staat Vestia dan te doen? Dank u, voorzitter.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja dank u wel. Uit de bijdrage van mijnheer Jonker blijkt maar weer gewoon dat hij iets anders had gewild in de besluitvorming rond de Tweebos, maar er ligt nu eenmaal gewoon een breed gedragen raadsbesluit en daar geef ik uitvoering aan. Daar sta ik ook echt achter, want dat draagt bij aan dat gemengde woonmilieu en uiteindelijk ook

een beter functionerend Rotterdam-Zuid. Maar laten we die discussie niet overdoen. U vraagt mij te kijken in de toekomst, u vraagt mij te preluderen op een mogelijke uitspraak die onder de rechter is, daar treed ik niet in, dat weet u. Als dat zo is dan zal ik opnieuw in overleg treden met uw raad, als er een uitkomst is die de sloop van de Tweebos in de weg staat, voor zover dat dan nog het geval is, maar dat is op dat moment ter beoordeling en dan gaan wij opnieuw in overleg met elkaar.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Jonker, ik wil u ook wijzen op uw tijd. Ik weet niet hoeveel u nog te gaan heeft vanavond. Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik had nog één vervolgvraag: de wethouder had ik gevraagd om aandacht voor de mensen in leegstandsbeheer en die in tijdelijke contracten zitten. Het gaat me eigenlijk vooral om die mensen die een tijdelijke huurovereenkomst hebben, bij leegstandsbeheer weet je ook wel waar je aan begint. Maar de mensen met een tijdelijke huurovereenkomst hebben de Wet Verlenging tijdelijke huurcontracten die in de Kamer is aangenomen, die beoogt om te voorkomen dat mensen in deze tijd op straat komen te staan. Op zich geeft die wet ook de ruimte op het moment dat je in een sloopsituatie zit, dat je wel gebruik mag maken van het beëindigen van die huurovereenkomst. Maar ik denk dat het wel belangrijk is, en ik snap in die zin ook heel goed dat bewoners zich daar zorgen over maken, in de huidige woningmarkt wil je natuurlijk niet dakloos worden. Dus mijn vraag aan de wethouder is: zijn we daarover eigenlijk in gesprek met Vestia om dat te voorkomen?

De **VOORZITTER**. Akkoord. Ik check of er nog een resterende vraag is bij andere raadsleden. Dat is niet het geval. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Misschien goed om te zeggen

dat de tijdelijke contracten eigenlijk al zijn opgezegd in november, dus dat die wet daar in die zin geen toepassing op heeft en het is ook wel, zoals mijnheer Engberts zegt, op het moment dat mensen daar intraden wisten zij natuurlijk wat de plannen van het stadsbestuur waren en van Vestia waren met de wijk en dat er uiteindelijk ook gesloopt zou gaan worden. Het was al eindig toen die huurcontracten gesloten werden. En de tijd die sinds januari gebruikt is voor het mediation-proces, is er eigenlijk alleen maar bijgekomen. Tegelijkertijd weet ik dat die contracten ook opgezegd moeten worden, omdat uiteindelijk ook die panden leeg te hebben en te kunnen starten met de sloop. Dat zal dus ook per blok bekeken worden wat daar nodig is. Dat is aan Vestia. En ik weet wel dat Vestia dat met alle redelijkheid doet. Daar zal dus ook coullance zijn om eventueel de termijnen wat langer op te rekken als dat nodig is. Maar in de kern zijn die contracten wel al opgezegd. Er zal dus per blok gekeken worden wat er kan. En dat kan natuurlijk alleen maar als er geen vaste huurders meer zijn. Dat kan ik daar over zeggen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Engberts, was dat een voldoende antwoord zo? Ik check in de chat of daar nog iets over verschijnt. Nog even, zegt mijnheer Engberts, nog een keer.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik moest even heel snel typen. Nee, ik hoorde het daarnet. Het is natuurlijk voor de mensen die in een ander tijdelijk huurcontract zitten in een normale situatie al pittig, maar in deze coronasituatie waarin we op andere plekken juist die verlenging hebben en voorkomen dat mensen op straat komen helemaal belangrijk en ik hoop dat de wethouder dat ook meeneemt in het overleg met Vestia om überhaupt te voorkomen dat mensen in onze stad dakloos worden. En ja, we hebben het nu toevallig hierover. Hier is een bijzondere situatie waarin je gebruik kan maken van de uitzonderingsbepaling in de Wet

Verlenging tijdelijke huurcontracten, dat mag. Maar, nogmaals, ik vind het belangrijk dat de geest van de wet natuurlijk is dat in deze tijd, juist in deze tijd we moeten voorkomen dat mensen dakloos zijn. Daar is niemand bij gebaat.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik neem dat mee en volgens mij houden we dit in het oog en daar zal een balans van moeten komen dus van wat redelijk is en wat nodig is de komende tijd.

De **VOORZITTER**. Prima. Ik dank u zeer. De stemmingen over het onderwerp én de moties is vanavond in het stemvenster. Dan heeft u agendapunt 14 vanochtend gehamerd.

16. Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 16: Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer. Ik hoop dat wethouder De Langen meeluistert. Het onderwerp wordt ingeleid door mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw Mohamed-Hoesein, u bent niet hoorbaar. Check of uw microfoon aan staat. U mag een tweede poging wagen. Nee, u bent niet verstaanbaar. Wilt u alsnog? Nee? Wilt u alsnog uit- en inloggen? Nog een keer, dan hoop ik dat wij u kunnen verstaan. En mijnheer Balwantsingh kan alvast beginnen.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja, goedemiddag voorzitter. Ja voorzitter, de corona trekt een dikke streep door de rekening van veel beleid gericht op ouderen en daar zijn we ons heel erg goed bewust van. In de commissie heb ik al een aantal aandachtspunten bij de wethouder neergelegd. Ik zal ze even kort voorbijlopen. We zijn blij met de inzet van Thuiszorg en thuishulporganisaties en dat ze ondanks de corona nog steeds bij kwetsbare ouderen over de vloer komen. Tegelijkertijd bereiken ons veel signalen,

dat het niet altijd goed gaat met het gebruik van beschermingsmiddelen door thuiszorg- en huishulpmedewerkers. En we zijn blij dat de wethouder hierover inmiddels met de brancheorganisatie voor zorgondernemers ConForte in gesprek is gegaan en hopen echt van harte dat het beter zal gaan.

Voorzitter, dan nog iets anders dat onze aandacht heeft. Er zijn veel signalen dat er desinformatie wordt verspreid via whatsapp, vooral onder kwetsbare ouderen, veel ook onder ouderen met een migratieachtergrond en wij vinden het echt belangrijk dat deze ouderen bereikt worden met de juiste informatie. Via lokale media kunnen deze mensen goed bereikt worden. In de zomer is de motie 'Help de lokale media de zomer door' aangenomen en inmiddels ook uitgevoerd. En er is veel zendtijd ingekocht om corona-gerelateerde campagnes in te zetten. En wat ons betreft is dat ook een vruchtbare samenwerking die kan worden gebruikt om het specifieke probleem 'desinformatie' aan te pakken en juiste informatie te blijven verspreiden. In de commissie heb ik de toezegging gekregen van de wethouder dat hij snel terugkoppeling geeft over welke ideeën hij heeft over nieuwe informatievoorzieningen richting ouderen. En in afwachting van die afdoening verblijven wij voorzitter. Tot zover. Dank u.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik ga terug naar mevrouw Mohamed-Hoesein. Ik hoop dat de verbinding nu beter is.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter?

De **VOORZITTER**. Ja, u bent er.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ik heb via een ander device ingelogd, dus ik probeer hem dan even zo. Even kijken, even positioneren.

Voorzitter, eenzaamheid neemt toe. De weerbaarheid en het veiligheidsgevoel nam

af. Uit een voortgangsrapportage waarover we vandaag spreken blijkt helaas dat veel activiteiten, die gebaseerd zijn op persoonlijk contact tussen ouderen, vrijwilligers en professionals zo goed als weggevallen is. Trainingen en contacten zijn door de lockdown stopgezet. En we zijn blij, dat onder andere via de flyers en de Stadskrant alsnog ouderen worden bereikt. Voorzitter, de groep die weerbaar gemaakt moet worden tegen steeds nieuwe vormen van oplichting, die kwetsbaar is. Voorzitter, die kwetsbaarheid is hoger als je laaggeletterd bent of leesvaardigheidsbeperkingen hebt. En die ouderen hebben er de meeste moeite mee. Voorzitter, ook hier dienen we een motie in om het college te laten onderzoeken in hoeverre lokale radiostations en televisiezenders in staat en bereid zijn om te voorzien in programma's gericht op die laaggeletterden.

Voorzitter, het veiligheidsgevoel van ouderen is ook belangrijk om te voorkomen dat eenzaamheid onder ouderen toeneemt. Als ouderen zich namelijk onveilig voelen, kan dit een belemmering zijn voor een actief en sociaal leven. De kans op sociaal isolement wordt vergroot. Voorzitter, dit college doet met de pijler 'Ertoe doen' hier recht aan. Maar ouderen kunnen pas ertoe doen als hun talenten worden versterkt, benut. En laat nou een heel sympathiek idee uit Lochem voorbijkomen. Ik dien dan ook de motie: "Bob Ross' je mee?" in. We verzoeken het college om net als de burgemeester van Lochem een oproep te doen en te kijken of lokale kunstenaars een dergelijk schilderprogramma kunnen opzetten. Want, voorzitter, wie wordt er nou niet vrolijk van Bob Ross, zijn 'happy little trees'? Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. 'Bob Ross' je mee?

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 16:

Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer;

Constaterende dat:

- de komende jaren het aantal 65-plussers in Rotterdam zal toenemen die vaker alleenstaand zijn;
 - uit de Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer blijkt dat doorontwikkeling van de aanpak van eenzaamheid het belangrijkste onderdeel is van de pijler Ertoe doen;
 - onze ouderen de nodige last hebben van de coronapandemie en vooral in de pijler Ertoe doen de impact van corona het grootst is omdat veel activiteiten gebaseerd zijn op persoonlijk contact tussen ouderen, vrijwilligers en professionals;
 - de burgemeester van Lochem (Sebastiaan van 't Erve) een oproep heeft gedaan om allemaal te gaan Bob Rossen;
- Van mening dat:

- het ontdekken, versterken en benutten van de talenten van ouderen belangrijk is;
- vooral tijdens de coronapandemie er alles aan gedaan moet worden om te voorkomen dat Rotterdamse ouderen verder vereenzamen;
- veel ouderen zich Bob Ross van de jaren tachtig en negentig herinneren;
- het opzetten van een dergelijk schilderprogramma ertoe kan bijdragen om ouderen een zinvolle dagbesteding te geven;

Verzoekt het college:

- een oproep te doen aan lokale kunstenaars om een dergelijk schilderprogramma op te zetten voor Rotterdamse ouderen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 5. Een babbelprogramma voor Rotterdamse ouderen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter

bespreking van agendapunt 16:

Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer;

Constaterende dat:

- uit de Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer blijkt dat veiligheid voor ouderen een belangrijk punt is;
- de directie Veiligheid in samenwerking met politie en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond voorlichting geeft aan ouderen;
- in samenwerking met de welzijnsorganisaties ook trainingen voor ouderen zijn ontwikkeld, die plaatsvinden in de Huizen van de Wijk;
- de trainingen als thema veiligheid en weerbaarheid hebben;
- tijdens de lockdown geen trainingen hebben plaatsgevonden maar wel is ingezet via onder andere flyers en de Stadskrant;

Van mening dat:

- als ouderen zich onveilig voelen, dit een belemmering kan zijn voor een actief sociaal leven en daarmee de kans op sociaal isolement kan vergroten;
- er alles aan gedaan moet worden dat ouderen in Rotterdam niet verder in een sociaal isolement raken;
- de effecten van de lockdown zo veel mogelijk beperkt moet worden als het gaat om het veiligheidsgevoel van ouderen en de weerbaarheid;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken in hoeverre lokale radiostations en televisiezenders in staat en bereid zijn om te voorzien in programma's gericht op laaggeletterden en LVB-beperkte Rotterdamse ouderen die niet in staat zijn om de flyers en de Stadskrant te lezen over veiligheid en weerbaarheid;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Een sneltest voor aanvang

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer;
Constaterende dat:
- de coronamaatregelen grote impact hebben op het leven van ouderen in Rotterdam;
- het gevolg is dat de eenzaamheid onder ouderen is toegenomen;
- ouderen zich niet veilig voelen voor de onzichtbare vijand;
- 90 procent van het aantal dodelijke slachtoffers van Covid-19, zeventig jaar of ouder is;
- veel activiteiten vanwege de coronamaatregelen geen doorgang kunnen vinden;
Overwegende dat:
- ouderen om zichzelf te beschermen kiezen voor thuisblijven en zo min mogelijk bezoek;
- activiteiten voor ouderen van belang zijn om hen niet (verder) te laten vereenzamen;
- een sneltest een eenvoudig middel is om te bepalen of een persoon het Covid-19-virus bij zich draagt;
Draagt het college op:
- de mogelijkheid te scheppen om ouderen die van een activiteit gebruik willen maken te testen met een sneltest voordat de activiteit aanvangt;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Geef ouderen de straat terug

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer;
Constaterende dat:
- de coronamaatregelen grote impact hebben op het leven van ouderen in Rotterdam;

- het gevolg is dat de eenzaamheid onder ouderen is toegenomen;
- ouderen zich niet veilig voelen voor de onzichtbare vijand;
- 90 procent van het aantal dodelijke slachtoffers van Covid-19, zeventig jaar of ouder is.

Overwegende dat:

- op dit moment vooral jongeren de besmettingshaarden zijn;
- ouderen om zichzelf te beschermen kiezen voor thuisblijven en zo min mogelijk bezoek;
- er nu een ouderenuurtje in de supermarkten is op een onmogelijk vroeg tijdstip;
Draagt het college op:
- vrije uren voor ouderen tussen 14.00 en 16.00 uur op straat en in de supermarkten af te kondigen in Rotterdam;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 3. Vandaag is niet gisteren, morgen niet vandaag

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer;
Constaterende dat:
- het masterplan Ouder en Wijzer dateert van juli 2019;
- er toen nog niets bekend was over een zeer besmettelijk virus dat het dagelijks leven ingrijpend zou veranderen;
- de coronamaatregelen grote impact hebben op het leven van ouderen in Rotterdam;
- door virologen aangenomen wordt dat COVID-19 niet een eenmalige gebeurtenis is, maar dat we er rekening mee moeten houden dat een dergelijk virus vaker zal voorkomen;
Overwegende dat:
- de uitgangspunten van het masterplan Ouder en Wijzer aan herijking toe zijn;
- we voor nu en in de toekomst opnieuw onze standpunten moeten bepalen;

- het leven van eenieder en ouderen in het bijzonder door de voorzorgsmaatregelen tegen besmetting ingrijpend zal doen veranderen;

Draagt het college op:

- het masterplan Ouder en Wijzer te herschrijven nu blijkt dat onze toekomst er door COVID 19 ingrijpend anders uit zal zien dan we in juli 2019 konden vermoeden;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Ik check het nog heel even, nee, dat was niet zo. Niemand anders nog, ik check het nog een keer. Nee. Wethouder De Langen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder).
Dank u voorzitter, ben ik verstaanbaar?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder).
Mooi. Ik heb twee partijen gehoord. Het begon met de Partij van de Arbeid. Die begon, net zoals in de commissie over het gebruik van mondkapjes. Niet zozeer in de thuiszorg, maar wel in de huishoudelijke hulp voor ondersteuning. En het klopt dat ik daar bijvoorbeeld met de bestuursvoorzitter van Aafje contact over heb gehad. Die heeft mij verzekerd dat alle huishulpmedewerkers mondkapjes hebben ontvangen, dat zij verplicht zijn deze te gebruiken binnen anderhalve meter van de klant en in de publieke ruimte. En dat zij in de overige gevallen vrij zijn om daar ook gebruik van te maken. Dus die zijn zeker voor hun ter beschikking. Ik heb nog contact met ook wat andere leden van ConForte. Maar ik ben positief gestemd over de reacties die ik daarop krijg.

Dan het tweede punt over het gebruik van lokale media. Het klopt dat ik daar een toezegging over heb gedaan, naar

aanleiding van de commissie. Op verschillende momenten en op verschillende manieren zijn er bij mij signalen binnengekomen dat er voor ouderen nog eens wat extra's moet gebeuren rondom de informatievoorziening. Zeker omdat er nu weer een nieuwe tijd komt rondom vaccineren. We hebben al heel veel gedaan en extra inzet gepleegd. Maar die toezegging heb ik zeker gedaan, daar kom ik op terug.

Dan zijn er twee moties van DENK aangekondigd. De eerste ging over die lokale radiostations, dat is de motie 'Een babbelprogramma voor Rotterdamse ouderen'. Ja, gezien de besprekingen en de toezeggingen in de commissie is die echt overbodig. Sterker nog: ik wil, en dat heb ik ook beloofd, binnen anderhalve week daar al over gaan informeren. Dus die motie zou ik willen ontraden.

De motie 'Bob Ross' je mee' wil ik wel omarmen. En normaal gesproken zou ik dan mevrouw Mohamed-Hoesein in de ogen aankijken in de raadszaal, ik doe dat nu eventjes digitaal. Ik lees het goed, dat het gaat om een oproep, nou een oproep wil ik graag doen. En wat ik daarbij kan vermelden is dat er vanaf 18 januari 2021 een landelijk subsidiebudget is voor schilderen. Misschien is het toeval, misschien ook niet. En daar kunnen ook Rotterdamse initiatiefnemers gebruik van maken voor projecten zoals Bob Ross of andere projecten rondom schilderen. Maar wij zullen alle partijen die gelieerd zijn aan ouderen en eenzaamheid, nou ja, een oproep doen en hen ook wijzen op dit potje met geld. Dus als ik hem zo mag interpreteren, dat we die oproep doen en ze verwijzen naar dat potje van een miljoen landelijk, dan wil ik graag de motie 'Bob Ross' je mee', mooie titel overigens, omarmen. Dat was hem voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik ga ervan uit dat dit afdoende is. Mevrouw

Verkoelen. Wilt u uw microfoon bij uw mond plaatsen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik heb geen bijdrage gedaan, aangezien mijn tijd, maar ik wil wel graag advies over mijn moties.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, dank u wel. Ik heb ze natuurlijk, mevrouw Verkoelen. U heeft ze ook netjes bij mij aangeleverd. Alleen ik was eventjes, omdat ik u niet zag, aan het twijfelen of u ze wel ging indienen ja of nee.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nee, puur tijdgebrek, puur tijdgebrek. Als we zoveel agendapunten hebben dan kun je niet meer democratisch meedoen, dan moet je keuzes maken. Dus ik heb het maar gelaten vandaag.

De **VOORZITTER**. Wethouder, uw advies over de moties.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ik wilde ze niet gaan beantwoorden zolang ik niet zeker wist of ze ook daadwerkelijk ingediend gingen worden.

De eerste motie van 50PLUS gaat over 'Een sneltest voor aanvang'. Volgens mij vindt iedereen dat een sympathieke motie. Alleen ik denk ook dat mevrouw Verkoelen heel goed snapt dat het testbeleid een landelijke aangelegenheid is. En dat er verschillende proeven zijn aangekondigd, de burgemeester weet daar nog meer van dan ik. Dus ik moet voor nu, hoe sympathiek ook, en hoe groot de wens vanuit allerlei doelgroepen ook is, deze motie ontraden. Maar ik weet zeker dat ook landelijk deze vraag navolging gaat krijgen.

De tweede motie gaat over 'Geef ouderen de straat terug'. En dat suggereert dat we de ouderen de straat hebben afgenomen en dat is absoluut niet het geval. Ik heb op verschillende momenten contact gehad met de Rotterdamse ouderenbonden en die geven niet aan dat hier een groot

probleem ligt. Sterker nog: u kent ook de landelijke discussie, waarbij de landelijke ouderenbond dit ook wat stigmatiserend vond. Wat wel zo is, is dat we bijvoorbeeld met supermarkten goede afspraken hebben gemaakt over extra mogelijkheden en tijd. Dat komt ook door vragen die de VVD heeft gesteld. Dus de motie 'Geef ouderen de straat terug' zou ik willen ontraden.

Dan de laatste motie van 50PLUS, die vraagt het Masterplan 'Ouder en Wijzer' te herschrijven naar aanleiding van COVID. Dat is er natuurlijk al een tijdje, vanaf maart. En we hebben in de praktijk alle uitvoering aangepast op COVID, maar de doelstellingen blijven natuurlijk gewoon overeind. Sterker nog: ik heb in de commissie aangegeven dat we heel veel van de doelstellingen ook nu in regulier beleid vatten en daar praten we zo over. Dat zit in de beleidsnotitie en ook in de inkoopstrategie. Dus helaas moet ik ook de derde motie van 50PLUS ontraden. En dan ben ik volgens mij volledig geweest, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Stemmingen over de moties zijn vanavond.

Even kijken hoor. Mijnheer Lansink-Bastemeijer vraagt naar de dinerpauze. Mijnheer Lansink-Bastemeijer, ik wil zo veel mogelijk proberen nog onderwerpen af te handelen. En het zou mijn intentie zijn om te proberen zo rond 18.30 uur een dinerpauze in te gelasten. Dus ik vind dat u daarop kunt aansturen. Het is geen garantie, maar ik probeer het wel.

17. Uitkomsten onderzoek Tel je zegeningen

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar onderwerp 17: Uitkomsten onderzoek Tel je zegeningen. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, met dit onderzoek is de bijdrage van levensbeschouwelijke

organisaties echt op waarde geschat. Wat in coronatijd al de vruchtbare humuslaag van de stad wordt genoemd, vertegenwoordigt ook een economische waarde die oploopt tot wel 365 miljoen per jaar. Waardering is mooi, maar erkenning is nodig om als gelijkwaardige partners, overheid en lbo's, rond de tafel te zitten om te spreken over hoe samen de uitdagingen van de stad kunnen worden aangegaan. En die erkenning is er te weinig. Slechts achttien procent voelt zich voldoende erkend door de overheid volgens dit onderzoek. En dat moet omhoog. En dat betekent werk aan de winkel en dat over een langere tijd. Wat ook helpt daarbij, is als de raad, en niet alleen een intrinsiek gemotiveerde wethouder, dat volmondig uitspreekt door het college te vragen voor langere tijd te werken aan de verbetering van die welverdiende erkenning. En daarom dienen we een motie in: 'Partners voor het leven' en die is medeondertekend door NIDA.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk heeft de volgende motie in gediend.

Motie 5. Partners voor het leven

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van de uitkomsten van het onderzoek Tel je zegeningen;

Constaterende dat:

- de positieve betrokkenheid van heel veel Rotterdammers op de stad zichtbaar wordt in concrete acties via lbo's;
- de meerwaarde van lbo's voor de stad Rotterdam overduidelijk blijkt uit de conclusies van het rapport 'Tel je Zegeningen';

Overwegende dat:

- de stad Rotterdam drijft op een samenleving die bereid is om steeds weer de handen uit de mouwen te steken;
- de lbo's daarin een onmisbare rol vervullen die niet alleen vraagt om waardering maar ook om erkenning;

- een groot deel van de lbo's wel de waardering, maar niet de erkenning ervaart vanuit de overheid;

- hier dus een opgave ligt voor de overheid om die erkenning te geven en van daaruit te werken aan een vruchtbaar partnerschap;

Verzoekt het college:

- de dialoog met de lbo's te blijven voeren, en daarin na te gaan:

- * wat er door lbo's zelf verstaan wordt onder erkenning voor hun vrijwillige (onbetaalde) inzet bij maatschappelijke activiteiten;

- * waarom deze in het onderzoek geschetste erkenning achterblijft;

- te onderzoeken welke stappen de overheid zou kunnen zetten om deze erkenning voor hun vrijwillige (onbetaalde) inzet bij maatschappelijke activiteiten te vergroten;

- de erkenning voor hun vrijwillige (onbetaalde) inzet bij maatschappelijke activiteiten periodiek te meten en te streven naar een stijging van die erkenning de komende jaren;

- hierover begin 2022 en begin 2023 te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.J. Vonk en E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen. Eerst mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, een marktwarde van 330 tot 365 miljoen euro. Dat is de marktwarde van moskeeën, kerken, synagogen en levensbeschouwelijke organisaties, wat zij omzetten. Honderden vrijwilligers die zich duizenden uren inzetten. Een onderzoek met onmiskenbaar bewijs tegen de retoriek van rechts, die elke moskee problematiseert, die moslims basht, die continu hele groepen mensen wegzet als problemen. Het bewijs dat moskeeën en kerken met mensen van diverse

achtergronden werkelijk bijdragen aan de samenleving. Dat levensbeschouwelijke organisaties vaak een stabiele factor zijn in de wijk.

Voorzitter, wat ons ook raakt is de conclusie dat deze organisaties weinig erkenning en waardering krijgen. En dat wil DENK veranderen. We dienen dan ook vier moties in om de gemeente te helpen op weg naar verdere samenwerking met deze organisaties. En om op die manier betere financiële ondersteuning, begeleiding en hulp aan te bieden. En voorzitter, zij hebben dit hard nodig tijdens deze coronacrisis.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Meer financiële ondersteuning voor Ibo's

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 17: Uitkomsten onderzoek Tel je zegeningen;
Constaterende dat:

- uit het onderzoek 'Omvang en karakter van de maatschappelijke activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties in Rotterdam' blijkt dat Ibo's met hun beroepskrachten en met hun vrijwilligers zo'n 27.000 uur per jaar aan maatschappelijke activiteiten doen, met een vervangingswaarde die oploopt tot 220 miljoen euro;
- de totale marktwaarde van het werk dat Ibo's verrichten neerkomt op 330 tot 365 miljoen euro;
- de financiering van de verschillende functies veelal komt van de eigen leden, bezoekers en deelnemers in de vorm van giften;
- nog geen 20 procent van de Ibo's financiering krijgt van de gemeente Rotterdam voor maatschappelijke projecten;

Van mening dat:

- Ibo's een grote maatschappelijke impact en sociale functie hebben voor de stad;
- de Ibo's onze erkenning en waardering verdienen voor hun bijdrage aan maatschappelijke opgaven;
- de Ibo's beter financieel ondersteund moeten worden voor de maatschappelijke projecten;

Verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de Ibo's in Rotterdam om in kaart te brengen op welke manieren zij financieel beter ondersteund kunnen worden voor de maatschappelijke projecten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 2. Vrijstelling van gemeentelijke heffingen voor Ibo's

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 17: Uitkomsten onderzoek Tel je zegeningen;
Constaterende dat:

- uit het onderzoek 'Omvang en karakter van de maatschappelijke activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties in Rotterdam' blijkt dat Ibo's voornamelijk gefinancierd worden door de eigen leden, bezoekers en deelnemers in de vorm van giften;
- door de coronacrisis veel Ibo's leger zijn dan voorheen;
- Ibo's in Rotterdam in zwaar weer verkeren omdat de kosten doorlopen en de inkomsten uit collectes achter zijn gebleven;

Van mening dat:

- Ibo's meer financiële erkenning en waardering verdienen, vooral wanneer in aanmerking wordt genomen dat zij goed zijn voor 220 miljoen euro aan maatschappelijke activiteiten in de stad;
- het bevriezen van de gemeentelijke heffingen slechts uitstel van executie is;
- Ibo's in Rotterdam ontlast moeten worden van in ieder geval de gemeentelijke

heffingen tijdens de coronacrisis door
kwijschelding te verlenen;

Verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om
kwijschelding te verlenen aan de lbo's in
Rotterdam voor in ieder geval de
gemeentelijke heffingen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en B. van
Noppen

Motie 3. Enthousiasmeer jongere vrijwilligers van lbo's

'De gemeenteraad van Rotterdam, in
vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter
bespreking van agendapunt 17: Uitkomsten
onderzoek Tel je zegeningen;

Constaterende dat:

- uit het onderzoek 'Omvang en karakter
van de maatschappelijke activiteiten van
levensbeschouwelijke organisaties in
Rotterdam' blijkt dat 27.000 uur per jaar
door vrijwilligers van lbo's aan
maatschappelijke activiteiten wordt
bested;
- de vrijwilligers van lbo's intrinsiek sterk
gemotiveerd zijn om zich in te zetten voor
anderen;
- de vrijwillige inzet in lijn is met hun
normen en waarden en vaak ook met de
manier waarop zij zijn opgevoed;
- er ook sprake is van groepsnormen die
vrijwillige inzet bevorderen;
- ook blijkt dat de vrijwilligers zich geroepen
voelen, weinig tot geen grenzen stellen aan
de eigen inzet en vaak jarenlang actief zijn;
- uit hetzelfde onderzoek blijkt dat nieuwe
groepen jongere vrijwilligers vaak kritischer
zijn, zich voor kortere tijd binden en hun
inzet scherper begrenzen;

Van mening dat:

- de vrijwilligers van cruciaal belang zijn
voor het maatschappelijke werk dat lbo's
uitvoeren in de stad;
- nieuwe groepen jongeren
geënthousiasmeerd moeten worden om
zich voor langere tijd te binden aan de

organisaties en minder scherp hun inzet te
begrenzen;

Verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de lbo's in
Rotterdam om in kaart te brengen op welke
manieren de jongere groep vrijwilligers
geënthousiasmeerd kan worden om zich
voor langere tijd te binden aan de
organisaties en minder scherp hun inzet te
begrenzen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 4. Vergroot bekendheid van financiële ondersteuning voor maatschappelijke projecten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in
vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter
bespreking van agendapunt 17: Uitkomsten
onderzoek Tel je zegeningen;

Constaterende dat:

- uit het onderzoek 'Omvang en karakter
van de maatschappelijke activiteiten van
levensbeschouwelijke organisaties in
Rotterdam' blijkt dat lbo's met hun
beroepskrachten en met hun vrijwilligers
zo'n 27.000 uur per jaar aan
maatschappelijke activiteiten doen, met
een vervangingswaarde die oploopt tot 220
miljoen euro;
 - de totale marktwaarde van het werk dat
lbo's verrichten neerkomt op 330 tot 365
miljoen euro;
 - de financiering van de verschillende
functies veelal komt van de eigen leden,
bezoekers en deelnemers in de vorm van
giften;
 - nog geen 20 procent van de lbo's
financiering krijgt van de gemeente
Rotterdam voor maatschappelijke
projecten;
 - veel lbo's geen idee hebben hoe zij
aanspraak kunnen doen op de
verschillende financiële potjes van de
gemeente;
- Van mening dat:
- lbo's een grote maatschappelijke impact
en sociale functie hebben voor de stad;

- de lbo's onze erkenning en waardering verdienen voor hun bijdrage aan maatschappelijke opgaven;

- de lbo's beter geïnformeerd moeten worden over de financiële ondersteuning van de gemeente voor maatschappelijke projecten;

Verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om de bekendheid van de financiële ondersteuning van de gemeente voor maatschappelijke projecten via de koepelorganisaties te vergroten onder de lbo's in Rotterdam;

- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en B. van Noppen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mijnheer Büyükcifci heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Geef levensbeschouwelijke organisaties een groter rol

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021;
Constaterende dat:

- in het rapport 'Omvang en karakter van de maatschappelijke activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties in Rotterdam' gesteld wordt dat religieuze organisaties een meetbare toegevoegde waarde in het welzijn hebben;

- een van de doelstellingen van het college is, via de welzijnsopdrachten, meer te investeren in de samenwerking met de wijknetwerkpartijen. "Dat geldt zowel voor formele partijen, zoals Wijkteam, Vraagwijzer, huisartsen e.d. als informele partijen, zoals Couleur Locale, Religieuze organisaties/gemeenschappen, sociaal ondernemers e.d.";

- levensbeschouwelijke organisaties dicht bij de mens staan en direct contact hebben met inwoners en met name kwetsbare personen;

- levensbeschouwelijke organisaties eenzaamheid tegengaan en in gesprek blijven met kwetsbare personen juist nu, in de coronacrisis;

- levensbeschouwelijke organisaties goed weten wat er gaande is in bepaalde delen van de samenleving en deze ondersteuning bieden aan een brede groep mensen in Rotterdam;

- levensbeschouwelijke organisaties op verschillende afdelingen binnen de gemeente, waaronder Wmo, Schuldhulp, Jeugd en Veiligheid waardevol werk, kennis en expertise kunnen verrichten/delen;

Overwegende dat:

- levensbeschouwelijke organisaties steeds vaker aangeven zich niet genoeg betrokken te voelen door overheidsinstanties en met name de gemeente;

- het belangrijk is om aan een constructieve positieve relatie te werken om gezamenlijke doelen beter af te stemmen en in te vullen;

- er moskeeën zijn die het idee hebben dat ze alleen gevonden worden door de gemeente als het gaat over negatief geladen zaken, zoals de-radicalisering, buitenlandse financiering en covid-19-verspreiding;

- er wel al samenwerking via koepelorganisaties is, maar niet alle levensbeschouwelijke organisaties zijn aangesloten bij een koepelorganisatie of zich daadwerkelijk vertegenwoordigd voelen;

Verzoekt het college:

- een onderzoek te doen naar communicatie en samenwerkingsstrategieën tussen de gemeente en levensbeschouwelijke instellingen voor het potentieel betrekken bij onderdelen in de uitvoering van diverse maatschappelijke taken binnen de gemeente en de bevindingen met de gemeenteraad te delen;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, 'Tel uw zegeningen' geeft een mooi beeld van wat religieuze organisaties in Rotterdam betekenen voor de stad. Het is een mooi onderzoek, dat veel waardering en respect geeft aan deze organisaties. En dat er meer samenwerking in de wijk kan plaatsvinden met deze organisaties is belangrijk, vooral met het welzijnswerk. En daar moet ook met dit rapport in de hand op worden aangestuurd. Maar voor D66 betekent dit niet automatisch dat hier financiële consequenties aan moeten worden verbonden. Vrijwilligerswerk hoeft niet altijd betaald te worden. Maar kennis delen, doorverwijzen en elkaar helpen, dat kan en moet echt beter en dit rapport is daar een mooie eerste stap naartoe. Tot zover.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel voorzitter. Ja voor het CDA is het geen enkele verrassing, de uitkomst van dit onderzoek. Voor het CDA is de waarde van het maatschappelijk middenveld en van levensbeschouwelijke organisaties een van de kernwaarden van hoe wij naar een samenleving kijken, van waar de kracht ligt van de samenleving om verbinding te maken en om mensen bij elkaar te brengen. Dus wat ons betreft, geen enkele verrassing en dat blijkt ook eigenlijk uit de talloze initiatieven die organisaties als SKIN, als Samen010, als MARA, en als SPIOR in onze stad ondernemen en ik denk dat dat iets is om ongelooflijk dankbaar voor te zijn. En mooi dat dit bevestigd wordt in het onderzoek, maar voor ons stond die kracht altijd al vast. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik heb geen sprekers meer op mijn lijst staan. Nog iemand die belangstelling heeft? Nee? Dan gaan we naar wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Goedemiddag voorzitter, geachte

raadsleden. We hebben hier uitgebreid over gesproken in de commissie ZOCS en u heeft daar unaniem uw waardering uitgesproken en ook aangemoedigd om goed om te gaan met de erkenning van deze levensbeschouwelijke organisaties. En ik hoor dat in uw bijdragen weer. Overigens mevrouw Van Wifferen gaf dat ook heel mooi aan en ze noemde bij 'Tel uw zegeningen' religieuze organisaties. Dit onderzoek is naar levensbeschouwelijke organisaties, dus ook levensbeschouwelijke organisaties zonder religieuze wortels, dat hebben we allemaal meegenomen, dus ook de humanistische traditie bijvoorbeeld. Maar dat maakt alleen maar dat onze veelkleurige stad, de schoonheid ervan nog beter in beeld is gekomen.

Voorzitter, ik denk dat ik het makkelijkst gewoon even een advies kan geven aan de zes moties die zijn ingediend. De eerste is de motie van DENK: 'Meer financiële ondersteuning voor Ibo's'. Voorzitter, ik moet deze helaas ontraden, want we werken al samen met de levensbeschouwelijke organisaties. Ze zijn belangrijke informele zorgverleners, daarbij verdienen ze erkenning en waardering en dat is wat dit onderzoek laat zien. En we hebben op korte termijn al een afspraak gepland met de belangrijkste koepelorganisaties, SPIOR, MARA, Samen010, SKIN, Convent der Kerken. Ibo's die echte vragen hebben over financiering kunnen deze stellen, net als andere organisaties die werken met vrijwilligers op Zorgzaam010. Nou, de meeste antwoorden staan daarop, maar soms zou het nodig kunnen zijn dat er toch nog extra diepgang gezocht wordt, om dingen uit te zoeken en dan hebben wij advies op maat. Dat laten we uitvoeren door de adviesorganisatie BMC, waarin ze allerlei organisatorische vragen en dergelijke ook over financiering, en het vinden van vrijwilligers kunnen laten uitzoeken en de antwoorden zijn ook beschikbaar voor alle partners. En dit is beschikbaar voor alle

levensbeschouwelijke organisaties, dus daarom ontraad ik deze motie omdat hij overbodig is.

De tweede motie van DENK heet 'Vrijstelling van gemeentelijke heffingen voor lbo's', dus de levensbeschouwelijke organisaties. Ook deze moet ik ontraden. Want, wat we doen met bedrijven, wat we doen met ondernemers, dat doen we ook met de lbo's. Ze kunnen gebruikmaken van de bestaande coulanceregelingen voor lokale heffingen. En als u vraagt: wat is dat dan? Nou, dat bestaat uit een opschorting van de betalingsperiode. Het kan ook zijn een betalingsregeling of een combinatie van die beide. Dus ze doen op een vergelijkbare manier mee, we maken daar geen uitzondering. En bijvoorbeeld ook het Coronaloket 010 is niet alleen beschikbaar voor ondernemers, maar ook voor verenigingen en maatschappelijke organisaties. Dus daarom ontraad ik deze motie, voorzitter.

Dan ga ik naar motie 3 van de vrienden van DENK over 'Enthousiasmeer jongere vrijwilligers van lbo's'. En u vraagt om in gesprek te treden om te kijken hoe we ze kunnen helpen met het enthousiasmeren van jongere vrijwilligers. Voorzitter, ook deze moet ik ontraden. Het enthousiasmeren van jonge vrijwilligers doen ze zelf, dat is hun eigen verantwoordelijkheid en dat doen ze buitengewoon goed. Soms kunnen wij ook van hun leren. Maar ik verwijs weer naar de structuur die we met elkaar hebben opgebouwd. Als een organisatie ondersteuning wil voor dat soort vraagstukken, dan verwijs ik naar de informele zorg- en ondersteuningsinstrumenten. Die staan op Zorgzaam010, net zoals het advies op maat dat ik net heb genoemd.

Voorzitter, dan worden we positiever en gaan we naar motie 4 van DENK. De titel is: 'Vergroot bekendheid van financiële ondersteuning voor maatschappelijke projecten'. En u vraagt in het dictum de

mogelijkheden te onderzoeken om de bekendheid van de financiële ondersteuning van de gemeente voor maatschappelijke projecten via koepelorganisaties te vergroten onder de levensbeschouwelijke organisaties in Rotterdam. Voorzitter, ik wil deze omarmen. We zijn graag bereid om te onderzoeken hoe we die financiële ondersteuning beter bekend kunnen maken via de relevante koepelorganisatie. Ik heb net al aangegeven dat ik binnenkort weer met ze in gesprek ga, dus de weg laten zien waar de mogelijkheden zijn, natuurlijk willen we dat graag doen. Dus ik kan deze motie omarmen.

Voorzitter, dan gaan we naar motie 5 van de ChristenUnie-SGP en NIDA. NIDA heeft geen tijd, gaven ze net in de chat aan, maar heeft wel heel goed meegedacht en ondersteund. Dus dank daarvoor. De titel heet 'Partners voor het leven'. U vraagt daarin om eigenlijk met de levensbeschouwelijke organisaties de dialoog te blijven voeren. De waardering is er wel, maar de erkenning, hen serieus nemen en samenwerken, ja, dat heeft het rapport aangetoond, daar moeten echt stappen in worden gezet. En u zegt: doe dat dan en doe dat niet één keer en zorg dat erover gerapporteerd wordt. Ik wil deze omarmen, want, namens het college mag ik u zeggen dat ik graag het verdere gesprek aanga met de levensbeschouwelijke organisaties over die erkenning en dit is een nadere invulling daarvan. En natuurlijk zullen alle collegeleden hierover rapporteren.

Dan ga ik, voorzitter, naar de laatste motie. Hij begint een beetje te piepen, staat hier wat aan?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik weet niet of ik het ben. Ik ga er even uit en er dan weer in, voorzitter.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Nou, mijnheer Lansink-Bastemeijer, dank dat u eruit gaat. Nou, hij blijft piepen. Ja

oké voorzitter, ik doe het even snel: test. Ja.

De motie 'Geef levensbeschouwelijke organisaties een grotere rol'. Ik moet deze ontraden want wat erin staat, wat gevraagd wordt dat doen we eigenlijk al. Dat staat in het rapport, dat staat in de brief bij het rapport en allerlei andere moties en toezeggingen die we hadden toegezegd. Daarnaast is het goed om te erkennen dat levensbeschouwelijke organisaties een belangrijke rol hebben in de stad, maar die rol staat wel op zichzelf. Zij zijn geen uitvoeringsorganisatie van de gemeente, maar juist samenwerkingspartner. U vraagt om een onderzoek, we hebben net een groot onderzoek afgeleverd. Ik was niet van plan om een nieuw onderzoek te gaan doen. Dus laten we nu eerst gewoon concreet aan de slag gaan. Voorzitter, daarmee ontraad ik deze motie.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nou, ik weet niet wat er aan de hand is. Ik probeer toch mijn vraag maar even te stellen, voorzitter. Partners voor het leven, ja dat gaat niet werken. Ik ga even kijken wat ik hieraan kan doen.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Voorzitter, in de chat staat dat de VVD wel erg zit te piepen.

De **GRIFFIER**. Ja, de microfoon van de voorzitter, werkt op het moment niet, dus we gaan even voor een korte pauze om hem weer werkend te krijgen.

De **VOORZITTER**. Hoort u mij zonder piep? Heel goed. Wij hebben bij de waarnemend griffier een koptelefoon gekregen, blijkbaar is die van mij defect. Wethouder Grauss, voordat u verdergaat, u had een interruptie van mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nou, dank u wel voorzitter. En ik maar denken dat die piep voor mijn rekening was, maar dat viel reuze mee. Bij de

beantwoording van de moties door de wethouder vond ik de snelheid waarmee hij de motie 'Partners', ik ga hem even opzoeken, ja 'Partners voor het leven' omarmt opvallend. Ik vroeg me of daarmee niet ook rechtsongelijkheid gaat ontstaan ten opzichte van andere maatschappelijke organisaties die natuurlijk ook erkenning zoeken. De vraag is: is die erkenning bij andere maatschappelijke organisaties al goed? Lopen de levensbeschouwelijke organisaties achter? Danwel speelt hier toch enige voorkeur voor de lbo's om daar de erkenning te regelen? Wat doen we nu met niet-lbo's met een maatschappelijke vrijwillige, onbetaalde inzet die van de gemeente ook een bepaalde erkenning vragen? Gaat de wethouder ook met die maatschappelijke organisaties het gesprek aan? Dank u wel.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja dank, voorzitter. Ik denk dat de terminologie in de motie heel goed gekozen is, want wat er staat is: de erkenning voor de vrijwillige onbetaalde inzet bij maatschappelijke activiteiten, onderzoeken en maatschappelijke activiteiten. Dus we hebben een aantal activiteiten, een aantal vraagstukken in de stad, eenzaamheidsbestrijding, we hebben het net over Ouder en Wijzer gehad, of schulden- en armoedeproblematiek, waar ik ook de hele dag mee bezig ben. En dat deze partners daar, heeft dit onderzoek aangetoond, heel veel stappen in zetten, heel veel doen, niet alleen voor hun eigen groep, maar ook voor mensen om zich heen. En waardering is er, maar erkenning is: kijk naar hoe je kan samenwerken. En dat is de vraag: wat verstaan ze zelf onder samenwerken, welke stappen je zou kunnen zetten? En mijnheer Lansink-Bastemeijer, u stelt de vraag: zijn er niet ook andere organisaties, die graag ook op het vraagstuk van eenzaamheid, armoede, schuld, et cetera een stap zouden willen zetten? Zet u die niet achteraan in de rij? Dat vind ik een mooie vraag. Volgens mij kunnen de vraagstukken die we hebben alle inzet vanuit de stad gebruiken. Dus ja,

ik ga graag die uitnodiging aan, want het is niet de een of de ander, maar ja, we zijn natuurlijk buitengewoon dom als we niet bij de vraagstukken die we hebben van eenzaamheid, armoede, schuld, et cetera, als we niet alle partners daarbij serieus gebruiken. En als u zegt: andere partners ook, dan is mijn antwoord: natuurlijk.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, als u mij toestaat, nu ik een punt hoor. Ja ik was al bang dat u wat snel over de motie heen was gestapt, want u suggereert nu dat het zich richt op onbetaalde vrijwillige maatschappelijke inzet, maar zo staat het niet in het dictum: de dialoog met expliciet dus de lbo's te blijven voeren. Dus het richt zich volledig op de lbo's en dus niet op andere maatschappelijke organisaties. Maar ik ben zeer blij met de toezegging van de wethouder in zijn woorden, in ieder geval in de beantwoording, dat we niet bang hoeven te zijn dat als andere maatschappelijke organisaties hetzelfde gesprek aan willen gaan met de wethouder, dat de wethouder daar meer dan open voor staat en sterker nog, stimuleert dat zij hem vinden. Dank u wel.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Amen, zeggen wij soms in bepaalde kringen, maar ik ben het helemaal met mijnheer Lansink-Bastemeijer eens.

De **VOORZITTER**. Dat is gewoon een goed Nederlands woord. Was u klaar, wethouder?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Zeker.

De **VOORZITTER**. Ja oké, dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt verder af.

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

15. Zorg en Welzijn

15.1 *Het voorstel tot vaststelling van het Rotterdamse beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2021-2026 'Heel de stad', alsmede de Lokale Agenda Toegankelijkheid*

15.2 *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie Inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van tarieven*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we een begin maken met de C-onderwerpen. We beginnen met Zorg en Welzijn. Als eerste punt het herziene voorstel tot vaststelling van het Rotterdamse beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2021-2026 'Heel de stad'. Mijnheer van Elck als eerste.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, we praten hier vandaag over zorg en ondersteuning voor kwetsbare Rotterdammers. Over de zorgorganisaties en de zorgmedewerkers die zich iedere dag met hart en ziel inzetten voor de medemens. Over een bedrag van door de jaren heen, zo'n 3,9 miljard euro. Niet bepaald een B-onderwerp dus. Voor Leefbaar Rotterdam, en wij brengen het al jaren naar voren, staat kwaliteit van zorg voorop, draait zorg om liefde, aandacht, maatwerk en warmte bij iedereen die de zorg moet krijgen die benodigd is en waar ruimte gegeven wordt aan zorgprofessionals die daar goed en fatsoenlijk voor betaald worden.

Voorzitter, wij zijn zeer te spreken over het beleidsplan Toegankelijkheid, dat mag ook gezegd worden. Wij kunnen ons grotendeels goed vinden in het welzijns gedeelte. Wij missen alleen het eropaf gaan van het welzijnswerk, het achter de voordeuren komen en dat is een van de moties die wij gaan indienen. Wij kunnen ons niet vinden en wij zijn huiverig over het beleidsplan Maatschappelijke

ondersteuning en de bijbehorende inkoopstrategie Wmo. En dat komt door termen als 'herindicaties', 'noodzakelijk overgangsrecht', 'uitsterfconstructies', nou al dat soort termen, daar gaat de wethouder ons niet in vinden, net als op de bezuiniging van 9,5 miljoen euro op gespecialiseerde zorg. Wij hebben ook een andere mening en visie op hoe zorg en ondersteuning ingeregeld zou moeten worden. Wij hechten zeer aan keuzevrijheid en dat is anders dan het voorstel dat er nu voorligt, waarbij de keuzevrijheid juist beperkt wordt. Wij zijn ook voor een andere manier van aanbesteden, een 'open house'-constructie, waarbij zorgorganisaties ook de mogelijkheid hebben om tussentijds toe te treden en waarbij zij ook de mogelijkheid hebben om zelfstandig in te schrijven op een gedeelte van de aanbesteding in plaats van dat zij het volledige pakket aan ondersteuning moeten bieden. Wij vinden het ook belangrijk dat zorgorganisaties in tijden van schaarste niet uitgesloten worden, maar juist omarmd worden. Kortom: het voorstel van ons biedt de ruimte aan de kleinere, aan gespecialiseerde innovatieve organisaties, die met het voorliggende voorstel juist ingewisseld gaan worden door een paar grote zorgorganisaties. Oftewel het beleidsplan en de inkoop heeft aan- en bijsturing nodig en daarom dien ik namens Leefbaar Rotterdam tien moties in vandaag, en mijn collega mevrouw Aafjes-van Aalst ook nog een aantal en dat gaat zij nu zelf zeggen. Tot ziens, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u wel. Mijnheer Van Elck heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Behoud keuzevrijheid in de zorg!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;

Constaterende dat:

- keuzevrijheid van zorg in het geding is in Rotterdam;

Overwegende dat:

- uit de inkoopstrategie blijkt dat Rotterdammers beperkt worden in hun keuzevrijheid;
- keuzevrijheid van zorg een groot goed is in onze stad;
- keuzevrijheid het gevoel geeft van controle en zelfstandigheid;
- keuzevrijheid van zorg bijdraagt aan hogere cliënttevredenheid;
- keuzevrijheid een positief effect heeft op de gezondheidssituatie en het vertrouwen van mensen in de zorg;
- Rotterdammers zelf hun hulpverlener moeten kunnen kiezen;
- niet iedere Rotterdammer hetzelfde is;
- samenwerken tussen zorgorganisaties - wat zeker ook belangrijk is - niet boven keuzevrijheid gesteld moet worden;
- maatwerk in de zorg mogelijk moet blijven;

Verzoekt het college:

- volledige keuzevrijheid in de zorg te behouden;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 2. Geen tariefsverlaging in de zorg

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;

Constaterende dat:

- (zorg)organisaties voor het bieden van zorg/ondersteuning en het kunnen betalen van hun medewerkers afhankelijk zijn van de tarieven die zij hiervoor ontvangen;

Overwegende dat;

- tarieven zo opgebouwd moeten zijn dat deze passen bij de zorg die wordt verleend;
- zorgmedewerkers die zich iedere dag met hart en ziel inzetten voor de zorg gewaardeerd moeten worden met een goed en fatsoenlijk salaris op basis van

deugdelijke tarieven die zorgorganisaties ontvangen;
- in aanbestedingen veelal de tarieven voor intensievere en specialistische zorg worden verlaagd;
- zorg passend moet worden ingezet op basis van een onafhankelijke indicatie en niet op basis van de inhoud van de gemeentekas;
Verzoekt het college:
- de huidige tarieven in het kader van de Wmo en Jeugdwet, na indexatie, niet te verlagen;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck en N.D.Z.R.
Mohamed-Hoesein

Motie 3. Goed plan zo'n implementatieplan

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;
Constaterende dat:
- een implementatieplan waardevol is om te kunnen verifiëren of hetgeen beloofd wordt bij een aanbesteding ook daadwerkelijk waargemaakt kan worden;
Overwegende dat:
- een aanbesteding valt en staat met een goede en zorgvuldige implementatie;
- Rotterdammers niet de dupe mogen worden van organisaties die hun woorden en beloftes niet waar kunnen maken;
- zorg en ondersteuning bij de ingangsdatum van de aanbesteding direct tiptop geregeld moet zijn;
- problemen zoals bij Trevvel ten koste van alles voorkomen moeten worden;
Verzoekt het college:
- een implementatieplan in het programma van eisen bij de aanbesteding op te nemen die vooraf door de gemeentelijke organisatie wordt beoordeeld/geverifieerd;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck en N.D.Z.R.
Mohamed-Hoesein

Motie 4. Handen af van de Thuiszorg!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;
Constaterende dat:
- er heel veel discussie en onduidelijkheid omtrent huishoudelijke ondersteuning is;
Overwegende dat:
- huishoudelijke ondersteuning uit de algehele aanbesteding gehaald is en apart aanbesteed gaat worden;
- dit een voorbode lijkt om de huishoudelijke ondersteuning anders in te kunnen gaan richten;
- er (landelijk) al sprake van is om huishoudelijke ondersteuning onder te brengen in de bijzondere bijstand;
- het college al vaker kenbaar heeft gemaakt dat er te veel mensen gebruikmaken van huishoudelijke ondersteuning;
- het college al diverse keren heeft geageerd tegen het abonnementstarief Wmo met de bedoeling dit af te schaffen terwijl het abonnementstarief juist stapeling van zorgkosten voorkomt en zorg/huishoudelijke ondersteuning toegankelijk maakt;
- de thuiszorgmedewerkers een onmisbare kracht zijn voor heel veel ouderen en mensen met een beperking in onze stad;
- er de afgelopen jaren al op een schandalige wijze bezuinigd is op de huishoudelijke ondersteuning;
Verzoekt het college:
- de huishoudelijke ondersteuning volledig intact te houden en voor iedereen die hiervoor in aanmerking komt toegankelijk te houden;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 5. Inschrijven ook op delen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter

bespreking van de kadernotitie
inkoopstrategieën en vaststelling
uitgangspunten voor de opbouw van de
tarieven;

Constaterende dat:

- zorgorganisaties alleen aan de aanbesteding kunnen deelnemen als zij het volledige pakket aan ondersteuning kunnen bieden;

Overwegende dat:

- zorgorganisaties met de gekozen constructie buiten de boot vallen die een deel van de zorg en ondersteuning kunnen bieden;

- dit veelal om kleinere organisaties gaat die gespecialiseerde zorg kunnen verlenen;

- niet het beperken van het aantal zorgorganisaties het doel moet zijn bij een aanbesteding maar goede zorg en

ondersteuning voor de Rotterdammer;

- er al een groot tekort/schaarste is aan zorgmedewerkers en derhalve iedere zorgorganisatie die kwalitatief goede (en specialistische) zorg kan bieden - voor welk deel van de ondersteuning dan ook - welkom moet zijn;

Verzoekt het college:

- zorgorganisaties de mogelijkheid te bieden om zelfstandig op een deel van de zorg en ondersteuning in te kunnen schrijven;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 6. Inzage kwaliteitseisen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;

Constaterende dat:

- het kunnen voldoen aan het programma van eisen bij de aanbesteding bepalend is om zorg en ondersteuning te gaan bieden;

Overwegende dat:

- kwaliteitseisen uiteraard prima zijn - en er ook moeten zijn - om de zo belangrijke kwaliteit van zorg te kunnen waarborgen;

- bij de technische sessie rondom de inkoopstrategie echter is aangegeven dat de eisen zo gesteld zijn dat er maar een beperkt aantal aanbieders hieraan kunnen voldoen en overblijven;

- het niet zo kan zijn dat (kleinere) zorgorganisaties aan allerlei technische en bureaucratische eisen moeten voldoen - die geen enkele invloed hebben op de zorg en cliënttevredenheid - met als enige redenen te kunnen weren;

Verzoekt het college:

- de door (zorg)organisaties aan te leveren informatie/bewijsstukken en het programma van eisen voor publicatie van de aanbesteding voor te leggen aan de gemeenteraad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 7. Open house!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;

Constaterende dat:

- het college de keuze heeft gemaakt om zorg en ondersteuning te gaan aanbesteden;

- het college hierbij niet voor een open house-constructie heeft gekozen;

Overwegende dat:

- met de gekozen vorm van aanbesteden er een select aantal aanbieders zorg en ondersteuning gaat bieden;

- met de gekozen vorm van aanbesteden de komende jaren de deur op slot gaat voor andere zorgaanbieders;

- met de gekozen vorm van aanbesteden nieuwe/andere zorgaanbieders de komende jaren (tussentijds) geen mogelijkheid hebben om toe te treden;

- er al een groot tekort/schaarste is aan zorgmedewerkers en derhalve iedere zorgorganisatie die kwalitatief goede zorg kan leveren welkom moet zijn in plaats van voor een gesloten deur te staan;

- met de gekozen vorm van aanbesteden vernieuwing en innovatie buiten de deur gehouden wordt;
Verzoekt het college:
- aan te besteden op basis van een open house constructie;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 8. Opnemen van sancties bij disfunctioneren

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;
Constaterende dat:
- het belangrijk is om goede afspraken te maken en vast te leggen zodat bij disfunctioneren sancties getroffen en/of afscheid genomen kan worden van (zorg- en welzijns-)organisaties;
Overwegende dat:
- Rotterdammers de beste zorg en ondersteuning verdienen;
- bij disfunctioneren direct opgetreden moet kunnen worden;
- sancties bij disfunctioneren voor iedereen helder moeten zijn;
- problemen als bij Trevvel ten koste van alles moeten worden voorkomen;
Verzoekt het college:
- in de aanbesteding goede en heldere afspraken op te nemen over termijnen, sancties en opzegging van het contract bij disfunctioneren;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck en N.D.Z.R.
Mohamed-Hoesein

Motie 9. Welzijn is eropaf gaan!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling

uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;
Constaterende dat:
- in de inkoopstrategie ontbreekt dat welzijn ook "eropaf" is;
Overwegende dat:
- welzijn zo veel als mogelijk achter de voordeur moet kunnen komen om problemen te signaleren en te voorkomen;
- met het achter de voordeur komen veelal meerdere problemen (in de gezinssituatie) stap-voor-stap besproken en voorkomen kunnen worden;
- er een grote groep mensen is waar de drempel van het huis van de wijk te hoog voor is;
Verzoekt het college:
- het "eropaf-principe" waarmee welzijn zo veel als mogelijk achter de voordeur moet komen op te nemen in de uitwerking van de aanbesteding';
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 10. No show!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;
Constaterende dat:
- (zorg)organisaties te maken hebben met afspraken die niet doorgaan, medewerkers die voor een dichte deur staan of trajecten die niet afgerond worden bij (voornamelijk) mensen die zorg mijden en/of mensen met (o)ggz problematiek;
Overwegende dat:
- zorgmedewerkers frequent voor een dichte deur staan of last minute worden afgebeld door (voornamelijk) mensen die zorg mijden en/of mensen met (o)ggz problematiek;
- door het last minute niet doorgaan van de afspraken deze zorg en ondersteuning veelal ook niet ingezet kan worden bij andere mensen en hierdoor kostbare uren verloren gaan;

- het belangrijk is dat zorgorganisaties contact proberen te blijven onderhouden met mensen die zorg mijden en/of mensen met (o)ggz problematiek maar door frequent uitval geconfronteerd worden met ingeplande zorg die niet verleend en gedeclareerd kan worden;

- het (onverwacht) niet door gaan van afspraken bij mensen die zorg mijden en/of mensen met (o)ggz problematiek impact heeft op hen, op de zorgmedewerkers en op (de bedrijfsvoering) van de zorgorganisatie;

Verzoekt het college:

- afspraken in de aanbesteding op te nemen over “no-show”; • deze afspraken te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag’.

w.g. M.G.J. van Elck

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Ik had moeten zeggen dat we aan de orde hebben 15.1 en 15.2, het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie Inkoopstrategieën en de vaststelling van de uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven. Dat is ook een deel van de beraadslagingen bij dit agendapunt. Mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Dank u, voorzitter. De zorg, jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning in onze stad kunnen wel wat verbeterslag gebruiken. En dat blijkt ook uit het voorliggende beleidsplan ‘Heel de stad’. Namens Leefbaar Rotterdam heb ik dan ook een vijftal moties om het huidige plan verder aan te scherpen. Met name op het gebied van drugsgebruik valt er namelijk nog een verbeterslag te maken. Voor de jongste jeugd neemt het lachgasgebruik namelijk behoorlijk toe en is de nieuwe, gevaarlijke drug mefedron, ook wel bekkend als ‘miauw miauw’ of ‘poes’, een groot probleem in voornamelijk tot nu toe het oosten van het land. Wij roepen op om een gemeentelijk beleid in te stellen en aan

te dringen op een verbod van deze nieuwe drug. Omtrent de gevaren van lachgas zien wij graag dat er vroegtijdig gewaarschuwd wordt, met name ook in de laatste jaren van de basisschool. Het gebruik van crystal meth vermindert niet en jongeren lijken er de consequenties niet van in te zien. Hiervoor vragen we ook extra aandacht. Daarnaast heb ik nog een onderzoeksmotie naar de omvang en bekendheid van zwangerschapsangst en somberheid onder Rotterdamse vrouwen.

En dan onze laatste motie, waarin Leefbaar Rotterdam pleit voor meer maatwerk onder jongerenwerkers, waardoor er meer vaste en toegankelijke gezichten in de wijk gestationeerd worden, welke ook daadwerkelijk, daadwérkelijk erop uit trekken om de jongeren te bereiken. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Aafjes-Van Aalst heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Mentale problemen bij zwangere vrouwen

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het beleidsplan Heel de stad;

Constaterende dat:

- uit onderzoek van het Radboud-UMC blijkt dat één op de vijf zwangere vrouwen kampt met mentale problemen, zoals angst en somberheid;
- deze onderliggende mentale problemen niet altijd even snel gezien worden en vrouwen daarvoor dus geen hulp krijgen;
- de angsten en sombere gevoelens van deze vrouwen grote gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid van moeder en kind;

Overwegende dat:

- vrouwen de negatieve gevoelens vaak als natuurlijk onderdeel van de zwangerschap zien en daarom minder snel de ernst van de situatie inzien en hulp vragen;
- het gevoel van ‘erbij horen’ of een ‘gewoonte’ niet juist is en zwangere

vrouwen daarop geattendeerd moeten worden;

- zwangere vrouwen minder snel geneigd zijn zelf over hun problemen te beginnen, maar dit wel durven te bespreken als verloskundigen ernaar vragen;
 - het risico op vroeggeboorte en postnatale depressie hoger is bij angstige en sombere vrouwen;
 - de kinderen van deze kwetsbare vrouwen meer risico lopen op een lager geboortegewicht en ontwikkelingsachterstanden;
 - een extra focus op deze groep kwetsbare vrouwen mooi aansluit bij de ambities van Heel de stad en Moeders van Rotterdam;
- Verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe groot het probleem van zwangerschapsangst en somberheid van zwangere vrouwen is in Rotterdam;
 - te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het vergroten van de bekendheid van deze mentale problemen onder zwangere vrouwen en de mogelijkheid tot melden hiervan;
 - hierbij in het bijzonder aandacht te besteden aan de rol die verloskundigen kunnen spelen;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. C. Aafjes-van Aalst

Motie 2. Offensief tegen crystal meth

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het beleidsplan Heel de stad;

Constaterende dat:

- uit onderzoek van het Europese drugsagentschap (EMCDDA) blijkt dat Nederland zowel op het gebied van de productie als op het verwerken en het exporteren van de drug crystal meth (methamfetamine) tot de top van Europa behoort;
- onder andere het Trimbos Instituut constateert dat het gebruik van crystal meth in Nederland toeneemt;

- de verkoopprijs van crystal meth dalende is en het gebruik ervan derhalve voor een steeds bredere groep aantrekkelijker wordt; Overwegende dat:

- crystal meth een zeer verslavende harddrug is met een verwoestend effect op lichaam en geest;

Verzoekt het college:

- in samenwerking met het veld te komen tot een op de grootste risicogroepen gerichte voorlichtingscampagne over de gevolgen van crystal meth, met daarbij prominente aandacht voor de gevolgen voor de verwoestende werking van crystal meth op het gezicht;
 - de raad te informeren over de voortgang van deze campagne;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. C. Aafjes-van Aalst

Motie 3. Poesje miauw, stop eens gauw (Mefedron)

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het beleidsplan Heel de stad;

Constaterende dat:

- Nederland een opmars kent van het legale aan amfetamine gerelateerde middel Mefedron, ook wel bekend als 3-MMC en onder de populaire namen 'miauw miauw' en 'poes';
- 3-MMC de opvolger is van, en sterk lijkt op, de in 2012 verboden drug 4-MMC;
- het de verwachting is dat ook 3-MMC op termijn verboden zal worden;
- het gebruik van de drug vooralsnog echter sterk toeneemt;
- 3-MMC voornamelijk populair is onder (jonge) jongeren;
- zij in toenemende mate ernstige klachten ondervinden van 3-MMC-gebruik, waaronder hartklachten, paranoia, verwardheid en neerslachtigheid;
- de politie in de Achterhoek de noodklok luidt over de kinderen die zij als gevolg van 3-MMC-gebruik onder ernstige omstandigheden aantreffen en naar het ziekenhuis moeten afvoeren;

Overwegende dat:

- de toenemende populariteit van 3-MMC zich vroeg of laat hoogstwaarschijnlijk ook naar Rotterdam zal uitbreiden;
- hiermee een nieuw gevaar voor het welzijn van Rotterdamse jongeren opdoemt;
- de gemeente niet passief moet afwachten tot de problematiek verergert, maar proactief moet handelen om deze tegen te gaan;

Verzoekt het college:

- een gemeentelijk beleid inzake 3-MMC te ontwikkelen met als doel het gebruik van de drug in Rotterdam te ontmoedigen en tegen te gaan;
- bij het Rijk aan te dringen op een snelle toevoeging van 3-MMC aan de lijst van de Opiumwet en daarmee op een verbod van deze drug;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. C. Aafjes-van Aalst

Motie 4. Jongerenwerk is maatwerk

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het beleidsplan Heel de stad;

Constaterende dat:

- jongeren in veel wijken kampen met andere problemen en hierbij andere ondersteuning nodig hebben;
- de diversiteit aan problemen het bieden van de juiste zorg bemoeilijkt;

Overwegende dat:

- welzijnsorganisaties moeite hebben om jongeren in de stad te bereiken;
- veel jongeren echter wel de behoefte hebben aan ondersteuning;
- er vaak eerst een vertrouwensband moet worden opgebouwd met jongerenwerkers alvorens de jongeren durven deze hulp te accepteren of zelfs om hulp te vragen;

Verzoekt het college:

- in iedere wijk één (of meerdere) vaste jongerenwerkers te positioneren, die de jongeren weet te vinden en welk ook door de jongeren zelf kan worden benaderd voor hulpvragen of ondersteuning;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. C. Aafjes-van Aalst

Motie 5. Het lachen vergaan

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het beleidsplan Heel de stad;

Constaterende dat:

- het gebruik van lachgas toeneemt onder jongeren vanaf twaalf jaar;
- het gebruik van lachgas ernstige gevolgen heeft voor de gezondheid;

Overwegende dat:

- strenger beleid noodzakelijk is, daar er aanzienlijke gevolgen zijn voor de gezondheid;
- jongeren niet altijd weten dat het gebruik van lachgas ook verslavend kan werken en desastreuze gevolgen kan hebben;
- het gebruik brandwonden, verlamingsverschijningen, neurologische problemen en bloedziekten als gevolg kan hebben;

- juist deze jongere kinderen nu een verhoogd risico lopen en er daarom vroegtijdig preventieve maatregelen genomen moeten worden om de schade te beperken;

Verzoekt het college:

- in het basisonderwijs in groep 7 en 8 al te wijzen op de gevaren van lachgasgebruik;
- campagnes over de gevolgen van lachgasgebruik op het voortgezet onderwijs verder te intensiveren;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. C. Aafjes-van Aalst

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Voorzitter, volgens het onderzoeksbureau Arcadis is Rotterdam een van de ongezondste steden om in te leven. En dat geeft eens temeer aan hoe belangrijk de

keuzes zijn, die wij vandaag gaan maken voor onze stad. En wat GroenLinks betreft slaan we daarmee een goede richting in. We kiezen voor investeren in preventie, brengen focus aan en streven naar integrale oplossingen. Bovendien is de inzet op het terugdringen van gezondheidsverschillen inmiddels ook omarmd door de wethouder. Dank daarvoor. Wat voor mijn fractie erg belangrijk is bij het vormgeven van zorg en welzijn in de komende jaren is dat we bestaande structuren en netwerken in de wijken behouden en verder versterken. Met meer ruimte voor bewonersinitiatieven en een eerlijke verantwoordelijkheidsverdeling. We zien dat daar in het voorstel ook veel aandacht voor is. Tegelijkertijd matcht deze ambitie niet optimaal met de keuze voor inkoop door aanbesteden. Want hoe borg je het behoud van bestaande structuren en netwerken in de wijk die juist zo waardevol zijn voor het vinden en bereiken van Rotterdammers die zorg nodig hebben? En hoe vang je bezieling in een bestek? Op welke wijze maak je maximaal gebruik van maatschappelijk commitment, zoals we bijvoorbeeld zien van de welzijnscoalitie in Delfshaven? En hoe behoud je het vertrouwen dat de afgelopen tijd is opgebouwd in de vele kwetsbare wijken die Rotterdam toch rijk is? En op welke manier borgen we de samenhang tussen alle verschillende inkooponderdelen? Voorzitter, om niet over zes tot tien jaar weer met dezelfde vragen te komen zitten, lijkt het GroenLinks verstandig om nu al te gaan experimenteren met verschillende inkoopvormen. Zodat we daarvan kunnen leren voor de volgende inkoopronde. Op dat punt hebben wij daarom samen met Partij van de Arbeid, D66 en ChristenUnie-SGP de motie 'Innovatieve inkoop Zorg en Welzijn' ingediend.

Voorzitter, GroenLinks maakt zich ook grote zorgen over de oplopende personeelstekorten in de zorg. Dat hebben we bij eerdere besprekingen van dit onderwerp ook al aangegeven. Wij willen

de wethouder dan ook verzoeken om het actieplan om dit probleem te tackelen dat dit jaar afloopt te vernieuwen. Ook daarvoor hebben wij een motie ingediend, de motie 'Werken in de zorg', samen met D66 en DENK.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest heeft de volgende moties ingediend.

Motie 13. Innovatieve inkoop van Zorg en Welzijn

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Rotterdamse beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2021-2026 'Heel de stad', alsmede de Lokale Agenda Toegankelijkheid en het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie Inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;

Constaterende dat:

- voor de inkoop van Zorg & Welzijn in Rotterdam op vrijwel alle vlakken voor het instrument aanbesteding wordt gekozen;
 - klassieke aanbestedingsprocedures vaak een uitsluitende werking hebben voor kleine lokale aanbieders;
 - het college de maatschappelijke impact van het welzijnswerk wil vergroten door te kiezen voor meer maatwerk per wijk;
- Overwegende dat:

- de keuze voor aanbesteden binnen de huidige regelgeving een logische keuze is, maar dat hier ook flinke nadelen aan kleven;
- er binnen de inkoopvorm aanbesteden nieuwe, innovatieve vormen mogelijk zijn in het sociaal domein;
- een aanbesteding door middel van een concurrentiegericht dialoog, waarbij je met potentiële aanbieders een dialoog aangaat om te komen tot een optimalisatie van vraag en aanbod, speciaal is bedoeld voor complexe projecten die zich moeilijk laten herleiden tot enkel juridische of financiële voorwaarden;

- de inkoop van welzijn, zeker met de focus op de maatschappelijke impact en maatwerk per wijk, zich bij uitstek leent om hiermee te experimenteren;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of er binnen de aanbesteding van welzijn nieuwe, innovatieve vormen mogelijk zijn, zoals de concurrentiegerichtte dialoog en hierover voor de zomer aan de raad te rapporteren;

- de ervaringen die met deze vorm van aanbesteden worden opgedaan te evalueren en daarnaast ervaringen met andere inkoopvormen van zorg en welzijn die in andere gemeenten worden gedaan te onderzoeken en hierover in uiterlijk 2024 aan de raad te rapporteren voorafgaand aan een nieuwe inkoopronde;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. L.L.P.R. Roest, T.J. Vonk, N. Balwantsingh en I. van Wifferen

Motie 14. Werken in de zorg

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Rotterdamse beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2021-2026 'Heel de stad', alsmede de Lokale Agenda Toegankelijkheid en het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie Inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven;

Constaterende dat:

- Rotterdam in 2018 het actieplan RAAT+DAAD heeft opgesteld om het tekort aan zorgpersoneel aan te pakken, met als doel onder andere om de instroom van nieuwe mensen met 10 procent te verhogen en de uitstroom van zorgpersoneel te verlagen;

- dit actieplan ondertekend is door ruim 25 Rotterdamse vertegenwoordigers van zorg of onderwijsinstellingen;

- dit actieplan dit jaar afloopt, terwijl het tekort aan zorgpersoneel de komende

jaren naar verwachting flink zal oplopen;

Overwegende dat:

- er ook de komende jaren een grote behoefte zal zijn aan het toeleiden van medewerkers naar de zorg en het opleiden en behouden van medewerkers in de zorg;

Verzoekt het college:

- de extra inzet gericht op het toeleiden van medewerkers naar de zorg en het opleiden en behouden van medewerkers in de zorg de komende jaren te continueren, in overleg met de partners van de gemeente op het gebied van zorg en onderwijs, zoals via het huidige actieplan RAAT+DAAD;

- de inzet van Leerwerkakkoorden hier nadrukkelijk bij te betrekken;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. L.L.P.R. Roest, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en I. van Wifferen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, bij de inkoopstrategie kijkt DENK nauwlettend mee. De wethouder zegt vol in te zetten op diversiteit, social return of investment en sustainable development goals. Wij vinden het implementatieplan een goed plan en tekenen mee met Leefbaar Rotterdam op hun motie. Zodat de gemeente kan controleren of het niet allemaal loze beloften blijken te zijn bij de aanbestedingen. De wethouder is hier al eens slachtoffer van geweest en moest trekken en duwen, zodat het allemaal wel recht kwam. Voorzitter, we tekenen mee met D66, met de ChristenUnie-SGP, met Leefbaar Rotterdam, met de SP en met GroenLinks op meerdere moties. Die moeten zorgen dat inspraak van gebiedscommissies en wijkraden serieus wordt genomen, daadwerkelijke gelijkwaardigheid wordt geborgd in die jaarplannen en in de dagelijkse praktijk om te zorgen dat wijkbewoners met plezier naar hun huis van de wijk gaan. Want

welzijnswerk en Wmo-ondersteuning staat en valt met wat de wijk, het individu zelf wil. En dan, voorzitter, moeten ze durven vragen en wij moeten willen luisteren. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.
Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Voorzitter, D66 heeft zich de laatste jaren sterk gemaakt voor welzijnswerk dat niet bepaalt wat er in de wijken voor hulp wordt geboden, maar uitgaat van eigen kracht van bewoners en deze ondersteunt, waar bewoners dat niet zelf kunnen. Dienstbaar en behulpzaam naar bewoners en vrijwilligers. De welzijnsorganisatie is een passant en veel bewonersinitiatieven zijn een stabiele factor in de wijk. Dit is helaas nog niet de huidige praktijk en daarom heeft D66 zich ook hard gemaakt voor het recht op samenwerking, een zogenaamde Right to Cooperate. Met de initiatiefnotitie 'Bewoners aan de bal', die in dit voorstel is verwerkt, krijgen bewoners echt de kans om als gelijkwaardige partners samen te werken met welzijnsorganisaties. Bewoners en welzijnsorganisaties maken onder begeleiding van een onafhankelijke gespreksleider elk jaar een plan en gaan daar samen mee aan de slag. Dat is heel goed en D66 is er blij mee. Het is wel van belang dat er veel bewoners meedoen en dat er dus bekendheid aan wordt gegeven. En daar dien ik een motie voor in. Er komt ook een wijkbudget voor laagdrempelige kleine initiatieven en couleur locale blijft in een of andere vorm bestaan. Dat vind ik wel zorgelijk, want drie potjes is verwarrend en couleur locale heb ik altijd een schimmig potje gevonden waar bewoners en gebiedscommissies niks over te zeggen hebben en dat volgens een zeer niet-transparant proces tot stand komt. Wil de wethouder de couleur locale laten aansluiten op de vernieuwing bij het Right to Cooperate en ook hier meer een transparante manier van werken uitvoeren?

Verder de huizen van de wijk, deze worden ook wel eens de huizen van de professionals voor de wijk genoemd, want niet altijd voeren bewoners de boventoon. En in de afgelopen periode moesten bewoners ook soms onterecht huur betalen en werden ze er soms uitgezet ten behoeve van andere partijen. Dit moeten we echt voorkomen en daarom dien ik ook een motie in om de huizen van de wijk toegankelijker en transparanter te maken.

Er is meer dan welzijnswerk alleen en we hebben ook een motie over toezicht op de zorg, omdat we nu zien dat er vaak misstanden zijn en dat het soms moeilijk is voor de raad om te controleren wat er gebeurt en bijvoorbeeld hoe hoge winst onderaanbesteders maken in de zorg. En dan heb ik nog een laatste punt en dat gaat erover dat we klachten hebben gehoord van partijen in de zorg, vooral de geestelijke gezondheidszorg, die zeggen dat met deze plannen er te veel aan micromanagement wordt gedaan, waardoor sommige plannen onuitvoerbaar zijn, bijvoorbeeld de aanrijdtijd voor crisistijden, dat dat nog korter is dan ambulances. En dat ze zeggen: ja, we kunnen hier moeilijk mee uit de voeten. Kan de wethouder hierop ingaan? Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 11. Spotlight op Right to Cooperate

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van agendapunt 15.2 'Kadernotitie Inkoopstrategieën';
Constaterende dat:
- Right to Cooperate een manier is voor burgers om in samenwerking met de professionele welzijnspartners, als gelijkwaardige partners, welzijnsinitiatieven te realiseren;
Overwegende dat:

- een stevige positie van Right to Cooperate in het welzijnswerk valt en staat met de betrokkenheid van de bewoners;
 - het beter en eerder betrekken van bewoners een positief effect kan hebben op de betrokkenheid van bewoners;
- Verzoekt het college:
- een plan op te stellen hoe bewoners actief benaderd kunnen worden om actief deel te nemen aan het opstellen van de jaarplannen en Right to Cooperate-initiatieven;
 - hierbij de lokale volksvertegenwoordigers op wijk/gebiedsniveau te betrekken;
 - hierover terug te koppelen aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. I. van Wifferen, T.J. Vonk en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 12. Elke bewoner gelijk, in het Huis van de Wijk

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van agendapunt 15.2 'Kadernotitie Inkoopstrategieën';

Constaterende dat:

- Huizen van de Wijk voor én van de bewoners zijn;
- deze Huizen van de Wijk een belangrijk ontmoetingspunt zijn voor mensen in de wijk;
- Huizen van de Wijk activiteiten in het kader van de Brede Welzijnsopdracht moeten verrichten;

Overwegende dat:

- er onduidelijkheid is over het kosteloos verhuren van Huizen van de Wijk aan bewoners;
- dit een barrière kan zijn voor bewoners om activiteiten te organiseren;

Verzoekt het college:

- duidelijk en transparant te maken op welke wijze bewoners kosteloos gebruik kunnen maken van de Huizen van de Wijk;
- duidelijk en transparant te maken wat de huurtarieven zijn voor maatschappelijke organisaties;
- tevens op te nemen waar bewoners terecht kunnen wanneer er sprake is

ongelijke behandeling in het Huis van de Wijk;

- hierover te communiceren op de websites van de Huizen van de Wijk;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. I. van Wifferen, T.J. Vonk, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en N. Balwantsingh

Motie 16. Zicht op toezicht

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van agendapunt 15.2 'Kadernotitie Inkoopstrategieën';

Constaterende dat:

- er veel gemeentelijk geld gaat naar Wmo-zorg, jeugdzorg en welzijn;

Overwegende dat:

- goed toezicht belangrijk is om te garanderen dat het gemeentelijk geld op de goede plek terecht komt;
- de raad weinig zicht heeft op hoe het toezicht op de jeugdhulp en het toezicht op de Wmo2015 is georganiseerd;
- er in de laatste jaren veel bekend is geworden over fraude, (legaal) misbruik van zorggeld en de verwevenheid met criminaliteit door zorgaanbieders;
- evaluatie van het toezicht op de zorg de raad zicht geeft op of dit afdoende is;

Verzoekt het college:

- het toezicht op de jeugdhulp en de Wmo2015 te evalueren;
- hierbij ten minste in te gaan op het toezicht op fraude, (legaal) misbruik van gemeentelijk geld, de verwevenheid van criminaliteit met de zorg;
- de evaluatie(s) aan de raad ter beschikking stellen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. I. van Wifferen, L.L.P.R. Roest, N. Balwantsingh

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel, voorzitter. En gezien de tijd houd ik het even kort en ik richt me even op het inkoopkader. Drie dingen. Over wijkwerk hebben we veel gesproken in de commissie, maar voor mijn gevoel is het nog niet helemaal bevredigend afgehecht. Ik heb daar nog een paar vragen over. In de commissie hebben wij duidelijk aangegeven wat wat ons betreft het belangrijke principe is bij het welzijnswerk: welzijnswerk moet geworteld zijn in de wijk. Daarom ligt het primaat bij bewoners, wijkgemeenschappen, maatschappelijke initiatieven en sociale ondernemers. In de commissie gaf de wethouder aan daar precies zo in te staan en toch is het voorliggend kader nog niet 100 procent helder. Mijn belangrijkste punt is dit: we zijn blij als er een proces komt waarin op basis van een jaarplan partijen met elkaar als gelijkwaardige partijen kijken wie en hoe voor de wijk de uitdaging op het gebied van welzijn het beste kunnen uitvoeren. Maar waarom dan 70 procent aan de welzijnspartij eerst geven, zoals ik lees op pagina 12. Dan is er toch geen sprake van een gelijk speelveld? Je hebt partijen die iets kunnen en willen en je hebt een organisatie met belangen en met het geld. En dan helpt een onafhankelijke gesprekspartner daar niet voldoende bij. Dus daarom: niet 70 procent op voorhand aan de welzijnsaanbieder geven wat ons betreft, maar het budget ligt op tafel en het gesprek en het plan bepaalt de verdeling. Waarbij wat ons betreft het uitgangspunt is: de welzijnspartij gaat niet datgene doen dat minstens zo goed, of zelfs beter door lokale initiatieven kan worden opgepakt. En het budget volgt de activiteit. Kan de wethouder die onduidelijke passage op pagina 12 over die 70 procent toelichten en hoe garandeert de wethouder een gelijk speelveld als een welzijnspartij op voorhand het grootste deel van het budget in handen heeft?

Het tweede punt gaat over het beheer van de huizen van de wijk. Nou ja, het is wel duidelijk dat wij enthousiast zijn over

meerdere mogelijkheden om dat goed in te vullen. De wijk Middelland geeft daarin ook een goed voorbeeld, waarin beheer ook meer geworteld is in de wijk. Daarom doen wij graag mee met de motie van de SP om dit ook in het inkoopbeleid een plek te geven.

Het derde en laatste punt is onze zorg over het draagvlak voor het kader onder de zorgaanbieders. Ik ben er steeds van uitgegaan dat bij het tot stand komen van het inkoopkader er intensief met het veld is gesproken en dat er ook draagvlak zou zijn bij de aanbieders. En toch krijg ik signalen dat dit niet helemaal het geval is. Dat zij moeite hebben met een aantal zaken die nu dwingend worden voorgeschreven. En ik wil ook checken bij de wethouder of hij ook kan toezeggen dat er na het vaststellen van het inkoopkader er toch gesprekken zullen blijven plaatsvinden met deze aanbieders, waarbij er voldoende ruimte is om ook de zorgen en bezwaren van de aanbieders in te brengen en eventueel daar ook nog punten op aan te passen, ondanks het feit dat wij nu een heel aantal dingen lijken dicht te regelen. Ik hoor graag de reactie van de wethouder daarop. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja dank u wel, voorzitter. Ik ga het gezien de tijd kort houden. Ik zou willen verwijzen naar de bijdrage van mevrouw Zandberg in de commissie. Zij heeft ook, met veel dank aan haar, twee moties opgesteld, die ik hierbij zou willen indienen.

De eerste gaat over de informatie over de financiële mogelijkheden voor sociale initiatieven voor de informele partners in de wijk. Wij vinden het ontzettend belangrijk. Hoort u mij nog?

De **VOORZITTER**. Zeker weten.

Mevrouw **ESKES** (cda). Oké, ja, ik dacht dat het beeld bevroren was.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat u uw camera uitgezet heeft, mevrouw Eskes, check. Want ik hoor u wel, maar ik zie u niet.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik ga even kijken.

De **VOORZITTER**. En anders kunt u doorpraten. Dat horen wij wel.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, de camera staat aan. Oh, nu gaat er ineens een lampje aan, dus misschien, kijk, daar gebeurt weer iets. Ik heb geen idee wat de techniek vandaag in petto heeft. Maar wat ik wilde zeggen is dat informele netwerken als sportverenigingen en andere informele wijknetwerkpartners zo belangrijk zijn voor de sociale samenhang in de wijken en hun initiatieven van grote waarde zijn. Dus daarom verzoeken wij het college om meer informatie te verstrekken aan deze initiatieven en hen ook te informeren over de jaarplannen.

Het tweede punt waar mevrouw Zandberg in de commissie ook aandacht voor gevraagd heeft is: verpleegthuis. We zien dat er een groot gat ontstaan is tussen het langer thuis wonen en het verpleegthuis. Dat gat is groot en wij denken dat voor de toekomst je ook na moet denken over nieuwe innovaties, nieuwe ideeën om zorg thuis mogelijk te maken. En daarom dien ik ook de motie 'Verpleegthuis' in en verzoek de wethouder en het college daar aandacht aan te besteden.

Ik sluit me daarnaast aan bij het punt dat mevrouw Roest maakte over de personeelsproblemen of -tekorten in de zorg. Wij vinden het ook van belang dat dat de komende periode, ook na de evaluatie van de huidige inzet gecontinueerd wordt en waar nodig versterkt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Verpleegthuis

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het Beleidsplan 'Heel de stad';

Constateernde dat:

- in het beleidsplan 'Heel de stad' duidelijk naar voren komt dat er meer aandacht voor oudere Rotterdammers is die langer thuis wonen;
- de zorg permanent evolueert, wat te zien is in ziekenhuisverblijven die steeds korter worden waardoor patiënten vaker terugvallen op thuisverpleging om thuis te herstellen;
- gemoedsrust een belangrijke factor is;
- veel ouderen nog vitaal genoeg zijn om thuis te wonen en van grote maatschappelijke waarde zijn voor de stad;
- het college maatregelen wil treffen die gericht zijn op het vergroten en behouden van de vitaliteit en zelfredzaamheid van ouderen om zo ook het beroep op de professionele zorg en ondersteuning te beperken;

Overwegende dat:

- er echter ook geconstateerd dient te worden dat sommige ouderen niet vitaal zijn en voor wie de hulp vanuit thuiszorg of zorgteams in de wijk niet voldoende is;
- deze ouderen intensievere zorg nodig hebben voor de lange termijn;
- de zorg die aan deze ouderen geleverd moet worden meer neer komt op verplegen;
- ziekenhuisverblijven steeds korter worden en patiënten toch afhankelijk zijn van de zorg aan huis;
- het gat tussen een zelfstandig huis en een verpleeghuis te groot geworden is;
- het onmogelijk is het aantal verpleegtehuizen te verdubbelen;
- de behoefte van een zorgbehoevende vaak niet is om in een verpleeghuis te wonen;
- er kortom een gat gevallen is tussen zelfstandig thuis wonen en het verpleeghuis;
- daarom meer maatwerk nodig is;

- verpleeg thuis waarschijnlijk een van de grote oplossingen voor de toekomst is; Verzoekt het college:

- zich in het beleidsplan voor te bereiden op verpleegthuis;
- zich ervoor in te spannen dat er vormen van verpleegthuis komen, aangezien dit nodig is om het gat tussen zelfstandig wonen en het verpleeghuis te overbruggen; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E.C. Eskes

Motie 7. Financiering vanuit welzijn voor sociale (sport)initiatieven

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het Beleidsplan 'Heel de stad';

Constaterende dat:

- in het beleidsplan 'Heel de stad' de wijkpreventieketen een belangrijke manier is om zorg en welzijn met elkaar te verbinden;
- deze infrastructuur tussen belangrijke spelers in de wijk het doel heeft om vroegtijdig problemen en zorgen van mensen te signaleren en zo nodig passend door te verwijzen;
- het van belang is dat er goed samengewerkt wordt tussen deze partijen om preventie, zorg en ondersteuning te bieden;
- deze belangrijke partners in de wijk zorgaanbieders, maar ook scholen, sportverenigingen, religieuze instellingen en vrijwilligersorganisaties zijn. Juist al deze partijen weten wat er in de wijk speelt en waar behoefte aan is;

Overwegende dat:

- het doel is om een sterke wijkpreventieketen te creëren bestaande uit allerlei sociale partners die met elkaar de ogen en oren van de wijk zijn;
- het belangrijk is dat deze partijen initiatief nemen en daarbij ook geprikkeld zijn om samen te werken met andere partijen;
- betere samenwerking leidt in veel wijken tot succes, maar daarvoor is het wel

belangrijk dat zoveel mogelijk informele partners worden meegenomen;

- het belangrijk is dat de gemeente deze partijen prikkelt om samen te werken;
- een dergelijke prikkel tot samenwerking de mogelijkheid tot ondersteuning en financiering van initiatieven is;
- niet alle informele partners, zoals sportverenigingen, voldoende geïnformeerd zijn over de mogelijkheid van financiering vanuit welzijn voor sociale (sport)initiatieven;

Verzoekt het college:

- informele partners, zoals sportverenigingen, te informeren over de mogelijkheden van ondersteuning en financiering vanuit welzijn voor sociale (sport)initiatieven;
- en hierbij alle wijkpartijen te informeren over de jaarplannen en waar dit besproken kan worden;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E.C. Eskes en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik dacht: wat zie ik er donker uit, maar dat is collega Van Zevenbergen. Ja, dank u wel, voorzitter. Ik houd het ook kort, want we hebben in meerdere sessies samen naar zowel als de inkoopstrategieën gekeken en ook vele technische sessies gehad over wat aanbesteding is. Dank ook voor die voorbereiding om tot een goed besluit te komen samen. En wij zullen een flink aantal moties ondersteunen om het plan nog beter te maken. En ja, ja voorzitter, ik heb met pijn en moeite ook bedacht om voor een motie van de SP te stemmen. Ja, maar goed, daar moet u niet aan wennen, mijnheer Van Zevenbergen.

De **VOORZITTER**. Ik denk een revolutie bij de VVD.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Maar goed, dan verwacht ik nog wel iets van hem terug op termijn. Tot zover, voorzitter.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké, oké. Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat ik te verstaan ben. Wij dienen twee moties in, omdat we ook gigantisch met tijdkort zitten, de motie 'Maatschappelijk aanbesteden' en dat is een motie waarbij het aanbesteden naadloos past bij wat in de wijken nodig is en bij het logische principe: laat de wijk zelf doen wat de wijk zelf kan en waar de gebiedscommissie en welzijnscoalitie voor kan pleiten, bijvoorbeeld in Delfshaven.

De tweede motie en die wordt zeker breed gesteund, dat is een motie 'Huizen van de wijk, van de wijk' en daarin willen we nogmaals benadrukken dat het huis van de wijk echt van de wijk moet zijn, en dat absoluut niet zonder deelname van de burgers een jaarplan kan worden gemaakt. Ik heb begrepen dat dat wel de bedoeling was van de wethouder, maar in deze moties trekken we dat nog eens even extra aan. Tot zover onze bijdrage.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 15. Huizen van de wijk, van de wijk

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari, ter bespreking van agendapunt 15.2 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven';

Constaterende dat:

- in het Nieuwe Rotterdamse Welzijn is gekozen voor in elke wijk een centraal 'Huis van de wijk' onder beheer van een grote welzijnspartij;
- in Middelland op verzoek van de gebiedscommissie Delfshaven en actieve bewoners een experiment is gestart met een netwerkvorm van twaalf buurtplekken

die samen het huis van de wijk Middelland in zelfbeheer uitvoeren;

- het concept Middelland succesvol is gezien het sterk groeiend aantal vrijwilligers en activiteiten, hetgeen ook tot uiting komt in een oplopende sociale index dit in tegenstelling tot veel andere wijken in de stad;

Overwegende dat:

- het welzijn van onderop, kleinschalig, op meerdere plekken in de wijk en uitgevoerd vanuit vertrouwen en grote betrokkenheid met de wijk beter lijkt te werken;

- Right to Cooperate hiervoor wordt gebruikt, en er een jaarplan wordt ontwikkeld wat maatwerk in ieder Huis van de wijk mogelijk maakt;

- er via lokaal budget geld beschikbaar komt voor bewonersinitiatieven;

Verzoekt het college:

- in het jaarplan partijen in het wijknetwerk ook te betrekken bij de ontwikkeling en het gebruik van de Huizen van de Wijk;

- hierbij ook wordt meegenomen: gebruik van andere locaties in de wijken voor de uitvoering van het welzijnswerk en partijen actief te betrekking bij de programmering;
- hierover te rapporteren aan de Raad';

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen, N.D.Z.R.
Mohamed-Hoesein, T.J. Vonk en L.L.P.R.
Roest

Motie 17. Maatschappelijk aanbesteden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari, ter bespreking van agendapunt 15.2 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven';

Constaterende dat:

- voor de inkoop van welzijn in Rotterdam wordt gekozen voor het instrument van aanbesteding in de vorm van een SAS-procedure;

Overwegende dat:

- er binnen de SAS-procedure nieuwe, innoverende vormen zoals maatschappelijk aanbesteden mogelijk lijken te zijn;
- maatschappelijk aanbesteden betekent dat in een aanbestedingstraject wordt gezocht naar maximale maatschappelijke waarde en betrokkenheid van burgers en sociale ondernemingen;
- maatschappelijk aanbesteden naadloos past bij wat in wijken nodig is en bij het logische principe 'laat de wijk zelf doen wat de wijk zelf kan', waar de gebiedscommissie en welzijnscoalitie Delfshaven voor pleiten;
- de Erasmus Universiteit en het ministerie van BZK graag bereid zijn mee te denken en ervaringen te delen vanwege de hoge innovatieve waarde;

Verzoekt het college:

- goed uit te zoeken op welke manier vormen van maatschappelijk aanbesteden binnen de SAS-procedure mogelijk zijn;
- hier ervaringen mee op te doen in gebieden waar men dit wenst en klaar voor is;
- de resultaten met de raad te delen en te gebruiken voor de verdere ontwikkeling van Heel de stad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Als er verder geen sprekers zijn, dan wijs ik de ChristenUnie-SGP erop, dat de spreektijd is verlopen. Dat geldt ook voor NIDA.

Dan gaan we luisteren naar de wethouder met een reeks moties. Wellicht dat u er kort doorheen kunt lopen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dank u voorzitter. Ik ga me vooral richten op de moties, maar er waren enkele vragen waar ik wel antwoord op moet geven en ook wil geven. En dan begin ik eventjes bij D66. Die had een vraag: de keuzes rondom couleur locale, worden die nu ook

in de wijk in het gebied belegd? Het antwoord daarop is ja, dat is gewoon onderdeel van het jaarplan. En een andere vraag van D66 was: er is een aantal aanbieders dat zich zorgen maakt, dat was ook een punt van de ChristenUnie-SGP, over het draagvlak. En het klopt dat we nog met een aantal partijen gewoon goed in gesprek zijn over de verdere invulling van de opdracht. Dus die toezegging die de ChristenUnie-SGP vraagt die doe ik zeker. Het zou wat zijn als je na zo'n dag als vandaag vijf jaar lang vastzit aan alles en niet verder in de verdieping nog extra afspraken kan maken. Dus dat gaan we zeker doen, dat is op Welzijn ook het geval. Dat moet ook naar aanleiding van een aantal moties. Dus op sommige onderwerpen moeten we echt nog verdiepend met bepaalde partijen spreken om verder invulling te geven aan hetgeen nu voorligt.

De **VOORZITTER**. Wethouder, mijnheer Van Elck heeft nog een vraag aan u.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Oh excuus, ja.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, wat mijnheer Vonk naar voren bracht is natuurlijk precies wat Leefbaar Rotterdam ook in de commissie naar voren heeft gebracht. Kijk, een beleidsplan opstellen, dan ga je aan de voorkant bij organisaties langs en kijken wat er in het veld leeft. En wat u doet, is gewoon in het stadhuis beleid verzinnen zonder dat te toetsen. En dat vind ik jammer en ik vind dat ook de verkeerde manier, als ik naar de Wmo en naar Jeugd kijk. Dus, 1, vraag ik aan u: waarom gaat u niet naar het veld toe en gaat u ideeën opdoen? En 2, dan kijk ik naar de andere partijen hier in de raad, Leefbaar Rotterdam is wel bij de organisaties langs geweest. Dat heeft tot vijftien moties geleid. Dus als u iets wilt doen aan de voorkant voor dit beleidsplan, dan reken ik op uw steun.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja voorzitter, ik zou de ambtenaren echt onrecht aandoen als ik zou instemmen met hetgeen wat mijnheer Van Elck naar voren heeft gebracht. Het afgelopen jaar is er veelvuldig contact geweest en we zijn ook veelvuldig op de werkvloer om te zien hoe het daar in het veld gaat. Hetzelfde geldt overigens ook voor mij. Maar het is ook zo dat als je heel veel afspraken maakt, dat je uiteindelijk nog extra dingen moet uitwerken, dat is ook logisch in de tijd waar we nu zitten. En we hebben nu dit beleidsplan, we hebben het inkoopkader, maar dat wordt nog verder ingevuld. Daar hebben we de komende maanden ook echt nog de tijd voor. En sterker nog: we gaan dus door met die gesprekken, want die zijn niet nu voor het eerst, we gaan ermee door. En zeker op een aantal onderwerpen moeten we daar verder op inzetten. En een voorbeeld is dat micromanagement, ik heb bijvoorbeeld ook aangegeven dat ik heel graag meer ruimte wil geven aan aanbieders als we ook gewoon sterk en scherp afspraken maken over hoe je achteraf dan afrekent. Want we willen niet hebben dat er geen resultaten worden geboekt.

De ChristenUnie-SGP had het ook over Right to Cooperate. Dat is natuurlijk ook het initiatiefvoorstel van D66 geweest. En wat wij doen, en Delfshaven werd als voorbeeld gebruikt, is dat we eigenlijk 30 procent al een soort van vastleggen, dat dat ook voor de wijk en de buurt is. Maar ook de rest van de welzijnsopdracht is gewoon onderdeel van het Right to Cooperate, dus dat is ook onderdeel van dat jaarplan. Mevrouw Van Wifferen heeft dat op een goede manier naar voren gebracht en ik wil daar ook invulling aan geven. Dus dat kan ik tegen u zeggen. Het is ook zo dat welzijn gewoon essentieel is en dat welzijnspartijen essentieel zijn en het afgelopen jaar hebben we enorm geprofiteerd van de aanwezigheid van hele expertiserijke welzijnsorganisatie die ons en de wijk door de crisis hebben geholpen in samenwerking met al die wijkpartijen.

Dus gelijkwaardigheid is inderdaad het kernbegrip. We hebben een aanbesteding waarbij we op een hele slimme manier eigenlijk de SAS-procedure hebben gecombineerd met maatschappelijk aanbesteden. Alle voordelen van maatschappelijk aanbesteden hebben we op een handige wijze in de SAS-procedure neergezet. En zo zorgen we ervoor dat we met het jaarplan in een gezamenlijk gesprek met een minimaal bedrag al vastgelegd maar met een hele opdracht waar Right on Challenge op mogelijk is, we op een goede manier daar invulling aan kunnen geven. En ik snap heel goed dat dat best wel ingewikkeld is, al die termen en die invullingen, maar gelukkig heb ik u ook toegezegd dat ik voor de zomer terugkom op hoe zo'n jaarplan en zo'n proces eruit komt te zien. Het is risicovol natuurlijk, omdat het enorm vernieuwend en experimenteel is, maar dat gaan we zeker doen. En volgens mij is dat precies ook waar de stad om vraagt.

Dan de moties voorzitter. De eerste motie die ik voor me heb is de motie van Leefbaar Rotterdam. En dat is een motie die al een aantal keren eerder is ingediend in verschillende vormen, maar die vraagt om de keuzevrijheid in de zorg te behouden. Nou, dat is wettelijk vastgelegd. Sterker nog: in de opdracht die nu voorligt hebben we zelfs nog meer keuzevrijheid gerealiseerd. Maar ik kan ook niet tegen de wet ingaan, dus dat is ook zeker niet mijn bedoeling. Deze motie is overbodig en ontraad ik.

De tweede motie vraagt: geen tariefverlaging in de zorg. Ook die motie moet ik ontraden, omdat wij op een hele goede manier altijd tariefonderzoek doen, helemaal niet erop uit zijn om tarieven te verlagen, maar wel goed bekijken: is hetgeen wat wij betalen nou ook redelijk voor hetgeen wat wordt gevraagd? Volgens mij doen wij dat al jaren op een hele goede en fatsoenlijke manier. Sterker nog: wij zijn heel fatsoenlijk geweest als college waarin we rondom de indexatie afspraken hebben

gemaakt, meerjarig. Dus op dit vlak denk ik dat we op een keurige wijze invulling geven aan hoe je ook met tarieven om moet gaan, even los van het feit dat daar ook wettelijk nu reële tarievenafspraken over zijn.

Motie 3, 'Goed plan, zo'n implementatieplan', die kan ik omarmen, zeg ik tegen mijnheer en indiener Van Elck. Wel met die kanttekening dat we natuurlijk verschillende vormen van aanbesteding hebben, we hadden het net over welzijn. Nou daar komt misschien een concurrentiegericht dialoog. Dat is een andere opbouw van een aanbesteding en opdracht met ook een andere fasering. Dat is ook weer anders dan bij de wijkdienst, waarbij de gemeente weer een grote rol heeft. Dus die implementatieplannen en die vragen zullen er anders uitzien bij elke vorm van aanbesteden. En het is natuurlijk ook zo dat we niet in het begin gelijk driehonderd pagina's vragen. Dus we hebben een goede uitvraag op een implementatieplan en bij de gunning wordt dat natuurlijk nog eens extra uitgewerkt. Maar deze motie kan ik zeker omarmen.

Dan de motie 'Handen af van de Thuiszorg' en hier wordt gevraagd om de huishoudelijke ondersteuning volledig intact te laten. En dat is precies ook waar wij in Rotterdam voor hebben gekozen. Dus deze motie is overbodig. En er is natuurlijk wel de discussie met het Rijk: wat doen we nu met die extra kosten? Want omdat wij de toegang houden zoals hij is, maar daar niet voor gefinancierd te worden door het Rijk, komen heel veel gemeenten in de problemen. Wij doen dat naar aanleiding van de afspraken die er al jaren zijn rondom deze toegang, waarbij we ook proberen te kijken in het keukentafelgesprek of er, zoals ook in de wet wordt gevraagd, in de brede zin geen mogelijkheid is voor iemand om het zelf te organiseren. En om te voorkomen dat mensen hun eigen private schoonmaakster inruilen voor een hele goedkope gemeentelijke, omdat we graag natuurlijk ons geld willen inzetten voor de mensen

die het echt nodig hebben. Maar dat is allemaal de bestaande wijze van beleid. Wat wij niet doen, in tegenstelling tot andere gemeentes, is bijvoorbeeld wachtlijsten nu ook inrichten. Dus wij hebben die keuze eigenlijk gemaakt, dus 'Handen af van Thuiszorg' ontraad ik.

Dan de motie 'Inschrijven ook op delen' en die motie ontraad ik, maar daar kan ik iets meer over vertellen ook naar aanleiding van de commissievergadering. Wij hebben eigenlijk gekozen voor een palet van vormen van aanbesteden en percelen, waarbij er meer percelen zijn waar ook individueel op kan worden ingeschreven dan in de vorige aanbesteding, waardoor ook kleinere partijen op sommige onderdelen ook gewoon meer kansen maken. Dus we hebben een combinatie gemaakt, dus aan de ene kant integraliteit, waarbij we de kwaliteit zo hoog mogelijk maken voor de Rotterdammer, en aan de andere kant ook op een aantal percelen meer mogelijkheden voor kleine aanbieders. Maar deze motie moet ik dus ontraden.

Dan heb je een motie waar ik eventjes bij moest fronsen, dat was een motie 'Inzage in kwaliteitseisen'. En dat is eigenlijk best wel saaie en droge materie, want dat is eigenlijk de eerste toegang, zeg maar, van aanbieders in zo'n aanbesteding. Daar moeten ze hele basale kwaliteitseisen overleggen. Dat gaat dan over of ze zich houden aan de CAO, hoe de governance in elkaar zit, of ze verzekerd zijn, of ze een cliëntenraad hebben, of ze diversiteitsbeleid hebben, of ze kunnen voldoen aan het leveringsplan. Dat zijn hele, nou ja, simpele basale zaken. Certificering, omdat je volgens de wet aan bepaalde eisen moet voldoen. Ik denk niet dat de raad zit te wachten op alle verzekeringspapieren bijvoorbeeld van al die zorgorganisaties. Maar ik kan me wel voorstellen dat de raad wat vragen heeft over wat die kwaliteitseisen nou zijn, want het lijkt erop dat het te maken heeft met de precieze invulling en kwaliteit van zorg en dat is niet

het geval. Dus deze motie moet ik ontraden. Wat ik best wel wil doen is even een brief aan u sturen wat deze droge materie nou eigenlijk is.

Ik zie een interruptie, in ieder geval volgens mij in de chat, maar misschien niet op dit punt. Nee. Dan ga ik door.

De **VOORZITTER**. Het is een oude interruptie van mijnheer Van Elck. U kunt verdergaan.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Excuus. Dan de volgende motie, dat is de motie waarbij Leefbaar Rotterdam vraagt om het gebruik van 'open house' als aanbesteding. En daar verbaas ik mij over, omdat eigenlijk de les is van de afgelopen tijd van veel gemeenten die hier in het verleden gebruik van hebben gemaakt, dat daardoor de sturing enorm afnam, de kosten enorm toe zijn genomen en eigenlijk, nou ja chaos is een groot woord, maar dat het niet goed ging met de zorg en de afspraken in de gemeenten. Verschillende onderzoeken zijn daar ook naar geweest en gemeenten die er gebruik van maken komen nu ook één voor één terug op die vorm van aanbesteden. Dus ik wil deze motie wel echt met klem ontraden.

'Opnemen van sancties bij disfunctioneren', dat is de volgende motie van Leefbaar Rotterdam, die omarm ik graag. Dat is ook precies wat we als bedoeling hebben, die volgens mij ook in de technische sessie bij u is teruggekomen. Dus deze motie wil ik graag omarmen.

Dat geldt ook voor de motie 'Welzijn is eropaf gaan'. Ja, het is een beetje twijfelen of we deze nu als overbodig moeten betitelen of gewoon met plezier zouden moeten omarmen. Ik doe dat laatste. Dat is ook echt wel Rotterdams, onze mentaliteit, de manier waarop we in Rotterdam ondersteuning verlenen. Een mooi voorbeeld zijn ook die 75+-huisbezoeken. Dus deze motie wil ik graag omarmen.

Dan is de volgende motie de motie 'No show'. En er wordt gevraagd om in de aanbesteding afspraken te maken over de no show. En dat vind ik ook een beetje vreemd, ook gezien de manier waarop Rotterdam aanbesteedt. We hebben natuurlijk het arrangementenmodel in tegenstelling tot bijvoorbeeld een P maal Q-bekostiging. Dus de soepelheid die wij bieden aan organisaties om hiermee om te gaan is natuurlijk heel erg groot en dat vinden wij ook het voordeel van arrangeren. Dus wat ons betreft is deze motie overbodig en kunnen we die ontraden.

Dan de motie van D66 en die vraagt om de spotlight op Right to Cooperate. Nou, dat wordt ook wel als synoniem gebruikt voor maatschappelijk aanbesteden, dat is ook bij de VNG zo'n belangrijke term. En ja, dit is een motie die ik kan omarmen. We hebben in de commissie uitgebreid gesproken over het opstellen van het jaarplan, de gelijkwaardigheid tussen welzijn en inwoners, de initiatieven die er zijn vanuit de wijken, die ook heel goed werken. Het zal spannend zijn hoe dit tot uitwerking komt. Ik heb ook gezegd dat er risico's aan verbonden zijn, maar volgens mij stappen we allemaal met open ogen in dit 'experiment' tussen aanhalingstekens waarbij ik heel vertrouwenwekkend naar de toekomst kijk, omdat ik echt denk dat Rotterdammers samen in hun wijk keuzes kunnen maken over hoe geld het beste besteed kan worden en waar op een goede manier samengewerkt kan worden, ook met de welzijnsinstelling. Dus deze motie omarmen.

Dan hebben we een motie met de titel: 'Elke bewoner gelijk in het huis van de wijk' en, ja, dit werd ook toegelicht net, het is goed om bewoners ook mee te laten praten en mee te laten beslissen en ruimte te geven in de huizen van de wijk. Ik was het niet helemaal eens met mevrouw Van Wifferen die in de toelichting wel heel zwaar benadrukte dat de huizen van de wijk niet van de bewoners waren maar van

instellingen, welzijnsinstellingen. Ik begrijp goed dat dat gevoel er soms is. Elke keer als wij het op een rijtje zetten, dan winnen de bewoners by far. Maar desalniettemin goed om dit op deze manier ook vast te leggen.

Dan een motie van GroenLinks en anderen, dat gaat over innovatieve inkoop van zorg en welzijn. Ja, en we zijn inmiddels zo innovatief, dat sommige partijen ook moeite hebben om het goed te begrijpen. Want wat we eigenlijk doen is op een hele handige manier onderdelen van maatschappelijk aanbesteden toe te voegen aan de SAS-procedure, waarbij we het mogelijk maken om een deel van het geld ook echt aan de wijken te geven en ervoor te zorgen dat er Right to Cooperate is op de hele opdracht om ook samen een goed jaarplan samen te stellen. Maar het is goed om dat verder te verdiepen, verder te onderzoeken. Ook de ervaringen van andere gemeenten de komende jaren daarin mee te nemen. En dan voorafgaand aan een volgende keuze, zoals ook bij de tweede bullet staat, dat aan de raad te laten weten. Dus deze motie omarm ik zeer.

De **VOORZITTER**. Een vraag van mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, dank allereerst voor de positieve houding. Ik heb er nog wel een vraag over. Want ik heb inderdaad een halfjaar opgenomen omdat ik dacht: nou tegen die tijd heeft u wel kunnen bekijken in hoeverre dit nou een welkom aanvullend instrument is binnen die inkoop. Alleen volgens mij is het wel zo dat de start van de welzijnsinkoop eerder is dan over een halfjaar. Dus als we deze daarvoor willen gaan gebruiken, dan moet die duidelijkheid er ook wel eerder dan over een halfjaar zijn, in ieder geval voor de aanbieders die mee willen doen. Dus ik wil nog even graag van de wethouder weten hoe hij daarmee omgaat.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, dat zal gefaseerd zijn. Kijk, wat vrij helder is, is dat we gaan aanbesteden en ook de SAS-procedure gebruiken. Dan heb je nog redelijk wat mogelijkheden en flexibiliteit. Bijvoorbeeld, zoals ook in de motie staat, die concurrentiegericht dialoge. En dat zorgt er bijvoorbeeld voor dat je niet alleen het jaarplan samen bespreekt, maar ook al de dialoog voert ten tijde van de aanbesteding. Het klopt ook dat dat wellicht wat eerder dan voor de zomer besloten zou moeten worden of naar voren moet worden gebracht. En dat betekent ook dat ik u daar gefaseerd over moet gaan informeren. Dus dat is een verantwoordelijkheid die ik graag op mij neem. Maar het klopt, dat betekent dat ik al wat eerder op onderdelen zou moeten communiceren en dat zal ik doen, voorzitter.

De volgende motie 'Werken in de zorg' vind ik een hele belangrijke. We hebben nu een mooi programma waar we een half miljoen per jaar insteken, RAAT+DAAD. We hebben daar ook positieve evaluaties over gehad van de landelijke commissie. Maar het is ook goed om te kijken, zeker met de grote uitdaging die voor ons ligt, of we verder in een volgende periode er iets mee zouden moeten doen. We zijn bezig met een toekomstagenda Zorg, waarbij we eigenlijk voor de volgende periode al dit soort grote vraagstukken al gaan voorbereiden en dat lijkt me daar een goed en fantastisch belangrijk onderwerp in. Deze motie omarm ik.

Dan de SP-motie waarvan ik vermoed dat de VVD die gaat ondersteunen. Als mijnheer Lansink-Bastemeijer daar nog ondersteuning vanuit de Wmo voor nodig heeft, dan weet hij mij te vinden. Maar volgens mij heel goed, net ook al gezegd bij de motie van D66, dat we de wijk op een goede manier betrekken bij de invulling van de huizen van de wijk. Ik zal er niet te diep op ingaan, maar ik omarm deze motie.

Dan hebben we de motie 'Zicht op toezicht' en ook dat is een belangrijke. We zijn heel

scherp als gemeente Rotterdam, zeker ook bij PGB-aanbieders op de manier waarop zij met zorg omgaan en niet frauderen met zorggeld, waarbij ook de cliënten natuurlijk niet in de kou worden gezet. We hebben daar extra geld ook voor opzijgezet als Rotterdam en ook in de regio. Maar het is heel goed om dat nog eens een keer onder de loep te nemen, ook weer in het kader van die toekomstagenda Zorg. Dus die wil ik graag overnemen, om dat ook daadwerkelijk te gaan doen. Dus de motie 'Zicht op toezicht' neem ik graag over, die omarm ik.

Dan de laatste motie en u heeft in mijn vorige bijdrages daar al wat over gehoord. Maatschappelijk aanbesteden is natuurlijk ook maar een woord dat wat zegt over het betrekken van bewoners bij het realiseren van de maatschappelijke opgave die de overheid heeft. En dat is precies eigenlijk wat wij op een handige manier hebben betrokken bij die SAS-procedure en heel het idee van het jaarplan, Right to Cooperate wat min of meer synoniem is voor dat maatschappelijk aanbesteden, hebben we juist bewust meegenomen in deze aanbesteding. En ik heb in de commissie gezegd: deze welzijnsstrategie is eigenlijk een combinatie van het initiatiefvoorstel van mevrouw Van Wifferen, de ervaringen van Feijenoord en de lessen uit Delfshaven. En dit onderdeel hebben we juist nadrukkelijk daarin verwerkt. Dus volgens mij doen we dat op een goede manier ook binnen die SAS-procedure. Ik heb net ook de motie van GroenLinks daaromtrent omarmd, maar deze motie van de SP moet ik ontraden, voorzitter.

Excuus voor de sneltreinvaart, maar volgens mij heb ik alle moties nu voldoende toegelicht.

De **VOORZITTER**. Ik vond het een goed tempo. Dank u zeer. Ik kijk nog even naar de raad of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie een interruptie van mijnheer Van Zevenbergen en mevrouw Aafjes-Van

Aalst, allebei een vraag. Mijnheer Van Zevenbergen eerst.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel. Het is me nog niet helder waarom de wethouder onze motie precies ontraadt. Vindt hij hem overbodig? Heb ik dat nou begrepen, of zegt hij: nou, het kan niet? Dat is mij niet helemaal helder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Wij hebben gekozen voor het instrument van die SAS-procedure. En in alle voorbereidingen hebben we daar ook rekening mee gehouden, ook naar aanleiding van de commissievergadering. Die SAS-procedure biedt heel veel zekerheid, ook juridisch. En wat we hebben gedaan, we hebben breed gekeken hoe we nu juist het belang van de bewoners op een goede manier daar een rol in kunnen geven en wat we eigenlijk hebben gedaan en dat is met name de lijn rondom Right to Cooperate, wat heel erg vergelijkbaar is met alles rondom maatschappelijk aanbesteden. Dat hebben we verwerkt in die SAS-procedure. Dus wat we stiekem doen, wat we handig hebben gedaan, is een combinatie maken tussen dat maatschappelijk aanbesteden en de SAS-procedure, waarbij we juist bewoners een hele duidelijke rol geven, een gelijkwaardige rol geven en ook een mogelijkheid geven om in gesprek te gaan met die welzijnsaanbieder in het jaarplan gewoon ook voor de wijk het goede te doen. Dus dat is de manier waarop we eigenlijk aan alle belangen invulling hebben gegeven. En wat u eigenlijk voorstelt is om het enkel via die maatschappelijke aanbesteding te doen, wat eigenlijk min of meer ook die Right to Cooperate is. Dus naar onze mening hebben we daar op een hele goede, slimme manier invulling aan gegeven, ja. Daarom ontraad ik deze motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Aafjes-Van Aalst, u heeft nog een antwoord tegood van wethouder Bokhove. We gaan even naar wethouder Bokhove luisteren.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja goedenavond, voorzitter en ook mevrouw Aafjes-Van Aalst. Want ik dacht al: oh jee, er was nog een aantal moties dat op een antwoord wachtte. Mevrouw Aafjes-Van Aalst heeft vijf moties ingediend namens Leefbaar Rotterdam. Ik ga ze gewoon langs, er zijn verder geen aparte vragen gesteld, dus ik ga ze gewoon in die volgorde ook af.

De eerste is een motie die gaat over mentale problemen bij zwangere vrouwen naar aanleiding van een onderzoek bij het Radboud UMC. U kent mogelijk al de lange termijn waarop het Erasmus MC samen met de gemeente en partners werkt aan het programma 'Stevige Start' en al heel lang onderzoek doet. Dus wij herkennen deze gegevens ook, dat dit een risicofactor is voor kinderen waar we ook vroegtijdig op in willen spelen. Dat doen wij met het programma 'Stevige Start'. En dat onderzoek zouden we niet over hoeven doen, daar is al heel veel informatie over bekend. En als ik de motie zo mag uitleggen dat wij u daarover rapporteren, want er zijn heel veel vragenlijsten afgenomen bij zwangere vrouwen, maar ook vanuit landelijke onderzoeken, vanuit het EMC en over die samenwerking met verloskundigen. Als wij u bij de voortgangsrapportage van 'Stevige Start' ook over dit onderdeel specifiek van informatie kunnen voorzien, dan wil ik deze motie omarmen, want hij past heel erg bij het beleid om vroegtijdig en preventief rondom vrouwen te staan. Dus veel gegevens zijn bekend en daar wil ik u graag over rapporteren. Dus wat dat betreft kunnen we deze motie omarmen.

Dan is er een aantal moties ingediend door mevrouw Aafjes-Van Aalst over diverse soorten drugs. We hebben het programma 'Alcohol en Drugs' in Q2. In het tweede kwartaal van dit jaar kunt u daarover weer een tussenrapportage verwachten. U maakt zich zorgen, terecht, we moeten ook steeds goed de vinger aan de pols houden. Dat doet de GGD Rotterdam Rijnmond

voor ons ook, dus ik heb daar contact mee gehad en ik wil eventjes daarmee deze moties bespreken met u.

Motie 2 is het offensief tegen crystal meth. Die wil ik ontraden, want hij is overbodig. De GGD Rotterdam heeft de grootste risicogroep in onze regio in beeld en heeft geen signalen dat deze drug nu extra in opmars is. Wat zij wel doen is steeds individuele voorlichting geven aan mensen uit die risicogroep. Er is dus niet een brede campagne nodig, maar er is een hele specifiek gerichte campagne en informatie beschikbaar vanuit flyers in wachtkamers en daarmee verwijs ik ook naar websites over de gevolgen van deze drug. Dus hier zit de GGD al bovenop. En verder komen we hier gewoon op terug bij de Q2-rapportage.

Dan de tweede, 'Mefedron, miauw miauw' waar u aandacht voor vraagt, nou daar geeft de GGD ook aan dat er momenteel geen signalen zijn en wat er hier gebeurt aan preventie, dat is net als we bij alle drugs doen, het ontmoedigen, het voorkomen en de verslavingspreventie bij Youz zit hier ook bovenop. Wij sluiten aan bij de landelijke lijn hiervan. Het eerste deel, waarin u zegt: nou, daar moeten we een speciaal gemeentelijk beleid op invoeren, dat is dus hier niet specifiek nodig, want hier wordt dus bovenop gezeten. En in het tweede deel van het dictum vraagt u: wilt u actie ondernemen bij het Rijk? Dat gebeurt al, tenminste dat is al gebeurd en staatssecretaris Blokhuis is bezig deze nieuwe drug te plaatsen op de lijst van de Opiumwet. Dus hij heeft in die zin geen verdere aanmoediging nodig. Dus motie 3 is hiermee mijns inziens overbodig en wil ik daarmee ontraden.

Dan ga ik wel even naar het lachgas. Anders maak ik zo'n rare sprong naar een ander onderwerp. Ja, wij zien ook de opmars van lachgas, bij de vorige voortgangsrapportage van het programma 'Alcohol en Drugs' was het aanvankelijk onderbelicht, door die motie van DENK

hebben we daar actiever op ingezet. Dus ook daar kom ik in de voortgangsrapportage op terug. Maar u vraagt specifiek al om bij een jongere doelgroep deze drug eigenlijk onder de aandacht te brengen. En dat moet ik echt ernstig ontraden, want een doelgroep waar de drug nog niet gebruikt wordt, dat kan zelfs een negatief schadelijk effect hebben, om dan die kinderen daarover te gaan informeren en het zo dus juist onder de aandacht te brengen, het zou hen nieuwsgierig kunnen maken. Wat wij wel doen is ouders, professionals, docenten die met die doelgroep werken, die zevende- en achtstegroepers, daar al die bijeenkomsten voor doen en voorlichtingsbijeenkomsten doen zodat zij bewust zijn van hoe zij dat risicogedrag kunnen signaleren en daar heel vroeg bij kunnen zijn. Dus onze campagne is juist om die groep kinderen heen gericht, we doen dat vroegtijdig, maar specifiek zelf al daar aandacht voor vragen bij de zevende- en achtstegroepers in de klas, dat wordt ten zeerste ontraden. En wij doen dat natuurlijk wel op de middelbare school vanuit het programma 'Helder op school'. Motie 5 wil ik daarmee dus ontraden vanuit deze argumentatie.

En dan is er nog één motie, motie 4. Dat gaat over het jongerenwerk, 'Jongerenwerk is maatwerk', dat ben ik heel erg met mevrouw Aafjes-Van Aalst eens. Met één overweging ben ik het niet helemaal eens, dat welzijnsorganisaties moeite hebben om jongeren in de stad te bereiken. We zien zelfs in deze coronatijd dat jongerenorganisaties ontzettend inventief zijn en nog steeds heel veel jongeren weten te bereiken, ook in zo'n lange corona-schoolpauze heel veel aanbod hebben. Maar de strekking van die motie, dat continuïteit, het kunnen opbouwen van een vertrouwensband met jongerenwerkers, dat dat belangrijk is, dat deel ik heel erg en in het inkoopbeleid kunnen we daar ook goed rekening mee houden, dat daar dus continuïteit in kan zitten, zodat zij die band kunnen opbouwen met die jongeren. Dus wij werken dit uit in

het inkoopbeleid, daar vragen we speciaal ook weer aandacht voor en ook bij nieuwe aanbestedingen zodat er bijvoorbeeld personeel overgenomen kan worden in bepaalde wijken, zodat die band ook voortgezet kan worden. Dus deze motie, die niet specifiek vraagt om één jongerenmedewerker te positioneren, maar wel om daar rekening mee te houden in de opdrachtverstrekking naar de volgende inkoopronde, begrijp ik heel erg. Het is ook heel duurzaam, deze continuïteit. Dus dat is het, een duurzame motie die ik daarmee graag wil omarmen van Leefbaar Rotterdam.

Voorzitter, dat waren de vijf moties waar ik een antwoord op verschuldigd was.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Onder 15.1 had wethouder De Langen nog een drietal moties niet besproken. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dank u, voorzitter. Ik was gelijk met de Inkoop begonnen, excuus.

De motie 'Verpleegthuis' van het CDA Rotterdam wil ik graag omarmen, omdat innovatie rondom verpleeghuizen de capaciteit en de enorme druk vragen om innovatieve oplossingen en daar kunnen we zeker naar gaan kijken. Dus die wil ik graag omarmen.

De volgende motie is 'Financiering vanuit welzijn voor sociale (sport)initiatieven'. Die vraagt eigenlijk om alle informele partners in de wijk ook aan te schrijven om deel te nemen aan de gesprekken over het jaarplan en dat willen we zeker doen. Dus die kan ik ook omarmen.

Dan ligt er een sympathieke motie van 50PLUS, dat heet 'Langzaam maar zeker'. Alleen hoe die nu geformuleerd is, is voor ons lastig uitvoerbaar, omdat die letterlijk vraagt om de opdracht drie maanden eerder te laten aanvangen. En dat zou simpelweg betekenen dat we een dubbel aantal medewerkers van welzijn in de

gebieden hebben. Ik snap wel wat mevrouw Verkoelen volgens mij bedoelt, het gaat met name over het tijdig beginnen en opstarten van een opdracht en die warme overdracht ook goed realiseren. Dus volgens mij begrijp ik mevrouw Verkoelen goed als ik ook de toezegging doe, de toezegging die ik eerder heb gedaan om voor de zomer terug te komen op de wijze waarop we dat jaarplan samenstellen, ook samen met bewoners en andere partijen, waarin ik dan nadrukkelijk aandacht besteed aan die warme overdracht. En we hebben het in de commissie ook gehad over het vacuüm dat wellicht zou kunnen ontstaan, daar zal ik dan ook woorden aan wijden, omdat we dat natuurlijk willen voorkomen. Dus die toezegging doe ik graag voorzitter. Dan ben ik nu wel rond.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Mist iemand nog een antwoord op een vraag? Dan beschouw ik dit als een soort veegronde. Mijnheer Vonk had daarom gevraagd. Mijnheer Vonk, ja zegt u het maar.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel. Met het risico natuurlijk dat ik het gemist heb, maar mijn vraag was over die zin, die passage op pagina 12, waarin wordt gezegd: welzijnsaanbieders krijgen 70 procent van het budget en daarna is er het gesprek over dat plan. Ik zou graag zien dat dat niet het geval is, maar ik heb geen reactie van de wethouder in ieder geval opgeslagen. En het uitgangspunt zou moeten zijn, wat mij betreft: wat in de wijk gedaan kan worden door de bewoners, dat doen de bewoners. En als er gaten zijn, dan pakt de welzijnsorganisatie het op. Dat principe, daar zou ik graag nog een reactie op willen van de wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Nee, ik heb daar inderdaad wat over gezegd. Dus wat we doen is minimaal, het minimum van dat bedrag dat alloceren we sowieso voor de buurt en de rest van de opdracht is geheel voor Right to Cooperate. En precies ook zoals

voorgesteld wordt in het initiatiefvoorstel van D66. En ja, de basis ligt ook in de welzijnsopdracht, omdat er ook wijken zijn, waarbij de wijk of de buurt daar geen invulling aan kan geven of niet in de kwaliteit waar iedereen het ook voor zou willen dat het gedaan wordt. Dus dat betekent dat Right to Cooperate gewoon het uitgangspunt is, gelijkwaardigheid is het uitgangspunt en samen in het jaarplan wordt daaraan gewerkt. En dat gebeurt al een beetje, ik heb de bijdrage van mijnheer Van Zevenbergen nog in mijn hoofd, dat ging dan over dat gesprek met de wijk waar dan ook draagvlak moet zijn voor de voorstellen. En wat ook zo is, Right to Cooperate is natuurlijk niet het recht van het krijgen van geld. Het kan niet zo zijn dat iedereen zijn eigen geld gaat opeisen bij de welzijnsinstelling. Maar juist dat uitgebalanceerde proces moet tot een mooie samenhang tussen alle initiatieven leiden. Waarbij ook de professionaliteit van de welzijnsinstelling soms kan worden ingezet. Het is niet voor niks dat we die professionals hebben en ik heb ook gezegd: ik vind dat het afgelopen jaar, zeker in corona, die medewerkers zich echt van hun beste kant hebben laten zien. Dus het sluit elkaar niet uit. Maar het is wel zo dat dit de wijze is waarop we dat gaan inzetten.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ik zit even te dubben, want ik zie dat er een punt van orde wordt gemaakt. Ik ben waarschijnlijk degene die de stream blokkeert, dus ik wil er ook wel even uit als het heel dringend is.

De **VOORZITTER**. Nou, dan gaan we naar mevrouw Eskes luisteren.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, het was alleen niets dringends. Alleen als dat scherm voor mij komt, accepteer ik dat en kan ik niet zeggen dat het verder niet urgent is. Ik had alleen de vraag willen stellen, want ik heb wethouder Bokhove horen aangeven dat zij de motie 'Mentale problemen rondom zwangeren' op een bepaalde manier interpreteert en voor de stemming vind ik

het wel van belang dat mevrouw Aafjes-Van Aalst misschien aangeeft of zij met die interpretatie instemt. Want dat is voor ons wel belangrijk om ons stemgedrag te bepalen. Dus dat is eigenlijk het punt dat ik had willen maken, om te vragen hoe mevrouw Aafjes-Van Aalst omgaat met de interpretatie van de wethouder.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Voorzitter, op dit moment wel en ik wacht gewoon de onderzoeksresultaten verder af om later misschien alsnog er verder extra vragen over te stellen, maar op dit moment ben ik tevreden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Aafjes-Van Aalst accepteert de duiding van wethouder Bokhove.

Dan ga ik terug naar mijnheer Vonk. Wij hebben u bruut onderbroken.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja goed, als het urgent was geweest dan had het ook even gemoeten. Maar goed, ik heb de uitleg gehoord van de wethouder. Ja, de passage in het stuk blijft wel vragen oproepen, is verwarrend. Ik vind het ook anders dan hoe wethouder De Langen het nu uitlegt. Maar met deze uitleg kan ik goed leven en ik vind hem goed geïnterpreteerd, maar nogmaals: hoe het geformuleerd is, is toch echt wel iets anders. Dus misschien dat het goed is om daar nog even naar te kijken.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, het is prima. Ik leg het nu op dezelfde manier uit als in de commissie. Ik heb met andere personen ook wel eens interpretatiekwesaties gehad over zinnen in het stuk. Maar volgens mij zijn we heel helder en is dat ook precies de manier zoals mevrouw Van Wifferen dat naar voren heeft gebracht in haar initiatiefvoorstel. Dat de gehele opdracht onderdeel zou moeten zijn van Right to Challenge. Als u er heel erg waarde aan hecht dan wil ik het ook wel via een toezegging aan u toezeggen. Dan weet u ook dat het gewoon zo is.

De **VOORZITTER**. Ik blijf nog even checken of er nog restantvragen zijn. Mijnheer Vonk is tevreden. Dan zijn we aan het eind van de beraadslagingen op dit punt. Dan zijn de stemmingen over de vele moties bij het onderwerp vanavond aan de orde.

6.2 Interpellatiedebat over 'Misgelopen miljoenen Boijmans Van Beuningen', aangevraagd door de leden Koster en Verkoelen

De **VOORZITTER**. Voordat we gaan dineren, ik had u ook via de chat laten weten dat we de beraadslagingen over Boijmans Van Beuningen nog kort zullen heropenen omdat mijnheer Koster voornemens was een motie in te dienen. En ik wil u erop wijzen dat dat natuurlijk een punt van debat is, dus ook de spreektijd gaat lopen. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ik houd het heel kort, dank, voorzitter. Wij hebben net een motie van treurnis ingediend. Wethouder Kasmi, u bent verantwoordelijk in het dossier. We verwachten van u dat u de regie pakt. Tijdens het debat hebben we vooral ontwijkende antwoorden gehoord. Dat maakte het voor ons moeilijk controleerbaar. Dat is niet zoals het hoort. Wij realiseren ons ook, dat u een hele moeilijke taak heeft met een groot bedrag voor Rotterdam en we verwachten dat u meer leiderschap toont in dit dossier. Goed, dat was voor ons de reden om de motie van treurnis in te dienen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Motie van Treurnis

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het agendapunt 'Misgelopen miljoen Boijmans van Beuningen';
Constaterende dat:

- wethouder Kasmi met de portefeuille Onderwijs, Cultuur en Toerisme vanuit de gemeente verantwoordelijk is voor (kortgezegd) het museum Boijmans Van Beuningen;
- Rotterdam vele tientallen miljoenen is misgelopen voor de verbouwing van het museum door onderlinge onenigheid;

Overwegende dat:

- de gemeenteraad over deze casus eerder is geïnformeerd in een geheime vergadering;
- deze informatie vervolgens deels openbaar is gemaakt in het NRC Handelsblad en in een radio-interview met de directeur van het museum;
- de wethouder zich echter continu beroept op de geheime vergadering en de vragen van de raad weigert te beantwoorden;
- het hierdoor aan juiste en heldere communicatie ontbreekt;
- de gemeenteraad op deze manier zijn controlerende taak niet kan uitvoeren;
- wethouder Kasmi geen, althans onvoldoende, regie heeft genomen inzake dit dossier;

Spreekt uit:

- de werkwijze van wethouder Kasmi te betreuren vanwege het niet naleven van zijn verantwoordelijkheden inzake zijn portefeuille Cultuur;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. G.F.E. Koster, P.J.H.D. Verkoelen en M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Wenst iemand hier iets over te zeggen?
Wethouder Kasmi, wilt u zelf daar nog iets over zeggen? Dat is niet het geval.

Dan wil ik u graag nog een praktisch ding voorleggen. Normaal gesproken is een motie van treurnis redelijk van enig gewicht en willen we daar meestal direct over stemmen. Maar ik kan me voorstellen dat er nogal wat raadsleden nu wellicht even niet beschikbaar zijn om te stemmen. Bovendien moeten we technisch ook nog

van alles en nog wat regelen om te kunnen stemmen. Mijn voorstel zou zijn om dit punt gewoon mee te nemen naar de stemmingen vanavond, maar het wel als eerste punt van stemming in te brengen. Kunt u zich hierin vinden? De indiener vindt dat akkoord. En ik zie dat dat het geval is bij mevrouw Verkoelen, 50PLUS, VVD ook, GroenLinks ook, Partij voor de Dieren vindt het ook goed. Ik zie een grote steun voor het praktische voorstel om het punt van stemming vanavond als eerste te doen in het stemvenster.

Dan schors ik de vergadering op dit tijdstip. Ik gun u en mij een uur om te dineren en ik zou het fijn vinden als we over een uur, dat wil zeggen om 19.35 uur digitaal weer aangesloten zijn om te kunnen vergaderen. Tot over een uur. Fijne avond en eet smakelijk.

(De vergadering is geschorst.)

(Dinerpauze.)

(18.35 uur)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 28 januari en 4 februari 2021

Notulen van de raadsvergadering van 28 januari 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 2.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 21.25 uur tot 00.19 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, mevrouw B.C. Kathmann, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Goedenavond. Ik hoop dat u weer helemaal aangesloten bent, dat u heeft gegeten en dat u helemaal opgeladen bent voor een sprintje voor vanavond. Ik heropen de vergadering.

18. Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden

De **VOORZITTER**. We zijn aangeland bij agendapunt 18: Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Hoogwerf. We hebben problemen met het in beeld krijgen van mevrouw Hoogwerf. We gaan maar verder met mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Eind november bespraken we hier in deze gemeenteraad het stuk 'Rotterdam tegen racisme'. Daarin staan drie e's centraal: van erkenning, eigenaarschap en educatie. Die drie staan centraal in de Rotterdamse strijd tegen racisme en discriminatie. Maar voorzitter, zoals mijn fractie toen al heeft aangegeven is er volgens GroenLinks nog een vierde e op zijn plaats: de e van excuses voor het Rotterdamse slavernijverleden, want als de onderzoeken naar het Rotterdamse slavernijverleden ons één ding hebben geleerd, is het dat wij nog lang niet klaar zijn met deze schandvlek op onze geschiedenis. We zijn dan ook blij dat het college serieus gaat onderzoeken op welke manier deze excuses gemaakt kunnen worden. Wij vinden het wel jammer dat daardoor het definitieve besluit vooruit wordt geschoven, maar wij delen de mening van het college dat als je dit doet je het dan goed moet doen. Dat betekent met een zo groot mogelijk draagvlak en impact. Wij snappen dat u tijd nodig heeft om de gesprekken met de stad te voeren, zeker nu we nog met de beperkingen van de coronamaatregelen te maken hebben. Voor GroenLinks is het wel belangrijk dat van uitstel geen afstel komt. Gelukkig heeft de wethouder in de commissie beloofd dat hij voor 1 oktober bij ons terugkomt met de uitkomst van zijn onderzoek naar op welke wijze excuses gemaakt kunnen worden.

Voorzitter, mijn fractie is blij dat Peggy Wijntuin, die met haar motie de aanleiding heeft gegeven tot het doen van deze onderzoeken, waar we vandaag over praten, in haar motie al heeft meegenomen dat deze onderzoeken ook in woord en beeld uitgewerkt moeten worden en breed toegankelijk moeten worden gemaakt. Ik

vind het mooi dat we dat op creatieve manieren gaan doen, door het inzetten van woordkunstenaars, danstheater enzovoort en dat dit alles zal resulteren in een brede stadsprogrammering voor 2022. Maar ik zou toch ook nogmaals willen pleiten voor een korte publieksversie van de drie boeken, want ik denk dat daar een grote behoefte aan is, ook voor de vele jaren die er nog gaan komen na 2022 en 2023. Zodat uiteindelijk alle Rotterdammers deze belangrijke kennis over de geschiedenis van onze stad tot zich kunnen nemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik check of mevrouw Hoogwerf nu wel in beeld kan komen. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, ik heb eigenlijk niet meer gerekend op een termijn, want ik heb echt geen spreektijd meer. Ik had een wat uitgebreidere termijn en dat ga ik nu niet afraffelen. Dus ik laat het hier voorlopig bij.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. Ja, inzake de collegereactie met betrekking tot de Onderzoeken koloniaal en slavernijverleden Rotterdam geïnitieerd door ons oud-raadslid Peggy Wijntuin vandaag het volgende: wij zijn natuurlijk ontzettend trots dat wij in 2017 dit voor elkaar hebben gekregen, dat we het toen geïnitieerd hebben en we zijn blij met de resultaten, maar het zijn ook pijnlijke resultaten. Vooraf kan ik zeggen dat ik wel met gepaste trots zie dat onze stad anno nu haar verantwoordelijkheid neemt en ontwikkelingen in gang brengt tegen discriminatie en voor een fijne, relaxte samenleving. Als iets duidelijk is geworden uit het onderzoek is het dat het verleden doorwerkt naar het heden. Niet voor niets heet het laatste deel van het onderzoek 'Rotterdam: een postkoloniale stad in beweging'. Daarom is rechtdoen aan het

verleden op de eerste plaats dan ook de erkenning daarvan, maar ook de aanpak van racisme en discriminatie in onze huidige tijd is daar gewoon een onderdeel van. Uit het onderzoek is onder andere gebleken hoezeer dat Rotterdamse stadsbestuur verweven was met de slavenhandel, dat Rotterdam als havenstad zich mede dankzij deze handel kon positioneren in Nederland en Europa. En dat slavenhandel toen de gewoonste zaak van de wereld was voor Rotterdamse bedrijven. Mijn fractie is van mening dat het meer dan gepast is dat het Rotterdamse stadsbestuur excuses aanbiedt voor het koloniale en slavernijverleden. Hiervoor hebben wij een motie ingediend die naar aanleiding van het commissiedebat is aangehouden. Wij spreken ons vertrouwen uit in het proces dat is ingezet door de wethouder. Natuurlijk onderschrijven wij en vinden wij het belangrijk dat het gesprek in de stad onder mensen, in organisaties en ook in fracties wordt gevoerd. Pas dan hebben excuses betekenis voorzitter. Wij vinden wel dat op de dag dat de ketenen zijn gebroken op Ketikoti, de dag dat de ketenen zijn gebroken, een markering kan plaatsvinden van het proces dat is ingezet. Wij verzoeken de wethouder dan ook dit te gaan doen.

Voorzitter, ik wijs u ook op het tweede deel van de motie. In het tweede deel van de motie in het dictum verzochten wij ook het college iets anders. Minstens net zo belangrijk is dat de uitkomsten van het onderzoek levend en toegankelijk worden gehouden voor mensen en toekomstige generaties. Daarom verzoeken wij de wethouder om ons nadere plannen te doen toekomen over hoe voorstellingen in musea en andere vertalingen naar het onderwijs en al het andere wordt opgepakt op veranderingen en ook de verankeringen van de pijnlijke resultaten te bewerkstelligen. Ook hier heb ik begrepen dat de wethouder hier stappen in zet.

Als laatste voorzitter, ook openbare kunstuitingen zijn van belang. Wat betekent

het als een deel van de mensen zich niet kan herkennen in de openbare kunstuitingen? Waar blijft bijvoorbeeld het standbeeld van Tula, de leider van de Curaçaose slavenopstand van 1795? Vraagteken. Ik begrijp inmiddels van een collega-raadslid dat er al een straatnaam naar deze held is vernoemd, maar denken we misschien ook aan een standbeeld? Vraagteken. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik check nog één keer mevrouw Hoogwerf. Ze heeft inmiddels ingelogd.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Bedankt. Prima, dank u wel. Ja voorzitter, dank voor het geduld.

De **VOORZITTER**. U bent zacht qua geluid mevrouw Hoogwerf. Kunt u de alternatieve device iets dichterbij u halen?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja. Zo dichtbij mogelijk voorzitter. Ik ga mijn best doen. Ik hoop dat het zo iets beter is?

De **VOORZITTER**. Iets beter ja.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja. Dan gaan we gewoon duidelijk spreken, want dit is een onderwerp waar we als Leefbaar Rotterdam een duidelijke mening over hebben. We hebben het over het onderzoek dat is uitgevoerd naar het koloniale verleden en het slavernijverleden in Rotterdam. Tweeënhalve ton die is gebruikt om een open deur in te trappen wat ons betreft, want dat Rotterdam een connectie met dat verleden heeft, dat wisten we al. Dat is ook logisch als je het hebt over een stad met zo'n levendig verleden als internationale handel- en havenstad. Is het daarmee goedgepraat? Nee, natuurlijk niet. Dat zullen wij ook niet doen. Maar om dan maar als stad collectief een excuus aan te gaan bieden, dat vinden wij echt een enorme Erasmusbrug te ver gaan. We vinden ook niet dat het verantwoord is om dat zo maar als stadsbestuur, omdat het toevallig net een

nijpe linkse meerderheid heeft, dat dan maar te doen over de rug van de Rotterdammers heen. We zullen daarom ook in een aantal moties, in verschillende gradaties, vragen om een proces dat transparant is en dat niet alleen maar wordt geliked door linkse wetenschappers die vooringenomen zijn, maar die ook de Rotterdammers aan de hand meenemen. We vragen om lef te tonen en om ook de Rotterdammer hun mening te vragen. Dus niet meer zoals de wethouder dat eerder heeft gedaan, een groepje studenten in een kamertje gooien, daar een groep activisten tegenaan gooien en dan maar denken dat het wel goed komt. Nee, een echte, heuse meningspeiling.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf, voordat u verdergaat, u krijgt een interruptie van mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, mevrouw Hoogwerf heeft het nu over linkse wetenschappers die vooringenomen zijn. Betwist u de historische feiten die in deze onderzoeken gepresenteerd zijn?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee.

Mevrouw **ROEST** (gl). Waaruit blijkt dan die vooringenomenheid van die linkse wetenschappers volgens u?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Uit de uitspraken van de wetenschappers die al in 2012 zijn gedaan, maar hier hebben we het in de commissie al over gehad.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dan heb ik nog wel een vraag, want ik heb gezien dat u een motie heeft ingediend die zegt: nou, betrek ook kritische en relativiserende meningen in uw onderzoek. U verwijst onder anderen naar Simon Rozendaal en Piet Emmer. Heeft Piet Emmer volgens u peer reviewed onderzoek gedaan naar het Rotterdamse slavernijverleden?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee.

Mevrouw **ROEST** (gl). En bent u van mening dat deze wetenschappers die u noemt, of journalisten want het zijn niet eens allemaal wetenschappers, geen vooringenomenheid hebben, terwijl de wetenschappers die wetenschappelijk peer reviewed en volgens u juist onderzoek hebben gedaan wel vooringenomen zijn volgens u?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee, ik zeg dat ze op een andere manier kijken naar de impact van dat verleden op de maatschappij van nu en dat is wel waar we het over hebben.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, dit geeft weer dat mevrouw Hoogwerf niet echt een duidelijke visie heeft op wat wetenschap inhoudt.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, en ik constateer dat mevrouw Roest maling heeft aan de maatschappij.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, ik vind één punt echt kwalijk. Ik ga er even op doorvragen, want mevrouw Hoogwerf zegt voor de kijker thuis twee dingen. Ze zegt: nou, ik heb bepaalde dingen gezien van een onderzoeker die heeft meegewerkt in een krantenartikel, dat is één. En ten tweede zegt mevrouw Hoogwerf, ja, ze wekt de suggestie alsof de feiten in het onderzoek niet zouden kloppen en desgevraagd zegt ze nee. Dus even helderheid voor de kijker. Zegt u nou eigenlijk dat het een met het ander te maken heeft? Of niet?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee voorzitter. Ik zeg niet dat de uitkomsten van het onderzoek die er gepresenteerd zijn, dus over de rol van Rotterdam en de uitkomsten van het verleden alleen maar verwerpelijk zouden zijn. Alsof daarmee de weg naar een excuses en herstelbetalingen al geëffend zou moeten zijn. Daar zijn wij het gewoon absoluut niet mee eens. Waar wij naar vragen is een andere blik op de gewenste uitkomsten en eventuele

financiële consequenties die het stadsbestuur graag wil maken op zo'n onderzoek. Dat is wat we zeggen. Ik begrijp dat u dat lastig vindt. Maar dat is wel wat wij namens de Rotterdammers graag zouden willen.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, voorzitter, ik neem even het woord. U bent even weg. Maar mevrouw Hoogwerf gaat nu even drie stappen verder. Ik vind het toch wel kwalijk dat ze een bom legt onder de feiten. Ik zou ten eerste willen vragen: heeft u de boeken gelezen? U zegt waarschijnlijk ja op dat verhaal. Dan zie je bijvoorbeeld in boek twee, dat blauwe gedeelte, dat er een verhaal wordt geschetst over een familie Van der Meij of Van der Meijden, ik kan me even vergissen, waarin eigenlijk wordt aangetoond hoe zij zich gedragen hebben en welke handelingen zij eigenlijk destijds verricht hebben. En dat zijn eigenlijk gewoon feiten. Dus het is aannemelijk en al die namen komen ergens in documenten voor en via die methode zie je ook eigenlijk allerlei verhalen over andere personen in de geschiedenis waar in registers eigenlijk achternamen voorkomen en waarin ook de kleinkinderen zeg maar herleid worden via diezelfde achternaam via allerlei registers. Dus even op dit punt, gewoon even heel concreet voordat u naar de herstelbetalingen gaat, want dat is weer drie stappen vooruit: u bent het toch met iedereen eens, iedereen die weldenkend is in deze Rotterdamse raad, dat wat er nu ligt, dat dat onderbouwd wordt door die verwevenheid van personen van het stadsbestuur, van bedrijven, dat dat gewoon klopt? Ja of nee?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim, twee opmerkingen. U zegt: iedereen die weldenkend is in deze gemeenteraad. Dat zijn alle 45. En de tweede opmerking is: graag een interruptie kort houden. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, weldenkende mensen hebben die toelichting echt niet nodig geloof ik. Kijk,

mevrouw Yildirim had blijkbaar een onderzoek van een paar ton nodig om die open deur in te trappen, wij niet. Omdat dat verleden er is, en omdat de verwevenheid er is, dat snappen we allemaal. Waar wij het niet mee eens zijn, is de onmiddellijke connotatie van de maatschappij nu. En waar wij het absoluut niet mee eens zijn, is dat de mensen van nu de verantwoordelijkheid opgelegd krijgen voor wat er in het verleden is gebeurd. Daar zijn we mordicus tegen. Dat u liever Joris Goedbloed speelt of het anders wilt doen, dat is prima, maar dat is aan u. En dat gaat u niet de Rotterdammers opleggen.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Een korte reactie?

De **VOORZITTER**. Ja, nog één keer mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, maar voorzitter, dit is toch niet de vraag? Er wordt gesproken over onderzoekers die zichzelf niet kunnen verdedigen in dit debat en desgevraagd gaat mevrouw het weer over andere onderwerpen hebben. Of u zegt: ik heb totaal geen bezwaar op wat er ligt. Of u zegt: nou, ik neem mijn woorden terug, want het is het één of het ander.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee voorzitter, dat doe ik niet. Er is een onderzoeker die in 2012 al heeft gezegd: Zwarte Piet zou gestopt en verboden moeten worden. Ik vind het prima om het stempeltje politiek correct opgelegd te krijgen. Vanuit die hoek is dat onderzoek gedaan. Daarvan zeggen wij: dat kan, dat mag, maar dan moet je er niet zulke grote gevolgen voor de Rotterdammers aan vastpinnen en ik ga nu echt verder voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, gaat u vooral verder. Het is goed zo, ja.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ik heb het al gehad over de transparantie richting de Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. Toch nog heel even. Mevrouw Roest had nog een vraag.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, het antwoord van mevrouw Hoogwerf geeft toch wel weer aanleiding tot het stellen van een vraag, want zij impliceert nu dat een mening van iemand die diegene heeft geuit in een krantenartikel ook zijn wetenschappelijke mening en zijn wetenschappelijke onderzoek en conclusies zou beïnvloeden. Meent u dat nou echt?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, ik verwijs naar hoe de uitkomsten van het onderzoek zijn gepresenteerd. Dan weet de goede verstaander genoeg. Dan ga ik even door op de herstelbetalingen, waar het stadsbestuur ook al van heeft gezegd dat ze de mogelijkheid gaan onderzoeken, omdat een excuus niet zonder gevolgen mag zijn. Dat is echt iets waarvan we ook zeggen: daar zijn we principieel tegen. Dat mag je de Rotterdammers niet opleggen. Maar ook: als je dat wilt doen, wees dan een kerel, wethouder Wijbenga, en vraag wat de Rotterdammers ervan vindt. Vervolgens ben ik ook echt benieuwd wat de VVD hier nu van vindt. Ze zeggen tegen te zijn, maar ze laten zelf de wethouder die dit mede mogelijk maakt gewoon op het pluche zitten. Dus, VVD, als dit gebeurt, wat voor gevolgen en consequenties heeft dat dan voor het college? Daar ben ik heel benieuwd naar. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Excuses voor het slavernijverleden is onbespreekbaar

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van de Collegereactie onderzoek slavernijverleden;
Constaterende dat:
- het college wil nadenken over de betekenis, de voorwaarden en de gevolgen van een excuses voor het slavernijverleden;

Overwegende dat:

- alle verantwoordelijken voor het slavernijverleden niet meer in leven zijn;
- Rotterdammers van nu niet verantwoordelijk zijn voor de Rotterdammers van toen;

Verzoekt het college:

- nooit en te nimmer excuses aan te bieden voor het slavernijverleden van Rotterdam;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 7. Wees transparant over het betrekken van voor- en tegenstanders van excuses

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van de Collegereactie onderzoek slavernijverleden;
Constaterende dat:

- het college in haar procesvoorstel naar de vraag om excuses zegt de brede Rotterdamse bevolking te willen betrekken en alle meningen en argumenten, van zowel voor- als tegenstanders van excuses, te inventariseren en te wegen;
- Overwegende dat:

- het betrekken van de Rotterdamse bevolking vrijwel nieuw is voor wethouder Wijbenga, zo heeft hij in 2019 de keuze voor de allereerste intocht met alleen roetveegpieten geheel op eigen houtje in zijn werkkamer geforceerd;

Verzoekt het college:

- de plannen voor dit proces transparant, overzichtelijk en publiekelijk kenbaar te maken, zodat de raad kan controleren of de gehele Rotterdamse bevolking daadwerkelijk wordt gehoord en waar nodig bij kan sturen;
- de Rotterdammer een stem te geven door ook een stadsbreed digitaal referendum te organiseren, omdat het stadsbestuur niet alleen de mogelijkheid tot een formeel excuus voor het slavernijverleden onderzoekt, maar ook zegt hier consequenties aan te willen verbinden: zo'n moreel besluit kan niet worden genomen, zonder minimaal diegenen die

de consequenties moeten dragen ook formeel te betrekken;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 8. Herstelbetalingen? Ik betaal voor niemand

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van de Collegereactie onderzoek slavernijverleden;
Constaterende dat:

- het college ook gaat overwegen wat de financiële gevolgen van een excuses voor het slavernijverleden kunnen zijn;
- Overwegende dat:

- "degenen die beweren dat Nederland zijn huidige welvaart heeft te danken aan het slavernijverleden en dat wij al eeuwen in weelde en rijkdom leven, weten in het gunstigste geval niet waarover zij het hebben of ze verspreiden fake news. Een zeer kleine bovenlaag rond de Amsterdamse grachtengordel heeft van iets onmenselijks geprofiteerd, maar de overgrote meerderheid van de Nederlanders heeft daar geen enkele verantwoordelijkheid voor gedragen. Het is dan ook compleet ridicuul om de blanke Nederlanders van dit moment het slavernijverleden voor de voeten te gooien" — Ronald Buijt in EW1;

- de verantwoordelijken allemaal niet meer in leven zijn;

- discussiëren over herstelbetalingen polarisatie uitlokt, omdat een groep uit de samenleving mogelijk moet betalen, terwijl er een andere groep mogelijk ontvangt;

Verzoekt het college:

- te concluderen dat de Rotterdammers van nu niet financieel verantwoordelijk zijn voor de mensen van toen en herstelbetalingen daarom onmogelijk, zinloos en onuitvoerbaar zijn;
 - direct te stoppen met speculeren over de financiële gevolgen bij een excuses;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 9. Hoor ook relativerende, realistische en kritische meningen over het slavernijverleden

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van de Collegereactie onderzoek slavernijverleden; Constatende dat:

- het college in haar reactie op het onderzoek naar het slavernijverleden zegt dat zij alle meningen en argumenten, van zowel voor- als tegenstanders van excuses, wil inventariseren en wegen, maar dit tot nu toe (vooral bij het onderzoek) onvoldoende heeft gedaan; Overwegende dat:
- Rotterdam haar mening over het slavernijverleden en mogelijke excuses, niet moeten laten beïnvloeden door een eenzijdig wetenschappelijk beeld van vooringenomen historici, zo is het frappant dat het grootste gedeelte van de drie dikke boeken over het slavernijverleden is geschreven door Alex van Stipriaan, die in 2012 in een interview zei dat hij Zwarte Piet wil afschaffen, niet bang is voor het etiket ‘politiek correct’ en Surinamers en Marokkanen de zondebokken van deze tijd noemde;
- het college zelf zegt “de moeilijke onderwerpen niet uit de weg te gaan en deze politiek te behandelen” en “met iedereen te praten”, daar horen volgens Leefbaar Rotterdam dus ook relativerende, realistische en Black Lives Matter-kritische meningen bij; Verzoekt het college:
- per brief aan de raad te reflecteren op of de betrokken wetenschappers bij het onderzoek gevarieerde meningen over het slavernijverleden uitdragen en te reflecteren op de vraag of er een gevarieerd en gebalanceerd wetenschappelijk beeld naar voren is gekomen in de drie boeken;
- de komende tijd ook wetenschappers, historici en journalisten te horen die in dit debat een relativerende, realistische en kritische mening verkondigen over het slavernijverleden, zoals

wetenschapsjournalist Simon Rozendaal en historicus Piet Emmer; En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 10. College schrikt wakker in de geschiedenisles, maar slaapt nog bij maatschappijleer

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van de Collegereactie onderzoek slavernijverleden; Constatende dat:

- het college van mening is dat het koloniale en slavernijverleden een prominente plaats moet krijgen in het onderwijs over de Rotterdamse geschiedenis; Overwegende dat:
- het zeer tegenstrijdig is dat het college in haar reactie op de onderzoeken benadrukt dat het beantwoorden van vragen over het verleden “grote mate van zorgvuldigheid en nauwkeurigheid vereist” en eerst hierover debat en dialoog wil gaan voeren, terwijl ze nu al van mening is om het koloniale en slavernijverleden een prominente plaats te geven in het onderwijs;
- Leefbaar Rotterdam veelvuldig voorstellen heeft gedaan om op scholen grote maatschappelijke onderwerpen beter bespreekbaar te maken, zoals over de Holocaust, radicalisering en het zelfbeschikkingsrecht, terwijl wij stevast terugkregen: “Het college bemoeit zich niet met de inhoud van de lessen op scholen”;
- wij ook na de moord op de Franse leraar Samuel Paty, vorig jaar, aan het college vroegen: Wat gaat u doen om Rotterdamse scholen te stimuleren om in lessen hier aandacht aan te geven? “Het college bemoeit zich niet met de inhoud van lessen op scholen”, kregen wij wederom terug; Verzoekt het college:
- zich te verantwoorden waarom ze nu opeens een draai maakt door vanuit de eigen ideologie (want er is nog geen consensus in de stad) zich te willen bemoeien met de inhoud op onze scholen;

- met terugwerkende kracht andere grote maatschappelijke onderwerpen zoals de Holocaust, radicalisering, zelfbeschikkingsrecht en vrijheid van meningsuiting ook een prominente plaats te geven in het onderwijs;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk).
Dank u wel voorzitter voor het woord. We staan als stad voor een historische opgave. Dat is een terechte opmerking van deze burgemeester en de wethouders.
Voorzitter, het college wil met dialogen en educatie aan de slag, op pad, op weg naar een gezamenlijke toekomst. Voorzitter, die gezamenlijke toekomst is ontstaan op het moment dat de slavernij werd afgeschaft in 1863, want in 1863 was Nederland er eindelijk uit: slavernij moest worden afgeschaft. Maar toch duurde het tien jaar voordat de slaven vrij waren. Dus tien jaar vrij, maar geen vrijheid. En nu anno 2021 kun je niet met al deze resultaten in de hand eromheen blijven draaien. We horen excuses aan te bieden. Maar voorzitter, dat wordt uitgesteld. Dus sorry, maar geen excuses. Voorzitter, DENK heeft daar moties over ingediend. In 1863 startte onze gemeenschappelijke toekomst. Maar niet omdat wij dat wilden, maar omdat zij dat moesten, want de vrijen moesten in 1863 een naam geregistreerd krijgen. En ze waren zo vrij dat ze geen eigen naam mochten kiezen. Ze kregen meestal een afgeleide naam en waar was die van afgeleid voorzitter? Van de naam van de plantage waar ze slavenarbeid hadden verricht. Wist niemand zijn naam meer? Of waren ze in een identiteitscrisis geraakt? Nee. Het paste kennelijk gewoon in het proces van voortgezette ontmenselijking. Dus een vrij mens, maar ik bepaal je naam. Ik vraag aan de wethouder om te lobbyen

om financiële drempels en bureaucratische belemmeringen weg te nemen, zodat die namen kosteloos en snel veranderd kunnen worden. Voorzitter, de eigenaren werden gecompenseerd toen hun bezit weer mens mocht zijn. Niemand anders. En dit vinden we terug in de begrotingen van de Staat der Nederlanden, maar mogelijk ook in de begrotingen van de stad Rotterdam, want betaalden wij mee aan de compensatie van de eigenaren of vingen wij zelf als stad Rotterdam compensatie voor de vrijlating van ons bezit? Het is onbekend. Voorzitter, dus compensatie maar ik bepaal voor wie. Voorzitter, ook hier heeft DENK moties over ingediend.

We hebben als stadsbestuur, als gemeenteraad, als vertegenwoordiger van alle Rotterdammers iets laten vallen: medemenselijkheid. We hebben in mensen gehandeld, we hebben mensen verscheept als bol.com-pakketjes laten vervoeren. Hoeveel passen er in het busje en welke route levert het meeste geld op? Voorzitter, als stad, als land, zijn we weggelopen en hebben we nagelaten te scherven op te ruimen. Die scherven hebben toen wonden gemaakt. En die splinters maken nu nog steeds nieuwe wonden. En met die wonden, oud en nieuw, gaan we nog steeds voort op weg naar een gezamenlijke toekomst. Maar wat levert deze dialoog en educatie op als we niet zorgen dat niemand meer in splinters kan stappen? En zorgen dat de vuiligheid wordt opgeruimd. Zorgen dat die resten niet doorwerken in de huidige samenleving. En voorzitter, wij staan als stad inderdaad voor een historische opgave. Laten wij daar niet voor weggelopen, of het uitstellen, want voorzitter, er is al gezegd: mi no mang moro. Het gaat niet veel langer door. Voorzitter, de wethouders zetten stappen. Stappen vooruit en DENK kijkt en volgt nauwlettend wat er gebeurt, want de stad Rotterdam heeft een aanpassing nodig. De stad Rotterdam wil vooruit. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Lobby Rotterdam Excuses Slavernijverleden

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 18: Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden; Constaterende dat:

- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- de Nederlandse regering geen formele excuses heeft aangeboden voor onze betrokkenheid bij slavenhandel en slavernij;

Van mening dat:

- dit gezamenlijk verleden sporen heeft nagelaten die nog steeds weerklinken in onze samenleving;
- deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;

Verzoekt het college:

- om te bepleiten bij de Nederlandse regering dat Nederlandse regering formeel en onomwonden excuses aanbiedt voor ons koloniaal verleden en slavernijverleden;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 2. G3 Lobby Excuses Slavernijverleden

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 18: Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden; Constaterende dat:

- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- de Nederlandse regering geen formele excuses heeft aangeboden voor onze betrokkenheid bij slavenhandel en slavernij;

Van mening dat:

- dit gezamenlijk verleden sporen heeft nagelaten die nog steeds weerklinken in onze samenleving;
- deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;

Verzoekt het college:

- om in overleg met de G3 te treden en in samenspraak met de G3 te bepleiten bij de Nederlandse regering dat de Nederlandse regering formeel en onomwonden excuses aanbiedt voor ons koloniaal verleden en slavernijverleden;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 3. Raad spreekt uit Excuses Slavernijverleden

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 18: Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden; Constaterende dat:

- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- de Nederlandse regering geen formele excuses heeft aangeboden voor onze betrokkenheid bij slavenhandel en slavernij;

Van mening dat:

- dit gezamenlijk verleden sporen heeft nagelaten die nog steeds weerklinken in onze samenleving;
 - deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;
- Spreekt de gemeenteraad:
- haar onomwonden excuses uit voor betrokkenheid bij ons koloniaal en slavernijverleden;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 4. Excuses Slavernijverleden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 18: Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden; Constatende dat:

- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- de Nederlandse regering geen formele excuses heeft aangeboden voor onze betrokkenheid bij slavenhandel en slavernij;

Van mening dat:

- dit gezamenlijk verleden sporen heeft nagelaten die nog steeds weerklinken in onze samenleving;
- deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;
- deze sporen leiden tot beleid waarin bewust dan wel onbewust aspecten van uitsluiting doorwerken;

Verzoekt het college:

- alsnog formeel en onomwonden excuses aan te bieden voor ons koloniaal verleden en slavernijverleden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 11. Betaalt Rotterdam nog steeds aan de slaveneigenaren?

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van agendapunt 18: Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden; Constatende dat:

- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- bij de afschaffing van de slavernij de tot slaafgemaakte mensen vrijgekocht zijn door betalingen te doen aan de menseneigenaren;
- historisch onderzoek naar deze betalingen onder andere in Groot-Brittannië inmiddels al veel nieuwe informatie heeft opgeleverd over het Britse slavernijverleden;

Van mening dat:

- historisch onderzoek naar vergelijkbare betalingen in Rotterdam ook kan bijdragen aan nieuwe informatie over het Rotterdamse slavernijverleden;

Verzoekt het college:

- onderzoek te laten verrichten naar de vraag in hoeverre de stad Rotterdam betrokken was bij de betaling aan de eigenaren, als compensatie voor de onteigening van hun goederen, de tot slaafgemaakte mensen en hierbij te betrekken of en hoe de stad Rotterdam dit heeft verwerkt in de financiën van de stad;
- de resultaten van dit onderzoek toegankelijk te maken voor educatie en publicatie;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 12. Betalen voor je slavennaam

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28

januari 2021, ter bespreking van
agendapunt 18: Voortgangsrapportage
Relax en Onderzoek slavernijverleden;
Constaterende dat:

- Eén op de acht Rotterdammers voorouders heeft die ooit tot slaaf zijn gemaakt;
 - Nederlands in 1863 de slavernij als één van de laatste Europese landen heeft afgeschaft;
 - in de praktijk voormalige slaven na de afschaffing van de slavernij nog tien jaar gedwongen arbeid moesten verrichten;
 - dat het moment was dat de tot slaafgemaakten een achternaam kregen;
 - veel Rotterdammers niet meer de achternaam willen dragen die hen doet denken aan het koloniale verleden;
 - een bedrag van tussen de 835 en 1670 euro aan leges betaald moet worden voor het wijzigen van de achternaam;
- Van mening dat:
- veel Rotterdammers dag in dag uit worden geconfronteerd met het slavernijverleden door de achternaam die zij in het tijdperk van kolonialisme en slavernij hebben gekregen;
 - dit nog vandaag de dag een grote psychologische en mentale impact heeft op Rotterdammers met voorouders die ooit tot slaaf zijn gemaakt;
 - veel Rotterdammers niet in staat zijn om honderden euro's te betalen om hun achternaam te wijzigen;
 - financiële drempels en bureaucratische belemmeringen verminderd moeten worden voor Rotterdammers, waarvan de grootouders de achternaam hebben gekregen van hun slavenmeester uit het slavernijverleden;
- Verzoekt het college:
- een lobby te starten richting het Rijk om de financiële drempels en bureaucratische belemmeringen rondom het wijzigen van de achternaam zoveel mogelijk te verminderen voor Rotterdammers, waarvan de grootouders de achternaam hebben gekregen van hun slavenmeester uit het slavernijverleden;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 13. Culturele
uitwisselingsprogramma's met Indonesië,
Suriname en Caribische eilanden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van
agendapunt 18: Voortgangsrapportage
Relax en Onderzoek slavernijverleden;
Constaterende dat:

- tienduizenden objecten in Rotterdamse musea afkomstig zijn uit voormalige koloniën waarbij sprake is van onvrijwillig bezitsverlies door de landen van herkomst;
 - de Raad voor Cultuur adviseert om een gezamenlijk gedragen beleid te ontwikkelen met Indonesië, Suriname en Caribische eilanden waar Nederland langere tijd koloniaal gezag uitoefende;
- Van mening dat:
- een gezamenlijk gedragen beleid voor alle partijen tot bevredigende uitkomsten kan leiden;
 - samenwerkingsverbanden tussen Nederland en de landen waar Nederland langere tijd koloniaal gezag uitoefende kan leiden tot meer synergie en harmonie;
 - culturele uitwisselingsprogramma's en delen van kennis zal zorgen voor een versterking van de banden tussen de landen op cultureel vlak;
- Verzoekt het college:
- samenwerkingsverbanden op te zetten met Indonesië, Suriname en de Caribische eilanden om kennis uit te wisselen door culturele uitwisselingsprogramma's te ontwikkelen en te faciliteren;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, kunt u mij verstaan?

De **VOORZITTER**. Ik kan u verstaan.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Hallo? Kunt u mij verstaan.

De **VOORZITTER**. Ik kan u verstaan, ja.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja. Oh, u klinkt heel zacht. Ja, voorzitter, het slavernijverleden. Hoe te debatteren over niet-bestaande problemen? Deze raad is er kampioen in. Collega's, u bent er kampioen in. Uren vergaderen over een administratief probleem als stikstof of bijvoorbeeld over CO₂-gas waar onze planten en bomen zo lekker van groeien. De Rotterdamse raad weet er wel raad mee. De D66-glühwein-walk, nog zo'n heerlijk relevant onderwerp waar we toch echt kostbare raadstijd aan moesten besteden vorige week.

Voorzitter, vandaag bespreken we dus het niet-bestaande Rotterdamse slavernijverleden. Uit de zoekt-en-gij-zult-vindenopdracht van deze Rotterdamse raad is naar boven gekomen dat Rotterdammers geld hebben verdiend aan slavernij. Ook zouden bestuurders van deze stad zich hebben verrijkt door investeringen in de slavernij. Bestuurders die overigens niet democratisch gekozen waren door de Rotterdammers, maar dat terzijde. De media waren geschokt en kopten: Rotterdam tot over de oren in de slavernij. Rotterdam tot aan de nek in de slavenhandel. En zo ging het maar door. Voorzitter, waar waren de Rotterdamse havens vol schepen met slaven? Waar waren de slavenmarkten in Rotterdam? Op welke Rotterdamse plantages werden slaven gehouden? In welke Rotterdamse fabrieken of huishoudens zijn slaven tewerkgesteld? Voorzitter, het antwoord op al deze vragen is: nergens. Waar kan ik vandaag de dag negerslaven kopen? Op de islamitische slavenmarkten in Lybië. De gangbare prijs is zo'n honderd dollar. Waar vindt vandaag de dag nog slavernij plaats? In heel veel islamitische regimes is het doodnormaal om buitenlandse werknemers uit te buiten en als slaaf te behandelen.

Saoedi-Arabië, Qatar, Dubai, Marokko, zomaar wat voorbeelden. Wat dacht u van de duizenden kindsclaven in donker Afrika die voor uw iPhones en Tesla's gedwongen worden te mijnen. Maar nee, we hebben het liever over het niet-bestaande slavernijverleden hier in Rotterdam, van Rotterdam. Schaamte, zelfkastijding en boetedoen, dat is waar de politiek-correcte Westerling zich tegenwoordig mee bezig dient te houden. Excuses en herstelbetalingen zijn uiteraard de voorspelbare uitkomsten. De focus ligt op niet-bestaande problemen en niet-relevante onderwerpen, zodat ze geen aandacht voor de werkelijke problemen hoeven te hebben. Smoke and mirrors zal ik maar zeggen, of kan ik beter spiegeltjes en kralen zeggen? En voorzitter, ik dien nu de motie 'Geen excuses voor niet-bestaande slavernijverleden Rotterdam' in en het dictum van die motie luidt: verzoekt het college geen excuses namens zichzelf te maken voor het niet-bestaand slavernijverleden van Rotterdam en verzoekt het college geen excuses namens de raad te maken voor het niet-bestaand slavernijverleden van Rotterdam. Tot zover. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Geen excuses voor niet-bestaand slavernijverleden Rotterdam

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het niet-bestaande slavernijverleden van Rotterdam;
Constaterende dat:

- nooit schepen met slaven in de Rotterdamse havens hebben gelegen;
 - nooit slaven werden verhandeld in Rotterdam;
 - nooit slaven te werk zijn gesteld op Rotterdamse "plantages" of in Rotterdamse huishoudens en fabrieken;
- Overwegende dat:

- alle betrokkenheid die Rotterdam eventueel heeft gehad bij de slavernij indirect was;

- slavernij toen onderdeel was van een uiterst verderfelijk mondiaal systeem dat uiteindelijk door het Westen werd afgeschaft;

Verzoekt het college:

- geen excuses namens zichzelf te maken voor het niet-bestaand slavernijverleden van Rotterdam;

- geen excuses namens de raad te maken voor het niet-bestaand slavernijverleden van Rotterdam;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, vorige week hebben we urenlang met elkaar gesproken over het onderzoek dat is gedaan naar het Rotterdamse koloniale en slavernijverleden. Dat was een goed debat, waar de volledige veelstemmigheid van onze samenleving in tot uitdrukking kwam. Voor een deel van de stad is een excuus voor dat verleden de meest diep gekoesterde wens, terwijl voor een ander deel van de stad daar in geen enkele vorm sprake van kan en mag zijn. Met mijn fractie hebben we ons voorgenomen om te proberen er kalm mee om te gaan. Dat is niet makkelijk, want ook wij vijven voelen de sterke emoties bij deze kwestie die er ook in de samenleving zijn. Maar het is wel nodig. De hele samenleving aan een boetedoeningsritueel onderwerpen voor daden waar ze part noch deel aan hebben gehad, dat gaan we niet doen. Mevrouw Mohamed-Hoesein gaat mij vertellen wat we wel gaan doen.

De **VOORZITTER**. Dank voor uw hulp mijnheer Versnel. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik had een interruptie op mijnheer Meeuwissen.

De **VOORZITTER**. Dan bewaren we die voor de tweede termijn nog even, want anders gaan we het betoog van mijnheer Versnel frustreren. Mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank voorzitter. De hele samenleving aan een boetedoeningsritueel onderwerpen voor daden waar ze part noch deel aan hebben gehad, dat gaan we niet doen. En ook voor herstelbetalingen geldt: no way. Maar de oprechte pijn van een deel van de nazaten van tot slaaf gemaakten volstrekt negeren, dat gaan we natuurlijk ook niet doen. En dat dit verleden er is, dat miskennen, dat moeten we ook niet doen. We zullen er binnen deze kaders op een manier mee om moeten gaan die Rotterdam sterker maakt. Hoe moeilijk het ook is, we moeten er een nieuw gevoel van Rotterdamse verbondenheid en saamhorigheid zien uit te slepen waar dan ook echt alle Rotterdammers onderdeel van zijn, de nieuwe, maar ook de oude. De wethouder heeft de mooie taak te onderzoeken hoe dat zou kunnen. Het is een hels karwei, maar we hebben er vertrouwen in dat als er één iemand is in Rotterdam die dat kan, dat hij dat wel is. En dat hij het ook zal doen. Dus wethouder Wijbenga succes. En voorzitter, wordt vervolgd. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, het grootschalige onderzoek naar het koloniale slavernijverleden heeft ons een spiegel gepresenteerd naar de geschiedenis, die nog doorwerkt in ons heden. We kenden de mooie kant van de geschiedenis al. We leerden over onze Gouden Eeuw op school, maar de andere kant van die geschiedenis is al een ruime eeuw onderbelicht. Dus als we het hebben over beide kanten en dat beide kanten in beeld moeten worden gebracht dan denk ik dat

we hiermee, met deze wetenschappers, met deze onderzoeken, een blinde vlek hebben ingevuld, wil ik nog maar even zeggen tegen mevrouw Hoogwerf. Het gaat erom dat we het bestaan van deze geschiedenis erkennen en dat loopt niet langs de lijnen van de individuele verantwoordelijkheid voor onze eigen daden. We kunnen de geschiedenis niet ongedaan maken en wij kunnen geen schuld inlossen die is veroorzaakt door het handelen van anderen eeuwen geleden. Maar we kunnen wel moreel besef tonen en erkennen dat die geschiedenis bestaat, dat die sporen heeft getrokken tot de dag van vandaag. Excuses gaan dus over meer dan jezelf. Ik weet dat dat voor sommige mensen lastig is om je dat voor te stellen, maar het is een manier om spijt te betuigen namens ons allemaal, van een pijnlijk verleden. Naast ook de zaken waar we trots op zijn, ook dat verleden moet niet worden weggepoetst.

Voorzitter, voor de verschillende acties naar aanleiding van deze onderzoeken heeft de wethouder een goede, veelomvattende brief naar de raad gestuurd. Educatie en dialoog hebben daarin een belangrijke rol. Ik zie veel dingen terug die D66 ook specifiek heeft gevraagd, om ook in het straatbeeld de geschiedenis zichtbaar te maken. Nou, mijn andere collega van de PvdA gaf het ook al aan: ik was die collega die inderdaad blij was met het feit dat Tula inmiddels ook een vernoeming heeft gekregen van een straat. En wellicht goed om daar ook inderdaad een monument aan te wijden. Zorgvuldigheid is belangrijk als we excuses willen maken, om precies de woorden op een goede manier te kiezen in de juiste omstandigheden door de juiste vertegenwoordigers. Maar zorgvuldigheid moet ook weer niet een argument worden om geen excuses te maken, of om ze uit te stellen. Als de wethouder kan toezeggen dat we hier voldoende vaart achter houden dan voelen wij als D66 geen behoefte om moties te steunen op dat punt, want we staan wel echt achter het goed

voorbereiden van deze hele historische stap.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer mevrouw Arsieni. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja voor het CDA is dit wel een proces geweest om ons standpunt te bepalen dat enige tijd gekost heeft. Wij hebben altijd kritisch gestaan ten opzichte van het aanbieden van excuses voor het slavernijverleden, maar als we kijken naar wat de uitkomsten zijn van dit onderzoek, namelijk dat Rotterdamse burgemeesters en stadsbestuurders onderdeel zijn geweest van slavenhandel, van mensenhandel, daaraan verdiend hebben, dan kun je er niet omheen dat je een verantwoordelijkheid hebt voor je eigen zwarte bladzijde in het verleden. En daar dient ook verantwoordelijkheid voor genomen te worden. Vinden wij daarmee dat elke Rotterdammer op dit moment verantwoordelijk is voor de slavernij uit het verleden? Nee, natuurlijk niet. Maar wel vinden wij dat als er een smet is op het blazoen van het stadsbestuur of de rechtsvoorgangers daarvan, dat je die te herstellen hebt. Dat is wat wij ook vinden. Maar als je het hebt over verantwoordelijkheid voor het verleden dan betekent dat voor ons met name handelen in het heden. Dat betekent dat je je in te zetten hebt voor kansengelijkheid, maar ook dat je juist ook de hedendaagse mensenhandel binnen de prostitutie, binnen criminele uitbuiting, dat je die aan te pakken hebt. Dus dat is ook mijn vraag aan de wethouder. Wil hij toezeggen dat hij in het traject dat nu volgt, richting het aanbieden van excuses, hij juist ook deze elementen mee wil nemen om te kijken hoe we recht doen in de hedendaagse samenleving aan het bestrijden van het onrecht waar we in het verleden als stadsbestuur een verantwoordelijkheid hebben gehad? Tot zover zou ik het even willen laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik check nog even of er nog iemand een bijdrage wil leveren aan dit debat. Eenmaal andermaal. Een aantal partijen heeft helaas geen tijd. Dan gaan we naar de wethouder. Wethouder Wijbenga. Mevrouw Yildirim? Zij vraagt een tweede termijn, maar we gaan eerst maar luisteren naar de wethouder. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. De motie-Wijntuin, hij is voor het eerste deel nu uitgevoerd. Een degelijk historisch onderzoek is nu gedaan. En de conclusies zijn helder. Rotterdam heeft vanaf 1600 een belangrijke rol gespeeld in het Nederlandse kolonialisme en in de slavenhandel en slavernij. We hebben mede daardoor de grootste haven van Nederland en later van de wereld in koloniale handel met de West, maar zeker ook met de Oost. Nederlands-Indië speelde daarbij een belangrijke rol. Rotterdamse burgemeesters en andere bestuurders, ondernemers en zeevaarders speelden een belangrijke rol van betekenis. Vaak ook als medebestuurders van de VOC en de WIC. En combineerden dat met geregelde functies ook in het openbaar bestuur van de stad. Vanuit Rotterdam, vanuit een Rotterdamse reder, ging zelfs het eerste geregistreerde Nederlandse schip met Afrikaanse tot slaaf gemaakten van Afrika naar de West. Het stadsbestuur ondersteunde de VOC en de WIC en de particuliere koloniale ondernemers en het stadsbestuur had ook vaak zelf koloniale belangen. En ik hoef hier niet de vele pregnante bewijsvoeringen die daarvoor zijn aangevoerd door de onderzoekers te noemen, maar daar zaten hele pijnlijke fases in.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen wil u een vraag stellen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ook een beetje een opmerking, want wethouder Wijbenga gelooft er echt in dat de Rotterdamse haven zo groot is geworden en dat de Amsterdamse haven

zo groot is geworden. De Rotterdamse haven is pas echt begonnen en echt groot geworden ver nadat de slavernij allang was afgeschaft. Dus ik zou aan de wethouder willen vragen of hij eens wat beter in de geschiedenis duikt in plaats van alle deugpraatjes die hierover ons uit worden gestort in allerlei hele dikke pillen die gewoon niet kloppen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wethouder Wijbenga, u kunt verdergaan. Er is geen vraag gesteld.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nee. Ja, ik moet mijnheer Meeuwissen ook niet verwijzen naar mijzelf, maar naar de historici die zeggen dat het daarmee natuurlijk niet helemaal verklaard is, maar deels verklaard is. Er zijn natuurlijk veel factoren die onze prominente positie in de wereld hebben geschraagd. Dit is er één van.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Mag ik nog één interruptie doen voorzitter? Ja, dank u wel. Ja, ik heb er een artikel over geschreven op The Post Online een halfjaar geleden. Ik ga dat aan wethouder Wijbenga binnenkort toesturen, want daar staan ook allerlei verwijzingen waarop mijn theorie gebaseerd is, dat het echt niet klopt dat Rotterdam een slavernijverleden heeft, dat het echt Amsterdam is. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder Wijbenga, u krijgt post binnenkort.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Jazeker. En die post past ook bij het komend halfjaar. Dus ik zal dat met belangstelling lezen en ook gebruiken in het proces. Deel twee van de motie-Wijntuin is: als we historisch beter zicht hebben op dit stuk van ons verleden, verspreid dat ook in de stad. Laat dat onderdeel zijn van onze stadsgeschiedenis. Ik heb gemerkt dat er in Rotterdam veel weerklank is geweest daarvoor. We hebben dat ook gedeeld in de commissie: zang, exposities, debatten,

dans, onderwijs. Dat hoort daar allemaal bij. En ook publiekscommunicatie en nog een publieksversie van het dikke rapport waar mevrouw Roest naar vroeg. Daar hoort ook bij dat Ketu Koti als een markant moment daarbij te benutten is. Dat zal dit jaar een bijzondere betekenis krijgen, mevrouw Yildirim.

De tijd is er nu om net zo degelijk als het onderzoek gedaan is en net zo zorgvuldig het antwoord te geven op de lastige vragen die opkomen door dit onderzoek. De collegebrief, een aantal raadsleden heeft daarnaar verwezen, noemt die moeilijke vragen ook al. Roofkunst, onderwijs, straatnamen en, dat is dan wel het hoofdrecht van die moeilijke vragen, de excuses. Ja of nee? Door wie? Aan wie? Alleen woorden of ook fysieke gevolgen? Of euro's? Ik heb alle raadsleden daar al schoten voor de boeg over horen geven. Dat is goed. Maar nu hebben we de tijd gekregen, dankzij een meerderheid van de raad, om de mogelijkheid te hebben om een brede dialoog met Rotterdammers te hebben, Rotterdammers met alle meningen en van alle achtergronden. Mevrouw Hoogwerf wil ik daarin ook geruststellen. We gaan ook de wetenschappelijke en juridische adviezen krijgen die passen bij de antwoorden op die moeilijke vragen en we zullen spreken met het Rijk en andere gemeenten die vergelijkbare thematiek in hun historie hebben.

Dan kom ik op de moties voorzitter en raadsleden. Veel moties sluiten niet aan bij die raadsmeerderheid om niet nu al snel te concluderen en te besluiten. Die moties moet ik ontraden, vooral vanuit dat principe. In het derde kwartaal van dit jaar komt dit opnieuw op de agenda. Die belofte heb ik u gedaan in de tijd. Dat betekent hard en goed werken aan de winkel. Ik moet dan ook ontraden de moties 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 8, omdat al die moties het antwoord geven op vragen die we pas dan willen beantwoorden met de veel betere onderbouwing die we dan zullen hebben.

Mevrouw Eskes stelde aan de orde het moeilijk verdraaglijke feit van hedendaagse slavernij en met de kennis van de historie is de hedendaagse slavernij een welhaast nog grotere opgave ook voor de huidige bestuurders. Ik heb in het antwoord op mijnheer Vonk in de commissie gezegd dat wij weten dat onze burgemeester en de driehoek dat hoog op de agenda hebben staan voor wat betreft het Rotterdamse deel, maar dat het ook een prioriteit is voor de nationale politie en de minister en het Openbaar Ministerie. Ik heb aangegeven dat ik niet in dat onderwerp wil treden, maar dat ik daarvoor verwijs naar de commissie VB.

De **VOORZITTER**. U krijgt nog een vraag van mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Dank u voorzitter. Voorzitter, begrijp ik dat de wethouder dus aangeeft dat de motie die ik heb ingediend om te lobbyen om de financiële drempels en de bureaucratische belemmeringen weg te nemen voor de naamsverandering, dat hij die niet omarmt?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, mevrouw Mohamed-Hoesein moet ik nog antwoord geven, want haar motie had een hoger nummer. Dus daar kom ik op. Dus als u mij nog even tijd geeft dan geef ik antwoord op uw vraag. Is dat goed?

De **VOORZITTER**. Dan wachten we nog even.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Prima.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). De motie 7, 'Transparant zijn over voor- en tegenstanders van excuses', we gaan de dialoog aan met de stad in al haar diversiteit, mevrouw Hoogwerf. Dus we bevestigen daarin nogmaals dat we, juist door nu niet te concluderen, die tijd hebben. Ik wil ook vast zeggen dat excuus namens alle Rotterdammers het minst voor de hand liggend is, omdat het juist niet al

die Rotterdammers waren, maar het vooral bestuurlijke keuzes waren en bestuurlijke goedkeuringen, maar we zullen dat nader aan de orde krijgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf wil u een vraag stellen. Mevrouw Hoogwerf, als u uw vraag in de chat zet, dan zal ik hem aan wethouder Wijbenga voorlezen. Dan kunnen de luisteraars hem ook volgen. Dan vraag ik nu aan de wethouder even door te gaan. Zet u alstublieft uw vraag in de chat. Daar komt u alsnog. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nou ja, speciaal voor mijnheer Karremans, de wethouder geeft nu aan dat het transparant zal zijn, maar net zo transparant als dat groepje activisten op uw werkkamer dat vervolgens de studenten van schrik om de tuin heeft geleid of transparant zoals een digitale meningspeiling waarin echt de Rotterdammer wordt gehoord?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, met transparant bedoel ik dat we iedereen die een mening heeft over dit onderwerp laagdrempelig de gelegenheid zullen geven om die mening te duiden. Ja. Ja, dat kun je bijna een digitale peiling noemen hè? Niet iedereen vindt het interessant, maar degenen die het interessant vinden, kunnen dat laten horen. Ik hoop dat corona ons daar weer een beetje mee gaat helpen, dat dat ook fysiek kan, maar we gaan een plaats geven waar mensen elkaar kunnen ontmoeten om dat debat te hebben. Ik heb er inmiddels twee meegemaakt en zoals u heeft gezien: om ook van alle politieke smaken verzekerd te zijn, willen we ook de gebiedscommissies daarin een rol geven. Dus ik hoop dat dat een antwoord is op uw vraag.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nou ja voorzitter, dan komen we dus weer niet buiten de bubbel van het stadhuis, buiten de kaasstolp van het stadhuis. Jammer, want dit gaat de Rotterdammers aan.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja. Nou, die conclusie is echt voor rekening van mevrouw Hoogwerf, want juist door het laagdrempelig mogelijk te maken gaat het juist om mensen die niet in onze bubbel zitten. Maar goed, ik begrijp de kritische blik hierop.

Even kijken, de vraag naar de kritische stemmen over het slavernijverleden. Nou, ik heb nu gemerkt dat mijnheer Meeuwissen zo'n kritische stem is op het huidige rapport. Mevrouw Hoogwerf heeft ook twee namen genoemd. Ik wil eigenlijk ter verdediging van dit onderzoek zeggen dat enerzijds natuurlijk er een groter aantal historici hierbij betrokken is en de naamgevers, dat is al een meervoud, daar zitten ook weer historische medewerkers achter, maar als er zo'n idee mocht zijn van ja, maar die zijn vooringenomen, er is ook een onafhankelijke begeleidingscommissie geweest. Ik heb twee keer de burgemeester daarin mogen vervangen en ik vond het een indrukwekkend, onafhankelijk, deskundig gezelschap over het rapport. Dan nog wil ik zeggen: als er namen zijn van mensen waarvan raadsleden vinden dat die een kritisch aanvullend beeld kunnen geven op het gedane onderzoek dan zullen wij het komend halfjaar die mensen vragen om hun reflectie, hun reactie op het rapport te geven. Dus de namen die al genoemd zijn, heb ik al opgeschreven. Maar ik wil eigenlijk tegen alle raadsleden zeggen: hebben jullie mensen waarvan jullie zeggen: die zijn deskundig en kunnen toch net even een aanvullend, goed licht geven op deze zaak, laten we die dan niet vergeten het komend halfjaar.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, toch even iets over deze oproep van de wethouder. Kijk, ik zal het even zo kort mogelijk proberen te houden, maar naar mijn mening en volgens mij lees ik en volgens mijn vermogen om te interpreteren

is er een historisch onderzoek gedaan en een historisch onderzoek betekent dat je zegt: wie heeft wat gedaan en wanneer? Dat zijn feiten. Dus die feiten zijn niet voor interpretatie vatbaar. Dus hoezo deze oproep van de wethouder?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nou, deze oproep doe ik eigenlijk om niet het verwijt te krijgen over een halfjaar dat wij historisch-wetenschappelijke criticasters niet de kans hebben gegeven. Ik heb bijvoorbeeld gemerkt dat op de vraag welke omvang de koloniale handel en slavernij nou op het bruto economisch product van Rotterdam had, ja er zijn historici die hebben het over 1%, over 2%, of over 5%. Nou ja, weet u, we hebben nu de kans om al die meningen te vernemen. Ik weet dat Oostindie, Van Stipriaan en Guadeloupe dat ook zeer aanmoedigen. Dus die moedigen het wetenschappelijke, kritische reflecteren op hun werk aan. Daar moeten we niet bang voor zijn. Dus de feiten zijn de feiten, maar de interpretatie van de feiten, dat is voor historici dan echt nog wetenschappelijk-academisch debat waard.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Een korte reactie voorzitter. Dat snap ik dan, maar u legt nu een berekening voor, dat snap ik, dat kan misschien 1 à 2 procent anders uitpakken, maar ik vind het wel goed dat we die kanttekening dan wel maken, maar dan gaat het niet over de grote voorliggende feiten, namelijk dat er natuurlijk, ik moet het helaas zeggen, in slaven is gehandeld, dat er sprake is van een grote verwevenheid enzovoorts, enzovoorts. Daar mag wat mij betreft geen discussie over zijn.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ja. Dank. Ja, ik heb ook een vraag aan de wethouder, eigenlijk op hetzelfde punt. Maar iets anders, want ik vind het een heel terechte vraag om ook andere stemmen te horen, zeker als het gaat over dingen die de onderzoekers zelf hebben gezegd en ook hebben opgeschreven en ook hebben

erkend in de technische sessie vorige week, dat sommige dingen gewoon niet met grote zekerheid zijn te zeggen, bijvoorbeeld de economische omvang ervan destijds, maar mijnheer Van Stipriaan gaf dat impliciet ook wel aan, dat ze het idee van hoe de slavernij nog mentaal zou doorwerken bij zeg maar de Nederlanders van destijds, en hun nazaten, daar zit allemaal wat meer interpretatie bij. Dus ik denk dat het heel nuttig kan zijn om daar ook verschillende andere geluiden bij te horen. En wat ik de wethouder dan eigenlijk wil vragen, is: wil hij dan ook dat soort inzichten die hij gaat vergaren met ons delen, zodat we daar ook gewoon uitgebreid kennis van kunnen nemen?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dat zeg ik toe. Dus dat betekent dat de raadsleden die echt het idee hebben dat wij een persoon of een invalshoek gemist hebben, geef dat aan. Wij zullen die dan de aandacht geven, beoordelen en burgemeester, ik hoop dat u als voorzitter van de begeleidingscommissie dan misschien nog wilt acteren om die begeleidingscommissie dan ook dat soort kritische reflecties voor te leggen. Dan kunnen we ook met een nog steviger fundament dan het stevige fundament dat er nu al is vervolgens de antwoorden bespreken op de lastige vragen die natuurlijk onvermijdelijk aan de orde gaan komen dit jaar.

Motie 10 zegt: maken we nou niet een draai door slavernij ineens in de geschiedenislessen te willen brengen? Nou, die motie moet ik ontraden. Het dictum is meen ik echt onjuist. Ik heb ook afgestemd met collega-wethouder Kasmi. In de geschiedenis- en maatschappijleercurricula zijn zowel de door u benoemde thema's Holocaust, vrijheid van meningsuiting, radicalisering alsook kolonialisme en slavernij vastgelegd. De scholen staat het vrij om daar professioneel vorm aan te geven.

De motie van DENK, 'Betalen we nog aan de slaveneigenaren?', die willen we als college ook ontraden, omdat de opheffing van de slavernij en de daaruit volgende compensatieregeling absoluut een landelijke aangelegenheid was. Het was ook landelijke wetgeving. Er is geen opportuniteit om dat naar Rotterdam te halen, want wij hebben die betalingen gewoon niet gedaan.

De **VOORZITTER**. Wethouder, mevrouw Hoogwerf heeft nog een punt van orde begrijp ik.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank. De wethouder gaf net een reactie op de motie en refereerde naar de opname van moeilijke onderwerpen in het onderwijs. Ik verwijs echt naar de beantwoording van de vragen die wij hebben gesteld naar aanleiding van de gebeurtenissen in Frankrijk en daaromheen ook het Emmauscollege. Daarin staat letterlijk de reactie van het college waarin wordt gezegd: daar gaan wij niet over. Nou, als we dat soort dingen vragen op te nemen in het curriculum. Dus ik constateer echt dat er gemeten wordt met twee maten. Beoordeel de beantwoording, kom er dan nog eventjes bij mij op terug, voordat we de motie op deze manier afdoen, want ik vind dat gewoon echt geen correcte gang van zaken.

De **VOORZITTER**. Ik vind dit achteraf, mevrouw Hoogwerf, geen punt van orde. Het is gewoon een vraag, maar ik laat het nu zo staan. Wilt u alstublieft meewerken, dat een punt van orde echt een punt van orde is? Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, de techniek is natuurlijk dat scholen verplicht zijn de punten in het curriculum aandacht te geven. Slavernij en koloniaal verleden zitten gewoon nu in de Nederlandse historische canon en zijn verplichte stof, net zoals de Holocaust, het Bombardement. Op die punten is er gewoon een landelijke verplichting met een

inspectie en daar kunnen wij niet zomaar dingen op toe- of afdoen. Als het gaat om zo'n heel actuele gebeurtenis dan denk ik dat college Kasmi gelijk heeft dat wij dan niet in de positie zijn om tegen scholen te zeggen: nu, moet u dit en dit onderwerp agenderen, want het is heel belangrijk. Feit is natuurlijk, en dat weet wethouder Kasmi ook van zijn vele besprekingen met de onderwijsbestuurders in de kamers, dat scholen natuurlijk de actualiteit aan die moeilijke vragen verbinden. Ik weet het ook van meerdere onderwijsbestuurders, dat ze de discussie in ons college en in onze raad over de cartoons en ook hoe het in Frankrijk zich dramatisch heeft afgespeeld, dat het wel degelijk in de klassen of bij maatschappijleer aan de orde is geweest, maar het is niet zo dat wij vanuit de gemeenteraad bij motie de lessen van het onderwijs kunnen invullen. Dus ik denk dat u voor een deel gelijk heeft en voor een deel misschien één stap verdergaat dan dat wij kunnen. Maar ik houd toch nog even vol dat onze beantwoording in die zin wel correct is.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, het betalen voor de slavennaam voorzitter. Ja, die motie moet ik toch ontraden mevrouw Mohamed-Hoesein. In de uitgebreide afdoening op de schriftelijke vragen hebben we dat geprobeerd duidelijk te maken naar u, dat er al gesproken is met het ministerie over de mogelijkheden voor een naamswijziging op dit onderwerp. Men erkende dat zich dit een aantal keren in Nederland heeft voorgedaan en men heeft toen gevraagd: wilt u ons even de tijd geven, want wij hebben een landelijke onafhankelijke adviesgroep die in juni c.q. juli van een bericht bevalt. En het werd niet netjes geacht om die groep te belobbyen, want die moet het juist op basis van hun deskundigheid, waarvoor ze in het leven zijn geroepen, beantwoorden. Dus ik zou eigenlijk aan mevrouw Mohamed-Hoesein willen vragen om dan ook even geduld te hebben. Juni, juli komt dit naar buiten. En

wij kunnen het dan in onze stukken voor Q3 meenemen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer de wethouder, wij noemen u ook niet wethouder Wijbengeini. Mevrouw Mohamed-Hoesein heet geen mevrouw Hoeseini. Ze heet mevrouw Mohamed-Hoesein. Zonder een i aan het eind.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Oké.

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij u vanavond ook niet uitschelden.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nee. Nou, dat spijt me oprecht. En als ik verkeerd word aangesproken dan zal ik dat overigens ook heel coulant opvatten, als het mevrouw Mohamed-Hoesein betreft.

Motie 13, de motie van DENK over culturele uitwisselingsprogramma's, ja, die uitwisselingsprogramma's worden vanuit OCW in samenwerking met Buitenlandse Zaken gedaan en bij hun is er ook reden geweest om juist ook vanuit die historische banden met de genoemde landen Indonesië, Suriname en de Caribische eilanden, specifieke invulling aan te geven. We hebben het als college een stap te ver geacht om nu heel specifiek op dat punt nieuwe programma's te ontwikkelen terwijl die eigenlijk zodanig redelijkerwijs gewoon door Nederland gedaan moeten kunnen worden en we willen ook niet een soort competitie tussen de steden. Dus ik wil eigenlijk vooral naar de motie toe zeggen: wij ontraden deze motie, maar we zijn wel van plan om als er een beroep ons gedaan wordt als grote stad om hieraan mee te werken, om dat dan ook ruiterlijk te doen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. In ieder geval had mevrouw Yildirim aangegeven een tweede termijn te willen. Dus dan beginnen we nu dan maar aan de tweede termijn. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. Allereerst dank ook aan de wethouder voor een mooie toezegging wat betreft Ketikoti, de dag waarop de ketenen zijn gebroken, om dat dit jaar als een soort markeringsmoment te gebruiken. Wij zien dan ook uit naar de verdere invulling en berichten daarover van die dag. Mooi ook dat wat in de lucht bleef hangen volgens mijn fractie uit de lucht is genomen, namelijk dat wij niet vragen, en niemand vraagt om een excuus vanuit de Rotterdammers. Wat wij zeggen, en volgens mij zijn we heel helder, is dat wij zeggen: natuurlijk ben je als rechtsopvolger in ieder geval het aangewezen instituut om te zeggen: hé, wij zijn de rechtsopvolger van een college waarvan eigenlijk gewoon vast is komen te staan dat zij in mensen hebben gehandeld en dat is waar het om gaat. Dus laten we ook die discussie niet vervuilen door te zeggen dat we nu alle 650.000 Rotterdammers vragen de straat op te gaan en excuses aan te bieden. Wat wij zeggen is: concentreer je in ieder geval op die formele rechtsopvolgers. Dat is één.

Ten tweede even iets over de PVV. Even vanuit mijn fractie: dat zij bepaalde termen gebruiken, ik ga er zelf van stotteren, die ik hier moet gaan herhalen, maar goed, dat wordt voor ons ook vastgelegd: de PVV ontkent eigenlijk dat er slavenhandel heeft plaatsgevonden in Nederland door Nederlanders, onder de Nederlandse vlag en gebruikt termen als neger slaaf. U wilt niet weten hoe dat bij ons valt, maar even terugkomend op de discussie van vanochtend: goed dat dit soort woorden gewoon in de notulen blijven staan. Laat iedereen daar maar kennis van nemen. Ik vind die uitspraken gewoon niet weldenkend. Laat iedereen daar gewoon kennis van nemen.

Als laatste punt: mijn fractie vindt het ook stuitend, voorzitter, dat hier het onderzoek bevlekt wordt, dat er uitspraken worden gedaan door een raadslid dat het eigenlijk heeft over onderzoekers die niet bij deze vergadering aanwezig zijn. Dat kan toch

niet, dat dat zo op deze manier gaat? Daarnaast, om het af te maken, ik heb het boek, dat blauwe boek, goed doorgenomen. Het is een historisch onderzoek. Het gaat over wie, wat wanneer heeft gedaan en dat is zo veel mogelijk afgeleid uit formele documenten, uit aktes, via achternamen, via namen op aktes. Het zijn allemaal formele registraties waarin eigenlijk in dat boek, in dat onderzoek, heel specifiek wordt uitgelegd wat de betrokkenheid is van specifieke personen. Daar zit geen interpretatie in volgens ons. Daar zit geen interpretatie in. Laat ik dat nog eenmaal stellen. Ik hoop dat de wethouders het me eens zijn dat we het eigenlijk niet meer moeten hebben over meningen, want dat betekent dat je dan misschien ook je eigen werk niet helemaal onderschrijft. Dat zou ik jammer vinden, want we hebben dat onderzoek gewoon netjes uitgevoerd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim, u heeft de laatste seconden van uw spreektijd van de Partij van de Arbeid opgesoupeerd voor vanavond. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik wou beginnen met in elk geval op te merken dat ik bezwaar maak tegen de kwalificaties die gedaan worden richting de onderzoekers. Het zijn wetenschappers die gedegen onderzoek hebben gedaan. Ik sla ook aan op de opmerkingen van de wethouder dat iedereen onderzoekers kan en mag aandragen. Ik vind het jammer dat de oproep wordt gedaan, omdat het toch gaat om onderzoekers die gekwalificeerd zijn, niet om meningen die geuit kunnen worden en dat je daar dus mensen kan aandragen die even gehoord worden en dat die in het onderzoek worden meegenomen en meegewogen als zijnde een tegenhanger van het onderzoek dat al heeft plaatsgevonden. Ik vind dat daarin toch ietwat duiding zou moeten komen, anders dan een oproep om nog meer mensen aan te reiken die een mening kunnen geven.

Voorzitter, dan zit ik ook met het punt dat de wethouder aangaf over het adviescollege dat nu wordt opgericht. De wethouder stelt dat dat niet belobbyd kan worden. Nou, dat is nou bij uitstek een adviesorgaan dat zelf mensen uitnodigt en door mensen uitgenodigd wordt om hun mening te geven. Dus daar worden wel maatschappelijke organisaties uitgenodigd. Daar worden wel verschillende instellingen uitgenodigd. Dus van belobbyen, ja daar is uiteraard sprake van. Het gaat om een mening ventileren. Dus ik snap niet zo goed hoe de wethouder dit dan duidt als zijnde wij mogen daar geen inspraak in hebben, want ook het Rijk geeft onderwerpen aan en reikt ze aan de adviesgroep aan. Dus voorzitter, ik snap dat niet heel goed. Voorzitter, tot zover de tweede termijn.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Allereerst wil ik even aansluiten bij het op een na laatste punt van mevrouw Mohamed-Hoesein, over die onduidelijkheid over of het nu de bedoeling is om de resultaten van de onderzoeken opnieuw te bediscussiëren. Ik denk dat het goed is als daar gewoon een wetenschappelijk debat over ontstaat, maar inderdaad wel een debat onder deskundigen. Dat zou ik eigenlijk los willen knippen van het gesprek dat wij volgens mij, volgens de plannen van de wethouder, aangaan met alle Rotterdammers over wat moet nou het gevolg zijn van deze onderzoeksresultaten. Dus wat mij betreft is dat tweede gesprek een gesprek met iedereen in de stad waar ook iedereen over mee mag praten. Wat vinden wij nou dat er moet gebeuren naar aanleiding van deze onderzoeken? Volgens mij is dat eerste gedeelte wel een gesprek dat echt onder deskundigen moet plaatsvinden en is het niet de bedoeling dat Jantje met een mening zeg maar even de wetenschappelijke conclusies in twijfel gaat trekken omdat hij daar iets van vindt. Ik

chargeer het maar even om een punt te maken.

Dan mijn tweede punt voorzitter. Dat is ook door de eerdere sprekers in deze tweede termijn al gezegd. Ik vind het echt stuitend dat mevrouw Hoogwerf, en mijnheer Meeuwissen had daar ook een handje van, de wetenschappelijke integriteit van de wetenschappers die deze onderzoeken hebben gedaan in twijfel trekt. Er wordt met allerlei insinuaties gestrooid. Die worden niet hard gemaakt. En vervolgens, als er één iemand is die selectief zit te shoppen, en wier mening wel en niet telt, dan is het mevrouw Hoogwerf die allerlei mensen naar voren probeert te schuiven die dan toevallig een relativerende mening hebben, maar niet de mening van deze deskundigen, die onafhankelijk gepeer-reviewed zijn door collega-wetenschappers op waarde weet te schatten.

Tot slot voorzitter: ik ben blij dat de wethouder onomwonden zegt dat er een publieksversie komt. In de commissie was hij daar nog een beetje terughoudend over. Dus dat is heel fijn. Mag ik die ook als toezegging noteren? Dat vraag ik nog even voor de zekerheid. Ik kijk ernaar uit.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, gezien de tijd houd ik het heel kort. Ik wou alleen maar zeggen dat ik het volledig eens ben met de Partij van de Arbeid in de tweede termijn. Echt volledig mee eens. Het klopt helemaal wat zij zegt en daarbij wou ik ook zeggen dat ik het eens ben met de tweede termijn van DENK. Daar wou ik het even bij laten.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Niet? Wethouder, een korte repliek nog.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, mevrouw Mohamed-Hoesein wil ik eigenlijk tegemoetkomen met haar punt over de

slavennamen, dat wij de brief nog een keer zullen sturen die wij ook aan het ministerie hebben verstrekt over ons standpunt over slavennamen. Dat noemen we dan maar niet lobbyen, maar in ieder geval even duidelijk maken welk onderwerp door uw raadesignaleerd is.

Het tweede: het idee van er ligt een stevig, wetenschappelijk fundament en dat gaan we zwak maken, dat is niet de bedoeling. Het is eigenlijk door het wetenschappelijk dispuut dat het sterker wordt. En de hoofdconclusies van die vele onderzoekers liegen er niet om. Die kunnen een stootje hebben. Dus we moeten daar ook niet bezorgd over zijn en het klopt wat mevrouw Roest zegt: we gaan mensen dan natuurlijk vragen om op het academische werk te reageren, omdat ze ook academisch deskundig en gekwalificeerd zijn. Dat is inderdaad iets anders dan de dialoog die we met heel veel Rotterdammers zullen hebben over: maar wat voor gevoel geeft dat jou? En wat voor mening heb jij dan? En welke argumenten heb jij om een standpunt naar links of naar rechts of door het midden in te nemen? Nou, mijnheer Van der Velden zet er nog eens even een groot uitroepteken achter. Dat steunt dan deze beweging denk ik. De publieksversie, ja de reden dat ik nog een beetje voorzichtig was, is het volgende: wat is voor het publiek een behapbare manier van deze conclusies? En bij een publieksversie zou je kunnen: nou, dan maken we er een populaire schriftelijke publicatie van, maar misschien is een publieksversie wel veel beter te doen door een hele goede expositie over dit onderwerp in het Wereldmuseum. Of in een hele goede toneelvoorstelling in onze Rotterdamse Schouwburg. Dus de publieksversie zie ik echt als: we moeten het naar het publiek brengen. Het kan niet zo zijn dat de enige manier om kennis te nemen van deze belangrijke conclusies is 1300 pagina's doornemen, want dat is echt niet aan iedereen gegeven. Noch qua tijd, noch qua vorm. Dus ik ga mevrouw Roest ervan overtuigen dat wij vormen vinden die het

onderwerp op een adequate manier zo veel mogelijk onder de aandacht van het publiek weten te brengen. Dat is de publieksversie waar we naartoe werken. Dank u wel voorzitter.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, dan kom ik toch weer even terug, want waar het mij om te doen is, ik vind het fantastisch als we daar een theatervoorstelling voor gaan maken of een mooie expositie, laat dat duidelijk zijn, maar waar het mij om te doen is, is dat ook de generaties na komend jaar nog kennis kunnen nemen van die publieksversie. En dat is met een theatervoorstelling die op een gegeven moment weer afgelopen is of met een expositie die op een gegeven moment weer afgelopen is toch lastiger dan met een laat ik zeggen publieksversieboekje of iets dergelijks. Het mag wat mij betreft ook een website zijn of een film of iets dergelijks, maar wel iets wat ook voor de generaties die niet volgend jaar daar kennis van nemen wel tastbaar blijft. Daar ben ik naar op zoek.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nou, ik vind het een hele goede aanvulling. Het spijt me dat ik het op die manier nog niet had opgepakt. Dus de publieksversie kan natuurlijk vluchtiger vormen hebben of eenmalige vormen en ik neem voor mijn rekening dat wij een vorm vinden waardoor die ook over tien jaar nog bruikbaar is. En dan zijn ook digitale vormen of filmische vormen denkbaar. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik zie dat u steun krijgt in de chat voor het laatste antwoord. Als er verder geen vragen zijn over dit onderwerp dan wil ik u, wethouder, hartelijk dank zeggen voor de beantwoording en de raadsleden voor de vragen bij dit onderwerp. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit onderwerp af.

Mag ik u trouwens uit mijn domein nog mededelen dat de politiechef mij mededeelt dat het een hele gewone rustige avond is in

de stad, een kwartier voor de avondklok. Dan weet u dat ook.

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

19.1 Debat over 'Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022!', aangevraagd door de leden Verkoelen e.a.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 19.1: Debat over 'Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022!', aangevraagd door mevrouw Verkoelen. Ik wou wethouder Wijbenga vragen om te blijven luisteren. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ja, er zijn er meer. Gezien de tijd ga ik er snel doorheen in mijn eerste termijn. Het artikel in Vers Beton stelt nogal wat. 50PLUS heeft de volgende vragen aan het college. Kan bevestigd worden dat de coalitiefractievoorzitters en de wethouders Kurvers, Moti en Wijbenga overleg hebben gehad over de sloop van de Fazantstraat op donderdagavond 10 december, maandagmiddag en -avond 14 december? Kan bevestigd worden, 2: dat bij die bewuste bijeenkomsten er besloten is door de coalitie dat de Fazantstraat niet gesloopt wordt? 3: kan bevestigd worden dat bij die bewuste bijeenkomsten hernieuwde afspraken gemaakt werden over het woonbeleid? 4: kan bevestigd worden dat bij die bewuste bijeenkomsten er besloten is dat de volgende sloopplannen niet zomaar afgewezen kunnen worden? 5: kan bevestigd worden dat in ruil voor de sloop van de Fazantstraat de coalitie akkoord moet gaan met de bouw van Parkhaven? 6: kan bevestigd worden dat de coalitie voortaan eerder dan de rest van de raad betrokken wordt bij de komende sloopplannen? 7: kan bevestigd worden dat die afspraken gemaakt bij die bewuste bijeenkomsten een geheim karakter hadden? En 8, de laatste: kan bevestigd worden dat die afspraken te maken hebben met het

woonbeleid zoals gemaakt in het coalitieakkoord 2018-2022? Deze vragen zou ik graag in de eerste termijn beantwoord willen zien door de wethouder. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dat zijn heel snel gestelde vragen. Ik hoop dat de wethouder heeft mee kunnen schrijven. Mijnheer Eerdmans. Ik check even wie namens Leefbaar Rotterdam het woord voert. Mijnheer Simons begrijp ik? Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u. Ik houd het ook kort. Wij hebben een aantal moties ondersteund. Dat kunt u zien. Maar wij constateren ook dat dit stadsbestuur bij een aantal grote projecten zoals de verkeersexperimenten, recreatieoord Hoek van Holland, de Fazantstraat, de SNV, de riolering in de Grasbuurt en het project aardgasvrije wijken op z'n minst niet handig heeft gecommuniceerd naar de Rotterdammer. Daarvoor hebben wij een motie ingediend, want daar valt nog heel wat winst te halen. Gezien ik ook nog wat spreektijd wil overhouden voor mijn collega's is dit voorlopig mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Leren communiceren

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het agendapunt 'Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022';

Constaterende dat:

- in het artikel 'Hoe de Fazantstraat behouden bleef maar de coalitie elkaar bijna kwijtraakte' van Vers Beton door een coalitiepartij gerept wordt over nieuwe geheime afspraken omtrent Bouwen en Wonen;
- openbaarheid en transparantie, zonder last en ruggenspraak, de leidraad zijn binnen het duale democratische bestel, wat de gemeenteraad wettelijk beoogt te zijn;

- communicatie vanuit de gemeente niet alleen wankel is richting de gemeenteraad - lees oppositie- maar ook richting de Rotterdammer, zeker bij projecten en gebeurtenissen die een grote impact hebben op het leven van mensen;

Overwegende dat:

- een geloofwaardige overheid te allen tijde openlijk communiceert met betrokken gremia en de bevolking;
 - dit stadsbestuur bij diverse grote en impactvolle projecten of gebeurtenissen, zoals de verkeersexperimenten, recreatieoord Hoek van Holland, Fazantstraat, de SNV, Riolering Grasbuurt én Project Aardgasvrije Wijken, gefaald heeft bij de communicatie richting de Rotterdammer;
 - hiermee het vertrouwen van vele Rotterdammers in de gemeente is beschadigd;
 - het college zich goed moet herbronnen over de wijze waarop zij de afgelopen periode Rotterdammers hebben benaderd omtrent plannen die impactvol zijn op het leven van mensen;
 - herbronnen ook betekent dat er conclusies moeten worden getrokken en deze moeten worden omgezet naar verbetering met betrekking tot de communicatie richting Rotterdammers, Verzoekt het college:
 - terug naar de tekentafel te gaan en een evaluatie uit te voeren omtrent de communicatie van de gemeente richting de Rotterdammer;
 - hetgeen wat geëvalueerd is, tezamen met de verbeteringen en nieuwe elementen rondom de communicatie, te delen en te bespreken met de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, korthedshalve sluit ik me aan bij de vragen die al gesteld zijn. Dat heeft mevrouw Verkoelen uitstekend gedaan.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. Op 4 januari publiceerde Vers Beton een interessant artikel van Ewoud Kieviet. Ik probeer het ook kort te houden. Ik probeer te focussen op een concreet voorbeeld. Ik heb een paar vragen over hoe we straks moeten gaan werken. Men neme het voorbeeld Schiebroek-Zuid, een wijk waarvan de wethouder al anderhalf jaar geleden verkondigde dat er op z'n minst vijfhonderd sociale huurwoningen moeten worden gesloopt. Corporatie Vestia en de wethouder maken vervolgens hiervoor een zogenaamd herstructureringsplan. Gaat de wethouder alvorens het college van B&W hierover een besluit neemt dit plan eerst in de groep gooien bij de coalitiepartijen, vraag ik me af. Gaat de wethouder dan eerst polsen of de gehele coalitie dat een goed plan vindt? En stel dat bijvoorbeeld de PvdA tegen is, gaat de wethouder dan steun vragen bij Leefbaar Rotterdam, zodat zijn sloopplan geen kleerscheuren oploopt? En krijgen vervolgens alle partijen die niet bij het bovengenoemd proces worden betrokken dan net als de bewoners als allerlaatste te horen wanneer en hoe in Schiebroek-Zuid wordt gesloopt? En dat erover praten in de gemeenteraad weinig zin heeft? Het zou het politieke debat niet spannender maken. Ik ben benieuwd, ongetwijfeld samen met mijnheer Lansink-Bastemeijer, hoe de wethouder hierop reflecteert. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Jonker, u bent daarmee door uw spreektijd heen. Dan mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, in het artikel in Vers Beton hebben wij natuurlijk kunnen lezen dat er een hernieuwde afspraak is gemaakt over het woonbeleid. Die afspraken zouden geheim zijn. Dat is natuurlijk, als dat waar

is, bijzonder kwalijk, omdat er volledige openheid moet zijn zeker naar de Rotterdammers toe over wat er nou is afgesproken, maar ook zeker naar de gemeenteraad toe. Dus mijn vraag is: klopt het wat in het artikel staat?

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Voor zover er nog spreektijd beschikbaar is, iemand anders nog van de raadsleden? Mijnheer Van Noppen zegt dat hij geen spreektijd meer heeft, maar dat hij zich aansluit bij de vragen die eerder gesteld zijn bij dit onderwerp. Dan gaan we naar wethouder Wijbenga, de locoburgemeester.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, beste voorzitter en raadsleden, u spreekt de wethouder aan op een politiek proces. Ik heb in de voorbereiding gemerkt dat u vooral vragen heeft naar uw collega's, de zes leiders van de politieke partijen die ons als college schragen. Dus eigenlijk is het belangrijkste antwoord op de vragen die gesteld zijn: het is een politiek proces. U heeft alleen heel specifiek aan ons als wethouders gevraagd: ging het over de Fazantstraat? Ja. Waren jullie erbij? Ja. Wethouder Moti was erbij als adviseur voor technische inbreng over het NPRZ. Wethouder Kurvers was erbij vanwege wonen. En ik als moderator. Het ging om donderdag- en maandagavond. De zes politieke leiders hebben daardoor een conclusie kunnen trekken over de Fazantstraat en over het wonen, een herbevestiging van het coalitieakkoord. Punt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Oh, dank u wel voorzitter. Ik had het niet in de gaten. Ik neem aan dat dit de veegronde is?

De **VOORZITTER**. Nee, ik zag u in beeld. Ik dacht dat u een interruptie wilde plaatsen. En bovendien, de wethouder is klaar. Dus u kunt het beschouwen als ruimte om weer een vraag te stellen, maar het begin van de tweede termijn mag ook. Geef het maar een naam.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nee voorzitter, ik wil graag antwoord op acht vragen. Dat krijg ik niet. De wethouder is bij de zaken geweest. Daar wil ik gewoon graag antwoord op hebben.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nou, ik heb aangegeven dat wij erbij waren, dat de conclusie van de politieke leiders was zoals ze die getrokken hebben. U heeft dat in het artikel ook kunnen lezen, dat ze de Fazantstraat niet doortrekken zoals het college had voorgelegd. En een herbevestiging van de afspraken uit het coalitieakkoord. Ja, waarom is dat geheim? Ja, volgens mij hebben alle politieke partijen overlegd met elkaar, daar treed ik gewoon niet in. Wij zijn als college bestuurlijk verantwoordelijk. We hebben hele goede regels over collegevergaderingen en -besluiten. De Wet openbaarheid bestuur geldt voor ons in volle kracht, maar hoe u met elkaar afspraken maakt over vertrouwelijkheid en geheimhouding en wederzijdse afspraken is echt aan u.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Maar u was er toch bij? Dat is wat ik u vraag. Dus u weet dat toch? Daarom vraag ik het aan u. Het is met u gemaakt.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nee, het is niet met mij gemaakt. Als u mij vraagt in een vergadering aanwezig te zijn voor technische inbreng of als moderator dan staat het mij niet vrij om daarover te communiceren. Dan moet u echt bij de politieke leiders zijn. En die zijn volgens mij ook in deze vergadering.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Maar ik vroeg: hernieuwde afspraken. Kunt u dat bevestigen?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nee, in mijn perceptie is op die avond het coalitieakkoord herbevestigd.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). En had het voor u ook een geheim karakter?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nou, ik heb in het college natuurlijk heel goed teruggekoppeld en dat hebben wethouder Moti en wethouder Kurvers ook met mij gedaan. Maar als u zegt: is het geheim of vertrouwelijk? Ja, in de werkwijze van politieke partijen zit natuurlijk dat je vertrouwelijk overlegt voordat je in de publieke arena met je standpunten komt en het debat ingaat. Als wij dat niet respecteren in zo'n ondersteunende rol dan zouden wij nooit meer gevraagd worden om in zo'n proces te helpen. We meenden dat met hoe de Fazantstraat een heel moeilijk en vastzittend politiek dossier begon te worden, dat we die steun wel moesten geven aan dat proces.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). En waarom niet met de oppositie? Want het duale stelsel, vraag ik wethouder Wijbenga, dat kent u toch wel?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja. Kijk, als mevrouw Verkoelen mij zegt: ja, ik wil met een paar oppositiepartijen nadenken over onze standpuntbepaling in een moeilijk politiek dossier, mogen we een beroep doen op uw tijd, dan kom ik.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen? Nee? Dan ga ik naar mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, ik zou een punt van orde willen maken met uw welnemen.

De **VOORZITTER**. Dat ga ik achteraf beoordelen, of dat een punt van orde is. Gaat uw gang.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou ja voorzitter, het ordepunt is dat mevrouw Verkoelen volgens mij wel degelijk een aantal vragen heeft gesteld die zien op de relatie college-raad. Dat de wethouder aangeeft: er is een aantal dingen besproken in vertrouwelijkheid in de politieke overleggen, dat begrijp ik. Maar als het gaat om of er afspraken zijn gemaakt over hoe de raad wordt

geïnformeerd en dat er een volgorde is van hoe de raad wordt geïnformeerd, dan zit dat op de informatievoorziening van de raad. En dan stel ik er prijs op dat de wethouder antwoord geeft.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Maar ik heb naar mijn beste weten alle vragen die ik kan beantwoorden beantwoord. Op welk vraag duidt mijnheer Van Baarle?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik ga vraag zes herhalen. Ik zal vraag zes herhalen. Ik zal vraag zes herhalen. Dan moet u goed luisteren, want dat is wel degelijk uw verantwoordelijkheid. Kan bevestigd worden dat de coalitie voortaan eerder dan de rest van de raad betrokken wordt bij de komende sloopplannen? Dat kan alleen maar gezegd zijn door het college. Dat kan de coalitie afspreken, dat kan de oppositie afspreken, dat werkt niet. Maar heeft u die vraag beantwoord?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nee, die vraag heb ik niet beantwoord.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). En die vraag ik dus. Die kan alleen maar met u gemaakt worden, want zij krijgen van u eerder informatie.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nee, maar ik ken die afspraak niet. En dat zou overigens ook een afspraak zijn die ook niet met mij gemaakt kan worden, want dat betreft dan altijd een dossier in een portefeuille van een specifieke wethouder en ja, dat regardeert mij niet.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, niet u. Ik heb het over het college natuurlijk. Voorzitter, als nou wethouder Wijbenga dit gaat zeggen over zichzelf, er waren drie wethouders: wethouder Moti, wethouder Kurvers en u. En daar gaat het over. Het gaat over het woonbeleid en dan kunt u dat nou afdoen, zet dan wethouder Kurvers hier maar even neer als dat het probleem is.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, ik begrijp het, mevrouw Verkoelen haalt uit het artikel van Vers Beton een al dan niet gemaakte afspraak-

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Een geheime afspraak.

De **VOORZITTER**. Niet erdoorheen praten mevrouw Verkoelen. Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dus naar zijn aard beschouw ik alle afspraken die die avond gemaakt zijn als een politiek proces, vertrouwelijk en iedere politicus moet zich daar zelf over verantwoorden in het publieke debat. Dus nogmaals: als u vindt dat uw collega's dat niet gedaan hebben op een manier die u apprecieert dan moet u daar uw collega's op aanspreken. Ik heb zelf geen andere politieke conclusie kunnen trekken dan dat ik weet dat men niet het voorstel van het college over de Fazantstraat ging steunen, maar dat ik wel zeker wist dat zij de coalitieafspraken gestand doen voor de komende periode.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). En alle sloopplannen, want dat staat letterlijk in het verhaal, en dat is wat ik u vraag, daar worden ze niet eerder over geïnformeerd? Dat zegt namelijk het verhaal. En dat bevestigen ook alle coalitiepartners die gevraagd zijn. Niet de wethouders. Hartstikke gelukkig.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nou ja, kijk die afspraak is door mij niet gemaakt en die zou ik ook niet kunnen maken en ik weet, en dan spreek ik even voor mijn collega Kurvers, dat wij gewoon voor de raad werken. En dat betekent dat alle plannen, alle projecten, ze staan allemaal openbaar aangemeld. Nogmaals: ik begeef me dan een klein beetje op glad ijs, want dat is het terrein van wethouder Kurvers, maar alle grote projecten, alle bouwplannen met vergunningsverplichtingen staan gewoon op de openbare site. Daar is ook gewoon

helemaal niets geheims aan. De corporaties hebben ook hun plannen voor sloop en dergelijke allemaal langjarig gepland. Anders zouden we dat soort afspraken die in de Woonvisie horen, ook niet kunnen maken.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, maar het was allemaal te kort dag wethouder Wijbenga. Dat stond in het artikel en om dat nou te voorkomen, zou voortaan de coalitie eerder geïnformeerd worden. Dat staat letterlijk in het artikel.

Mevrouw **ESKES** (50plus). Voorzitter, een punt van orde graag.

De **VOORZITTER**. Ja, nou, mevrouw Roest was eerder.

Mevrouw **ROEST** (gl). Een punt van orde gaat voor voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, een punt van orde gaat voor. Dat klopt.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, voorzitter, ik constateer dat mevrouw Verkoelen hier een aantal partijen woorden in de mond legt die zij niet gezegd hebben. Zij geeft namelijk aan dat alle partijen bevestigd hebben dat er geheime afspraken zijn of dat ze eerder geïnformeerd worden. Ik zou het op prijs stellen dat zij niet zulke uitspraken doet voor partijen die dat hier niet bevestigd hebben. Ik vind het erg kwalijk dat zij ons hier allerlei woorden in de mond legt die ik niet uitgesproken heb.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, dit punt van orde, daar heb ik niks aan toe te voegen. Ik wilde me eigenlijk met het inhoudelijke debat bemoeien, maar laat eerst mevrouw Verkoelen maar even antwoorden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, daar ga ik niet over. Ik ben nu met de wethouder. U mag meedoen met het debat, maar ik ga u daar niet op antwoorden. Leest u het artikel nog eens zou ik zeggen.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, nu we het er toch over hebben, ik heb het artikel ook gelezen en ik was daar inderdaad ook wel een beetje verbaasd over en ik kan me voorstellen dat er oppositiepartijen zijn die daar vragen over hebben, want het zou ook heel raar zijn als er geheime afspraken zouden zijn. Ik snap overigens ook dat wethouder Wijbenga hier op deze vragen niet zomaar antwoord geeft, want het was inderdaad een vertrouwelijk gesprek tussen partijen onderling en het is niet aan hem om daar antwoorden op te geven, maar ik kan u vertellen: er zijn helemaal geen geheime amendementen op het verkiezingsprogramma of het coalitieakkoord of whatever gemaakt, daar is helemaal geen sprake van. Natuurlijk moesten we elkaar wel echt even in de ogen kijken, omdat een aantal partijen gewoon echt serieuze problemen had met een groot plan van het college. Dan is het logisch dat je bij elkaar gaat zitten en gaat zeggen: goh, wat is hier nou gebeurd? Hoe gaan we hiermee om? Zijn we het nog wel met elkaar eens dat we de doelen die achter dit plan zitten, dat we die steunen en op welke manier gaan we nou de verandering van dit plan met elkaar voor elkaar krijgen? Daar hebben we een gesprek over gehad. Ik vind dat niet meer dan logisch en verder is dit echt spijkers zoeken op laag water. Ik snap dat dat artikel u misschien een andere indruk geeft en dat u daardoor denkt: oh, er is wat aan de hand, maar dat is echt niet hoe het is gegaan.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik had een vraag aan mevrouw Roest. Ja, ik had een vraag aan mevrouw Roest gesteld. Werkt u dual?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest, u had een vraag gekregen. Werkt u dual, was begreep ik de vraag.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja. Voorzitter, wij werken dual. Wij maken als gemeenteraadsfractie een eigenstandige afweging ten opzichte van de plannen van

het college. Maar we vinden het wel zo netjes om, als er een groot plan is, waarbij het ernaar uitziet dat het geen meerderheid gaat halen, dat je dat ook even netjes aangeeft bij een wethouder van joh, dit zou wel eens een zeperd kunnen worden. Misschien moeten we hier even over praten hoe we daarmee omgaan. Dat is niets meer dan normaal en collegiaal. Ik ga ervan uit dat u ook regelmatig gesprekken heeft met wethouders over de wensen die u heeft, de plannen die u heeft voor deze stad en dat u dat niet alleen in de raad doet, maar ook achter de schermen. Dat hoort bij het werk. Overigens vind ik het heel bijzonder dat wij nu het verwijt krijgen dat we niet dual werken terwijl dit bij uitstek een voorbeeld is van dualisme, omdat de raad hier juist een ander besluit heeft genomen dan het college voorstelde. Maar nee, dan is het weer niet goed voor mevrouw Verkoelen. Wat wilt u nou?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mevrouw Roest, ik ga u hetzelfde vragen. Kan bevestigd worden dat bij die bewuste bijeenkomst er besloten is dat de volgende sloopplannen niet meer afgewezen gaan worden? Dat heeft niks met de Fazantstraat te maken. Kunt u bevestigen dat u eerder geïnformeerd gaat worden? Kunt u bevestigen dat het vooral met elkaar is en dat u in het voorjaar nog eens een keer daarover samen gaat zitten? Kunt u bevestigen dat het gaat over het woonbeleid en nog maar eens even goed kijken dat we hernieuwde afspraken hebben? Dat heeft niks met de Fazantstraat te maken, niks.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, ik stel vast dat mevrouw Verkoelen mij nu allerlei vragen geeft. Ik probeer antwoorden te geven, maar daar is ze niet eens in geïnteresseerd.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, natuurlijk. Ik wacht nu.

Mevrouw **ROEST** (gl). Want mevrouw Verkoelen heeft haar conclusies al

getrokken die haar veel beter uitkomen dan de daadwerkelijke antwoorden. Nou, mevrouw Verkoelen, ik heb het al geprobeerd te vertellen. Ik probeer het nog een keer. Er zijn geen geheime afspraken waar u niks van weet en de coalitieafspraken, er is geen amendement op het coalitieakkoord of whatever, we hebben wel gepraat over hoe gaan we hiermee om, met die Fazantstraat en ook: hoe gaan we met elkaar om? Want in een coalitie heb je elkaar wel nodig om de eindstreep te halen. Het is logisch dat daarover gepraat wordt. Ik heb niet het hele rijtje van uw zes vragen voor elkaar, maar het is ook niet zo dat wij nu de gegevens over de sloopplannen eerder krijgen. Daar is gewoon een proces voor afgesproken. Dat hebben wij met z'n allen gedaan, als raad, en daar gaan we niet van afwijken.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat laatste begrijp ik niet. Nog een keertje.

Mevrouw **ROEST** (gl). Nou, voorzitter, volgens mij hebben we gewoon afspraken dat het college naar de raad komt met stukken en dat die vervolgens voor een commissie worden geagendeerd, dat we het er dan over gaan hebben en dat we uiteindelijk een besluit nemen in de raad. U heeft het er allemaal over dat er een besluit genomen is in een achterafoverleg. Dat kan helemaal niet. De gemeenteraad neemt besluiten in raadsvergaderingen. Dat is wat er hier gebeurt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dat is nou juist precies de vraag dus. Oh, sorry. Dus dat is dus juist precies de vraag. U heeft dat met 23 wel gedaan.

Mevrouw **ROEST** (gl). Wij hebben met 23 helemaal niks gedaan. Ja, we hebben een coalitieakkoord gesloten. Dat was tweeënhal jaar geleden. Dat hebben we gedaan met z'n 23'en. Dat klopt. En daar staan wij ook nog steeds achter. En we hebben wel een avond nodig gehad om

daarover te praten of we daar nog steeds achter stonden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Twee avonden.

Mevrouw **ROEST** (gl). En daar staan wij nog steeds achter, mevrouw Verkoelen. Kijk, als u het daar niet mee eens bent, moet u daar het debat over aanvragen, maar dat heeft u niet gedaan.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Maar u blijft dus vrij om sloopplannen af te wijzen?

Mevrouw **ROEST** (gl). Wij blijven vrij om sloopplannen af te wijzen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Geweldig. En u heeft geen water bij de wijn gedaan door de Parkhavenbouw maar toe te staan?

Mevrouw **ROEST** (gl). We hebben ook geen afspraken gemaakt over Parkhaven. Ik geloof dat ik nu wel genoeg antwoorden heb gegeven voorzitter. Ik bewaar nog een klein beetje van mijn tijd voor de rest van de vergadering.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ja, ik had toch nog een vraag aan mevrouw Roest. Ik ben wel benieuwd, want we hebben het over dualisme, schuiven er bij uw fractie-overleggen weleens leden van het college aan?

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter. Maar niet structureel. Wel een enkele keer.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Een enkele keer zegt u. Vindt u het normaal dat leden van het college bij fractie-overleggen van gemeenteraadsfracties aanschuiven? En dan alleen bij partijen die deel uitmaken van de coalitie en niet van de oppositie. Vindt u het normaal dat collegeleden aanschuiven bij fractie-overleggen van politieke partijen in een duaal stelsel?

Mevrouw **ROEST** (gl). Nou voorzitter, als het niet structureel is en die partijen niet meer zonder die collegeleden kunnen vergaderen, heb ik daar helemaal niet zo'n probleem mee. Overigens denk ik dat wethouder Bonte of wethouder Wijbenga ook prima een keer bij u willen aanschuiven als u ze uitnodigt. Dus het staat u vrij.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, want ik vind dat niet normaal. Ik vind dat elke fractie in een duaal stelsel zijn eigen afwegingen moet maken en het kan niet zo zijn dat bij bijvoorbeeld collega-politieke partijen van u in de Rotterdamse raad eigenlijk altijd collegeleden aanschuiven. Dan heeft u dus een voorsprong in de informatievoorziening. Ik zou er als college trouwens ook uitermate terughoudend mee zijn, want het is niet goed in het duale stelsel. Je krijgt dan één klikje dat eigenlijk alles gaat bepalen. En dan krijg je inderdaad stemmingen van 23-22. Dat is niet goed mevrouw Roest. Echt niet. Geloof me.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ik stel vast dat mijnheer Van der Velden nu allerlei conclusies trekt die helemaal niet waar zijn. Ja, het klopt dat er soms collegeleden bij onze vergaderingen zitten, maar dat betekent niet dat ze daar de hele collegevergadering uit de doeken gaan zitten doen. Dat mag namelijk helemaal niet. Het betekent wel dat we af en toe gesprekken hebben van goh, hoe zit het met de strategische doelen van GroenLinks in deze coalitie en hoe gaan we die voor elkaar krijgen? Daar nodigen we collegeleden voor uit bij onze vergaderingen, niet om eens even lekker alles voor te koken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans nog even.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik weet niet of het van mijnheer Van der Velden mag dat wethouder Wijbenga en ik nu op één lijn zitten? Begrijp me niet verkeerd. Ik

zou willen zeggen, voorzitter: het is heel normaal dat je in een coalitie overigens politieke ruggenspraak hebt als college en met de politieke bazen samenwerkt, dat ten eerste. Ten tweede: mijnheer Van der Velden, daar is hij goed in, wij hebben geen verantwoording af te leggen. Mevrouw Roest niet. En ik vind het heel aardig dat ze de tijd neemt om die vragen van mevrouw Verkoelen te beantwoorden, maar wij hebben geen verantwoording af te leggen aan óf 50PLUS óf aan de Partij voor de Dieren als politieke partijen. Het is heel simpel: the outcomes zuiver houden. Mevrouw Roest heeft volgens mij hartstikke goed geantwoord. Daarmee is de kous af. En voor de rest kunnen we het daarbij laten. Mevrouw Verkoelen, u kunt rustig gaan slapen vanavond.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mijnheer Karremans, zitten bij u de wethouders bij de vergadering?

De heer **KARREMANS** (vvd). Zeker.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Wat zegt u?

De heer **KARREMANS** (vvd). Zeker weten.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Vindt u dat duaal?

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dat doen wij binnen het duale stelsel, dat kan inderdaad.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het is voor u de eerste keer dat u in de raad zit geloof ik. U moet het nog leren misschien.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik bewonder u vanwege uw curriculum natuurlijk. Dat begrijpt u.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). U vindt dat dus duaal. En u heeft geen geheime afspraken gemaakt?

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik heb geen geheime afspraken gemaakt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). En u heeft ze niet bij elkaar geroepen?

De heer **KARREMANS** (vvd). Jawel. Wij zitten heel vaak bij elkaar. Net zoals we de oppositie vaak bij elkaar zien waar wij niet bij mogen zijn. Dat vinden we ook jammer.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, ik bedoel rond die Fazantstraat. Dat kwam niet uit uw koker? Het was niet uw wethouder die boos was?

De heer **KARREMANS** (vvd). Nee, er was eigenlijk een brede behoefte om bij elkaar te komen. Maar eigenlijk heel logisch. Ik denk dat als u in de coalitie zit, volgende keer, u dat ook zult begrijpen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oh, dus dat waren niet u en mevrouw Eskes, want u waren de enige twee die tegen waren.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ook mede namens mij is die vergadering bijeengeroepen. Zeker. Ik vind het leuk. Kan ik naar de volgende ronde? Kan ik wat winnen?

De **VOORZITTER**. Ik ga dit een-tweetje afronden mijn waarde raadsleden. De vragen zijn gesteld. De antwoorden zijn ook gegeven. Ik kijk naar de wethouder of hij nog een gemiste opmerking heeft, danwel een vraag.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Voorzitter, dan moet ik even voor de orde weten of er een motie wordt ingediend door de Partij voor de Dieren over openbaarheid van bestuur, de Rutte-doctrine.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja.

De **VOORZITTER**. Die staat voor zo meteen geagendeerd.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Oké. Dan hoor ik graag van u, voorzitter, wanneer u daar een antwoord op wenst.

De **VOORZITTER**. Volgens mij is het handig als die motie wordt ingediend. En niet eerder. Ja, nee, als die besproken wordt. Dan mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ik wil nog even reageren op wat mijnheer Karremans zei. Ik hoorde mijnheer Karremans zeggen: het is heel normaal dat je politieke bazen aanschuiven bij het overleg. Mag ik mijnheer Karremans erop wijzen dat het college van burgemeester en wethouders uw politieke bazen niet zijn? U bent de baas.

De heer **KARREMANS** (vvd). Basis.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans, niet erdoorheen praten. Mijnheer Van der Velden, u was uitgesproken?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, nou, ik zie dat mijn tijd op is. Nee, ik heb gewoon geen tijd meer, dus ik moet nog een motie indienen en dat is de motie 'Geen Rutte-doctrine in Rotterdam'. En iedereen kan hem lezen op het RIS. Dus als de wethouder daarop wil reageren, graag.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen Rutte-doctrine in Rotterdam

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het verzoek om beraadslaging over 'Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022!' aangevraagd door het lid Verkoelen en anderen;

Constaterende dat:

- de parlementaire
ondervragingscommissie
Kinderopvangtoeslag gesteld heeft dat het
gebruik van de classificering van informatie

als 'persoonlijke beleidsopvattingen' als weigeringsgrond voor het openbaar maken van overheidsdocumenten te ruim wordt geïnterpreteerd, en daardoor te ver wordt opgerekt;

- het kabinet in haar informatievoorziening aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de toeslagenaffaire ophoudt overheidsinformatie te weigeren als hier 'persoonlijke beleidsopvattingen' in staan;
- de nieuwe Wet open overheid ook voor burgers openbaarheid regelt van documenten waar 'persoonlijke beleidsopvattingen' deel van uitmaken;
Overwegende dat:

- er met enige regelmaat in Rotterdam overheidsinformatie niet wordt verstrekt of geheim worden verklaard door te verwijzen naar 'persoonlijke beleidsopvattingen';
- onderbouwing van beleidskeuzen en -richtingen -al dan niet met 'persoonlijke beleidsopvattingen'- cruciaal is om een gedegen debat te voeren in gemeenteraad en stad over wat we willen en wat wenselijk is;

Van mening dat:

- openbare informatie geen gunst is, maar een recht;

Verzoekt het college:

- documenten met 'persoonlijke beleidsopvattingen' in geanonimiseerde vorm zonder omwegen openbaar te maken als leden van de raad, of burgers middels een beroep op de Wet openbaar bestuur (straks: Wet open overheid), hierom vragen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat was het? Oké.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, deze motie ontraden we, maar niet omdat we niet het belang zien van de motie, namelijk de voortschrijdende inzichten over de openbaarheid van bestuur. Het dictum

zegt: wat landelijk gebeurt, is ook in Rotterdam het doel. Ik wil eigenlijk aangeven dat we de landelijke ontwikkelingen volop volgen en ik heb begrepen dat voor die nieuwe werkwijze ook de wet moet worden aangepast, er instructies moeten worden gegeven, dat de ambtelijke organisatie zich er ook op moet voorbereiden wat dat dan betekent voor hun werkwijze. Nou ja, op die manier kunnen we pas de stap zetten naar de introductie als dat ook landelijk goed is voorbereid. Deze motie zegt eigenlijk: zonder omwegen nu beginnen. Dat is ons dan echt te rap, maar we zullen zeker niet te laat zijn, want we volgen het op de voet.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik was even uit de verbinding gevallen. Dus ik denk dat mijn interruptie die eigenlijk voor mijnheer Van der Velden bedoeld was, namelijk mijn vraag of hij ook een lijstje kan overleggen met welke gasten hij uitgenodigd heeft bij zijn fractievergadering, maar ik denk dat we inmiddels al verder zijn in het debat zo te horen. Dus dan laat ik hem even gaan.

De **VOORZITTER**. Nee, dat punt is inderdaad gepasseerd. Mijnheer Van der Velden, wilt u nog iets zeggen naar aanleiding van de reactie van de wethouder op uw motie? Mijnheer Van der Velden zegt in de chat dat hij geen verdere opmerkingen heeft. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter?

De **VOORZITTER**. Ik begrijp dat er nog behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **SIMONS** (lr). Punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **SIMONS** (lr). Kan de wethouder nog iets zeggen over de zes ingediende moties?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee nee nee, ik wilde eerst motie 6.

De heer **SIMONS** (lr). Oh ja, sorry hoor.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, voorzitter, wie geeft u nu het woord, want ik ben een beetje de weg aan het kwijtraken. Ik stel gewoon een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Ja, ik dacht dat u zei: ik wil graag een reactie op de zes ingediende moties? Mevrouw Verkoelen riep al door u heen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, maar we gaan mensen die erdoorheen roepen toch geen voorrang geven voorzitter?

De **VOORZITTER**. Dat is een hele terechte opmerking mijnheer Simons. U heeft het woord.

De heer **SIMONS** (lr). Goed. Punt van orde. Nogmaals: er zijn zes moties ingediend. Die staan ook allemaal op het RIS. Die staan er de hele dag al. Kan de wethouder daar nog iets over zeggen? Dat is toch vrij gebruikelijk, begrijp ik. Dat was mijn punt van orde.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, mijnheer Simons heeft gelijk, maar dan moet ik wel eerst even mijn tweede termijn hebben, want dan ga ik even die moties aankondigen en dan kunnen ze verder door de wethouder wat mij betreft inderdaad beadviseerd worden. Geadviseerd worden? Hoe heet het? Kunt u zich daarin vinden? Want ik heb nog een tweede termijn. Dit waren de vragen en naar aanleiding van die vragen kom ik met een tweede termijn.

De **VOORZITTER**. U heeft nu een tweede termijn mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel. Goed. Het artikel in Vers Beton is een

bevestiging van wat er al zo'n tweeënhal jaar in de raad gebeurt, een coalitie die al deze hele periode niet overlegt met haar collega's in de raad om het college te controleren, maar juist met het college overlegt hoe de raad te controleren. De coalitie die deze hele beleidstermijn al consequent met 23 zetels van de 45 de hele besluitvorming bepaalt. De coalitie die daarmee laat zien zich totaal niet kritisch en onafhankelijk op te stellen naar het college. Een coalitie die het dualisme met voeten treedt. Een coalitie die tegen geheimhouding is, maar zelf even gemakkelijk geheime afspraken maakt. Een coalitie die zonder de raad te raadplegen afspraken toevoegt aan het coalitieakkoord. Daarvoor, voorzitter, heb ik samen met Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA een viertal moties in te dienen die ik op dit moment al op het RIS heb staan. Dat gaat over het dualisme, dat gaat over geheimhouding, dat gaat over een wijziging van het coalitieakkoord en het gaat over het ongenoegen dat de gang van zaken zo is. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Dualisme is in Rotterdam morsdood

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het debat over 'Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022';

Constaterende dat:

- de coalitiepartijen bestaan uit de VVD, GL, D66, PvdA, CDA, CU/SGP die tezamen 23 zetels van de 45 zetels in de Rotterdamse raad hebben;
- de individuele coalitiepartijen elk met een eigen verkiezingsprogramma de gemeenteraad 2018-2022 in zijn gegaan;
- elk raadslid zonder last (Grondwet, artikel 67, derde lid), met andere woorden zonder bindend mandaat, vrij is om te stemmen zoals het raadslid zelf wil;

- bij de formatie een coalitieakkoord is afgesproken tussen de zes partijen en waar een college met tien wethouders de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit coalitieakkoord hebben genomen;
- sinds 2002 de Wet dualisering gemeentebestuur in werking is met als doel de lokale politiek dichterbij de inwoner te brengen;
- dualisme betekent dat de zes coalitiepartners zich kritisch en onafhankelijk zullen opstellen jegens het college;

Overwegende dat:

- deze hele beleidsperiode het college gestructureerd overleg heeft met de coalitiepartners VVD, GL, D66, PvdA, CDA, CU/SGP over het collegebeleid, over wat er gebeurt in de commissies en dergelijke;
- deze hele beleidsperiode de zes coalitiepartijen met consequent 23 van de 45 eenduidige stemmen praktisch alle besluitvorming bepaalt;
- hiermee elk coalitie-raadslid laat zien de politiek-morele binding aan de coalitie belangrijker te vinden dan het zijn van een raadslid dat zonder last gekozen is door de inwoners van Rotterdam en zich vrij voelt om te stemmen wat hij of zij zelf wil;
- deze hele beleidsperiode alle input (moties, amendementen, initiatiefvoorstellen, e.d.) van de oppositie met een afwijzingsadvies van het college per definitie door de coalitiepartners met 23 stemmen wordt weggestemd;
- deze hele beleidsperiode alle input (moties, amendementen, initiatiefvoorstellen, e.d.) van de coalitie een instemmingsadvies van het college krijgt en dus met minimaal 23 coalitiestemmen voor gestemd worden;
- het artikel 'Hoe de Fazantstraat behouden bleef maar de coalitie elkaar bijna kwijtraakte' in Vers Beton laat zien dat de coalitiepartijen VVD, GL, D66, PvdA, CDA, CU/SGP zoals deze hele beleidsperiode al gebeurt het dualisme aan de laars lapt;
- deze coalitie daarmee geen enkele behoefte heeft de lokale politiek dichterbij de inwoner te brengen;

- deze coalitie daarmee zich in het geheel niet kritisch en onafhankelijk opstelt jegens het college;

Spreekt uit dat:

- de Rotterdamse inwoners recht hebben op een gemeenteraad die de Wet dualisering gemeentebestuur respecteert en daarmee:

* tot doel stelt dat de lokale politiek dichter bij de inwoner gebracht wordt;

* de coalitiepartners zich kritisch en onafhankelijk zullen opstellen jegens het college van burgemeester en wethouders; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, R.A.C.J. Simons,
A. van Zevenbergen en B. van Noppen

Motie 3. Geheimhouding coalitie en college!

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het debat over 'Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022';

Constaterende dat:

- uit het artikel 'Hoe de Fazantstraat behouden bleef maar de coalitie elkaar bijna kwijtraakte' in Vers Beton op te maken is dat coalitieoverleg tussen de zes coalitiepartners en het college van B&W op donderdag 10 december 2020 en op maandag 14 december 2020 een hernieuwde afspraak over het woonbeleid gemaakt is;

- die afspraken tussen de zes coalitiepartners VVD, GL, D66, PvdA, CDA, CU/SGP en het college van B&W geheim zijn;

- de gemeenteraad hiervoor in de achterliggende periode juist ook een werkgroep 'Openbaarheid' in het leven heeft geroepen met de volgende overwegingen:

* dat het uitgangspunt voor de werkwijze gemeenteraad en raadscommissies is: openbaarheid tenzij ...

* dat geheimhouding alleen wordt opgelegd indien het strikt noodzakelijk is;

* dat geheimhouding goed dient te worden gemotiveerd;

* dat geheime informatie geen informatie bevat die ook in de openbaarheid kan worden verstrekt;

Overwegende dat:

* deze hele beleidsperiode al bol staat van de ongewenste geheimhouding van veel informatie welke door het college van B&W wordt aangeleverd;

- door geheimhouding de raad haar politieke werk onvoldoende in openbaarheid kan doen wat zeer onwenselijk is in een democratie;

- door geheime afspraken er geen openheid en transparantie is over wat er in Rotterdam gebeurt en de Rotterdamse inwoners daarmee totaal geen zicht meer hebben op wat het door haar gekozen bestuur doet;

- de coalitiepartners vanwege de met het college van B&W in het geheim gemaakte afspraken met een gespleten tong spreekt: enerzijds onderschrijft de coalitie de door de raadswerkgroep 'Openbaarheid' opgestelde overwegingen en anderzijds houdt de coalitie zich niet zelf aan de door de raad vastgestelde openbaarheid van informatie door het maken van geheime afspraken;

- de oppositie met 22 zetels van 45 zetels (48,9 procent vertegenwoordiging van de Rotterdamse inwoners) niet op de hoogte is van geheime afspraken van de coalitie met het college van B&W over een van de meest belangrijke thema's van deze beleidsperiode; het woonbeleid van Rotterdam;

Spreekt uit dat:

- de geheime afspraken van de coalitie met het college van B&W met betrekking tot het woonbeleid van Rotterdam direct openbaar gemaakt worden zodat ook de oppositie kennis kan nemen van deze informatie; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, R.A.C.J. Simons,
A. van Zevenbergen en B. van Noppen

Motie 4. Wijziging coalitieakkoord 2018-2022

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het debat over ‘Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022’;

Constaterende dat:

- uit het artikel ‘Hoe de Fazantstraat behouden bleef maar de coalitie elkaar bijna kwijtraakte’ in Vers Beton publiekelijk is op te maken dat de coalitiefracties samen met het college van B&W woonbeleid gaan maken zonder daarbij de oppositiefracties Leefbaar Rotterdam, DENK, SP, NIDA, PvdD, 50PLUS Rotterdam en PVV te betrekken;
- uit hetzelfde artikel op te maken is dat coalitieoverleg tussen de zes coalitiepartners en het college van B&W op donderdag 10 december 2020 en op maandag 14 december 2020 een hernieuwde afspraak over het woonbeleid gemaakt is;
- die afspraken tussen de zes coalitiepartners VVD, GL, D66, PvdA, CDA, CU/SGP en het college van B&W geheim zijn;

Overwegende dat:

- de coalitiepartners samen met het college van B&W nieuw woonbeleid gaat maken;
- vanuit diverse oppositiefracties al twee en half jaar de Woonvisie 2030 ter discussie wordt gesteld;
- de Woonvisie 2030 een onderdeel is van het huidige coalitieakkoord ‘Nieuwe Energie voor Rotterdam’ 2018-2022 van deze coalitie;

Spreekt uit dat:

- het college van B&W het huidige coalitieakkoord ‘Nieuwe Energie voor Rotterdam’ 2018-2022 met betrekking tot het woonbeleid aanpast en dit aan de gehele gemeenteraad (45 raadsleden, oppositie en coalitie) opnieuw ter vaststelling aanbiedt;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, A. van Zevenbergen en B. van Noppen

Motie 5. Ongenoegen uitspreken over coalitie en college!

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het debat over ‘Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022’;

Constaterende dat:

- uit het artikel ‘Hoe de Fazantstraat behouden bleef maar de coalitie elkaar bijna kwijtraakte’ in Vers Beton publiekelijk is op te maken dat de coalitiefracties samen met het college van B&W woonbeleid gaan maken zonder daarbij de oppositiefracties Leefbaar Rotterdam, DENK, SP, NIDA, PvdD, 50PLUS Rotterdam en PVV te betrekken;
- uit hetzelfde artikel op te maken is dat coalitieoverleg tussen de zes coalitiepartners en het college van B&W op donderdag 10 december 2020 en op maandag 14 december 2020 een hernieuwde afspraak over het woonbeleid gemaakt is;
- die afspraken tussen de zes coalitiepartners VVD, GL, D66, PvdA, CDA, CU/SGP en het college van B&W geheim zijn;

- de coalitiefracties voortaan eerder bij volgende sloopplannen van het college van B&W betrokken zullen worden;
- volgende sloopplannen van het college van B&W niet zomaar afgewezen kunnen worden door de coalitiepartners;

- dit voorjaar de fractievoorzitters van de coalitie opnieuw bij wethouder Kurvers en zijn ambtenaren aanschuiven om te beslissen over nieuwe sloopplannen;

Overwegende dat:

- dit het zoveelste voorbeeld is in de afgelopen twee en half jaar waaruit blijkt dat deze coalitieraadsleden de politiek-morele binding aan de coalitie belangrijker vinden dan de eigen standpunten van de eigen fractie;
- de coalitiefracties de politiek-morele binding aan de coalitie en het college van B&W belangrijker vinden dan serieus de belangen van de inwoners van Rotterdam in ogenschouw te nemen;

- de coalitiefracties ook nog eens geheime afspraken maken en er daardoor geen openheid en transparantie is over wat er in Rotterdam gebeurt en de Rotterdamse inwoners daarmee totaal geen zicht meer hebben op wat het door haar gekozen bestuur doet;

- daarmee de coalitie en het college van B&W de democratie van alle inwoners overboord zet en er een oligarchie van maakt waarbij de coalitie zichzelf tot de bevoorrechte groep bestuurders bombardeert;

Spreekt uit dat:

- haar ongenoegen uit te spreken over de manier waarop deze coalitie én dit college van B&W zich niet transparant, niet open en niet dual opstelt in de raad en naar de inwoners van Rotterdam;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, R.A.C.J. Simons, A. van Zevenbergen en B. van Noppen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u heeft nog vijf secondes spreektijd over. Dat is een waarschuwing, ook naar degenen die u nu vragen willen gaan stellen. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik zou wel willen vragen aan mevrouw Verkoelen hoe ze hierbij komt en hoe ze het in haar hoofd haalt om een motie in te dienen die een uitspraak vraagt tegen de partijen van de coalitie terwijl als ik het laatste halfjaar bekijk, dan is er keer op keer op keer een coup gepleegd door de oppositie. Bij commissievergaderingen worden alle mensen opgeroepen om maar onderwerpen van de agenda af te halen. Als er iemand een motie van afkeuring verdient over het niet samenwerken met collega's in de raad dan zijn het wel de oppositiepartijen. Dus kom niet aan met zo'n motie van afkeuring over het handelen van de coalitiepartijen, want u bent degene die vaak vooroploopt met zulk soort

politieke spelletjes. Dus hou daar vooral eens een keer mee op als u dat zo slecht vindt.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik heb ook een vraag aan mevrouw Verkoelen inderdaad voorzitter, want ik zag haar net namelijk de tweede termijn voorlezen op een blaadje. Dus dat is van tevoren geschreven. Dat is mijn vraag dan aan mevrouw Verkoelen. Klopt het dan dat zij dus helemaal niet gehoord heeft wat er in het debat is gezegd en gewoon eigenlijk een voor-geprepareerde tweede termijn heeft opgelezen? Met andere woorden: dat ze eigenlijk, nou, lak heeft aan het debat, en dat is wel een heel ondemocratische houding hoor. Dus daar was ik wel even benieuwd naar.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik dacht even: ik wil dit niet onweersproken laten. Mevrouw Verkoelen, u slaat de plank werkelijk helemaal mis. Er is al eerder aangetoond dat heel veel beslissingen helemaal niet 23-22 zijn. Sterker nog: verreweg de meerderheid. Als ik alleen al kijk naar wat ik zelf doe met de oppositiepartijen, ik heb net een initiatiefvoorstel met DENK ingeleverd. Nou, zo is er ook een heel initiatiefvoorstel rond racisme met bijna de hele raad ingeleverd. Ik kan ze zo allemaal oproepen. Er zijn heel veel dingen die we met elkaar doen. En eigenlijk elke keer die twijfel zaaien, dat stoort mij nou het meest. Het is nergens op gebaseerd. Het is ongefundeerd. En u wilt eigenlijk aan stemmingmakerij hier. Dus ik vind dat een kwalijke zaak. Dus daar maak ik nu even een stevig punt van mevrouw Verkoelen. Het slaat werkelijk nergens op.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Prima.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u heeft nog vijf seconden. Maar u heeft recht op repliek. Dus ik gun het u een samengebalde reactie te geven op deze opmerkingen, een minuut. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Kijk, moet u luisteren, voorzitter, was het maar zo. Maar 23 stemmen zijn elke keer uniform. Het is jammer dat we niet in de zaal zitten, dan kon je het elke keer zien, dat wisselen. En overigens mijnheer Karremans, ik heb het zitten schrijven net. Ik ben heel structureel met het uittypen van alles, maar mijn tweede termijn heb ik zojuist uitgeschreven, want ik heb u echt de kans gegeven om vragen te beantwoorden en de antwoorden zijn gewoon niet naar wens en dus heb ik het uitgeschreven. Dat was ook waarom ik het in de tweede termijn deed. Ik had het ook in de eerste termijn direct weg kunnen klappen. Dat heb ik niet gedaan. Ik heb u de kans gegeven. Het is echt geen dualistisch systeem dat wij hebben in deze raad. Dat heeft niks met stemmingmakerij te maken. Daar waar het om besluitvorming gaat, zien we dat elke keer en zoals mevrouw Eskes zegt: zij loopt voorop met elke keer te zorgen dat vooral ook de coalitie in het gareel blijft lopen. Dat mag ze doen, maar het is geen mooie manier van politiek bedrijven. Ja, verder kan ik er niks van maken.

De **VOORZITTER**. Nee. Graag.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Oké. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer de wethouder, in een ordepunt van mijnheer Simons kreeg u nog het verzoek om iets te zeggen over de moties, maar mevrouw Eskes komt nog even tussendoor.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik zou willen zeggen: mevrouw Verkoelen, nu doet u het weer. U doet het weer. U legt ons allerlei dingen in de mond. U verwijt de coalitiepartijen wat u zelf doet. Ik vind het zeer kwalijk en u probeert inderdaad zoals mevrouw Zeegers zegt alleen maar stemming te maken. Hou daar eens een keer mee op.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. De motie 19.1 om het proces te veroordelen ontraadt het college. We vinden dat dit gewoon bij het politieke proces hoort en dat we daar als college in moeten steunen als dat gevraagd wordt.

Motie 19.2 en 19.3 zijn moties die niet het college aanspreken, maar de raad aanspreken. Dus daar kunnen wij geen commentaar op geven.

Motie 19.4 moeten we ook ontraden, omdat die motie suggereert dat het coalitieakkoord aangepast is. Dat is niet waar. Voor ons als college, als wethouders, staat het coalitieakkoord nog pal overeind en is dat onze opdracht om uit te voeren.

De laatste motie, voorzitter, heeft een heleboel zware woorden in zich: herbronnen, geloofwaardigheid beschadigd, dualisme verbroken, openbaarheid en vertrouwelijkheid. Daar staan zoveel grote woorden in, met iets van terug naar de tekentafel om de communicatie met de Rotterdammers weer opnieuw te ontwerpen. Nou, dat gaat echt zoveel verder dan wat reëel is op basis van wat bij de Fazantstraat gebeurd is. Ja, die dingen zo aan elkaar knopen, dat is echt wel een stap verder dan wat redelijk is uit dat dossier, want wij vinden dat de communicatie met de Rotterdammers waar we ontzettend veel inzet op plegen niet deze kwalificaties verdient.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Simons zegt dat er nog een zesde motie is. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja voorzitter, die staat ook gewoon in het RIS. Dus of de wethouder daar nog iets over kan zeggen. Ik heb dat straks even kort toegelicht wegens mijn beperkte spreektijd. Dus kan de wethouder nog iets over motie 6 'Leren communiceren' zeggen?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, de motie 'Leren communiceren'

is de motie over herbronnen, geloofwaardigheid, het vertrouwen van de Rotterdammers en we moeten terug naar de tekentafel. Ik bedoelde daarvan te zeggen: er wordt dagelijks zowel door de bestuurders als door de ambtenaren heel hard gewerkt aan de contacten met de Rotterdammers. Daar gaat heel veel in goed en soms iets minder goed, maar er is altijd een open mind om daarvan te leren en ik vind er geen redenering in terug, vanuit de Fazantstraat, waarom we terug moeten naar de tekentafel. Dus deze motie, voorzitter, moeten we dan ontraden.

De **VOORZITTER**. Dit is het advies op de moties. Ik stel vast dat dit het einde is van de beraadslagingen op dit punt. De moties komen straks ter stemming in het stemvenster. We gaan zo meteen door met het debat over 'Laat personeel Blijdorp niet in de steek!'. U had vanochtend afgesproken dat dit punt op de agenda blijft staan, maar als regeling van de werkzaamheden. Ik wil u graag melden dat ik u nu overgeef in de handen van de vicevoorzitter. Dank u zeer.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

19.2 Debat over 'Laat personeel Blijdorp niet in de steek!', aangevraagd door de leden Tak e.a.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Goed. Wij gaan verder met agendapunt 19.2, de regeling van de werkzaamheden over 'Laat personeel Blijdorp niet in de steek!', aangevraagd door mijnheer Tak, mijnheer Simons en mijnheer Van Schaik. Ik geef het woord aan mijnheer Tak die nog zes seconden heeft, maar ik geef enige ruimte om het punt toe te lichten. Mijnheer Tak. Is mijnheer Tak ook aanwezig in deze vergadering? Dan ga ik naar mijnheer Simons. Wellicht dat mijnheer Tak nog komt. Ik geef het woord aan mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, we hadden afgesproken dat deze regeling naar MPOF gaat. Dus ik heb daar niks meer aan toe te voegen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mooi. Dan gaat hij gewoon door naar MPOF. Kunt u dat bevestigen mijnheer Tak?

De heer **TAK** (pvda). Dit gaat over Blijdorp? Ja, dat klopt. Ja, tenzij er een meerderheid is die het toch vanavond nog wil bespreken, maar we hebben vanochtend vastgesteld dat dat niet zo was. Dus hij gaat door naar MPOF. En dan gaan we het aanstaande donderdag bespreken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Prima. Ik kijk nog even of er nog bezwaren zijn. Die zijn er volgens mij niet.

De heer **TAK** (pvda). Oké.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Als er bezwaren zijn, kunt u zich nu nog melden in de chat. Zo niet, dan gaat dit op de agenda van MPOF volgende week donderdag. Bij dezen. Laten we de rest van de debatten ook zo doen. Efficiënt en snel.

20.1 Tweeminutendebat over 'Het Rotterdamse strandparadijs op de Tweede Maasvlakte gaat verloren', aangevraagd door het lid Simons

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We gaan naar agendapunt 20.1: Tweeminutendebat over 'Het Rotterdamse strandparadijs op de Tweede Maasvlakte gaat verloren'. Ik ga opnieuw naar mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Surfers, kitesurfers, zwemmers, wandelaars, zomergasten en vogels hebben het nakijken door het plaatsen van twaalf windmolens op het strand van strandparadijs op de Maasvlakte 2. Hoe is het mogelijk? Je bedenkt het toch niet? Laten we in godsnaam deze twaalf

windmolens in een windpark op zee plaatsen. We hebben weinig plekken waar we kunnen recreëren, waar nog wat natuur is, dus wij doen met een motie een oproep aan de collega-raadsleden: bezint. Ik bedoel: beter ten halve gedwaald dan ten hele. Ik weet eigenlijk bijna niet meer wat ik erover moet zeggen, maar alstublieft, laten we dit mooie stukje Rotterdam nou niet verprutsen door twaalf windmolens die ook ergens anders geplaatst kunnen worden. Dat was het.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen windturbines op strandparadijs Tweede Maasvlakte

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het tweeminutendebat over plaatsing windturbines bij de Tweede Maasvlakte;

Constaterende dat:

‘Eneco in 2023 een enorm windpark wil realiseren op de zeewering van de Tweede Maasvlakte;

- twaalf van de 22 windturbines op de zachte zeewering (het strand) geplaatst worden;

- het college van plan is om het kitesurfen op deze locatie per 1 januari 2022 te verbieden;

Overwegende dat:

- de Tweede Maasvlakte een unieke plek is voor het beoefenen van kitesurfen;
- door de afstand tussen deze twaalf windturbines op het strand ook de veiligheid van andere groepen recreanten niet gewaarborgd kan worden;
- deze locatie een van de laatste stukjes natuur is in dit gebied;
- windturbines zeer schadelijk en hinderlijk zijn voor flora, fauna en mensen;
- gesprekken tussen diverse stakeholders omtrent de plaatsing van deze windturbines nog gaande zijn;

- de gevaren van de plaatsing van de windturbines nog onvoldoende in kaart zijn gebracht;

- de beleving van de recreatieve activiteiten, en de mogelijkheden op deze locatie, ernstig worden ingeperkt door de plaatsing van deze windturbines;

Verzoekt het college:

- af te zien van de plaatsing van twaalf windturbines op het strand (de zachte zeewering) van de Tweede Maasvlakte;

- voor deze twaalf windturbines een locatie verder op zee te zoeken;

- hiermee ook het besluit om kitesurfen per 1 januari 2022 te verbieden terug te draaien;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.A.C.J. Simons

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Andere sprekers op dit punt?
Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik zie dat mijn belichting een klein beetje slecht is. Dus misschien doe ik het even zo, zodat het iets beter is. Ja. Mooi. Ja, voorzitter, laat ik kort zijn. Natuurlijk hartstikke fantastisch dat wij een mooi stukje natuur willen behouden en een plek voor kitesurfers, daar zijn wij een groot voorstander van, maar het was Leefbaar Rotterdam zelf in de vorige collegeperiode die dit bestemmingsplan heeft vastgesteld en wellicht toen heeft zitten snurken in het college, want volgens mij hadden ze dat aan de voorkant allemaal netjes kunnen regelen. Dus ik ondersteun het pleidooi van harte dat we daar dingen aan hadden moeten doen, maar dat is geweest. Dus dat was mijn bijdrage tot dusver voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Van Groningen. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, toch een interruptie op mevrouw Van Groningen,

want dit is natuurlijk wel een heel makkelijke reactie. Uw partij zit nu in het college, dus als u die windmolens daar niet wilt, kunt u ze nu tegenhouden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Levert dat nog een reactie op van mevrouw Van Groningen? Gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dat kan dus niet. Dat besluit is al genomen. Dus dat gaan we nu niet opnieuw hier doen. Ik ben voor windmolens op zee. Helemaal prima. Niet op land. En dat was het. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Van Groningen. Daarmee hebben we volgens mij de sprekers voor nu gehad. En dan vraag ik wethouder Bonte te reageren op hetgeen gezegd is.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Het is eigenlijk een afsluiting van het debat dat we in de actualiteitenraad gehad hebben en daar heeft mijnheer Simons al een uitgebreid pleidooi gehouden waarom wat hem betreft die molens er op deze locatie niet zouden moeten komen. Volgens mij hebben we op dat moment ook de voors en tegens voldoende uitgewisseld. Ik moet deze motie ontraden. Wat ik in de richting van mijnheer Simons ook bij de actualiteitenraad heb aangegeven, is dat op de plek aan de noordkant van de Tweede Maasvlakte inderdaad ook die kitesurfplek verdwijnt, want kitesurfen en windmolens samen dat gaat niet op een veilige manier, maar dat we ook samen met de kitesurfvereniging op zoek zijn naar een locatie waar het wel kan. Dat moet natuurlijk wel ook met respect voor de natuur gebeuren. Vandaar, dat heb ik ook in de actualiteitenraad aangegeven, hebben we gevraagd aan de omgevingsdienst Haaglanden om te kijken welke effecten op de natuur dat heeft. Nou, als we dat op een zorgvuldige manier kunnen doen dan gaan we aan de zuidkant van de Maasvlakte, ter hoogte van de

Slufter, een alternatieve spot inrichten waar in de toekomst ook gekitesurft kan worden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder. Is er nog iets wat u wilt zeggen over de ingediende moties?

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ik heb de motie van Leefbaar Rotterdam gezien. Dus die ontraad ik. En er was een motie van de Partij voor de Dieren aangekondigd, maar is die ingediend?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wellicht kan mijnheer Van der Velden dat even in de chat aangeven, of die nou ingediend is of niet. Bij mij staat hij nog op het lijstje. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Die is ingediend, alleen heb ik geen spreektijd meer om het toe te lichten. Dus die motie is wel degelijk ingediend. Om dat stuk naast het Natura 2000-gebied niet aan te wijzen als kitesurflocatie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Kitesurfen een bedreiging voor Natura 2000

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van het tweeminutendebat over ‘Het Rotterdamse strandparadijs op de Tweede Maasvlakte gaat verloren’, aangevraagd door het lid Simons; Constaterende dat:

- de komst van Windpark Maasvlakte 2 ertoe leidt dat het gebruik van het strand voor kitesurfen op de huidige locatie ophoudt te worden toegestaan, met het oog op de veiligheid van de kitesurfers;
- het college beoogt te onderzoeken of kitesurfen kan worden gefaciliteerd in de zuidwesthoek van Maasvlakte 2, ter hoogte van de Slufter en naast de natuurgebieden Slikken van Voorne en Hinderplaat;

Overwegende dat:

- het lopende onderzoek van Rijkswaterstaat naar de (negatieve) impact van de aanwezigheid van kitesurfers op de huidige locatie voor de staat van instandhouding van vogels in het Natura 2000-gebied Voordelta nog altijd niet is afgerond;
- het voorzorgsbeginsel in dergelijke gevallen van toepassing moet zijn;
- verplaatsing van het kitesurfen richting twee belangrijke rustgebieden van vogels nooit in het belang van de natuur kan zijn, omdat de zuidkant van de Maasvlakte juist gebaat is bij zo min mogelijk menselijke activiteit;

Verzoekt het college:

- het strand ter hoogte van de Slufter en aangrenzend aan Natura 2000 niet aan te merken als locatie waar kitesurfen is toegestaan;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dat is inderdaad een locatie waar ik net ook aan refereerde en u stelt in een motie voor om dat niet als alternatieve locatie aan te wijzen. Wat ik u kan aangeven, is dat wij samen met de omgevingsdienst Haaglanden ook goed in kaart brengen en voorkomen dat er negatieve effecten op het Natura 2000-gebied optreden. Sowieso zal de kitesurfplek nooit aan het Natura 2000-gebied grenzen. We zorgen dat we daar een ruime buffer hanteren en dat als we die plek aanwijzen daar ook de juiste maatregelen worden genomen om negatieve effecten op de natuur tegen te gaan. Om die reden moet ik de motie ontraden, want als er gekitesurft kan worden zonder negatieve effecten voor de natuur dan is dat een win-winsituatie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder. Dat is helder volgens mij. Dan kijk ik naar de raad of er nog behoefte

is aan een tweede termijn op dit punt. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nog één korte vraag: het kan toch niet zo zijn dat 22 windmolens die tot tweehonderd meter hoogte kunnen reiken geen bedreiging zijn voor het Natura 2000-gebied, maar de kitesurfers wel? Dat is natuurlijk gewoon totaal belachelijk.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De molens zijn niet schadelijk, zo is uit het MER-onderzoek gebleken. En de kitesurfers zouden dat in principe ook niet hoeven te zijn maar dat is de reden waarom we de omgevingsdienst Haaglanden hebben gevraagd om in beeld te brengen of en zo ja welke effecten er op de natuur zouden kunnen zijn en wat we eraan zouden moeten doen om dat te voorkomen. Dus ik ga ervan uit dat we dat op een goede manier kunnen doen, zonder negatieve effecten op de natuur, maar dat is wel de randvoorwaarde.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Volgens mij is daarmee alles gezegd op dit onderwerp. Dan kunnen we dit punt afsluiten. En dan gaan we van de Maasvlakte terug naar de stad, namelijk naar de logistiek in de stad.

20.2 Tweeminutendebat over 'Stadslogistiek (ZES)', aangevraagd door het lid Van Drunen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Tweeminutendebat over 'Stadslogistiek (ZES)', aangevraagd door het lid Van Drunen. Het woord is aan mijnheer Van Drunen. U bent niet hoorbaar. Uw microfoon staat uit. Dat is nog niet hoorbaar mijnheer Van Drunen. Als u heel even uitloft en weer inloft gaat het vast goed. Helaas mijnheer Van Drunen, dat werkt nog niet. Als u even afstemt met de techniek dan gaan wij in de tussentijd het volgende tweeminutendebat even doen. Dan komen we zo meteen bij u terug. Is dat akkoord? Ik ga ervan uit dat dat akkoord is.

De heer **VAN DRUNEN** (lr).

20.3 Tweeminutendebat over 'Leren van de toeslagenmisdaad', aangevraagd door het lid Van Baarle

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we naar agendapunt 20.3: Tweeminutendebat over 'Leren van de toeslagenmisdaad', aangevraagd door het lid Van Baarle. Ik geef het woord aan mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Dank u voorzitter. De toeslagenmisdaad is een van de dieptepunten in hoe de Nederlandse regering met haar burgers is omgegaan. Burgers zijn en masse gediscrimineerd doordat in algoritmes in handhavingsprotocollen etniciteit, nationaliteit en achternaam is gebruikt. En dat is een grove schande dat dat is gebeurd. Terecht is dat door bijna alle politieke partijen veroordeeld. Het is van belang om daarvan te leren om nooit meer te herhalen dat burgers op zo'n grote schaal gediscrimineerd worden door hun eigen overheid. Daarom dienen wij een drietal moties in. De eerste is het verzoek aan het college om de gemeente Rotterdam breed door te lichten op etnisch profileren, het gebruik van etniciteit en het gebruik van nationaliteit in handhavingsprotocollen, beleid et cetera, om uit te sluiten dat wij dat in Rotterdam niet doen. De tweede motie gaat erover dat wij als raad klip en klaar uitspreken dat wij niet wensen dat etniciteit gebruikt wordt als criterium bij handhavingsprotocollen et cetera. En de derde motie ziet erop om bij de overheid te lobbyen om wettelijk vast te leggen dat etniciteit, nationaliteit et cetera geen deel meer uit mogen maken van algoritmes en handhavingsprotocollen, zodat burgers er zeker van kunnen zijn dat ze in de toekomst niet hetzelfde lot krijgen als al die ouders die op basis van institutioneel racisme, institutionele discriminatie, kapot zijn gemaakt. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Baarle heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Gemeente doorlichten op discriminatie

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van het tweeminutendebat over het leren van de toeslagenmisdaad;
Constaterende dat:
- de Autoriteit Persoonsgegevens vaststelde dat de werkwijze van de Belastingdienst in strijd was met de wet en discriminerend was;
- een groot aantal Rotterdamse gezinnen financieel is getroffen door de toeslagenaffaire bij de Belastingdienst;
- er niet alleen binnen de Belastingdienst, maar ook binnen andere overheidsorganisaties zoals gemeentes sprake is en sprake kan zijn van discriminatie;
- de toeslagenaffaire een enorm maatschappelijke impact heeft gehad waardoor het vertrouwen in overheidsorganisaties flink is geschaad;
- uit recentelijk onderzoek van het SCP blijkt dat ongeveer 16 procent van de deelnemers discriminatie heeft ervaren door instanties;
Verzoekt het college:
- om de totale organisatie van de gemeente Rotterdam door te lichten op institutioneel racisme, discriminerende algoritmes en etnisch profileren;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle en A. van Zevenbergen

Motie 2. Geen risicoprofilering op basis van etniciteit bij de gemeente

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van

agendapunt 20.3 Leren van de toeslagenmisdaad;
Constaterende dat:

- risicoprofilering op basis van data-analyse op gespannen voet staat met de integriteit van individuen die op basis van zo'n profiel worden gecontroleerd;
 - de risicoprofielen die werden opgesteld en toegepast door de Belastingdienst, geleid werden door vooroordelen;
 - het vooralsnog onmogelijk is voor de Autoriteit Persoonsgegevens, evenals wetgeving om voldoende toezicht uit te oefenen om te voorkomen dat zaken uit de hand lopen bij een overheidsdienst;
 - er voor het opsporen van risicoprofielen trainingssets worden gebruikt van personen die eerder werden gecontroleerd, en waar al dan niet belastingfraude werd geconstateerd;
 - deze sets worden gebruikt als input waarbij ieder individu in die trainings-set een waarde toegekend krijgt en derhalve als metinggraad wordt gebruikt voor wel/geen fraudeur;
 - algoritmes discrimineren wanneer eerdere fraudegevallen gepleegd door een individu met een specifieke etniciteit als metinggraad worden gebruikt voor soortgelijke individuen;
- Van mening dat:
- het niet mogelijk is om op een statistisch deugdelijke manier naar risicoprofielen te speuren door patronen op te sporen in data geleid door discriminerende algoritmes;
- Spreekt de gemeenteraad:
- uit dat gebruik van algoritmes en handhaving protocollen waar etniciteit deel van uitmaakt door de gemeente onacceptabel is;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle, A. van Zevenbergen en E. Büyükcifci

Motie 3. Stop het gebruik van discriminerende algoritmes

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 28

januari 2021, ter bespreking van agendapunt 20.3 Leren van de toeslagenmisdaad;
Constaterende dat:

- risicoprofilering op basis van data-analyse op gespannen voet staat met de integriteit van individuen die op basis van zo'n profiel worden gecontroleerd;
 - de risicoprofielen die werden opgesteld en toegepast door de Belastingdienst, geleid werden door vooroordelen;
 - het vooralsnog onmogelijk is voor de Autoriteit Persoonsgegevens, evenals wetgeving om voldoende toezicht uit te oefenen om te voorkomen dat zaken uit de hand lopen bij een overheidsdienst;
 - er voor het opsporen van risicoprofielen trainings-sets worden gebruikt van personen die eerder werden gecontroleerd, en waar al dan niet belastingfraude werd geconstateerd;
 - deze sets worden gebruikt als input waarbij ieder individu in die trainings-set een waarde toegekend krijgt en derhalve als metinggraad wordt gebruikt voor wel/geen fraudeur;
 - algoritmes discrimineren wanneer eerdere fraudegevallen gepleegd door een individu met een specifieke etniciteit als metinggraad worden gebruikt voor soortgelijke individuen;
- Van mening dat:
- het niet mogelijk is om op een statistisch deugdelijke manier naar risicoprofielen te speuren door patronen op te sporen in data geleid door discriminerende algoritmes;
- Verzoekt het college:
- te lobbyen bij het Rijk om algoritmes waarbij er wordt geselecteerd op etniciteit wettelijk te verbieden;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle, A. van Zevenbergen en E. Büyükcifci

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank mijnheer Van Baarle. Dan gaan we naar mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Dank voorzitter. Ik ga het snel doen. Voorzitter, wij hebben gezien wat het gebruik van algoritmes voor tienduizenden gezinnen heeft betekend. We hebben gezien dat het gebruik van nationaliteit als indicator heeft geleid tot verschrikkelijke consequenties voor tienduizenden gezinnen in Nederland. Deze gezinnen is ongekend onrecht aangedaan. Er zijn door de fractie van D66 op 14 januari twee regelingen aangevraagd die hierover gaan. Gezien de tijd zal ik het nu dus echt kort houden en bij de commissiebehandeling inzake de aangevraagde regelingen de visie van mijn fractie nader toelichten.

Maar voorzitter, hoe verschrikkelijk ik het ook vind voor de gezinnen die etnisch geprofileerd zijn, ik vind het werkelijk stuitend dat een partij als DENK hierbij pleit om te stoppen met etnisch profileren, want dat zegt de partij die tot voor kort zelf allerlei Kamerleden van Turkse komaf etnisch profileerde en met knip- en plakwerk van Sesamstraatniveau op internet slingerde. Met als gevolg dat allerlei Kamerleden met de dood werden bedreigd. Voorzitter, hier past slechts één woord voor: ongeloofwaardig. Maar voorzitter, we zullen de moties van DENK op z'n merites beoordelen zoals u van ons altijd gewend bent. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Andere sprekers in de eerste termijn op dit punt? Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik houd het heel kort hoor, want het is een hele lange dag. Maar mijnheer Jami heeft wel een beetje de woorden uit mijn mond gehaald. Er zijn op dit punt al twee regelingen door D66 ingediend. Er lopen ook al allerlei acties in het kader van Relax om ook binnen de gemeente meer werk te maken van het inclusief zijn als werkgever. Dus mijn vraag is eigenlijk vooral: waarom het nu allemaal in deze moties op deze manier gieten? Want ik vind het erg zonde van de processen die we nu aan het

doorkruisen zijn en om die reden vrees ik dat wij hier tegen gaan stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mijnheer Tak. Zeer kort. Nog steeds die zes seconden op de klok.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Inderdaad, met deze schaarse tijd wilde ik u nog het volgende nalaten voor deze dag. Uiteraard moet dit onderwerp de hoogste prioriteit krijgen. Ik denk dat wij met z'n allen onwijs geschrokken zijn van wat we hebben kunnen zien, maar bovenal denk ik dat de wijze les die we hebben moeten leren, is: hoe heeft het zo lang mis kunnen gaan? En hoe hebben we dit zo over het hoofd kunnen zien? Ik vind het heel goed dat we in deze gemeenteraad hier vaker bij stilstaan, bij dit onderwerp. Sterker nog: we hebben laatst nog over de integriteitsfraude nota bene de opdracht aan het college gegeven: licht nou die hele gemeentelijke organisatie door, dat gaat het college ook al doen, en met die woorden zou ik graag willen afsluiten, want laten we nou juist ook dat onderzoek aangrijpen. Ik kijk ook naar mijnheer Van Baarle. Laten we nou juist ook dat onderzoek aangrijpen om al dit soort misstanden naar boven te halen. Daarmee sluit ik af. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Daarmee is de tijd van de Partij van de Arbeid op. Mijnheer Van Baarle in reactie.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank. Kijk, dat onderzoek waar mijnheer Tak aan refereert, dat gaat niet over het gebruik van discriminerende praktijken, discriminerende algoritmes et cetera. Ik zou graag ook aan mevrouw Arsieni de oproep willen doen: volgens mij doorkruisen deze dingen elkaar totaal niet. Volgens mij zou het fantastisch zijn als het college nu een doorlichting doet en dat wij de uitkomsten van die doorlichting kunnen betrekken bij het debat dat we later voeren. En volgens mij mogen we geen tijd verliezen. Als het zo zou zijn dat de

gemeente Rotterdam er discriminerende praktijken op nahoudt in handhaving protocollen bijvoorbeeld, dat we dat laten gebeuren. Dus ik zou vooral willen oproepen om er minder procedureel naar te kijken en de motie op inhoud te beoordelen en gewoon voor te stemmen, zoals ik mevrouw Arsieni doorgaans ken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Heldere oproep. Anderen nog in de eerste termijn? Mevrouw Arsieni in reactie.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, nou mijnheer Van Baarle kent mij niet als iemand die altijd vrolijk tekent bij het kruisje. Dat zal ik nu zeker ook niet doen. Dat is mijn fractie ook niet geneigd te doen. Maar wij kijken natuurlijk wel naar de inhoud van de moties. En ik ben het helemaal eens met mijnheer Van Baarle dat we dit soort praktijken moeten afkeuren. Helemaal mee eens. Maar ik vind het wel een beetje een brevet van onvermogen aangeven aan dit college als ze in allerlei lopende acties waar ze nu mee bezig zijn worden doorkruist door dit soort moties, waarvan je eigenlijk zegt: ja, alsof het nu niet zeg maar op die manier al tegen het licht gehouden wordt. Dat is de reden waarom ik denk dat het niet verstandig is om daar nu op deze manier deze moties over in te dienen, omdat het echt afdoet aan alle acties die op dit moment plaatsvinden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Duidelijk. Ik zie geen andere sprekers bij dit agendapunt. Dan gaan we naar het college. Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Laat ik beginnen met te zeggen dat wat er in de toeslagenaffaire op Rijksniveau en bij de Belastingdienst gebeurd is gruwelijk en verbijsterend is en alleen maar gevoelens oproept van schande en schaamte. Dus daar verschilt het college niet, en ik denk ook uw raad niet, met u van mening. Het is ook eerder aan de orde geweest, wat mijnheer Van

Baarle van DENK naar voren brengt, dus daar zijn we het over eens. Als het om de moties gaat, heb ik daar wel grote aarzelingen bij. Het heeft te maken met dat we eigenlijk al een tijd geleden gesproken hebben over de inclusieve organisatie, via moties in juni is dat debat er geweest. 'Diverse en inclusieve organisaties', 'Zeker zijn van een diverse organisatie', 'Ongekend talent', 'Creëer bewustwording'. En er loopt van alles en nog wat van en wij verwerken daar nog een medewerkerstevredenheidsonderzoek in dat recent uitkomsten heeft gehad en die afdoening staat binnenkort klaar. Dat gaat over de interne kant van wat doen we allemaal aan inclusiviteit en discriminatie. Twee: ook is met uw raad gedeeld: het 'Rotterdam tegen racisme'-programma in het kader van Relax. Daar zijn middelen voor uitgetrokken, er is een campagne, we toetsen onze beleidsontwikkeling op onbedoelde discriminatoire effecten, er loopt een landelijk onderzoek, er is het kennisplatform Integratie samenleving bij de G4 en waar wij dus ook aan meedoen met pilots die gericht zijn op dit soort aspecten van mogelijk beleid of uitvoering waar discriminatoire tendensen in zitten. Dus er loopt op dat gebied veel. En het laatste, net al aangegeven, in de regeling van werkzaamheden waar we binnenkort verder over praten, over hoe ziet die menselijke maat eruit en hoe voorkomen we dat zeg maar dit soort systemische effecten soms discriminatoir zijn, omdat we of in het systeem het niet goed doen of in het beleid of in de uitvoering niet. Daar zijn we dus allemaal heel druk mee bezig en dat komt naar u toe.

Dan over de algoritmes. Dat is ook al eerder aan de orde geweest. Destijds ging het over SyRI, dat gebruikt werd bij Werk & Inkomen, op basis van vragen van de SP. We hebben daar als gemeente toen al gekeken, geïnventariseerd: hebben wij dit soort typen algoritmes waar dat het geval zou kunnen zijn? SyRI is buiten gebruik gesteld zoals u weet. En die eerste inventarisatie in augustus leverde niks op.

Op dit moment, en dat is de reden waarom ik de motie op dat punt als voorbarig beschouw, is het zo dat we op dit moment een Algemeen Rekenkamerrapport hebben dat eergisteren uitgekomen is. De Rekenkamer, onze Rekenkamer Rotterdam, is bezig met een verkenning naar het gebruik van algoritmes. Dat staat in februari op de rol. En 11 februari, over twee weken, is er een technische sessie over algoritmes. Dus wij doen er van alles aan en we hebben al een eerste scan gedaan. Dus ik wil daar graag, en niet alleen ik, maar daar willen we graag met u in volle vaart in verder, maar als ik dan naar de moties kijk, dan zijn de eerste motie en de tweede overbodig.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wilt u daar nog even mee wachten wethouder? Dan gaan we eerst nog even naar mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, kijk, de wethouder geeft aan veel te doen en dat prijs ik, maar wat de wethouder niet aangeeft te doen, dat is de brede doorlichting waar ik om vraag. Om een voorbeeld te noemen: ik weet dat bij sommige gemeenten bijvoorbeeld BOA's onrechtmatig de nationaliteit geregistreerd hebben terwijl dat niet mocht. En mijn vraag is: licht nou die hele gemeentelijke organisatie door op waar etniciteit, nationaliteit, discriminerende werkingen in het beleid zitten. En ik hoor van u niet dat u dat doet, dus ik vind het vreemd dat u de motie overbodig verklaart.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). We zijn dat nou net aan het doen op heel veel terreinen door te zeggen van: weten we waar dat zit? Tot en met: we werken er al aan, dat wordt op dit moment gewoon gedaan, een algoritme, welke algoritmes we gebruiken en er komt een openbaar algoritmeregister. Dus we zijn daar al volop mee bezig, naar aanleiding van wat u als raad daar eerder over gevraagd heeft. Daar gaan we gewoon in volle vaart mee door. Ik heb u net gezegd dat we de

komende weken daar een aantal acties op ondernemen met uw raad. Dus in die zin vind ik hem echt gewoon overbodig. Dus motie 1, doorlichten, natuurlijk lichten we hem door, maar niet als een speciale actie los van de andere acties. Dat is precies wat mijnheer Tak zei. We kijken naar de integriteitsketen. We hebben dat naar aanleiding van de Black Lives Matter-discussie gedaan en eerder gedaan. Dus dan zou het de derde of vierde doorlichting zijn. Dan wordt het wel erg onoverzichtelijk. Dus in die zin, ja we doen het, maar niet een stand alone-actie op basis van deze motie is mijn voorstel. We kunnen daarover met u ook in de regeling van werkzaamheden en bij de afdoening van die andere prima over praten.

Motie 2 is te voorbarig om het zo maar te zeggen. We zijn het eens. We doen niet aan risicoprofilering op etniciteit in algoritmes. En motie 3, het lobbyen bij het Rijk, ja als die nu nog niet weten wat er aan de hand is dan weet ik het ook niet. Dus die lobby is in die zin niet nodig. En we hebben in zijn algemeenheid als grote steden de lijn dat wij ons niet gaan bemoeien met het Rijk en brieven sturen naar Den Haag. Dus in die zin: op inhoud ben ik het volstrekt met u eens mijnheer Van Baarle, maar de moties als such helpen niet om het te versnellen of het zorgvuldiger te doen, want die inzet is groot en blijft groot. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik denk het niet. Dat is niet het geval. Dus sluiten we dit agendapunt af en gaan wij terug naar het vorige agendapunt.

20.2 Tweeminutendebat over 'Stadslogistiek (ZES)', aangevraagd door het lid Van Drunen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is de stadslogistiek. Mijnheer Van Drunen, we gaan kijken of de techniek inmiddels meewerkt.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Nu ben ik wel verstaanbaar?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Luid en duidelijk. Luid en duidelijk. Gaat uw gang.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ik houd het heel kort. De Zero Emission Stadslogistiek-zone. Natuurlijk is verbetering van de luchtkwaliteit een extreem belangrijk punt, alleen de wijze waarop dit nu voor ons ligt gaat echt gewoon de kleine ondernemer de kop kosten en dat gat wordt dan vervolgens opgevuld door de grote jongens. Dus vandaar een drietal moties. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Drunen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Maatwerk voor Rotterdamse kleinbedrijven

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van het tweeminutendebat over de Stadslogistiek (ZES);
Constaterende dat:

- het college alle nieuwe bestel- en vrachtauto's die na 1 januari 2025 op kenteken worden gezet emissievrij moeten zijn binnen de ZES-zone;
- het college alle bestel- en vrachtauto's per 1 januari 2030 emissievrij wil hebben binnen de ZES-zone;
- het college een convenant heeft afgesloten met 56 partijen;
- de gemeente een ontheffing kan verlenen op grond van een hardheidsclausule, welke kan worden ingezet voor gevallen waarin een voortijdige investering niet proportioneel is en ondernemers, in afwijking van de landelijke toegangseisen, meer tijd nodig hebben om de overstap naar emissieloze bestel- en vrachtauto's te maken;

Overwegende dat:

- het college middels een convenant 56 partijen heeft betrokken, maar hierbij

onvoldoende rekening is gehouden met kleinbedrijven;

- de snelheid - gecombineerd met de impact voor met name kleinbedrijven - waarmee al deze plannen geïmplementeerd worden niet realistisch is;
 - veel grote bedrijven proactief bezig zijn om op eigen initiatief hun wagenpark te vergroenen;
 - deze vergroeningsopgave voor kleinbedrijven lastig tot onmogelijk is, waarbij de mogelijkheden vanwege de coronacrisis en de daarbij gepaarde ‘overlevingsmodus’ tevens in ogenschouw genomen moet worden;
- Verzoekt het college:

- de voorgenomen maatregelen uit het convenant ZES, omtrent het voornemen om alle bestel- en vrachtauto's per 1 januari 2030 emissievrij te krijgen binnen de ZES-zone niet te laten gelden voor kleinbedrijven gevestigd binnen de gemeentegrenzen van Rotterdam;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. B. van Drunen

Motie 2. Proactieve houding naar particulieren

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het tweeminutendebat over de Stadslogistiek (ZES);
Constaterende dat:

- het college alle nieuwe bestel- en vrachtauto's die na 1 januari 2025 op kenteken worden gezet emissievrij moeten zijn binnen de ZES-zone;
- het college alle bestel- en vrachtauto's per 1 januari 2030 emissievrij wil hebben binnen de ZES-zone;

- particulieren een ontheffing kunnen aanvragen voor hun bestelauto, mits zij kunnen aantonen dat het voertuig niet bedrijfsmatig gebruikt wordt;

Overwegende dat

- de ZES-zone bedoeld is voor stadslogistiek en niet voor particulieren, waardoor particulieren niet belemmerd

mogen worden door de maatregelen gericht op andere actoren;
- een proactieve houding van de gemeente administratief efficiënter is dan het behandelen van een onregelmatige stroom van individuele aanvragen voor een ontheffing;

Verzoekt het college:

- particulieren op een proactieve wijze een ontheffing aan te bieden, wat betekent dat zij deze niet zelf hoeven aan te vragen;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Drunen

Motie 3. Stoppen met de uitvoering van convenant ZES

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van het tweeminutendebat over de Stadslogistiek (ZES);

Constaterende dat:

- het college alle nieuwe bestel- en vrachtauto's die na 1 januari 2025 op kenteken worden gezet emissievrij moeten zijn binnen de ZES-zone;
- het college alle bestel- en vrachtauto's per 1 januari 2030 emissievrij wil hebben binnen de ZES-zone;
- het college een convenant heeft afgesloten met 56 partijen;
- de gemeente een ontheffing kan verlenen op grond van een hardheidsclausule, welke kan worden ingezet voor gevallen waarin een voortijdige investering niet proportioneel is en ondernemers, in afwijking van de landelijke toegangseisen, meer tijd nodig hebben om de overstap naar emissieloze bestel- en vrachtauto's te maken;
- particulieren een ontheffing kunnen aanvragen voor hun bestelauto, mits zij kunnen aantonen dat het voertuig niet bedrijfsmatig gebruikt wordt;
Overwegende dat:
- het college middels een convenant 56 partijen heeft betrokken, maar hierbij - ondanks het enorme aantal partijen - geen enkele rekening heeft gehouden met kleinbedrijven;

- convenantpartners de macht hebben om in de toekomst voor andere (klein)bedrijven te bepalen wat de grenzen van de ZES-zone zijn, zonder deze belangrijke en grote groep bedrijven ook maar enigszins mee te nemen;

- hiermee het convenant geen representatieve afspiegeling van de logistieke sector is;

- en daarmee tevens sprake is van een nóg groter concurrentievoordeel voor midden- en grootbedrijven;

- kleinbedrijven de snelheid van deze maatregelen niet kunnen bijbenen en de huidige financiële en economische implicaties van de coronacrisis geenszins meegenomen zijn;

- veel grote bedrijven reeds bezig zijn met een vergroeningsopgave en hier geen convenant en harde deadlines voor nodig hebben;

Verzoekt het college

- per direct te stoppen met de voorgenomen maatregelen zoals opgesteld in het convenant ZES;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Drunen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Van Drunen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u. Voorzitter, de zero emission stadslogistiek gaat eraan komen. Wij willen schone lucht, maar zeker niet tegen elke prijs. Het is een grote wens van de Rotterdamse VVD om logistieke hubs te realiseren aan de randen van onze stad, alleen dan wel graag hubs voor elke ondernemer en niet alleen voor de grote partijen.

Voorzitter, de Rotterdamse VVD wil niet dat een maatregel om schone lucht te creëren een hele kleine groep hardwerkende mkb-ondernemers of zzp'ers buitensporig hard raakt. Het zijn nou eenmaal uitzonderlijke tijden. Ondernemers zitten in zwaar weer. We willen niet dat duurzaamheidsambities economisch herstel in de weg staan. En we maken ons daarom dus ook grote zorgen over juist die kleine groep ondernemers. De grote bedrijven, voorzitter, hebben veelal leaseauto's, meer budget en zijn gewoonweg beter in staat de wegen naar Rijkssubsidies te vinden. De techniek van het theater, de zzp-sportinstructeur of de banketbakker die de horeca beleverd met zijn of haar bestelbus niet. De Rotterdamse VVD weet dat er al heel veel zaken goed geregeld zijn en toch willen wij meer zekerheden inbouwen voor juist die kleine ondernemer voor wie dit financieel niet haalbaar blijkt na de invoering. Ook vinden we het belangrijk dat er een goede communicatiestrategie is voor kleinere ondernemers, zodat ze weten waar ze voor financiële ondersteuning terecht kunnen. Daarom komen wij vandaag met een motie 'ZES' in samenwerking met het CDA, PvdA en NIDA om dit goed te regelen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. ZES

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van de Zero Emission Stadslogistiek (ZES);
Constaterende dat:

- het college voor 2022 de gemiddelde luchtkwaliteit in de stad wil verbeteren;
 - er per 2025 een Zero Emission Zone (ZES) in Rotterdam wordt ingevoerd;
- Overwegende dat:
- grotere bedrijven veelal gemakkelijker de wegen tot de subsidies kennen;

- de grotere bedrijven veelal met leasemaatschappijen afspraken hebben die overgaan in elektrische auto's;
 - de logistiek manager bedrijven gaat helpen rondom de invoering van de zero emission zone;
 - het met het oog op economisch herstel belangrijk is dat we oog blijven houden voor kleinere ondernemers;
- Verzoekt het college om:
- vanaf de start uitvoering van het Convenant ZES Rotterdam tot het eerste evaluatiemoment goed te monitoren of kleine ondernemers gemakkelijk toegang kunnen krijgen tot de subsidieregelingen;
 - kleinere ondernemers financieel-juridisch te adviseren vanuit het ondernemersloket;
 - met een communicatieplan te komen op welke manier de gemeente kleine ondernemers tijdig kan informeren over de mogelijkheden voor het aanschaffen van een nieuwe bedrijfsauto;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, D.P.A. Tak en B. van Noppen

Dank u wel mevrouw Van Groningen. Dan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Voorzitter, de plannen voor schone stadslogistiek, de schone bezorgbusjes, bouwbusjes, noem maar op, daar is D66 echt heel erg blij mee. Hier worden echt stappen gezet naar een schonere lucht. Dat is ook voor de preventieve gezondheidszorg van groot belang. Zeker nu met corona leren we snel meer over de schadelijke effecten van luchtverontreiniging. D66 is ook blij dat er een grote groep bedrijven en organisaties meedoet om dit uit te voeren. We vertrouwen ook de wethouder erop dat zij heeft toegezegd in de commissie ook de kleine doelgroepen, de mensen die moeilijk te bereiken zijn, ook bijvoorbeeld mensen uit het buitenland die hier komen werken, dat ze ook haar best zal doen om die te bereiken om de regels goed uit te leggen,

maar al met al zijn we heel blij dat hier echt grote stappen worden gezet voor het klimaat, voor de schone lucht en voor de volksgezondheid. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, DENK vindt het van belang dat wijkverpleegkundigen ook gebruik kunnen maken van de parkeervoorziening om zorgverleners tijdelijk een stadsbrede parkeervergunning te verlenen. Met deze geste kunnen we ook waardering uitspreken voor hun extra inzet, want voorzitter, de wijkverpleegkundigen in Rotterdam maken additionele kosten om de coronamaatregelen adequaat te kunnen opvolgen. Voorzitter, wij dienen de motie 'Gratis parkeren', samen met Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Gratis parkeren voor alle zorgverleners!

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van agendapunt 20.4 Rotterdams parkeerbeleid;
Constaterende dat:
- zorgverleners (geregistreerd bij de GHOR) sinds maandag 9 november 2020 een gratis parkeervergunning konden aanvragen die geldig was voor heel de stad;
- de regeling momenteel geldig is tot 31 maart 2021;
- wethouder Bokhove beredeneerde dat de zorg rondom corona ook in de komende periode intensief zal zijn;
- de gratis parkeervergunning in het leven is geroepen om het werk van de zorgverleners te vergemakkelijken;
- de volgende groep zorgverleners gebruik kan maken van de gratis parkeervergunning: medewerkers van

ziekenhuizen, apotheken, verzorgings- en verpleeghuizen, huisartsenpraktijken en de GGD (geregistreerd bij de GHOR);
- wijkverpleegkundigen niet opgenomen worden in de regeling doordat zij niet erkend worden als zorgpersoneel;
- wijkverpleegkundigen bij uitstek de zorgverleners zijn die patiënten moeten bezoeken op diverse adressen en hier verschillende routes voor moeten afleggen;
Van mening dat:
- het niet erkennen van wijkverpleegkundigen als zorgpersoneel ertoe leidt dat zij zich buitengesloten voelen;
- wijkverpleegkundigen in Rotterdam additionele kosten maken om de corona maatregelen adequaat op te kunnen volgen om een cliënt alsmede zichzelf passend te kunnen beschermen zonder enige vergoeding voor deze kosten;
- al het zorgpersoneel essentieel en cruciaal is voor de verzorging van cliënten;
Verzoekt het college:
- om wijkverpleegkundigen ook op te nemen in de tijdelijke stadsbrede parkeervergunning voor zorgverleners;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, B. van Drunen, C. Aafjes-van Aalst en A. van Zevenbergen

De moties is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Dan mijnheer Postma. Mijnheer Postma had zich aangemeld voor het volgende agendapunt. Dat is wat voortvarend. Ik kijk even rond of er nog sprekers zijn op dit agendapunt. Toch mijnheer Postma. Gaat uw gang. Gaat uw gang.

De heer **POSTMA** (gl). Ah. Dank u wel voorzitter. Excuus voor de verwarring. Ik bedoelde eigenlijk dat mijn collega mevrouw Mohamed-Hoesein een motie indiende die past bij het volgende agendapunt en niet bij dit agendapunt. Ik

wilde wel graag het woord voeren over dit agendapunt voorzitter.

Voorzitter, het is dat het college de rare, half-Engelse, half-Nederlandse term 'zero emission stadslogistiek' overneemt, anders zou GroenLinks alleen maar positieve dingen kunnen zeggen over dit voorstel om al het vrachtvervoer in onze mooie stad schoon te laten rijden. Het is win-win-win. Win 1: schonere lucht voor de Rotterdammers. Win 2: minder CO₂-uitstoot en daardoor goed voor het klimaat. En win 3: financiële steun en lange-termijn-duidelijkheid voor kleine en grote ondernemers. En dat met elektrische auto's en bedrijfswagens die sowieso snel steeds goedkoper worden. Je bent als ondernemer een dief van je eigen portemonnee als je vasthoudt aan je fossiele wagen. Voorzitter, dit is wat GroenLinks betreft de duidelijkheid, dit is het perspectief dat Nederland nodig heeft om te verduurzamen op een manier waarop iedereen er beter van wordt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Er zijn geen andere sprekers aangemeld. Dan gaan we naar wethouder Bokhove voor de beantwoording en de advisering op de moties.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Zelfs Leefbaar Rotterdam zegt: ik vind het plan in de kern niet verkeerd. En alle sprekers hebben 'schone lucht' in hun bijdragen gezegd, behalve mevrouw Mohamed-Hoesein, maar daar gaan we het bij het volgende agendapunt over hebben.

Dit is een hartstikke mooi convenant dat we hebben afgesloten, dat inderdaad toeziet op zero emission stadslogistiek. De besluitvorming over de grootte van de zone volgt later nog. We hebben nu met de ondernemers afgesproken, met de branchevertegenwoordigers, met de brancheorganisaties hoe we op een goede, passende wijze tot die invoering gaan komen. Het is natuurlijk in

overeenstemming met het landelijk klimaatakkoord. Het sluit aan op ons coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Rotterdam' en het sluit aan bij schone lucht voor Rotterdammers. Minder emissie, minder overbodige ritten, betere doorstroming en dat inderdaad met goede regelingen, goede overgangsregelingen met oog voor de ondernemers. Zij waren blij met de gemeente dat we zo vroeg duidelijkheid konden geven, afspraken konden maken over het tijdspad. Ze zijn betrokken bij de omvang van de zone. We lichten hen in over de subsidieregelingen hiervoor. Nou, ik was eigenlijk ontzettend trots toen we dit gingen opdienen. Dat heeft u ook kunnen horen en kunnen lezen in de bijdragen die bij de commissie waren geleverd.

Er is een aantal moties ingediend. Ondanks dat Leefbaar Rotterdam in de kern een goed programma vindt, vragen zij in motie 3, en ik heb het maar even op volgorde van verstrekkendheid neergelegd voorzitter, om toch direct te stoppen met de maatregelen zoals we ze hebben afgesproken in het convenant. Nou, voorzitter, die motie moet ik toch echt ontraden. Stoppen met zero emission-beleid in Rotterdam is slecht voor het klimaat, slecht voor de luchtkwaliteit, tegen de afspraken in en tegen de verwachtingen in die we met ondernemers hebben gemaakt en tegen de afspraken in met het landelijk klimaatakkoord. Dus motie 3 wil ik ontraden.

Motie 2 zegt: stop dan in ieder geval met deze regeling voor de Rotterdamse kleinbedrijven. Die is iets minder verstrekkend, maar moet ik toch ook echt ontraden. Onderscheid maken is niet handhaafbaar. Het is ook niet eerlijk tegenover andere ondernemers die daar dan niet voor in aanmerking komen. Het is ook niet nodig, gezien de goede overgangsregelingen die we getroffen hebben. En het is niet wenselijk en dat hebben de brancheorganisaties ook laten weten. Die hebben juist het convenant

ondertekend om vroegtijdig duidelijkheid te hebben en goed aanspraak te maken op de regelingen.

De derde motie van Leefbaar Rotterdam is motie 2. Die gaat over een proactieve houding naar particulieren. Daar wordt gevraagd om particulieren op een proactieve wijze een ontheffing aan te bieden. Zij komen daarvoor in aanmerking namelijk. Dat kun je alleen niet voor ondernemers doen. Automatisch ontheffingen verlenen is niet mogelijk, dat is juridisch niet mogelijk, want particulieren hebben altijd zelf de vrijheid, de keuze om de gegevens, de benodigde belastinggegevens al of niet met de gemeente te willen delen. En bovendien sluiten wij juist voor de helderheid aan bij de landelijke afspraken zoals we die maken over publicatie. Dit past daar op deze wijze niet in. Dus dit moet ik ontraden.

Dan is er een vierde motie. Die is zojuist ingediend door de Rotterdamse VVD, het CDA, NIDA en PvdA. Die geeft, ondanks dat we een hele goede commissiebespreking hebben gehad, en waarvan ik wel dacht dat we eigenlijk bijna alle zorgen wel goed weg konden nemen, een aantal punten dat ook in het convenant benoemd staat. Zij willen die er nogmaals extra uitlichten met een motie om daarmee vanaf de start van de uitvoering evaluatiemomenten in te bouwen, goed te blijven monitoren zodat vooral ook de kleine ondernemers goed aangehaakt zijn en maximaal toegang te kunnen krijgen tot subsidieregelingen. Dit is juist de bedoeling van het convenant. Ik vind het prima om dat nog nadrukkelijker onder de aandacht te brengen in die uitvoering. Dus dit zie ik als ondersteuning van ons beleid. De gevraagde zaken zullen we ook goed oppakken en daarbij ook aansluiten bij de landelijke regelgeving. Dus die vierde motie, die ook motie 4 heet, de moties ZES, oh dat lijkt tegenstrijdig, maar die heet 'Zero emission stadslogistiek', dus de afkorting, die wil ik graag omarmen. En voorzitter, dat waren de vier moties en dat

waren ook de antwoorden op de vragen zoals ze gesteld zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dank u wel wethouder Bokhove. Ik kijk even rond of er nog reacties zijn. Dat denk ik eerlijk gezegd niet, gezien het gebrek aan spreektijd. Dan sluiten we dit agendapunt en gaan we over naar agendapunt 20.4

20.4 Tweeminutendebat over 'Rotterdams parkeerbeleid', aangevraagd door het lid Van Groningen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Tweeminutendebat over 'Rotterdams parkeerbeleid', aangevraagd door het lid Van Groningen die als eerste spreker op mijn lijstje staat. Daarna staat mevrouw Mohamed-Hoesein op mijn lijstje bij dit agendapunt, maar zij heeft haar punt al gemaakt bij het vorige punt. Dus dat nemen we hier gewoon mee, inclusief de motie die zij heeft ingediend. Het woord is aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Ja, de Rotterdamse VVD vindt dat parkeren maatwerk is. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en ook zijn eigen uitdagingen. Betaald parkeren moet wat ons betreft een doel dienen, zoals het wegnemen van overlast of het creëren van meer parkeerruimte voor de bewoners. De bewoners van de Kleiweg vroegen zelf bijvoorbeeld om betaald parkeren om de overlast te verminderen. Net als de bewoners in Vreewijk nu. Mijn vraag is: wat houdt de wethouder tegen om betaald parkeren in Vreewijk in te voeren? Invoering van betaald parkeren is maatwerk. Vanuit het Kleiweg Kwartier hebben we wel klachten ontvangen. Klachten over aangevraagde vergunningen die niet zijn toegekend vanwege een oprit of garage, over verschillende berichtgevingen bij de jachthavens, maar er is ook onrust bij ondernemers over de stop-en-shopzone die overdag wel voor

vergunninghouders beschikbaar wordt gesteld. Wij vertrouwen erop, na het commissiedebat, dat de wethouder dit allemaal goed gaat regelen. We zijn ook heel blij dat de jachthavens nu allemaal aan dezelfde voorwaarden gaan voldoen en bewoners die nog geen tijdelijke vergunning hebben gekregen die gaan ontvangen. Alleen voorzitter, wat doen we nou voor onze ondernemers? Voorzitter, wat we niet willen, is dat we hier betaald parkeren invoeren en onze ondernemers met een probleem opzadelen. Juist vanuit economisch herstel willen we ondernemers zo goed mogelijk helpen. De Rotterdamse VVD zou graag zien dat de stop-en-shopzone overdag tot 18.00 uur echt wordt gebruikt voor bezoekers en niet voor vergunninghouders. Op de Lusthofstraat bijvoorbeeld wordt dit gedaan en werkt het hartstikke goed. Daarom dienen wij vandaag de motie 'Stop & Shop overdag' in samen met Leefbaar Rotterdam, zodat we dit met elkaar goed in de gaten houden en indien noodzakelijk het winkelstraatregime zoals op de Lusthofstraat hier ook gaan invoeren. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Stop & Shop overdag

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 28 januari 2021, ter bespreking van het Rotterdamse parkeerbeleid;

Constaterende dat:

- in het Kleiweg Kwartier in Rotterdam betaald parkeren wordt ingevoerd per 1 februari 2021;

- de stop en shop-zone op de Kleiweg verder wordt uitgebreid;

Overwegende dat:

- betaald parkeren een drempel kan opwerpen voor bezoekers, die naar een winkelstraat komen;
- de stop en shop-zone in het leven is geroepen om winkelen aantrekkelijk te maken voor bezoekers;

- op de Lusthofstraat en de Middellandstraat de stop en shop-zone een winkelstraatregime kent, dus overdag tot 18.00 uur niet beschikbaar is voor vergunninghouders;

- de stop en shop-zone op de Kleiweg wel beschikbaar gesteld wordt voor vergunninghouders;

- ondernemers op de Kleiweg (tussen de Straatweg en de Heiligerleelaan) zich zorgen maken over een tekort aan parkeerplaatsen voor de bezoekers;

- juist met het oog op economisch herstel de winkelstraat aantrekkelijk moet blijven voor bezoekers;

Verzoekt het college om:

- zes maanden na de invoering van betaald parkeren in samenwerking met de gebiedscommissie en de ondernemers aldaar te evalueren in hoeverre de stop en shop-zone goed bereikbaar is gebleken voor bezoekers;

- deze evaluatie met de raad te delen;

- indien blijkt dat de bezoekers hinder ondervinden van te weinig parkeerruimte door gebruik van vergunninghouders, de stop en shop-zone tussen de Straatweg en de Heiligerleelaan te voorzien van een winkelstraatregime;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen en B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mevrouw Van Groningen. Dan zie ik mevrouw Mohamed-Hoesein in beeld. Uw spreektijd is op. Maar ik gun u een zin met één bijzin.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk).

Voorzitter, dan zal ik hem alleen gebruiken om aan te geven dat de motie die wij hebben ingediend wordt medeondertekend door de SP.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).

Waarvan akte. Dat wordt genoteerd. Dank u wel daarvoor. Dan mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGBERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Ik wil het kort houden door alleen te reageren op de twee moties die ingediend zijn. De eerste over de stop-en-shopzone in de winkelstraat. Kijk, de winkelstraten waar het in die motie over gaat, zijn nu juist de wijkwinkelstraten. Ik ben het zeer met de indieners eens dat we die aantrekkelijk moeten maken en aantrekkelijk moeten houden en aantrekkelijker moeten maken, want het is heel belangrijk dat daar geshopt wordt in die wijkwinkelstraten en dat doe je volgens ons juist door het niet aantrekkelijk te maken om er met de auto te shoppen, want daardoor is de winkelstraat an sich veel minder aantrekkelijk gemaakt. Dus daarom zullen wij tegen die motie stemmen en de andere motie over de zorgverleners, die is ons zeer uit het hart gegrepen. We hebben eerder ook samen met DENK een dergelijke motie ingediend. Alleen wij steunen hem deze keer niet, vooralsnog, omdat wij hebben begrepen van het college bij de commissievergadering dat het ook voor deze wijkverpleegkundigen die vaak via een andere instelling toch via hun werkgeversverklaring die vergunning kunnen krijgen het wel geregeld is. Dus op voorwaarde dat dat heel duidelijk is, ook in de reactie van de wethouder, zullen wij tegen die motie stemmen, omdat die in feite overbodig is. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mijnheer Van Zevenbergen. U heeft ook geen spreektijd meer.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Dat weet ik, dat ik geen spreektijd meer heb. Ik zie alleen veertien minuten staan. Maar ik weet dat dat op is hoor. Een vraagje aan mevrouw Van Groningen. Een heel kort vraagje dus. Zegt zij nou dat zij voor of tegen betaald parkeren in Vreewijk is? En is zij het mij eens dat we door maatwerk juist een waterbedeffect stimuleren? Dat zijn mijn twee vragen. Voor of tegen betaald parkeren in Vreewijk? En dat waterbedeffect stimuleren.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, ik vind het heel leuk dat u mij binnenhaalt, maar ik heb mijn termijn net gehad. Dus ik denk dat u misschien mevrouw Van Wifferen van D66 bedoelt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U kreeg zojuist twee vragen van mijnheer Van Zevenbergen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Oh. Excuus. U stelde ze aan mij? Ik dacht dat hij ze aan de wethouder stelde. U vroeg aan mij iets over betaald parkeren. Ik heb gewoon verschillende mails van de bewoners in Vreewijk gekregen, die zeggen: joh, we hebben hier zo ontzettend veel overlast. Ik vraag daarom aan de wethouder: wat houdt u tegen dat wel of niet in te voeren? Ik hoor het graag van de wethouder.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Daar zal mijnheer Van Zevenbergen het voor nu even mee moeten doen. Dan gaan we naar de termijn van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, parkeerbeleid is altijd een onderwerp van verhitte discussies. Betaald parkeren wordt in Rotterdam samen met gebiedsorganen, draagvlakonderzoek en bewoners ingevoerd, maar dan zijn er altijd nog groepen bewoners zeer ontevreden. Dat hoort eigenlijk bij het onderwerp. D66 is voor maatwerk en goede afstemming, maar in de verdere toekomst wil D66 zeker in het drukke stadscentrum dat parkeren niet meer als gratis of gesubsidieerd recht wordt gezien. Daar is de ruimte te beperkt voor. Nu is het ook zo dat niet-automobilisten via de belasting betalen voor de parkeervoorzieningen van automobilisten die een vergunning moeten betalen, waar de echte kosten, zoals de grondprijs niet bij zijn meegerekend. De reële kosten voor parkeren wil D66 heus niet in één keer invoeren, maar dat we daar op de langere termijn naartoe weken zou heel fijn zijn, zodat we de schaarse ruimte in de stad kunnen delen met iedereen. Op

dit moment moeten we vooral goed kijken naar de wijken waar het parkeren lastig is. Daarom wil ik me aansluiten bij de vragen van mevrouw Van Groningen, waar ik tot mijn plezier soms mee verward word, over het Kleiweg Kwartier en Vreewijk. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Van Wifferen. Ik zie geen andere sprekers in de chat voorbijkomen. Dus dan gaan we naar wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja. Wederom goedenavond voorzitter. Een enkele vraag. En die zal ik eerst even doen. In de commissie is ook besproken dat de besluitvorming over Vreewijk aanstands in het college is. We hebben de draagvlakmeting gedaan, we hebben het bij het gebied uitgevraagd, we hebben parkeerdrukmetingen gedaan. De parkeerdruk is daar heel hoog. Binnenkort komt het besluit naar u toe over hoe we daar verder mee om willen gaan. We hebben dat op die manier afgesproken. Ik houd mij graag aan de afspraken die wij ook zo dual met elkaar hebben gemaakt. Dat het in de toekomst toch gaat veranderen, hebben we ook gemerkt in de discussie in de commissie. Ik denk dat het ook goed is om steeds te kijken of je nieuwe stappen moet maken of beleid verder moet ontwikkelen, maar vooralsnog doen we het op de manier zoals we het hebben afgesproken en hebben we juist in de vorige Parkeernota afgesproken dat er meer maatwerk mogelijk is. Dus op het moment dat er in een bepaald gebied veel draagvlak is, dat we het dan toch kunnen doen, ondanks dat er bijvoorbeeld in een ander deel van het gebied tegenstand is.

Het Kleiweg Kwartier, daar hebben we het de vorige keer ook even over gehad. Daar heb ik toen ook van toegezegd dat er op het moment dat er nog dispuuten lopen over het recht op parkeervergunningen, dat in ieder geval per 1 februari voorlopig wordt voorzien in tijdelijke vergunningen, totdat er

een definitieve uitspraak is gedaan. En dat loopt allemaal goed. Momenteel krijgen we daar geen klachten over.

Dan zijn er twee andere vragen. Die komen overeen met de moties. Die ga ik er dan nu bij pakken. Als eerste de motie 'Stop & Shop overdag'. Die moet ik ontraden. Mevrouw Van Groningen zei zelf al: invoeren van betaald parkeren doe je vooral voor bewoners in een wijk waar de overlast heel erg groot is. En dan snap ik dat de winkeliers het heel spannend vinden om te kijken wat het effect is op hun wijk en op het cliëntenbestand. Daarvoor hebben wij gemeend een stop-en-shopzone toe te staan waar een verlaagd parkeertarief geldt. Maar dit in combinatie met de mogelijkheid voor de wijkbewoners om daar ook te parkeren. Wij gaan dat altijd goed monitoren. Wij kijken altijd goed wat daar de effecten van zijn, want op het moment dat wij die hele straat in de Kleiweg stop-en-shop zouden maken en niet beschikbaar voor de bewoners, dan zouden de bewoners zomaar honderd parkeerplaatsen minder als gevolg daarvan hebben. Dat betekent dat we honderd meer auto's in de zijstraten, in hun woonstraten, gaan parkeren. Dat geeft mogelijk veel overlast. Wat wij gaan doen is monitoren, we kijken als corona is afgelopen, op het moment dat de mensen eventueel weer hun auto meenemen naar het werk, dan kijken we wat de structurele situatie is en of dat eventueel aanpassingen behoeft. Dus wij monitoren, we kijken naar de evaluatie en op het moment dat het een ander besluit vraagt, of een heroverweging dan leggen we dat aan de gebiedscommissie voor om te kijken hoe zij daarnaar kijken en kijken we of wij dat advies van hen al of niet kunnen opvolgen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wethouder, u heeft hierover een vraag van mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik wil toch nog even een verhelderende vraag stellen, want in

onze motie spreken we heel specifiek over het eerste gedeelte van het Kleiweg Kwartier waar nu dus al betaald parkeren is, omdat dat ook het gebied is waar de meeste ondernemers gecentreerd zijn en daar ook de grootste zorgen leven. Ik beluister een toezegging, maar dan wil ik ook even weten: gaat u dan dit stukje ook echt evalueren? En als het het geval is dat daar dus toch veel hinder is voor bezoekers, dat u dat wilt heroverwegen? Begrijp ik dat nu goed? En begrijpt u dan ook dat het over dat specifieke stukje gaat?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, want normaal gesproken monitoren we altijd de effecten van het invoeren van het parkeerbeleid, ook altijd om te kijken of het uitpakt zoals wij denken dat het uit moet pakken, omdat we natuurlijk niet altijd met winkeliers, maar ook met bewoners rekening houden. Het is ook een toezegging om te zorgen dat wij dat wederom doen, dat monitoren en evalueren en kijken wat de effecten zijn voor de winkeliers ook, of die bereikbaarheid goed blijft en dat het eventueel leidt tot andere keuzes, waarbij we constateren dat dat dan weer mogelijke effecten heeft voor bewoners. Dus ik vraag dan nog wel na bij de gebiedscommissie hoe zij daartegenover staan. Maar er komt dus eigenlijk nog een evaluatiemoment, na corona, want nu zijn er natuurlijk heel veel mensen thuis, dus is er sowieso een hoge parkeerdruk. Dus monitoring, evaluatie en dan kan het eventueel worden heroverwogen, zodat we dan ook gewoon goed weten wat de effecten van het invoeren van betaald parkeren daar zijn.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Excuus voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Als ik het dan goed begrijp, is dus de reden van uw ontraden dat u hem overbodig vindt,

omdat u dit eigenlijk al voornemens was te doen, als ik u zo beluister?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Nee. Nou, ik was voornemens dit heel goed te blijven monitoren. Ja, wacht even, misschien heeft u het wel ietsje aangepast, maar goed. Dat zou natuurlijk kunnen, want ik heb volgens mij een eerdere versie gezien waarin u zegt: u moet daar gewoon überhaupt die stop-en-shopzone niet voor de bewoners beschikbaar maken. Dat is natuurlijk de verkeerde volgorde, want dat betekent dat er heel veel extra parkeerdruk in de wijk juist plaatsvindt. Dus wat ons betreft: evalueren doen wij altijd, op het moment dat het effect niet is zoals wij verwachtten dat het uit had moeten pakken. Ja, dus in die zin is die overbodig. Als u zegt: nou, dat had ik bedoeld in mijn motie te schrijven, dan was dat niet nodig, omdat we dit inderdaad altijd zo al uitvoeren.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voor de verheldering misschien goed te benoemen dat er in het dictum letterlijk staat: zes maanden na de invoering van het betaald parkeren in samenwerking met de gebiedscommissie en de ondernemers te evalueren in hoeverre de stop-en-shopzone goed bereikbaar is gebleven voor bezoekers, dat met de raad te delen en indien dus blijkt dat er wel overlast is alsnog over te gaan op dat winkelstraatregime enkel voor dat stuk.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, en het derde dictum, mensen realiseren zich niet en vinden het niet terecht als er alleen met de winkeliers wordt overlegd, want ook de bewoners hebben met dit voor invoeren het betaald parkeren in die hele wijk, die zouden extra parkeeroverlast kunnen krijgen daarmee.

Dus ik wil altijd eerst ook nog de gebiedscommissie daarover consulteren en raadplegen. Mijn voorstel is bovendien om dit niet automatisch een halfjaar na de invoering te doen, maar op het moment dat

ook de coronamaatregelen, eventueel ook het thuiswerken en de lockdown over zijn en dan een halfjaar, want dan heb je eigenlijk het structurele gebruik. Dus dat zouden we sowieso doen, die evaluatie. En omdat deze motie nu eigenlijk eenzijdig vanuit het ondernemersbelang is gericht en wij natuurlijk altijd een totaalafweging maken, wil ik deze ontraden, maar dus vervangen door die toezegging zoals we dat altijd doen: monitoren, evalueren, in gesprek met de gebiedscommissies, na de coronaperiode en dan eventueel heroverwegen. Dus volgens mij zitten we grotendeels op één lijn en zouden we dat zo ook kunnen afspreken, misschien volstaat voor u dan deze toezegging al wel.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter. Ja, als u daarbij dan ook wilt toezeggen dat u dat dan naar de raad toestuurt, dat we het ook tot ons kunnen nemen, dan volstaat deze toezegging en dan ben ik er heel blij mee. Ik neem aan dat het gebied ook de ondernemers zal raadplegen samen met de bewoners.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, ik houd u erover zeker op de hoogte. Oh, excuus voorzitter. Ik houd niet alleen mevrouw Van Groningen, maar de hele raad hierover op de hoogte. Ja. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan noteren we deze toezegging. Mevrouw Groningen klikt weg, maar mag ik dan aannemen dat de motie wordt ingetrokken?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, dat weten we natuurlijk nog niet. Ik wacht even op mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ja, als mevrouw Van Groningen dat desnoods in de chat kan aangeven, of dit consequenties heeft voor de motie. Wethouder, gaat u ondertussen verder. Ah, mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik was aan het typen, maar ik zag dat u me wilde streamen. Maar dan trek ik bij dezen de motie in, omdat ik blij ben met deze toezegging en ik de garantie kreeg dat we dit met elkaar goed gaan bekijken. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan is daarmee de motie ingetrokken. Dan de wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dan de motie van DENK, die bij het vorige punt was ingediend, die heet 'Gratis parkeren voor alle zorgverleners'. U weet hoe zorgvuldig de afweging tot stand is gekomen, welke doelgroepen, welke zorgverleners er precies in aanmerking zouden komen voor de tijdelijke stadsbrede parkeervergunning. Deze gaat eigenlijk specifieker over de wijkverpleegkundigen. De wijkverpleging werkt grotendeels bij thuiszorgorganisaties en thuiszorgorganisaties die veel thuiswerken, hadden ook al voor corona voor de acute zorg altijd al recht op reguliere stadsbrede parkeervergunningen. En voor niet-acute zorg konden zij altijd al zo nodig gebruikmaken van bedrijfsparkeervergunningen of bezoekersmantelzorgvergunningen. De tijdelijke parkeervergunning is in het leven geroepen, dat was een snelle logistieke oplossing, voor zorgpersoneel dat te maken had met veranderende omstandigheden vanwege de coronazorg. Dus bijvoorbeeld een doktersassistent, of een POH'er bij de huisarts, die ineens op locatie bloed moest gaan prikken ten tijde dat die teststraten nog niet helemaal op gang waren. Die tijdelijke vergunningen waren verleend op basis van waar je werkte. Dus op de werkgever, niet op zijn beroep. Dus zo konden mensen, wijkverpleegkundigen die bijvoorbeeld werkten in verzorgingshuizen, verpleeghuizen of huisartsenpraktijken daar ook een beroep op doen vanuit die werkgeversrelatie. Er is in deze situatie nu geen noodzaak tot uitbreiding, dat was er

in de eerste periode ook niet, want de mensen konden inderdaad, afhankelijk van waar ze werkten, ook de wijkverpleegkundigen, in die instellingen die daarvoor in aanmerking kwamen gebruikmaken van die stadsbrede parkeervergunning. In de eerste periode was dat niet nodig om uit te breiden en dat is het nu dus ook niet, omdat diezelfde regeling daar nog steeds geldig voor is. We willen ook niet nu de spelregels veranderen, want dat zou precedentwerking in het leven roepen. Dus in die zin moet ik deze motie ontraden. Dat waren de twee moties voorzitter en dat was dan denk ik ook dit agendapunt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat wilde ik net gaan concluderen inderdaad. Dank u wel wethouder. Dan komen wij aan het einde van agendapunt 20.4.

20.5 Tweeminutendebat over 'Nota beleid en vergunningen deelauto's', aangevraagd door het lid Van Drunen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we over naar agendapunt 20.5: Tweeminutendebat over de 'Nota beleid en vergunningen deelauto's'. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Wederom houd ik het kort. Deelauto's, dat lijkt natuurlijk hartstikke mooi, maar dat is echt weer zo'n groene wensdroom als je het zo het best kan omschrijven. Het gevolg dat we namelijk zien gebeuren bij waar deelauto's zijn, is dat ze ook als alternatief gebruikt worden voor het openbaar vervoer en de fiets. Dus dat ze juist een tegenovergesteld effect teweegbrengen. Wij zien het als Leefbaar Rotterdam eigenlijk al helemaal voor ons dat koste wat kost die groene droom doorgedrukt moet worden tot aan subsidies toe om mensen er maar zo goedkoop mogelijk in te zetten, dus vandaar de motie die ik heb ingediend. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen cent naar commerciële aanbieders van deelauto's

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari ter bespreking van het tweeminutendebat over de nota beleid en vergunningen deelauto's; Constatende dat:

- het college op een actieve manier Rotterdammers wil bewegen tot het gebruik van deelvervoer;
 - hiervoor de samenwerking is opgezocht met commerciële aanbieders van deelvervoer;
 - deelauto's specifiek genoemd worden als een toekomstig substituut voor auto, fiets en openbaar vervoer;
 - is gebleken dat deelauto's het gebruik van fiets en openbaar vervoer verdringen;
- Overwegende dat:

- samenwerking prima is, zolang dit geen concurrentievoordeel oplevert voor commerciële aanbieders van deelauto's ten opzichte van andere mobiliteitsvormen, zoals het openbaar vervoer;
 - het onwenselijk is om commerciële aanbieders van deelauto's een financieel voordeel te geven op de markt, onder meer via subsidies;
 - in deze nota weliswaar geen expliciet voornemen genoemd wordt tot verstrekking van subsidies, maar de huidige samenwerking dermate voortvarend is dat dit ook niet uitgesloten is;
- Verzoekt het college:
- geen enkele vorm van subsidie te verstrekken voor commerciële aanbieders van deelauto's die hier een businessmodel aan hangen;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Van Drunen. Andere sprekers op dit punt? Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Even kijken, even een paar zinnen. Ik houd het even heel kort. Maar even onze motie, om die toch even kort toe te lichten. We constateren dat veel Rotterdammers hun keuze voor mobiliteit ook laten afhangen van de opties die werkgevers bieden. Daarom zien we graag dat de gemeente in gesprek treedt met zowel deelmobiliteitsaanbieders als werkgevers, om deelmobiliteit actief te stimuleren onder werknemers. Hopelijk kan dit leiden tot een mooi Rotterdams convenant om deelmobiliteit verder te stimuleren. We dienen deze motie in samen met PvdA, GroenLinks en het CDA.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Convenant Deelmobiliteit

‘De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van tweeminutendebat over ‘Nota beleid en vergunningen deelauto’s’;
Constaterende dat:

- arbeidsvoorwaarden van werkgevers een grote rol spelen in de keuze voor mobiliteitsvorm voor werknemers;
 - de leaseauto en de NS-Businesscard in vele arbeidsvoorwaarden van Rotterdamse werkgevers opgenomen is;
- Overwegende dat:
- naast de keuze voor een leaseauto of NS-Businesscard, deelmobiliteit een alternatief of goede aanvulling kan zijn voor werknemers;

Verzoekt het college:

- op zoek te gaan naar draagvlak onder Rotterdamse werkgevers om deelmobiliteit, waaronder de verschillende vormen van autodelen, actief te stimuleren onder haar werknemers, en de mogelijkheid te onderzoeken om hierover een convenant te sluiten met Rotterdamse werkgevers en aanbieders van deelmobiliteit;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. T.J. Vonk, D.P.A. Tak, J.P. Postma en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Vonk. En de motie wordt meegenomen. Dan is de volgende op mijn lijstje mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, veel, steeds meer Rotterdammers kiezen ervoor geen eigen auto voor de deur te hebben staan. Soms vanwege de hoge kosten, soms omdat het in de stad nu eenmaal veel praktischer is om te lopen, te fietsen of het openbaar vervoer te gebruiken. Deelauto's kunnen dan voor langere afstanden een waardevolle aanvulling zijn, als ze niet concurreren met het openbaar vervoer en de fiets, maar een vervanging zijn van het hebben van een eigen auto of een auto van de zaak. GroenLinks steunt dan ook de motie van de ChristenUnie-SGP om in gesprek te gaan met werkgevers om autodelen te stimuleren. En we steunen de voorstellen van het college om autodelen in Rotterdam steeds normaler te maken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Postma. Dan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Het wordt steeds donkerder. Volgens mij gaat het zo beter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel. De Rotterdamse VVD is enthousiast over deelvervoer, echter niet over overlast. Want zowel voor twee- als vierwielers willen wij echt dat hier eenduidig en streng beleid op wordt gevoerd. En verrommeling van de buitenruimte wordt aangepakt. Veel Rotterdammers zijn rondslingerende

fietsen en overal geparkeerde Levjes wel zat. Gelukkig hebben we daar inmiddels regels voor en gaan wij ervan uit dat het nu goed kan komen. Een ding willen we wel vooropstellen: dat we het belangrijk vinden dat iedereen de keuze blijft houden voor een vervoersmiddel, dus dat we niets gaan opleggen. Los van dit vinden wij twee zaken belangrijk. Eén: allereerst dat we goed contact houden met marktpartijen na de invoering van de Nota Deelvervoer, zowel met de station-based als met de frequent aanbieders. Het tweede is dat de Rotterdamse VVD absoluut niet wil dat wij met gemeenschapsgeld commerciële marktpartijen in het zadel gaan helpen door het uitdelen van geld, oftewel het verstrekken van subsidies. Dat is wat ons betreft echt aan de markt. Partijen die deelvervoer als businessmodel hebben hoeven wij namelijk niet financieel te ondersteunen. Het stimuleren van buurtinitiatieven daarentegen is wat ons betreft echt van een andere categorie. Dus als mensen het zelf graag willen, dan kunnen wij daar best een handje bij helpen. Tot slot voorzitter: we zijn dus blij met de kaders die er nu liggen en wachten nog met smart op de evaluatie van de Levjes en de andere experimenten, zodat we echt weten wat de Rotterdammers ervan vinden. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Andere sprekers zie ik niet. Dus gaan we naar wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. De partijen hebben eigenlijk vooral eventjes beschouwd hoe zij naar deelvervoer, deelauto's kijken. Het is heel erg belangrijk dat we ook voor deelauto's een vergunningsstelsel in het leven hebben geroepen. We hebben dat eerder voor tweewielers gedaan om te zorgen dat we daar beter kunnen reguleren, dat we daar goede afspraken over kunnen maken en in navolging daarvan hebben we dat ook voor auto's gedaan, voor deelauto's, omdat we graag willen dat we dat kunnen invoeren met

draagvlak van de Rotterdammers, omdat wij daar gewoon goede kansen zien, omdat het efficiënt is qua ruimtegebruik, auto's staan veel stil op een dag, het kan kostenbesparend zijn voor mensen en het is ook een goede manier, als het dichtbij is, om je te verplaatsen op het moment dat je een keer in het bezit wilt zijn van een auto. Dus het is een extra smaak in het hele palet dat wij binnen Rotterdam aan kunnen bieden en waarvan we denken: dat is zeker efficiënt en heeft ruimtelijke voordelen.

Als eerste de motie 'Convenant Deelmobiliteit'. Nou, de ChristenUnie-SGP en veel andere partijen geven aan: nou, kunt u niet op een bepaalde manier dit extra versnellen? Bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met werkgevers. En dan zou ik het eigenlijk wat willen uitbreiden, niet alleen autodelen te stimuleren, maar bijvoorbeeld ook alle andere manieren van schoon vervoer, actieve mobiliteit, de fiets, het OV en daar dan een convenant voor af te sluiten met de Rotterdamse werkgevers. Nou, we zijn vaak in gesprek met De Verkeersonderneming om dit soort stimuleringsmaatregelen onder de aandacht te brengen, om dat te faciliteren. Ik kan me voorstellen dat we dat bezegelen met een convenant. Dus ik wil die uitdaging graag aangaan. Dat doen we natuurlijk op meer manieren, die deelmobiliteit onder de aandacht brengen, bijvoorbeeld met pilots, met mobility challenges waarvan u ook als raad gevraagd heeft of ik dat wil faciliteren en wil implementeren, zo ook buurtinitiatieven ondersteunen zodat dat deelautogebruik ook sneller van de grond kan komen. Dat biedt ook zeker kansen, vooral bijvoorbeeld ook in gebieden waar vervoersarmoede is, zodat mensen dan toch mobieler zijn dan dat ze daarvoor waren. Dat staat natuurlijk wel, naast dat ik deze motie omarm die mij vraagt om dit te faciliteren, dat staat een beetje op gespannen voet met de motie van Leefbaar Rotterdam. Die zegt: geen cent naar commerciële aanbieders van deelauto's. Hier wordt dan specifiek gesproken over een subsidieregeling. Wij hebben in het

deelbeleid niet voorgesteld dat we daar specifieke subsidieregelingen voor deelauto-aanbieders in het leven willen roepen. Dat zijn we niet in die zin direct voornemens, maar het kan wel zijn dat wij een andere financiële prikkel willen gebruiken ter stimulans, bijvoorbeeld zo'n mobility challenge onder de aandacht brengen en ik zou het heel erg vervelend vinden als zo'n motie toekomstige ontwikkelingen zou blokkeren. Dus de manier waarop Leefbaar Rotterdam verzoekt geen cent naar commerciële aanbieders van deelauto's te doen, dat zou ik op deze manier willen ontraden, want dat legt mogelijk een blokkade voor de toekomst, terwijl heel veel andere partijen ook vragen om deelmobiliteit juist te stimuleren. Het is niet gezegd dat we het op deze manier zouden willen doen, maar ik wil er later geen enkele discussie over hebben op het moment dat we bijvoorbeeld via andere partijen een stimuleringsmaatregel in het leven willen roepen. Dus motie 1 van Leefbaar Rotterdam ontraden, motie 2, het extra stimuleren, een convenant daarvoor afsluiten omarmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dank u wel wethouder. Ik kijk of er nog behoefte is vanuit de raad. Dat denk ik niet. Dan sluiten we dit agendapunt af en gaan we naar agendapunt 20.6.

*20.6 Tweeminutendebat over
'Onderzoek naar huwelijksmigranten
en verborgen vrouwen', aangevraagd
door het lid Hoogwerf*

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het tweeminutendebat over 'Onderzoek naar huwelijksmigranten en verborgen vrouwen'. Op mijn werkexemplaar staat 'verbogen vrouwen'. Ik denk dat dat een typefout is.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nou ja, misschien emotioneel niet helemaal, is het meer een freudiaanse verspreking van de griffie, moeten we misschien maar zeggen.

Voorzitter, dank, ik zal het kort houden. Ik weet dat ik door de tijd heen ben.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). De aanpak Verborgene vrouwen is niet nieuw in Rotterdam. Die is tien jaar geleden geïnitieerd door mijn collega Anita Fähmel. We hebben het in Rotterdam op de kaart gezet. Mede dankzij het onderzoek dat op haar initiatief is gedaan, weten we dat er sprake is van vrouwen die gevangen zitten achter hun eigen voordeur, ook nu, hier in deze stad. We kennen het fenomeen. We weten hoe we het moeten beschrijven. Wat we alleen niet wisten, is hoe we het effectief aan moesten pakken. Het onderzoek dat we onlangs in de commissie hebben besproken, heeft laten zien hoe je de vrouwen in beeld krijgt, iets waar we tot nu toe nooit toe in staat zijn geweest. Dat is echt gewoon de bevolkingsgegevens erop nakijken en langsgaan, zelf contact zoeken. Dat doe je niet met sleutelfiguren, dat doe je niet door te hopen dat ze ergens een kopje thee komen drinken. Je moet de vrouwen actief opsporen. Dat is de enige manier om ze uit hun isolement te halen. Ik hoop ook echt dat de rest van de raad dit met ons inzielt en dat u mee wilt gaan in de motie die we vandaag indienen om het onderzoek dat is gedaan, en waar de onderzoekers van OBI ook om gevraagd hebben, om dat uit te breiden, om meer vrouwen actief te benaderen, want dat verdienen ze volgens ons ook. En dat is niet om te stigmatiseren, dat is om die hand uit te kunnen steken: jij hoort erbij. Dat is mijn hartstochtelijke wens en ik hoop echt dat we dat vandaag als Rotterdam kunnen blijven doen, dat wij die voortrekkersrol blijven spelen en niet achter de G4 aan gaan hollen. Wij verdienen als Rotterdam beter. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Meer onderzoek naar huwelijksmigranten en verborgen vrouwen in onze stad keihard nodig

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het tweeminutendebat over het onderzoek naar huwelijksmigranten en verborgen vrouwen;

Constaterende dat:

- de resultaten van het onderzoek 'In gesprek met verborgen vrouwen en voormalig verborgen vrouwen' laten zien dat verborgen vrouwen tegen hun wil in schrijnende situaties vastzitten en dat een leven in verborgenheid ernstige gevolgen heeft voor betrokkenen en hun eventuele kinderen;
- de onderzoekers van dit kwalitatieve onderzoek onder andere concluderen dat de variaties, mate en vorm van het sociaal isolement enorm zijn en er diverse nevenproblematiek speelt;
- de onderzoekers van de verkenning naar huwelijksmigranten stellen dat er in vier van de twintig migratiehuwelijken signalen waren die mogelijk een risico vormen op het ontstaan van een sociaal isolement en zij concluderen dat huwelijksmigranten een kwetsbare groep vormen;
- de onderzoekers in beide onderzoeken aanbevelen om verder onderzoek (kwantitatief) te doen, dat ook moet uitwijzen hoe groot de problematiek is van verborgen vrouwen;

Overwegende dat:

- we weten dat er verborgen vrouwen zijn in onze stad en het noodzakelijk is om ze te vinden en hulp te verlenen;
- in het onderzoek naar huwelijksmigranten benadrukt wordt dat om een schatting te kunnen maken van het totaal aantal huwelijksmigranten waarbij participatie en welbevinden in het geding zijn en er een risico is op sociaal isolement, er een steekproef van minimaal honderd personen nodig is;
- in het onderzoek naar verborgen vrouwen geen expliciete aandacht is voor geloofsovertuiging, maar in de aanbevelingen wel genoemd wordt dat

toekomstig onderzoek zich hierop zou kunnen richten, omdat strenge tradities zich wellicht in bepaalde geloofsgemeenschappen vaker voordoen;

- Femmes for Freedom en Nationaal Programma Rotterdam Zuid deze problematiek hebben gesignaleerd en mede het initiatief hebben genomen om dit onderzoek uit te laten voeren;

- de aanpak verborgen vrouwen al sinds 2012 op de agenda staat;

Verzoekt het college:

- er alles aan te doen om verborgen vrouwen in onze stad te vinden en hulp aan te bieden;
 - het onderzoek en de aanpak te intensiveren, om zo al deze vrouwen volledig in beeld te krijgen, door onder andere opsporingsmethodes te intensiveren;
 - de aanbevelingen van de onderzoekers op te volgen en het onderzoek naar huwelijksmigranten en verborgen vrouwen uit te breiden naar een grotere groep respondenten (stadsbreed), om zo de omvang en de problematiek beter in kaart te brengen;
 - bij vervolgonderzoeken de aanbevelingen van de onderzoekers mee te nemen;
 - de initiatiefnemers nadrukkelijk te betrekken bij de uitvoering van vervolgonderzoeken;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mevrouw Hoogwerf. Dan mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Nederland, dat laten deze onderzoeken zien, is een plek geworden waar mannen onder het mom van het huwelijk vrouwen naar binnen sleuren en opgesloten houden. En dat is echt onacceptabel. De verhalen die we daar nu over hebben kunnen lezen zijn daadwerkelijk huiveringwekkend. En daar

moeten we dus ook echt wat tegen doen, alleen we weten nu nog niet precies wat. Dat is ook wel duidelijk, want in gesprek gaan met gemeenschappen en actief inzetten op nareizende huwelijksmigranten en taallessen achter de voordeur, dat klinkt allemaal goed, maar je voelt tegelijkertijd wel aan dat dit nog niet de manier is die een doorbraak gaat kunnen forceren, zeker omdat het hier dus daadwerkelijk, en daar hoeven we inderdaad niet bij te stigmatiseren, maar om dat zo duidelijk is dat het hier gevolgen betreft van diepgewortelde culturele en religieuze tradities. Daar wat aan veranderen, daar zal veel voor nodig zijn. We zullen normen moeten stellen en die moeten afdwingen en daarvoor is allereerst dus verder onderzoek nodig. Ik moest helaas bij de commissievergadering voortijdig de vergadering verlaten om naar een ander debat te gaan, maar ik heb begrepen dat de wethouder een toezegging heeft gedaan om het onderzoek voort te zetten. Ik hoor nu van mevrouw Hoogwerf dat die daar niet tevreden mee is. Kan de wethouder nog eens even precies vertellen wat nu haar toezegging is en hoe zij ook voor zich ziet dat we dit onderzoek gaan voortzetten en dat we daar dus ook echt gericht de dingen gaan leren die we voor Rotterdam nodig hebben om hier uiteindelijk een eind aan te kunnen gaan maken. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Versnel. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, het onderzoek over verborgen vrouwen gaf een schrijnend beeld van vrouwen die echt geen kant op kunnen. Het was ook een mooi onderzoek dat veel inzicht gaf in de situatie, maar wat we in dat onderzoek zagen, was dat er wel weinig respondenten waren en dat het onderzoek eigenlijk al voor een deel buiten Rotterdam heeft moeten plaatsvinden. En om meer inzicht te krijgen in deze situatie lijkt het D66 heel nuttig om dit gezamenlijk met de G4 of met andere steden op te

pakken waar deze problematiek ook speelt, omdat er echt een groter en diepgravender onderzoek nodig is en we dat samen beter kunnen oplossen. Ik had die suggestie al gedaan in de commissie. Ik ben ook heel blij dat de wethouder heeft toegezegd om hier achteraan te gaan en dit voor elkaar te krijgen, zodat we inderdaad een vervolgonderzoek krijgen maar wel echt ook de diepte in kunnen gaan. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik zie geen andere sprekers aangemeld. Dus dan gaan we naar wethouder Wijbenga. Er wordt gezocht naar de wethouder. Wethouder, gaat uw gang.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Nee. Volgens mij is wethouder Wijbenga helemaal niet. Volgens mij mag ik hier iets over vinden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Oh, ik vind het prima, alleen wethouder Wijbenga stond op mijn lijstje. Maar dan stel ik voor dat wethouder Bokhove het woord krijgt. Gaat uw gang.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Succes collega.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, dank u wel. Wij hebben dit ook in de commissie ZOCS besproken: twee onderzoeken, twee belangrijke onderzoeken waar we ook zeker nog meer aandacht voor gaan vragen. Ik vind het trouwens jammer dat mevrouw Hoogwerf helaas niet aanwezig kon zijn, maar ook ik heb mevrouw Fähmel genoemd als initiator van deze onderzoeken en het agenderen van dit onderwerp dat door Leefbaar Rotterdam is geagendeerd en waarvoor ook dank.

Ik heb in de commissie een aantal toezeggingen gedaan en ook een aantal

punten dat wij hebben getrokken uit de onderzoeken toegelicht. Het zijn twee verschillende onderzoeken. Eentje naar huwelijksmigranten. Daarvan hebben we gezegd: de respons was zo laag dat we daar nu nog niet echte conclusies uit kunnen trekken. Dit hebben we gezien als een eerste haalbaarheidsonderzoek waarvan we vinden dat dat een vervolg moet krijgen. Dus ik heb aangegeven: dat gaan we ook doen. Dus we moeten de vervolgstappen maken om te zorgen dat we uit onze eigen bestanden steeds grotere steekproeven kunnen halen om te zorgen dat we daar meer conclusies uit kunnen trekken. Dus ik heb gezegd in die commissievergadering dat we daarmee doorgaan.

Het tweede onderzoek gaat over verborgen vrouwen en daar refereerde mevrouw Van Wifferen al aan, dat was een heel moeilijk, arbeidsintensief onderzoek waarvoor we niet alleen Rotterdamse vrouwen hebben kunnen benaderen om die kwalitatieve gegevens op te halen. We hebben bijvoorbeeld ook vrouwen uit Den Haag moeten interviewen. Dat is ook een belangrijk onderzoek. De conclusies daarvan, trouwens van beide onderzoeken, hebben we gebruikt en verwerkt in ons beleidsprogramma 'Bouwen aan een toekomst zonder geweld'. De adviezen, die ook mijnheer Versnel opnoemt, zijn uit die onderzoeken gekomen. Dat zijn de adviezen die we hebben overgenomen en waar we iedere dag aan werken: én aan preventie én om te zorgen dat we deze vrouwen herkennen via sleutelfiguren, dat we daarmee in contact komen. Dus we nemen de gegevens van die onderzoeken over. Dat hebben we ook al gedaan in ons beleidsplan. Wat niet wegneemt dat het heel erg interessant is om hier een vervolgonderzoek te doen, maar dan niet alleen op Rotterdamse schaal, want we willen graag ons budget, onze tijd goed en effectief inzetten en we zien absoluut de meerwaarde om dit bij het Rijk onder de aandacht te brengen. Ik zou dit graag met het Rijk willen doen en anders met de G4,

omdat we weten dat het gewoon echt heel veel moeite kost en dat het niet alleen een Rotterdams probleem is, maar ook een landelijk probleem. Ik heb gezegd dat ik me voor die beide zaken vol ga inzetten en wat ik ook heb gezegd is dat we binnenkort de ervaringen willen delen op het moment dat corona voorbij is, zodat de mensen in het veld, iedereen die hiermee te maken heeft hier kennis van nemen. Dus we willen een bijeenkomst gaan organiseren.

De motie die mevrouw Hoogwerf hierbij dus indient is overbodig, omdat ik dit volgens mij al heel erg ruimhartig heb toegezegd en ik dit juist wil opschalen naar landelijk om te zorgen dat dit ook breder op de kaart wordt gezet. Dus deze motie wil ik ontraden, omdat deze met de toezeggingen die ik in de commissie heb gedaan overbodig is. Niet onbelangrijk, maar we gaan hier samen met elkaar de schouders onder zetten om dit goed verder te brengen met goed, breed, onafhankelijk onderzoek.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Daar heeft u een reactie op van mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ja, een vraag. Ik ben gek op het Rijk. Ze doen schitterende dingen. Maar veel van wat er op Rijksniveau gebeurt, heeft ook wel de neiging om vaak wat lang te duren en het wil vooral ook wel eens wat langer duren voordat daar dingen in beweging komen. Wat ik de wethouder zou willen vragen, is: wat voor tijdspad stelt zij zich dan voor? Want mijn fractie, laat ik dat dan maar gewoon zo zeggen, hecht er wel heel veel waarde aan dat we nog zeker deze raadsperiode hier gewoon echt een volgende stap mee kunnen zetten. Kan de wethouder dat in ieder geval toezeggen?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Oh ja. Ik sta gewoon nog aan. Excuses. Het onderzoek hier, lokaal, heeft ook lang geduurd, omdat we voor dat kwalitatieve onderzoek niet voldoende vrouwen konden

vinden. Ik denk juist dat als we krachten kunnen bundelen we veel meer informatie kunnen ophalen. Het ontslaat ons ook niet van de plicht om iedere dag de inzet te plegen om juist ook verborgen vrouwen te vinden, niet alleen maar te onderzoeken wat er aan de hand is, maar we moeten ze ook iedere dag blijven vinden. Daar zetten we ons ook op in. We hebben vorige week, of twee weken terug, hier een commissievergadering over gehad. Ik zou u graag op het moment dat ik hier gesprekken over heb met de G4, met het Rijk, ik zou zeggen: drie maanden, dan moeten we dat wel hebben kunnen aankaarten en dan kan ik u daarover een terugkoppeling geven: of en hoe en op welke wijze daar verder gevolg aan kan worden gegeven. Wij zetten hier gewoon de stappen door mensen te informeren over de onderzoeksgegevens die het lokaal al heeft opgeleverd. Dus ik zou zeggen: over een maand of drie kan ik u aangeven of het Rijk ontvankelijk is of dat de G4 hiervoor ontvankelijk is om dat samen op te pakken. Het is een duur, arbeidsintensief onderzoek, maar heel belangrijk, maar het liefst wel gedeeld.

De heer **VERSNEL** (vvd). Akkoord.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder. Ik kijk even of er nog laatste punten zijn hier. Mijnheer Büyükcıfci. Maar hij heeft geen tijd meer. Zeer kort.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik wilde net als mevrouw Hoogwerf nog even wat tijd benutten zeg maar ondanks dat Leefbaar Rotterdam ook uit de tijd is. Ik zou graag nog één vraag willen stellen aan de wethouder als u dat toestaat?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja? We hebben in de commissie inderdaad uitgebreid over de onderzoeken gesproken en daar had ik in ieder geval gewezen op

het risico van stigma's. Ik hoor de wethouder daar verder helemaal niet op ingaan. Dat vind ik wel verbazingwekkend eigenlijk, want ik kreeg toen het gevoel dat ze de toezegging deed om te voorkomen dat het bestaande stigma op huwelijksmigranten middels dit onderzoek niet wordt vergroot, want nogmaals: kijk, geweld tegen vrouwen is op geen enkele manier goed te praten of acceptabel te vinden. Daar moeten we scherp op zijn. En dat dus ook onderzoeken. Maar wat mij in ieder geval opviel in dat onderzoek is dat die vrouwen momenteel ook het risico zouden lopen als ze bijvoorbeeld niet deelnamen aan het onderzoek of als ze niet voldoende taalbeheersing hadden of een gearrangeerd huwelijk hadden afgesloten. Dat vond ik toch wel echt drie indicatoren waarvan ik denk: nou, dat is eigenlijk al een stigma vergrotende insteek van zo'n onderzoek. Dat moeten we juist niet willen hebben. Zou de wethouder daarop nog kunnen reflecteren?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, ik ben er nu niet verder op ingegaan, omdat mijnheer Büyükcıfci geen vragen had gesteld. Hij heeft de vorige keer in de commissie aandacht gevraagd om ook bij de presentaties op te letten dat wij niet stigma's of per ongeluk op vooroordelen informatie delen. Op het moment dat wij voorlichting gaan geven aan betrokken personen, sleutelfiguren, netwerkpersonen en huisartsen zullen we zeker zorgvuldig zijn bij het opdienen daarvan, dat kan ik toezeggen, op het moment dat die bijeenkomsten gehouden kunnen worden. En verder heb ik zijn adviezen goed ter ore genomen in de commissie. Dus ik had gemeend dat het nu niet nodig was om daar nog specifiek bij stil te staan. Ik heb daar goed naar geluisterd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dank u wel wethouder. Volgens komen we daarmee aan het einde van dit agendapunt.

20.7 Tweeminutendebat over 'Bomenkap Schiebroek', aangevraagd door het lid Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan kunnen wij over naar agendapunt 20.7. Dat is het laatste tweeminutendebat voor vanavond. Tweeminutendebat over 'Bomenkap Schiebroek'. Mijnheer Segers-Hoogendoorn. U heeft daar precies twee minuten voor. Gaat uw gang.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dat zal ik niet nodig hebben. Dank u wel voorzitter. Het gaat in dit geval niet zozeer over de bomenkap in Schiebroek. Het was wel de aanleiding van dit hele verhaal en waar we ook een goed debat over hebben gehad in de commissie. Inmiddels zijn er toezeggingen gedaan door de wethouder dat het proces van de bomenkap en met name de communicatie naar de bewoners toe zeer veel verbeterd zal gaan worden. Daar zijn we natuurlijk hartstikke blij mee. Maar er was nog één ander ding dat daar geregeld moest worden. Daar is de motie voor die wij indienen: 'Eens maar nooit weer'. Dat doen we samen met de PvdA, de VVD, Leefbaar Rotterdam en D66. Dat gaat over externe partijen zoals in dit geval Rijkswaterstaat bijvoorbeeld, die bouwen op Rotterdamse grond en die zich hebben te houden aan de minimale eisen voor communicatie en participatie met onze Rotterdammers. Dat is hier heel vreselijk misgegaan in deze casus. Dat mag nooit weer gebeuren. En vandaar deze motie die oproept tot grote verbeteringen op dat punt. Ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder in hoeverre dat aangepakt kan worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Eens maar nooit weer

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021, ter bespreking van Bomenkap;
Constaterende dat:

- naar aanleiding van de casus bomenkap Schiebroekse Park ten behoeve van aanleg A13/A16 duidelijk is geworden dat er in het proces van voorbereiding en uitvoering van bouw- en infrastructurele projecten op Rotterdams grondgebied een wereld te winnen is;

Overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam in projecten met externe partijen (bijv. Rijkswaterstaat en Havenbedrijf) niet volledig verantwoordelijk is voor de communicatie en participatie in het projectverloop en daardoor zelf geen wijzigingen en verbeteringen aan kan brengen in het werkproces;

Spreekt uit dat:

- de schrijnende situatie van de bomenkap A13/A16 als voorbeeld kan dienen om de vergunningverlening en controle erop in Rotterdam te verbeteren;

- als er gebouwd wordt op Rotterdams grondgebied begrijpelijke communicatie en participatie de absolute norm en minimale eis is, ook als externe partijen het voortouw nemen;

- de gemeenteraad van Rotterdam verwacht dat het college van burgemeester en wethouders er alles aan doen om een herhaling van dit soort situaties te voorkomen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, D.P.A.
Tak, D.A. van Groningen, B. van Schaik en
C.M. Zeegers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Dan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, nog te vaak worden bewoners onaangenaam verrast door een omgekapte boom. Met een informatieve markering op de boom kun je een hoop woede en frustratie voorkomen. GroenLinks maakt

zich al jaren hard voor communicatie op locatie als een kapvergunning is aangevraagd. We dienden zelfs in 2012 al een motie in met die strekking. Voorzitter, nu lijkt de tijd er rijp voor. Daarom dien ik een breed gesteunde motie in om ervoor te zorgen dat elke boom in Rotterdam waarvoor een kapvergunning is aangevraagd een markering krijgt. De markeringen, zoals een lint om de boom, kunnen informatie geven over de reden van de kap, de deadline voor het indienen van bezwaar en mogelijk een QR-code voor meer informatie. Voorzitter, bewoners zijn vaak verknocht aan de bomen in hun straat en maar weinig mensen kijken wekelijks naar de aangevraagde kapvergunningen. Op deze manier kunnen inwoners zien welke bomen mogelijk gaan verdwijnen en kunnen zij indien gewenst op tijd bezwaar maken. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Door de gemarkeerde bomen het bos weer zien

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021 ter bespreking van het tweeminutendebat ‘Bomenkap Schiebroek’;
Constaterende dat:

- bewoners vaak overvallen en verrast worden door bomenkap in hun buurt of wijk;
- informatie over aangevraagde vergunningen niet laagdrempelig te vinden is;

- voor het maken van bezwaar tegen een vergunning de juiste informatie nodig is;
- uit het jaarverslag ‘Rotterdam gaat voor groen’ blijkt dat de behoefte aan groen in Rotterdam toeneemt;

Overwegende dat:

- bomen een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit en beleving van onze groene lanen, singels en parken;
- recent Belgisch onderzoek wederom liet zien dat dat kinderen in een groene

omgeving met meer bomen en struiken gezonder, slimmer en makkelijker in de omgang waren;

- in sommige ontwikkelingen de kap van een boom niet te voorkomen is;
- actieve en transparante informatieverschaffing essentieel is voor het democratische recht van bewoners om eventueel bezwaar te maken;

- kennis van de reden van de kap en communicatie over herplant kan bijdragen aan het voorkomen van woede, frustratie en een gevoel van onmacht bij bewoners;
- ook andere inwoners van Rotterdam, die als passant belanghebbende zijn, eenvoudig en duidelijk geïnformeerd kunnen worden met een duidelijke informatieve markering bij de boom voorafgaand aan de kap;

Verzoekt het college:

- te zorgen dat de bomen waarvoor een kapvergunning is aangevraagd een duidelijke markering krijgen en te onderzoeken wat daarvoor de beste manier is (bijvoorbeeld met een lint met daarop de reden, de mogelijkheid tot bezwaar, de deadline waarop bezwaar kan worden ingediend en QR-code voor meer info);
- de vindbaarheid van de informatie over aangevraagde en verleende kapvergunningen op de gemeentelijke website te verbeteren en daarmee te zorgen voor een laagdrempelige en toegankelijke informatievoorziening;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. A. Kockelkoren, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, C.M. Zeegers, D.P.A. Tak en B. van Schaik

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Dan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Er kan niet vaak genoeg aandacht gevraagd worden voor het groen in onze stad. En zeker voor bomen. Het kappen van bomen is ingrijpend voor mens en voor dier en dat moet ook zeer

zorgvuldig gebeuren. Helaas maken we nog te vaak mee dat dat niet zo zorgvuldig in de uitvoering gebeurt. Het is dus te prijzen aan mijnheer Segers-Hoogendoorn dat hij de casus 'bomenkap Schiebroek' ook als symbool wil neerzetten. Een symbool omdat het ons helpt om de boodschap daarvan goed te onthouden. En d66 kan dan dus ook niet anders dan zijn betoog en zijn motie die hij daarvoor indient ondersteunen, want dat idee moeten we echt verder blijven uitdragen. Dus het is inderdaad ook een symbool, maar ook de boodschap die erin zit, dat ook externe partijen zich aan deze afspraken moeten houden. Nou voorts steunt D66 ook de motie van GroenLinks over dat herkenbare signaal aan de boom zelf, ook een lang gekoesterde wens van ons, echt heel goed dat dat initiatief nu ook in een motie is omgezet. Dus beide ideeën hebben onze warme steun.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Zeegers. Ik zie geen andere sprekers bij dit agendapunt. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja. Ik zie u niet zo heel goed.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ik kan u niet goed zien, maar wellicht ligt dat aan de internetverbinding. Het voelt soms wat dubbel dat we enerzijds in een stad druk bezig zijn met het vergroenen en anderzijds soms bomen moeten kappen. Het vergunningsproces rondom de bomenkap laat op diverse plekken in ieder geval te wensen over, want we hebben gezien dat in Rozenburg en Schiebroek het goed fout ging. We zijn ook blij dat de wethouder hier de puntjes op de i gaat zetten en dat we ons in de toekomst hopelijk geen zorgen meer hoeven te maken over verkeerde vergunningverlening. Niet alleen met de

bomenkap, maar ook bij bouw- en infrastructurele projecten op Rotterdamse bodem valt een wereld te winnen en met de motie van het CDA gaan we er ook voor zorgen dat er duidelijker communicatie omtrent de bomenkap komt en dat we extra controles terugbrengen, zodat de Rotterdammers zich hier geen zorgen meer over hoeven te maken. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Van Groningen. Nu zie ik echt geen andere sprekers meer bij dit agendapunt. Dus gaan we naar de wethouder. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Er zijn mooie woorden gesproken over het belang dat raadsleden hechten aan groen en bomen in onze stad. Ze onderstrepen eens te meer het belang van het goed onderhouden van bomen, het toevoegen van bomen waar dat mogelijk is. Ja, we zijn het daar eigenlijk heel erg met elkaar over eens dat dat moet. Dus kan het niet zo zijn dat met die liefde voor bomen die in de hele stad ook leeft, dat we onzorgvuldig omgaan met het proces naar kappen. Daarom wil ik namens het college beide moties omarmen. Zowel de motie van het CDA, 'Eens maar nooit weer' als de motie van GroenLinks 'Door de gemankeerde bomen het bos weer zien'. Die goede communicatie is nodig. Wat gaan dat verbeteren. We gaan duidelijker beschrijven welke bomen en waar het precies treft bij de aanvraag van een kapvergunning. Een boom heeft geen adres, maar gaan we wel een adres geven en dat aanduiden. We denken er bijvoorbeeld aan QR-codes op die bomen aan te geven. De indiener heeft ook voorstellen gedaan. En dat gaan we doen als het kappen de gemeente zelf betreft, maar ook als het gaat om projecten en door projectontwikkelaars. Daardoor willen we voorkomen dat zich een herhaling voordoet als waar we in Schiebroek kennis van genomen hebben. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder. Daarmee zijn we ook aan het einde van dit agendapunt gekomen.

21.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Iedereen prikt een graantje mee', aangevraagd door het lid Zeegers

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we naar het laatste agendapunt van vandaag, voordat we naar de stemmingen gaan. Dat is een motie vreemd aan de orde van de dag, aangevraagd door mevrouw Zeegers. 'Iedereen prikt een graantje mee'. Mevrouw Zeegers, u gaat de motie indienen. Gaat uw gang.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja. Dank u wel voorzitter. We zien allen dat het zwerfafval in onze stad toeneemt. Veel mondkapjes die onder andere zwerven op straat. Dat kan asociaal gedrag zijn, maar soms gebeurt het ook per ongeluk. Tegelijkertijd is het wel slecht voor de natuur en slecht voor de aantrekkelijkheid van onze stad. Gelukkig zien we steeds meer initiatieven van bewoners om zwerfafval op te ruimen met een prikstok. En ik refereer even aan zwerfie, of aan de Delfshavense zakkenvullers. D66 juicht dit toe. Een mooie, schone buitenruimte is ons aller verantwoordelijkheid. En om dat te stimuleren lijkt het ons dan ook dat de gemeente dit soort initiatieven ondersteunt met het ter beschikking stellen, gratis uitdelen van een prikstok. Daarom dienen wij nu deze motie vreemd aan de orde van de dag in.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers heeft de volgende motie vreemd aan de orde van de dag ingediend.

Motie 1. Iedereen prikt een graantje mee

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 28 januari 2021; Constatende dat:

- zwerfvuil een hardnekkig probleem is en tot veel ergernis leidt bij Rotterdammers;

- er sinds de corona-uitbraak ook mondkapjes rondzwerven door de stad;
- iedere vorm van zwerfvuil nadelige effecten heeft op de Rotterdamse natuur;
- de gemeente Rotterdam afvalprikkers beschikbaar stelt aan inwoners die willen meehelpen in de strijd tegen het zwerfvuil in de stad;

Overwegende dat:

- iedereen iets kan doen om zwerfvuil in onze stad te bestrijden;
- er sinds de corona-uitbraak meer wandelaars op de been zijn, waarvan een deel van de hen vast bereid is om tijdens het wandelen zwerfvuil te prikken;
- Rotterdam communicatie over de wijze waarop zo'n afvalprikker te verkrijgen is beter kan doen dan de huidige situatie;
- we het voor Rotterdammers zo gemakkelijk mogelijk moeten maken om aan een gratis afvalprikker te komen;

Verzoekt het college:

- het afhalen van deze prikkers op verschillende plekken in de stad mogelijk te maken en hier breed over te communiceren via social media, 14010 en de stadskranten;
- hier binnen twee maanden uitvoering aan te geven;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. C.M. Zeegers en B. van Noppen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Mag ik dan wethouder Wijbenga ter advisering van deze motie hebben?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nou voorzitter, ik ben meteen weer op grote afstand gezet, ik ben nu weer duidelijker in beeld. Voorzitter, de laatste motie. Een eer om die te mogen becommentariëren. Er is een intensief beleid om zo veel mogelijk Rotterdammers te betrekken bij het steeds schoner krijgen van de straten, van plantsoenen en van water. Het is indrukwekkend en ook bemoedigend om te zien hoeveel mensen

daar in hun vrije tijd mee bezig zijn. De afvalgrijpers zijn geen prikkers, ik moet mevrouw Zeegers een klein beetje corrigeren. Prikkers zijn volgens mij een hele klassieke vorm toen alles nog van papier was, maar in de huidige tijd zijn het prikkers. Je krijgt er een mooie riem bij om je vuilniszak in te doen, dan kun je het zonder het aan te raken van de gripper in de zak doen. Die hebben we duizenden keren uitgedeeld. Duizenden Rotterdammers hebben er een. Ieder jaar komen daar weer duizenden uitreikingen bij. Het is echt een bedrijvigheid. We hebben er het afgelopen jaar ook 150 aan ambtenaren gegeven die in Rotterdam wonen en thuiswerken en wij zeggen: wij doen ook mee. We hebben er natuurlijk ook duizenden uitgereikt aan de containeradoptanten. Dus beste mevrouw Zeegers, als deze motie het haalt, dan is dat een fantastische beloning voor al het werk dat Stadsbeheer om zo veel mogelijk Rotterdammers hierbij te betrekken. Maar als bestuurder van de stad moet ik het beleid van dit college wel streng volhouden: als het bestaand beleid is, dan is het overbodig en dan moet je hem ontraden. Dus ik moet hem ontraden, maar als u hem met elkaar aanneemt, dank ik u voor de steun.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dat is een helder antwoord op de motie. Daarmee is deze motie ook ingediend en maakt hij deel uit van de beraadslagingen. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van alle agendapunten voor vandaag op de agenda en gaan wij over naar de stemmingen. Ik stel voor dat wij kort schorsen, zodat alles in gereedheid kan worden gebracht qua techniek hier en dat wij daarna beginnen met de stemmingen. Ik stel u voor vijf minuten te schorsen als u dat niet te kort vindt.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

Inventarisatie stemverklaringen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We gaan vast beginnen met de stemverklaringen waarbij ik u verzoek, mede gezien het late tijdstip, om het echt te beperken tot datgene waar u echt een bijzondere stemverklaring over wilt afleggen en niet de hele lijst doornemen. We hebben honderd stemmingen te gaan. De ervaring leert dat we daar ongeveer twee uur voor nodig hebben. Wie mag ik het woord geven voor een stemverklaring? Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Goedenavond voorzitter. Goedenavond collega's in de raad nog aanwezig. Ik zou graag een stemverklaring geven over motie 21.1, de motie van mevrouw Zeegers. Ik zal mijn fractie adviseren om daartegen te stemmen. De reden dat ik daartegen stem is de volgende: ik hoor de wethouder alweer helemaal glunderend zeggen dat hij er duizenden heeft uitgegeven. Ik betwijfel het, want ik weet hoeveel moeite mevrouw Zeegers heeft gedaan om er een te krijgen. Maar wat ik vooral vind, is dat wij niet op het ogenblik met de pandemie die we hebben zelf mondkapjes moeten gaan opvangen en in zakjes doen. Laat de wethouder daarentegen zorgen dat er meer papierbakken komen, zodat de mensen ze zelf weg kunnen gooien. Het is asociaal gedrag, maar ik vind het nog asocialer als je de Rotterdammers blootstelt door coronakapjes op te ruimen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, wij zullen tegen stemmen bij 20.2, motie 4, getiteld 'ZES'. Leefbaar Rotterdam staat natuurlijk altijd achter de kleine ondernemers, alleen dit is echt typisch zo'n coalitiemotie van eerst je huis in brand steken en vervolgens in de vorm van een motie met een emmertje water aan komen lopen. Wij voorkomen liever dat dat huis in de brand gaat. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. Ja, in eerste instantie: we hebben één motie ingetrokken. Ik weet niet of die er al af is, maar dat is 6.1 motie 12. Dat nog even voor de griffie. Een aantal stemverklaringen. In eerste instantie op 15.2 motie 1, 'Behoud keuzevrijheid in de zorg'. Daar zijn we wel voor, maar we hadden wel enige twijfel, omdat we niet wisten of dit nou echt zeg maar veel wisselingen extra veroorzaakt. Daar zijn we altijd tegen geweest. Maar vandaar dat we ervan uitgaan dat het hier niet toe leidt. Vandaar voor. Even kijken hoor, we zijn tegen de motie op punt 18, motie 7. Op zich zijn we wel voor transparantie, maar we zijn tegen het referendum, want dat gaat ons wel te ver. Bij 'Zicht op toezicht', dat is 15.2 motie 16. Daar zijn wij tegen. Echter, de verklaring is: wij balen wel enorm van de fraude, we vinden het ook goed dat daarop gestuurd wordt, maar dat heeft wel de hele toeslagenaffaire in gang gezet, dit soort moties als we even in retrospectief terugkijken naar de geschiedenis. Nog strenger, nog meer controle, nog meer dwarsverbanden, wij zijn er op dit moment niet van overtuigd dat met de overheidsorganisaties waar nog steeds discriminerende algoritmes voorkomen ze wederom met volle snelheid dus op deze manier weer fraude op gaan speuren. Dus vandaar dat we daar toch tegen stemmen. Ook bij 20.1 motie 1, 'Geen windturbines op het strandparadijs'. Wij zijn voor windmolens, maar we hebben altijd ook gezegd: in de zee en niet in recreatiegebieden. Nou is dit een enorm twijfelgeval omdat het officieel natuurlijk een soort van industriegebied is, maar dat strand is echt een recreatiegebied naar onze definitie. Het is ook goed bezocht. Dus wij vinden het echt onnodig om hier die windturbines te zetten. Dus vandaar dat we toch voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Kunt u wat korter zijn?

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Excuus?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Kunt u wat korter zijn in uw stemverklaringen?

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Kort. Ik doe mijn best. 20.2, motie 1. Daar zijn we tegen. We vinden het wel een heel belangrijk aandachtspunt, maar we zijn niet voor het onvoorwaardelijk afschaffen dat niemand daaraan mee hoeft te doen. Dat was dat. En ook bij motie 3 vinden we het gehele ZES stoppen voor alle kleinbedrijven te ver gaan. We zijn het wel eens dat er meer maatwerk gegeven moet worden. En de allerlaatste is op 20.6 motie 1. We vinden het wel belangrijk dat er aandacht is voor de isolatie van heel veel mensen, maar niet op de aanlooproute die Leefbaar hierbij inneemt. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, wij hebben maar één stemverklaring, bij agendapunt 6.1 motie 3. Die heet 'Stop de avondklok Rotterdam'. De Partij voor de Dieren is momenteel tegen de invoering van deze avondklok, maar gezien de belachelijke en intolerante constatering en overwegingen in deze motie zullen wij toch tegen deze motie stemmen, hoewel wij voor afschaffing van de avondklok zijn. Ik dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Vanuit mijn portefeuille één stemverklaring op 15.2.4: 'Handen af van de thuiszorg'. De titel en waar het toe oproept heeft mijn steun. Echter, de toelichting van wethouder De Langen, maar ook het beleid dat wij bij hem waarnemen, namelijk geen wachtlijsten en iedereen heeft recht op die thuiszorg, vind ik het voor nu te voorbarig om daar nog een motie aan te koppelen en dus zal ik tegen stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, ik heb een stemverklaring bij motie 16.4 over Bob Ross. Op zich klinkt het allemaal sympathiek, maar D66 vindt dat bewoners, maar ook kunstenaars zelf met initiatieven moeten komen en daar niet toe moeten worden opgeroepen door de raad of het college.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Van Groningen dan.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ho. Ja, ik ben inmiddels gaan zitten voorzitter. Ik dacht: na zo'n tijdje staan is dat een stukje beter. Even snel een stemverklaring. Ik wil even naar een ander scherm, excuseer. Het is een beetje een chaos, merk ik hier aan mijn kant. De eerste stemverklaring is bij motie 20.2.1, 'Maatwerk voor Rotterdamse kleine bedrijven'. Zoals u weet komen wij natuurlijk hartstikke graag op voor al die kleine ondernemers, maar om dit nou allemaal te gaan uitstellen lijkt ons niet wenselijk. Daarom zeggen we ook: laten we het netjes evalueren. En laten we als het nodig is het beleid aanpassen. Dus we stemmen hier tegen. Het andere betreft de motie van DENK en Leefbaar Rotterdam, motie 16.1, 'Gratis parkeren voor de zorgverleners'. Wij hebben een heel groot hart voor zorgverleners en wij willen uiteraard dat die gratis kunnen parkeren. Deze discussie hebben we zo vaak gehad. De wethouder heeft gezegd en de toezegging gedaan dat ze dit goed gaat regelen. Dus wij vertrouwen daarop en daarom vinden wij het niet nodig om hier voor te stemmen. Dus we stemmen tegen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Twee stemverklaringen. Motie 1 bij agendapunt 19, 'Geen Rutte-doctrine'. Nou, daar zijn wij ook helemaal

voorstander van, dat dat zo snel mogelijk wordt afgeschaft, maar daar komt wetgeving voor en het lijkt me sowieso logisch dat wij gewoon de wetgeving hierin volgen, dus dat komt vanzelf en dat gaan we dus niet op deze manier hier al eerder doen, maar dat zorgvuldig via de wetgeving doen. De tweede is voor hetzelfde agendapunt en gaat over 'Leren communiceren'. Nou, daarvoor geldt eigenlijk hetzelfde als wat mijnheer Van der Velden zei over een bepaalde motie. De overwegingen en de constatering en daarvan zijn zo negatief dat wij denken: nou nee, dan gaan we daar niet voor stemmen, terwijl we ook vinden dat je in sommige gevallen echt wel nog een slag beter kan communiceren met de bevolking. Dus dat waren ze.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ik heb er drie. 15.1 nummer 6, 'Verpleegthuis'. Nou, de wethouder was er ook duidelijk over, dat bestaat al, dus dat is een overbodige, dus daar gaan we niet voor stemmen. Dan naar 15.2 nummer 14, 'Werken in de zorg'. Zeer enthousiast over, maar ook dat gebeurt al, dus helaas zullen we daar ook tegen stemmen, want dat is ook overbodig. En de derde is 18.10, 'College schrikt wakker in de geschiedenisles, maar slaapt nog bij maatschappijleer'. Dat werd al aangegeven, dat hebben we echt al eerder aan de orde gehad. Daarvan zei de wethouder ook heel duidelijk: jongens, dit gebeurt al in de lessen. Dus dit is een beetje een open deur ingooien. Het moet gewoon bijgevoegd worden, maar die andere lessen zijn er allemaal al. Die bestaan al. Dus ook daar zullen wij tegen stemmen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank mevrouw Verkoelen. Ik kijk nog even rond of er nog stemverklaringen zijn. Volgens mij heb ik iedereen die zich daarvoor gemeld had gehad.

En dan komen we op het punt dat we daadwerkelijk kunnen gaan stemmen. Mag ik iedereen verzoeken om in te loggen op het stelsysteem en alvast voor uw afstemming: we beginnen zo meteen met de afstemming over agendapunt 6.2, het interpellatiedebat over Boijmans. Daar beginnen we met motie 2, de motie van treurnis. Mevrouw Verkoelen vraagt of ze het aantal deelnemers ook kan zien. Dat kunt u zien zodra de afstemmingen starten. We hebben 45 deelnemers op dit moment in het systeem zitten. Dus dat zijn we met z'n allen. We gaan beginnen. De motie van treurnis. De afstemming wordt nu geopend.

Agendapunt 6.2: Interpellatiedebat over 'Misgelopen miljoenen museum Boijmans van Beuningen', aangevraagd door het lid Koster

(Motie 1 is ingetrokken.)

Motie 2, 'Motie van treurnis'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 13 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en 50PLUS.

Agendapunt 6.1: Debat naar aanleiding van de ordeverstoring in Rotterdam-Zuid

Let u daar even op. Motie 4 wordt eerst in afstemming gebracht. Als die aangenomen wordt, is motie 1 overbodig begrijp ik. Dan gaan we stemmen over motie 4.

Motie 4, 'Ondersteunen getroffen ondernemers van maatschappelijke organisaties avondklokrellen'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Daarmee komt automatisch motie 1 te vervallen.

(Motie 1 is vervallen, vanwege het aannemen van motie 4.)

Motie 2, 'Wie betaalt de schade? De dader!'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 12 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 3, 'Stop avondklok Rotterdam'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen tegen en 1 voor verworpen. Voor stemde de fractie van de PVV.

Motie 5, 'Wij staan vierkant achter de politie'. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor en 2 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de SP.

Motie 6, 'Geen Duitse ME in Rotterdamse straten'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen tegen en 1 voor verworpen. Voor stemde de fractie van de PVV.

(Motie 7 is ingetrokken.)

Motie 8, 'Haal de reischoppers uit de anonimiteit'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 9, 'Géén Rotterdamse cent naar het rellend tuig'. U kunt stemmen. De motie is met 28 stemmen tegen en 17 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Motie 10, 'Zet jongeren in om onrust te voorkomen'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 11, 'Bescherm essentiële gebouwen meer'. U kunt stemmen. De motie is met 35 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

(Motie 12 is ingetrokken.)

Motie 13, 'Respect voor de mensen op Zuid'. U kunt stemmen. De motie is met 27

stemmen voor en 18 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, D66, PVV en het lid Roest van de fractie van GroenLinks.

Er was bij dit agendapunt geen raadsbesluit.

Agendapunt 10: Het initiatiefvoorstel-Zeegers/Achbar 'Meedraaien aan de top: tijd voor de volgende tik op het glazen plafond', alsmede de reactie hierop van burgemeester en wethouders

Motie 1, 'Positieve discriminatie is en blijft discriminatie'. U kunt stemmen. De motie is met 29 stemmen tegen en 16 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV en de leden Van Groningen, Karremans, Lansink-Bastemeijer en Verheij van de fractie van de VVD.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dag voorzitter. Even een vraag over het volgende. Dit snapte ik niet helemaal. Toen kwam u met 17-21 uit de bus of 18-21. Dat kwam op 39 uit. Daarna kwamen we weer op 45 uit. De stemming hiervoor. Dus kloppen die aantallen niet.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik kijk even naar de griffier.

De **GRIFFIER**. Ik denk dat u het verkeerd verstaan hebt. Ik kan niet terughalen wat ik daar gezegd heb.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Zo heb ik het wel verstaan.

De **GRIFFIER**. Momentje.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Het gaf mij de indruk dat het er 39 waren.

De **GRIFFIER**. 16 voor en 29 tegen. Dat is samen 45.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, maar zo kwam hij er niet uit.

De **GRIFFIER**. Ik heb het gecorrigeerd. Ik zei 15 voor, maar ik heb daar 16 van gemaakt.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ah, precies. Oké.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het was 16-29.

Initiatiefvoorstel-Zeegers/Achbar 'Meedraaien aan de top: tijd voor de volgende tik op het glazen plafond'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 28 stemmen voor en 17 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Waarmee de felicitaties voor de indieners van dat voorstel. Dan gaan we naar agendapunt 11.

Agendapunt 11: Het initiatiefvoorstel Yildirim/Segers-Hogendoorn over wijkbasisbanen 'De omgeving van de mens is de medemens', alsmede de reactie hierop van burgemeester en wethouders

Motie 1, 'Stop met de Melkertbanen 2.0'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 12 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

We brengen hier alleen de motie in stemming omdat het initiatiefvoorstel zelf is aangehouden op verzoek van de indieners.

Agendapunt 12: Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020

Motie 1, 'Architectuurgebonden kunst kan ook monumentaal zijn'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21

voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 2, 'Bakens in de verte, hoeders van de stad'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 3, 'De raad beslist bij negatieve welstandsbeoordeling'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 4, 'VVGB-procedure bij buitenplanse wijziging monument'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Amendement A, 'Wensen en bedenkingen bij vervallen gemeentelijk monument'. U kunt stemmen. Het amendement is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Amendement B, 'Belangen zorgvuldig wegen – erfgoedverordening Rotterdam 2020'. U kunt stemmen. Het amendement is met 42 stemmen voor en 3 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van NIDA en PVV.

'(Herziene) voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020'. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 13: Uitkomst en beëindiging procesbegeleiding Tweebosbuurt

Ik meld u hier dat mijnheer Leewis om bekende redenen niet meestemt bij dit agendapunt.

Motie 1, 'Hervat mediation Tweebosbuurt'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 2, 'Stop huisuitzettingen Tweebosbuurt'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Er is geen ontwerpbesluit. Dus gaan wij verder naar 15.1.

Agendapunt 15.1: Het voorstel tot vaststelling van het Rotterdamse beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2021-2026 'Heel de stad', alsmede de Lokale Agenda Toegankelijkheid

Motie 1, 'Mentale problemen bij zwangere vrouwen'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde het lid Postma van de fractie van GroenLinks.

(De heer Postma gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden voor te hebben gestemd.)

Motie 2, 'Offensief tegen crystal meth'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 3, 'Poesje miauw, stop eens gauw (Mefedron)'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 4, 'Jongerenwerk is maatwerk'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de VVD.

Motie 5, 'Het lachen vergaan'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, ik heb verkeerd gestemd bij een prachtige motie van mevrouw Aafjes-Van Aalst, nota bene als kersverse vader over mentale problemen bij zwangere vrouwen. Door mijn abusievelijke tegenstem is deze motie niet unaniem aangenomen. Dat wil ik wel zonde, dus ik wilde alsnog mijn steun uitspreken. Mijn excuses voor het verkeerd stemmen voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het staat genoteerd. De motie blijft aangenomen. Ondertussen kunt u stemmen over de motie 'Verpleegthuis'.

Motie 6, 'Verpleegthuis'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

Motie 7, 'Financiering vanuit welzijn voor sociale (sport)initiatieven'. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor en 2 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PVV en 50PLUS.

Motie 8, 'Langzaam maar zeker'. U kunt stemmen. De motie is met 39 stemmen tegen en 6 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA en 50PLUS.

'Voorstel tot vaststelling van het Rotterdamse beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2021-2026 'Heel de stad', alsmede de Lokale Agenda Toegankelijkheid'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 10 tegen aangenomen. Tegen stemden de leden Aafjes-Van Aalst, Van Drunen, Duijm-Wickerhoff, Eerdmans, Van Elck, Hoogwerf, Jami, Koster, Van Putten en

Van Schaik van de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Agendapunt 15.2: Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie Inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van de tarieven

Motie 1, 'Behoud keuzevrijheid in de zorg!'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 2, 'Geen tariefsverlaging in de zorg'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 3, 'Goed plan zo'n implementatieplan'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van D66.

Motie 4, 'Handen af van de thuiszorg!'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 5, 'Inschrijven ook op delen'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV en DENK.

Motie 6, 'Inzage kwaliteitseisen'. U kunt stemmen. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 7, 'Open house!'. U kunt stemmen. De motie is met 26 stemmen tegen en 19

voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD, NIDA, PVV en DENK.

(Vanwege een technisch mankement is de beeld- en geluidsregistratie gestopt vanaf de stemming over motie 2 onder agendapunt 15.2. De stemmingsen zijn gestaakt na motie 7 onder dit agendapunt. Besloten is de stemmingsen voort te zetten tijdens een voortgezette raadsvergadering op donderdag 4 februari 2021.)

(De vergadering is geschorst.)

(00.19 uur)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	11
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 28 januari 2021	14
Het voorstel met betrekking tot toepassing van de Wet voorkeursrechten gemeenten voor woningen gelegen aan de Eilandenbuurt – Wieringenstraat en Walchersestraat ten behoeve van samenvoeging en vernieuwbouw	18
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van: 17 december 2020 7 januari 2021	19
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 1 tot en met 3	22
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	22
De overeenkomst tussen de gemeente en de provincie Zuid-Holland met betrekking tot afspraken over de onderlinge verdeling van de financiële bijdrage aan de WLQ+	22
Debat naar aanleiding van de ordeverstoring in Rotterdam-Zuid	23
Interpellatiedebat over 'Misgelopen miljoenen Boijmans Van Beuningen', aangevraagd door de leden Koster en Verkoelen	77
Het voorstel tot benoeming van een voorzitter en een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)	94
Het voorstel tot vaststelling van het advies van de Algemene bezwaarschriftencommissie naar aanleiding van bezwaren tegen het raadsbesluit tot vestiging voorkeursrecht Schiekadeblok	94
Initiatiefvoorstel-Van Schaik/Eerdmans 'Wijziging begroting' wegens een omissie in een bij de begrotingsbehandeling aangenomen amendement	94
Het initiatiefvoorstel-Zeegers/Achbar 'Meedraaien aan de top: tijd voor de volgende tik op het glazen plafond', alsmede de reactie hierop van de burgemeester en wethouders	94
Het initiatiefvoorstel Yildirim/Segers-Hoogendoorn over wijkbasisbanen 'De omgeving van de mens is de medemens', alsmede de reactie hierop van burgemeester en wethouders	100
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Erfgoedverordening Rotterdam 2020	104
Uitkomst en beëindiging procesbegeleiding Tweebosbuurt	110

Onderwerp	Pagina
Voortgangsrapportage Rotterdam Ouder en Wijzer	120
Uitkomsten onderzoek Tel je zegeningen	125
Zorg en Welzijn	133
Het voorstel tot vaststelling van het Rotterdamse beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2021-2026 'Heel de stad', alsmede de Lokale Agenda Toegankelijkheid	133
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de kadernotitie Inkoopstrategieën en vaststelling uitgangspunten voor de opbouw van tarieven	133
Voortgangsrapportage Relax en Onderzoek slavernijverleden	161
Debat over 'Geheime nieuwe afspraken over het coalitieakkoord 2018-2022!', aangevraagd door de leden Verkoelen e.a.	183
Debat over 'Laat personeel Blijdorp niet in de steek!', aangevraagd door de leden Tak e.a.	199
Tweeminutendebat over 'Het Rotterdamse strandparadijs op de Tweede Maasvlakte gaat verloren', aangevraagd door het lid Simons	199
Tweeminutendebat over 'Leren van de toeslagenmisdad', aangevraagd door het lid Van Baarle	203
Tweeminutendebat over 'Stadslogistiek (ZES)', aangevraagd door het lid Van Drunen	207
Tweeminutendebat over 'Rotterdams parkeerbeleid', aangevraagd door het lid Van Groningen	213
Tweeminutendebat over 'Nota beleid en vergunningen deelauto's', aangevraagd door het lid Van Drunen	219
Tweeminutendebat over 'Onderzoek naar huwelijksmigranten en verborgen vrouwen', aangevraagd door het lid Hoogwerf	222
Tweeminutendebat over 'Bomenkap Schiebroek', aangevraagd door het lid Segers-Hoogendoorn	227
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Iedereen prikt een graantje mee', aangevraagd door het lid Zeegers	230
Inventarisatie stemverklaringen	231
Stemmingen	234

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 18 maart 2021.

De griffier,

De voorzitter,

